

Lietuvos Respublikos
Seimo
ketvirtoji sesija

2018 m. kovo 27 d.
150 ir 151 posėdžiai

Stenogramos

E. leidinį parengė

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO KANCELIARIJOS
DOKUMENTŲ DEPARTAMENTO STENOGRAMŲ SKYRIUS

Elektroninis leidinys leidžiamas nuo 2016 m. lapkričio 14 d.

TURINYS

IV (PAVASARIO) SESIJA

2018 m. kovo 27 d.

Rytinis posėdis Nr. 150

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 27 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas	7
Konstitucijos 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1812 pateikimas (R. Andrikis)	7
Turizmo įstatymo Nr. VII-667 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1139(2)ES ir Civilinio kodekso 6.2283 straipsnio, šeštosios knygos XXXV skyriaus trečiojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1140(2)ES pateikimas (V. Sinkevičius)	11
Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 3, 5, 12 straipsnių, ketvirtąjo skirsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14 ¹ straipsniu įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1430, Administracinių nusižengimų kodekso 152 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1431 ir Civilinio kodekso 6.228 ⁶ , 6.350, 6.362 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1432 pateikimas (V. Sinkevičius)	15
Vartotojų teisių gynimo įstatymo Nr. I-657 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1629 pateikimas (E. Pupinis)	16
Vartotojų teisių gynimo įstatymo Nr. I-657 21, 22 ⁵ ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIIIP-1645 pateikimas (M. Puidokas)	17
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projekto Nr. XIIIIP-1771(2) svarstymas ir priėmimas	20
Seimo nario P. Urbšio kalba	20
Seimo nario D. Gaižausko kalba	21
Seimo nario V. Bako kalba	21
Seimo nario N. Puteikio kalba	22
Seimo nario P. Gražulio kalba	23
Seimo nutarimo „Dėl nepasitikėjimo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke“ projekto Nr. XIIIIP-1820 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (J. Olekas)	24
Seimo nario J. Oleko kalba	24
Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės L. Matjošaitytės kalba	25
Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės L. Matjošaitytės atsakymai į Seimo narių klausimus	28
Seimo nario M. Puidoko kalba (Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos vardu)	34
Seimo nario P. Urbšio kalba	35
Seimo narės M. Navickienės kalba	36
Seimo narės A. Maldeikienės kalba (Mišrios Seimo narių grupės vardu)	37
Seimo nario G. Landsbergio kalba (Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos vardu)	38
Seimo nario E. Gentvilo kalba (Liberalų sąjūdžio frakcijos vardu)	39
Seimo nario P. Gražulio kalba	40
Seimo nario R. Šarknicko kalba	41
Seimo nario A. Kubiliaus kalba	42
Seimo nutarimo „Dėl Virginijaus Kanapinsko skyrimo Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininku“ projekto Nr. XIIIIP-1860 pateikimas (V. Pranckietis)	46
Kandidato į Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininko pareigas V. Kanapinsko kalba	47
Kandidato į Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininko pareigas V. Kanapinsko atsakymai į Seimo narių klausimus	47

Vakarinis posėdis Nr. 151

Vyriausybės pusvalandis

Aplinkos ministro K. Navicko pranešimas apie Miškų įstatymo įgyvendinimą

Aplinkos ministro K. Navicko kalba	50
Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projekto Nr. XIII-1771(2) priėmimo tęsinys	50
Šio nutarimo priėmimas	50
Seimo nutarimo „Dėl Lauros Matjošaitytės atleidimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigų“ projekto Nr. XIII-1820 priėmimo tęsinys	50

Vyriausybės pusvalandžio tęsinys

Aplinkos ministro K. Navicko pranešimas apie Miškų įstatymo įgyvendinimą

Aplinkos ministro K. Navicko kalbos tęsinys	50
Aplinkos ministro K. Navicko atsakymai į Seimo narių klausimus	52
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projekto Nr. XIII-1859 pateikimas, svarstymas ir priėmimas (V. Pranckietis)	56
Šio nutarimo priėmimas	57
Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 4, 5, 6 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1818 pateikimas (K. Navickas)	57
Žmonių palaikų laidojimo įstatymo Nr. X-1404 2, 6, 7, 11, 20, 22, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo šeštuoju ¹ skyriumi įstatymo projekto Nr. XIII-1391, Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1392 ir Administracinių nusižengimų kodekso 369 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1393 pateikimas (K. Navickas)	59
Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo Nr. VIII-730 pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1807, Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1808, Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 8, 10 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1809 ir Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1810 pateikimas (D. Urbonas)	62
Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto ir Aleksandro Stulginskio universiteto reorganizavimo prijungimo prie Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto būdu ir Vytauto Didžiojo universiteto statuto patvirtinimo“ projekto Nr. XIII-1802 pateikimas (E. Jovaiša)	66
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 72 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1280 pateikimas (E. Jovaiša)	70
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-4093 pateikimas (J. Narkevičius)	73
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1313 pateikimas (G. Vasiliauskas)	75
Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1725 pateikimas (R. Tamašunienė)	78
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 straipsnio 3 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1702 pateikimas (R. Šalaševičiūtė)	81
Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 10 straipsnio 7 dalies pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1630 pateikimas (G. Skaistė)	84
Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 55 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIII-1269 pateikimas (J. Varkalys)	86

Seimo narių pareiškimai

Seimo nario V. Rinkevičiaus pareiškimas	89
PAVARDŽIŲ RODYKLĖ	90

SANTRUMPOS

- LLRA-KŠSF – Lietuvos lenkų rinkimų akcijos-Krikščioniškų šeimų sąjungos frakcija
LSDDF – Lietuvos socialdemokratų darbo frakcija
LSDPF – Lietuvos socialdemokratų partijos frakcija
LSF – Liberalų sąjūdžio frakcija
LVŽSF – Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcija
MSNG – Mišri Seimo narių grupė
TS-LKDF – Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcija
TTF – Frakcija „Tvarka ir teisingumas“
- A – alternatyvus teisės aktas
ES – su Europos Sąjungos teise susijęs teisės aktas
GR – Respublikos Prezidento grąžintas Seimui pakartotinai svarstyti įstatymas

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS RYTINIO POSĖDŽIO NR. 150 STENOGRAMA

2018 m. kovo 27 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininkas V. PRANCKIETIS
ir Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ*

PIRMININKAS (V. PRANCKIETIS). Gerbiami kolegos, pradėdame Lietuvos Respublikos Seimo 2018 m. kovo 27 d. posėdį. (*Gongas*) Registruojamės.

Užsiregistravo 102 Seimo nariai.

Gerbiami kolegos, turime derlingus metus ir galime pasveikinti visi drauge mūsų kolegą E. Vareikį, kuris taip pat pasiekė šią tokią jubiliejų. (*Plojimai*)

10.02 val.

Seniūnų sueigos patikslintos 2018 m. kovo 27 d. (antradienio) posėdžių darbotvarkės tikslinimas ir tvirtinimas

Paspaudę ranką E. Vareikiui, pasvarstykime darbotvarkę. Jis jau buvo darbotvarkėje. S. Jakečiūnas. Prašau.

S. JAKELIŪNAS (LVŽSF). Dėkui, gerbiamas Pirmininke. Dėl darbotvarkės 2-11 klausimo, projekto Nr. XIIIIP-1780 – prašau išbraukti šį projektą. Jis susijęs su antrosios pakopos fondų finansavimu. Siūlymas buvo įstatymo projekte numatyti asignavimus privalomai iš valstybės biudžeto, bet kadangi kartu dirbame dabar su Vyriausybe ir artimiausiu metu bus pateikti išsamūs siūlymai, įskaitant ir finansavimo šaltinius, todėl siūlau dabar šiame etape išbraukti šią įstatymo projektą. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerai. Supratau. P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamas Pirmininke, frakcijos vardu prašau 1-12 klausimą – Konstitucijos 74 straipsnio pakeitimą perkelti į darbotvarkės pirmą klausimą. Pasirašė daugiau kaip 70 Seimo narių. Frakcija prašytą perkelti į darbotvarkės pirmą klausimą 1-12 klausimą.

PIRMININKAS. Daugiau pasiūlymų nematau. Pirmasis pasiūlymas buvo Seimo nario S. Jakečiūno – 2-11 klausimą išbraukti iš darbotvarkės. Pats autorius. Bendru sutarimu galime pritarti šiam pasiūlymui? Balsuojame? Gerai, balsuojame.

Balsavo 109 Seimo nariai: už – 108, susilaikė 1. Pasiūlymui pritarta.

Kitas pasiūlymas buvo Seimo nario P. Gražulio – darbotvarkės 1-12 klausimą perkelti į posėdžio pradžią. Bendru sutarimu ar reikia balsuoti? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Gerai, balsuojame.

Balsavo 110 Seimo narių: už – 92, prieš – 1, susilaikė 17. Pasiūlymui taip pat pritarta.

Galime pritarti visai darbotvarkei su šiais pataisymais bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

10.06 val.

Konstitucijos 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1812 (pateikimas)

Taigi darbotvarkės 1 klausimas – Konstitucijos 74 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1812. Pranešėjas – R. Andrikis.

R. ANDRIKIS (TTF). Gerbiamasis Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, kadangi vos prieš porą savaitių analogiško pobūdžio Konstitucijos pakeitimo projektas iš šios tribūnos skambėjo, tai leisiu sau problemos pernelyg plačiai neaiškinti, tik atkreipsiu dėmesį į kai kuriuos argumentus, kodėl šitas projektas yra pasirodęs. Kaip žinote, Europos Žmogaus Teisių Teismo byloje Paksas prieš Lietuvą 2011 m. sausio 6 d. sprendimu konstatuota, kad Lietuvos teisėje įtvirtintas

nuolatinis ir negrįžtamas draudimas R. Paksui, pašalintam iš pareigų apkaltos proceso tvarka, užimti parlamento nario pareigas, nepaisant to, kad Konstitucinis Teismas pripažino, kad R. Paksas sulaužė priesaiką, yra neproporcingas, todėl neatitinka Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos pirmojo protokolo 3 straipsnio turinio. Lygiai tokią pačią išvadą padarė Jungtinių Tautų Žmogaus teisių komitetas, konstatavęs, kad Lietuva pažeidė R. Pakso teises pagal Tarptautinių pilietinių ir politinių teisių pakto 25 straipsnio B dalį.

Nuo 2011 metų sausio mėnesio iki šiol per septynerius metus Konstitucijos pataisos, kaip čia pasakius, likimas nepajudėjo iš mirties taško. Joks sprendimas nebuvo priimtas. Viešai paskelbta, kad Europos Žmogaus teisių priežiūros komitetas prieš dvi savaites svarstė klausimą, kodėl Lietuva piktybiškai vengia vykdyti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimą. Kiltų klausimas, kodėl perėjus ir priėmus po pateikimo Konstitucijos pataisą, kuri buvo pasiūlyta prieš dvi savaites, kodėl atsirado šitas projektas? Bent jau dėl trijų priežasčių, kurios, mano supratimu, yra esminės. Pirmoji būtų ta, kad projektas visiškai neatitinka, besąlygiškai neatitinka Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo. Projekto nuostatose siūloma įtvirtinti Konstitucijos nuostatas, kad kai kurie Seimo nariai, patyrę apkaltą, turi mažesnes teises negu kiti Seimo nariai. Man atrodytų, kad čia akivaizdus Konstitucijos prieštaravimas.

Antra, jeigu jau reikėtų keisti Konstitucijos 74 straipsnio 2 dalį, papildyti atitinkamomis nuostatomis, tai tame projekte, kuris buvo pasiūlytas, taip pat nėra kai kurių elementų, kurie bent jau Konstitucijos keitimo požiūriu turėtų būti būtini. Pavyzdžiui, apkaltos būdu gali būti pašalinti iš pareigų ne tik Seimo nariai ar Prezidentas, kas jau praktikoje yra įvykę, bet taip pat gali būti pašalinti ir atitinkami teisėjai. Tai kodėl dabar Konstituciją taisyti tik dėl Prezidento ar Seimo narių, siaurinant jų įgaliojimus, o ne dėl kitų, kurie išvardinti 74 straipsnio 1 dalyje?

Mūsų projektas yra visiškai išbaigtas ir galiojantis visų asmenų, kurie patyrė apkaltą, atžvilgiu. Projektas atitinka visų galimų apkaltų pasekmių rezultatus, nes paliekant tokį apribojimą, kad kuris nors Seimo narys negali eiti Seimo Pirmininko ar pavaduotojo pareigų, faktiškai įtvirtinamas tas pats draudimas iki gyvos galvos užimti kai kurias pareigas, dėl ko Europos Žmogaus Teisių Teismas pasakė, kad tai nėra proporcingas draudimas.

Ir, ko gero, paskutinis elementas. Mes dažnai akcentuojame tai, kad apkaltą patyręs asmuo turėtų tam tikrą laikotarpį nusišalinti nuo tam tikrų pareigų. Bet šiuo atveju mes visiškai užmirštame, kad žmonės, išrinkę Seimo narį ar kitą pareigūną ar jį paskyrę, taip pat turi teisę rinkti, ir ignoruoti tokios teisės, mano giliu įsitikinimu, nederėtų. Todėl aš siūlyčiau pritarti Konstitucijos pakeitimo įstatymo projektui. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūsų paklausti nori Seimo nariai. Pirmasis klausia R. Martinėlis, ruošiasi V. Vingrienė.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Aš norėjau paklausti. 74 straipsnyje yra tokia formuluotė, kad jeigu buvo išrinktas Seimo nariu ar Respublikos Prezidentu ir prisiekė, tada gali būti ir Ministru Pirmininku, ir eiti kitas pareigas. Ar nemanote, kad ta galimybė po 10 metų būti renkamam Seimo nariu ar Prezidentu automatiškai suteikia galimybę užimti pareigas, dėl kurių reikia priesaikos, net ir nebuvus išrinktam Seimo nariu? Ar tai yra būtina sąlyga?

R. ANDRIKIS (TTF). Dėl šios redakcinės konstrukcijos yra ir Teisės departamento pažyma, bet aš taip pasakyčiau, kad redakcinio pobūdžio kokia nors pastaba... aš taip neišvelgiu kaip jūs. Aš manau, kad čia 10 metų terminas taikomas visiems. Bet, suprantate, teoriškai gali būti variantas, kad jei neparašysime kai ko, tai, pavyzdžiui, apkaltą patyręs asmuo už mėnesio esant geroms aplinkybėms, sėkmingoms aplinkybėms, gali būti paskirtas ir koku nors teisėju arba valstybės kontrolieriumi. Ši konstrukcija, mano supratimu, yra nebloga. O jei vis dėlto redakcinio pobūdžio kokios nors pastabos bus neišvengiamos, tai netrukdo priimti projekto.

PIRMININKAS. Klausia V. Vingrienė. Ruošiasi E. Gentvilas.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, iš juridinės pusės suprantama, kad galbūt tas bausmės neadekvatumas, pažeidus priesaiką ar sulaužius priesaiką, kaip ir per didelis, tai ir teigia Europos Žmogaus Teisių Teismas. Bet jei vertintume iš moralinės pusės, ar žmogus, t. y. pareigūnas, einantis aukščiausias pareigas valstybėje ir visuomenei kaip pavyzdys turintis būti, ar jis pats, be abejo, turėdamas tokią teisę, galėtų ja ir nepasinaudoti?

Ką jūs galvojate apie tai? Nes mes vėlgi turime vertinti kaip Seimo nariai, kaip aukščiausi valstybės pareigūnai, kad tikrai davėme priesaiką valstybėje ir esame pavyzdys visuomenei. Ar neturėtume atitinkamai patys susimąstyti?

R. ANDRIKIS (TTF). Supratau klausimą. Aš minėjau, kad kai mes apeliuojame vien tik į to asmens, kuris patyrė apkaltą, kokius nors subjektyvinius kriterijus, tai mes ignoruojame ir rinkėjų valią. Jūsų pastaba būtų teisinga, jei mes rinkėjams tokią teisinę sąmonę įdiegtume, kad žmogus toliau pareigų neitų. Bet, deja, net tarptautiniai teismai sako, kad tokia nuostata ne pernelyg puiki ir nėra proporcinga.

Aš dar toliau pasakyčiau, kad Konstitucijos kūrėjai, ko gero, irgi neįsivaizdavo, kad žmonės, patyrę apkaltą, kandidatuos ateityje, ir sankcijose neįrašė. Todėl tektų dabar ir pataisyti Konstituciją.

PIRMININKAS. Klausia E. Gentvilas. Ruošiasi K. Masiulis.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas kolega, norėčiau savo klausime R. Pakso problematiką palikti nuošalyje. Jūs teikiate, viskas gerai. Tačiau antrasis jūsų sakinyš man iš tikrųjų viską yra suvėlęs galvoje. Galų gale ir Teisės departamentas tą antrąjį sakinį nurodo, kaip, sakyčiau, nesusipratimą. Kadangi jūs aukštą kvalifikaciją turintis advokatas, gal jūs galite pasakyti, kodėl jūs antrame sakinyje susiejate, tarkime, R. Pakso situaciją su teise pretenduoti į teisėjo ar valstybės kontrolieriaus pareigas? Jūs bandėte atsakyti, bet aš vis tiek nepagaunu, kodėl jūs įrašėte tą antrą sakinį? Prašau paaiškinti.

R. ANDRIKIS (TTF). Aš jau minėjau, kad galima situacija, o valstybės kontrolierius taip pat įrašytas Konstitucijoje kaip pareigūnas, duodantis priesaiką, o visi priesaikininkai, atleiskite už šią terminiją, o visi priesaikininkai įrašyti Konstitucijoje, ta priesaika vadinama konstitucinė priesaika, todėl įrašytas valstybės kontrolierius. Dėl sakinio konstrukcijos, mano supratimu, ji yra aiškesnė, bet tai niekas netrukdo vieną žodį išbraukti, nes redakcinės pastabos nėra projekto trūkumas.

PIRMININKAS. Klausia K. Masiulis. Ruošiasi J. Narkevičius.

K. MASIULIS (TS-LKDF). Man nesuvokiama, tiesą sakant, logika, atrodo, kad logikos galai čia visiškai nesusiūti, kai jūs bandote sulygtinti teisėjus su politiškai arba rinkimuose rinktais pareigūnais. Teisėjų žmonės nerenka. Vienas dalykas.

Antras dalykas. O jūs pats asmeniškai norėtumėte, kad jus teistų teisėjas, kuris prieš 10 metų buvo *išpašolvoonintas* už priesaikos sulaužymą, o dabar jis vėl, pasirodo, atsistatė ir vėl teisėjaus jūsų byloje? Man tai skambėtų fantasmagoriškai ir tiesiog grėsmingai. Žmogus jau vieną kartą kažką makliavojo, dabar makliavos mano byloje, ant mano galvos. Atsiprašau, tikrai nėra jokios būtinybės tokį žmogų sugražinti.

Trečias dalykas. Toks siūlymas neturi nieko bendro su žmonių pasirinkimo teise. Niekas čia nerenka to teisėjo vėl teisėju.

R. ANDRIKIS (TTF). Nenorėčiau dabar cituoti Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo, kuriame skamba ir įtvirtinta priešinga nuostata, negu jūs pasakėte.

Dėl to, kad aš kažką sugalvoju. Aš nieko nesugalvoju, nes 2 dalis papildoma tokiu tekstu, kuris įtvirtintas nuo 1992 m. spalio 25 d. 1 dalyje. Čia nieko naujo nėra sugalvota.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Narkevičius. Ruošiasi L. Balsys.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Kaip jūs vertintumėte pirmą dalyką, kad šalis, kurioje aiškiai yra reglamentuota, kad pažeidė tam tikras juridines ir žmogaus teisių nuostatas, kurias buvo pavesta per 180 dienų įvykdyti ir ištaisyti, iki šiol to nepadare? Kokios turėtų būti pasekmės? Vienas būtų klausimas. Suprantate, apie ką kalbu? Nenorėčiau detalizuoti.

Antras – susijęs su jūsų praplėsta projekto dalimi. Ar jūs negalvojate, kad tas jūsų pasiūlymo praplėtimas gali dar kartą sutrukdyti įvykdyti prievolę dėl žmogaus teisių pažeidimo? Ar tai nebus pretekstas dar kartą neprieiti prie Konstitucijos pataisos priėmimo? Ačiū.

R. ANDRIKIS (TTF). Aš išdėščiau argumentus, kodėl būtent toks projektas pateiktas. Tai yra visa apimantis, visus asmenis, patyrusius apkaltą. Be abejo, jūs teisus – galima vėlgi priimti dėl vieno asmens ir užmiršti arba tikėtis, kad nieko kito Lietuvoje neatsitiks. Šiuo metu mes turime jau ir Prezidentą, patyrusį apkaltą, ir Seimo narį. Aš nenorėčiau dabar dievagotis, kad nebus ir teisėjų, ir kitų asmenų, todėl būtent toks projektas ir pateiktas.

Dėl to, kad tai gali sukliudyti. Tai priklauso nuo mūsų požiūrio į savo valstybę, kaip mes sugebame vykdyti tarptautinio teismo sprendimą, – septyneri metai nėra iš vietos. Nieko čia, atvirai pasakysiu, stebuklingo ir nenutiktų, jeigu pasirodytų, kad teisinė sąmonė taip pat nepakilo nė per milimetrą į viršų.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys L. Balsys. Ruošiasi A. Kubilius.

L. BALSYS (MSNG). Gerbiamas pranešėjau, čia, tiesiai, tiesiai prieš jus. Šiuo įstatymo projektu, kuriam pritarė didelė Seimo narių dalis, formuojama savotiška nauja praktika. Bet ar tas dešimties metų terminas, jūsų manymu, galėtų būti traktuojamas kaip savotiška senatis? Ar po tų dešimties metų žmogus nebūtų laikomas sulaužęs priesaiką? Ar ir toliau jo biografijoje, rinkimų informacijoje, rinkimų plakatuose turėtų būti įrašyta, kad jis yra sulaužęs priesaiką, ir žmonės rinktų žinodami, ką renka ir kokia to žmogaus politinė istorija? Ačiū.

R. ANDRIKIS (TTF). Klausimas galbūt šiek tiek apie žmogaus atmintį, tai man atrodytų, kad žmogus atsimena viską ir tokius atvejus taip pat. Manytčiau, kad čia nustatomas terminas, kuris leidžia žmogui kandidatuoti, nenuslepiančiam savo biografijos, o ar rinkėjas juo pasitikės, ar ne – čia jau antroji jūsų klausimo dalis.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Kubilius. Ruošiasi P. Gražulis.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamasis pranešėjau, jūs teisingai minite, kad jau daug metų Lietuva neįgyvendina Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo, bet ar jūs pripažįstate, kad jūs, t. y. R. Pakso šalininkai, partijos nariai, ir esate didžiausia kliūtis, kad tas sprendimas nėra įgyvendinamas? Nes norint sprendimą suderinti su Lietuvos Konstitucija, tas jau seniai yra aišku, iš tikrųjų reikia priimti tokią Konstitucijos pataisą, kurią mes esame pateikę, tai yra leisti R. Paksui dalyvauti Seimo rinkimuose, bet neleisti dalyvauti Prezidento rinkimuose. Tokia yra Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Lietuvos Konstitucinio Teismo sprendimo suderinimo sąlyga. Jūs niekaip nenorite to sprendimo priimti ir toliau trukdote iš tikrųjų spręsti šią problemą. Ar jūs prisimate tą atsakomybę sau?

R. ANDRIKIS (TTF). Ačiū, bet bent aš nepriimu tokio priekaišto ir išdėščiau aplinkybes, kodėl tas projektas, kuris yra siaurinantį Seimo nario įgaliojimus, gimdantis dvejopo statuso Seimo narij, nėra bent man priimtinas ir, ko gero, ne tik man, bet ir tiems, kurie pasirašė. Tai viena pusė.

Antroji. Aš tikrai nemanau, kad šitas projektas, kuris buvo pateiktas prieš dvi savaites, yra toks idealus, kad jį būtų galima priimti be jokių kliūčių.

PIRMININKAS. Ir klausia Seimo narys P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamasis pranešėjau, ar jums neatrodo, kad didžiausia problema, kad neįgyvendintas sprendimas dėl žmogaus teisių, yra Konservatorių frakcija, kuri nebalsavo už pateiktus siūlymus, kurie koregavo Konstituciją, kad žmogus pagal Europos Sąjungos Teismo sprendimą negali būti kaltinamas iki gyvos galvos? Šiuo atveju vis tiek jie nori pasakyti, kad Prezidentas negali būti renkamas iki gyvos galvos, ir jie atima teisę iš žmogaus, kuris turi teisę balsuoti, rinktis, gal žmogus nesirinks, bet jie, konservatoriai, net tą teisę atima iš žmogaus rinkti Prezidentu. Ar gali būti Konservatorių frakcija aukščiau už tautą?

R. ANDRIKIS (TTF). Konstatuota, kad Lietuvos valstybė pažeidė atitinkamus tarptautinius dokumentus, bent jau Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių konvencijos nuostatas. Ten nekonstatuota, kokia partija pažeidė. Ir aš drįsčiau susilaikyti nuo to, kas čia kalčiausias, nors ir pats buvau... Man buvo ką tik priekaištauta. Bet aš manau, kad tai yra visos valstybės, visų Seimo narių garbės reikalas bent po septynerių metų stumtelėti šią problemą finišo link.

PIRMININKAS. Dėkojame, jūs atsakėte į visus klausimus.

R. ANDRIKIS (TTF). Ačiū.

PIRMININKAS. Motyvai. Motyvai už – Seimo narys P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamieji Seimo nariai, gal būčiau net neužsirašęs kalbėti, jei nebūtų du konservatoriai – M. Adomėnas ir K. Masiulis – užsirašę kalbėti prieš. Tai žmonės, tai partija, kuri yra nekaltai pradėta, kurie yra be nuodėmės ir kurie nori teisti iki gyvos galvos, nors tas prieštarauja Žmogaus Teisių Teismo sprendimui, kad negali būti taikoma nuobauda iki gyvos galvos.

Antras dalykas. Jis buvo apkaltintas, tai buvo politinis susidorojimas su Prezidentu R. Paksu. Teismas, net ir aukščiausias, jį išteisino, visi 19 kaltinimų buvo niekiniai, tai yra politiniai.

Dabar konservatoriai negali per save peržengti ir pasakyti, kad mes buvome neteisūs, mes sukurpėme politinę bylą, mes apkaltinome Prezidentą, padarydami valstybėje perversmą. Todėl aš kitų Seimo narių prašau ir prašau tų pačių konservatorių, yra čia ir krikščioniškas flangas Konservatorių frakcijoje, bent į tuos kreipiuosi, kad jie vis dėlto ištaisytų padarytą konservatorių perversmą Lietuvoje ir leistų žmogui. Ne Seimo narys buvo apkaltintas, jis buvo Prezidentas, išrinktas Tautos ir sutryptas konservatorių. Kodėl mes čia galime kalbėti apie Seimo narį, kai ne Seimo narį apkaltino, apkaltino Prezidentą? Atkurkime jam teises, nusiplaukime gėdą prieš visą Europą.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – Seimo narys M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Kolegos, teisę kandidatuoti atėmė ne konservatoriai, čia taip gausiai linksniuoti, o pats tas žmogus, kuris, pažeisdamas galiojančius įstatymus, sulaužė priesaiką ir šiurkščiai pažeidė Konstituciją. Dabar klausimas, kaip mes žiūrime į priesaiką? Ar tai yra žodžiai, kuriuos ištariame čia atsistoję prieš Seimą, ir paskui darome viską, kad būtų galima juos apeiti, nesilaikyti, ignoruoti, bendrauti su užsienio tarnybų agentais, ir paskui iškilus apkaltai sakyti: aš čia nieko nežinau, viskas buvo gerai, ar tai vis dėlto yra įpareigojantis dalykas? Ar tai yra žodžiai, kurie, kartą ištarti, įpareigoja elgtis atitinkamai?

Jeigu mes nustatome tokį minimalų laikotarpį: praėjo baudos laikas, pasėdėjo ant atsarginių suoloelio ir vėl viską galima žaisti iš naujo, tai mes nuvertiname priesaiką, mes manome, kad tai yra tik formalumas, jeigu pagaus, atkentėsiu dešimt metelių, paskui galėsiu vėl žaisti tą patį savo žaidimėlį, tada, be abejo, šita pataisa turi prasme.

Aš manau, kad priesaika yra dalykas, kuris apibrėžia mus, kuris apibrėžia tai, kas mes esame, ką mes esame įsipareigoję, ir jo pažeidimas turi būti iš tikrųjų vertinamas labai rimtai. Kai atsiras rimtesnis požiūris į priesaiką, bus galima svarstyti proporcingumą ir kitus dalykus.

Todėl aš siūlau nepritari, nes šitas siūlomas Konstitucijos pakeitimas iš tiesų yra tik bandymas nuplauti tai, kas yra nenuplaunama. Priesaikos pažeidimas yra dalykas, kuris sykį pažeistas išlieka visą laiką. Į tą pačią poziciją iš tikrųjų neturėtų kandidatuoti žmogus, šiurkščiai pažeidęs Konstituciją ir pažeidęs savo duotą žmonėms priesaiką.

PIRMININKAS. Dėkojame. Nuomonės išsakytos. Gerbiamieji kolegos, turime apsispręsti ir balsuoti po pateikimo.

Balsavo 121 Seimo narys: už – 79, prieš – 23, susilaikė 19. Po pateikimo įstatymo projektui pritarta.

Kaip pagrindinis siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Bendru sutarimu galime pritarti? Ačiū, pritarta.

10.34 val.

Turizmo įstatymo Nr. VII-667 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1139(2)ES, Civilinio kodekso 6.2283 straipsnio, šeštosios knygos XXXV skyriaus trečiojo skirsnio ir priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1140(2)ES (pateikimas)

Darbotvarkės kompleksinis 1-3 klausimas – Turizmo įstatymo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-1139 ir lydymieji. Pranešėjas – ministras V. Sinkevičius.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiamieji kolegos, teikiu patobulintą Turizmo įstatymo Nr. VII-667 pakeitimo įstatymo projektą ir Civilinio kodekso straipsnio, šeštosios knygos skyriaus trečiojo skirsnio ir kodekso priedo pakeitimo įstatymo projektą.

Įstatymo projekto tikslas – įgyvendinti 2015 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2015/2302 dėl kelionės paslaugų paketų ir susijusių kelionės paslaugų rinkinių nuostatas. Direktyvos įgyvendinimo terminas – 2018 m. sausio 1 d. Taigi šių įstatymų projektų priėmimas yra labai svarbus, priešingu atveju gali būti pradėta Europos Sąjungos teisės pažeidimo procedūra prieš Lietuvą.

Šiais projektais yra siūloma tobulinti turizmo paslaugų teikėjų priežiūrą ir turistų apsaugą, įgyvendinant Vyriausybės programą. Įgyvendinant direktyvą, įstatymų projektuose nustatyta: kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimas, sutarčių dėl organizuotos turistinės kelionės sudarymas, informacijos turistams teikimas, kelionių organizatoriaus atsakomybė už netinkamą sutarties vykdymą ir žalos atlyginimas.

Esminiai pakeitimai. Turizmo įstatymo projekte siūloma palikti esamą prievolių įvykdymo užtikrinimo mechanizmą (laidavimo draudimas, finansinė garantija) bei įtvirtinti papildomą prievolių įvykdymo užtikrinimo mechanizmą, kurio esmė – kelionių organizatorių sumokėtų nustatyto dydžio įmokų kaupimas. Sukauptos lėšos kelionių organizatoriaus nemokumo atveju bus naudojamos padengti turistų patirtų išlaidų trūkstamą dalį tik tuo atveju, kai nepakanka Turizmo įstatyme nustatytos kelionių organizatorių prievolių įvykdymo užtikrinimo sumos. Kelionių organizatoriaus nemokumo atveju tai būtų šimtaprocentinė turistų sumokėtų pinigų už organizuotą turistinę kelionę gražinimo ir turistų pargabenimo į pradinę išvykimo vietą garantija.

Įgyvendinant direktyvos nuostatas, reglamentuojama nauja kelionių organizavimo paslauga – turizmo paslaugų rinkinys, t. y. turizmo derinys, kai turistas įsigyja atskiras turizmo paslaugas, pavyzdžiui, skrydį, nakvynę viešbutyje ar automobilio nuomą, iš skirtingų pardavėjų tai pačiai kelionei. Šiuo atveju taip pat bus reikalaujama, kad pardavėjas, sudarantis tokį turizmo paslaugų rinkinį, turėtų prievolių įvykdymo užtikrinimą.

Siekiant apsaugoti turistų interesus ir užtikrinti kelionių pardavimo agentų veiklos skaidrumą, įstatymo projekte nustatyta pareiga asmeniui, prieš pradėdant vykdyti kelionių pardavimo agento veiklą, pateikti Vyriausybės įgaliotai institucijai deklaraciją, kurioje patvirtinta atitiktis įstatyme nustatytiems reikalavimams.

Civilinis kodeksas papildytas nuostatomis, reglamentuojančiomis, kokia informacija turi būti pateikta iki organizuotos turistinės kelionės sutarties sudarymo, nustatant turisto teisę iki kelionės pradžios atsisakyti organizuotos turistinės kelionės sutarties, sudarytos ne prekybai skirtose patalpose, per 14 dienų, nenurodant priežasčių, nustatant turisto teisę prašyti sumažinti kainą arba atlyginti žalą.

Turizmo įstatymo projekte patobulintos nuostatos dėl apgyvendinimo paslaugų, gido paslaugų teikimo, turizmo valdymo ir kitos. Kviečiu pritarti įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Jūs prašėte kartu ir dėl Civilinio kodekso straipsnio. Dėl abiejų?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Taip, dėl abiejų. Ačiū.

PIRMININKAS. Jūsų paklausti nori Seimo narys M. Majauskas. Ruošiasi R. Miliūtė.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas ministre, ačiū už pateiktą projektą. Suprantu gerus norus apsaugoti vartotojus, sustiprinti kelionių paslaugų sektorių, tačiau primenu, kad mes dar visai neseniai svarstėme taip pat europinės direktyvos perkėlimą dėl automobilių civilinio draudimo ir kalbėjome, kad tokių nuostatų perkėlimas į Lietuvos įstatymus, į Lietuvos teisės aktus gali lemti tai, kad civilinio draudimo kainos išaugo. Čia dabar irgi matau panašią situaciją, kai mes esame pastatyti prieš faktą ir turime priimti europines direktyvas, kurios, tikėtina, apsaugotų vartotojus. Ar nebus taip, kaip atsitiko su civiliniu draudimu, kad kainos išaugo? Ar nepabrangs dėl tokių sprendimų kelionės?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju. Labai geras klausimas. Iš tiesų abu įstatymai nesusiję vienas su kitu, tačiau svarbiausias dalykas, kad kelionių kainas pirmiausia reguliuoja rinka, todėl įvedus reikalavimą aiškiai nurodyti, kokia sumas bus skirta sąskaitai, šiuo metu numatoma, kad tai būtų 0,5 % kelionės vertės. Kaip pavyzdys, jei kelionė kainuotų 500 eurų, tai būtų 2,5 euro ir būtų atskira eilutė kelionės sutartyje.

Kitas dalykas, kad fondas būtų kaupiamas iki tam tikros sumos, yra planuojami 2 mln. eurų. Tuomet jo surinkimas būtų stabdomas, nes tai būtų būtent ta trūkstama lėšų dalis, kuri užtikrintų mums šimtaprocentinę turistų apsaugą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė R. Miliūtė. Ruošiasi S. Gentvilas.

R. MILIŪTĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiamas Pirmininke. Ačiū ministrui už pristatymą. Išties reikalingi pakeitimai, nes, nepaisant sugriežtintos priežiūros, įmonių bankroto atveju turistų patiriamus nuostolius vis dar tenka atlyginti valstybei. Vien praėjusiais metais beveik per pusmetį teismas priteisė valstybei atlyginti turistams 21 tūkst. eurų žalos, nes nebuvo užtikrintas mechanizmas, kad bankroto atveju turistai atgautų už kelionę sumokėtus pinigus.

Gerbiamas ministre, kaip mes atrodome kitų šalių kontekste? Kaip kitos šalys reguliuoja būtent šią sritį?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju už klausimą. Toks pat modelis, kaip dabar yra Lietuvoje, yra tikrai Estijoje. Pažiūrėjus į būtent šio modelio veikimą, paskutiniai 11 bankrotų Estijoje atlygino apie 75 % (vidurkis) žalos turistams.

Kalbant apie kitas Europos Sąjungos valstybes, tai analogiškas modelis perkėlus direktyvą jau galioja vienuolikoje valstybių, dar keturios perkelia direktyvą ir turės lygiai tą patį mechanizmą, t. y. draudimą plius garantinį fondą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys S. Gentvilas. Ruošiasi D. Kreivys.

S. GENTVILAS (*LSF*). Gerbiamas ministre, pagal esamą reglamentavimą galioja prievolė užtikrinti kiekvienai išvykstančią turistą organizuojančiai agentūrai laidavimą. Pavyzdžiui, ten 50 tūkst. eurų arba 200 tūkst. vykdant veiklą, sakykite, ar fondas negalėtų būti sudarytas būtent iš šitų sumų, kurias jau laiduoja turistą organizuojančios bendrovės, užuot būtų imama iš vartotojo papildomai? Dėkoju.

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Papildant lygiai taip pat, kad senasis mechanizmas yra tikrai gerai veikiantis, tačiau, kaip ir prieš tai minėtas mano Estijos pavyzdys ar tie patys pavyzdžiai Lietuvoje, kai bankrutavo trys bendrovės 2014–2015 metais, tai negarantuoja šimtu procentų pinigų gražinimo turistams. Papildomas fondas garantuotų būtent tai, kad galėtume gražinti turistams šimtu procentų. Ta laidavimo suma tiesiog yra nepakankama. Tik tiek.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys D. Kreivys. Ruošiasi M. Navickienė.

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Ministre, aš noriu paklausti, kodėl jūs norite silpninti Seimo galias? Noriu pasakyti, kad šalia direktyvos perkėlimo jūs pateikėte daugybę įstatymo pataisų, yra išbraukiami ištisi skyriai, pavyzdžiui, toks kaip šeštasis skirsnis, kuriame apibrėžiama tiek turizmo politikos formavimas, tiek jos priežiūra. Mes labai aiškiai matome, kad, pavyzdžiui, naikinama 15 straipsnio 1 dalis labai aiškiai sako, kad turizmo plėtros politikos kryptis nustato Seimas tvirtindamas Lietuvos turizmo plėtros ilgalaikę strategiją ir priimdamas įstatymą. Visa tai išnyksta. Išnyksta toliau Vyriausybės visi įpareigojimai ir parengti strategiją, parengti nacionalinės turizmo plėtros programas ir visus kitus dalykus. Ministre, man tikrai nesuprantama, kodėl taip yra? Mes, dirbdami komitete kartu, dėl šitų priešasčių lygiai tą įstatymą sugražinome atgal tobulinti į ministeriją. Įstatymas grįžta atgal.

Kitas klausimas. Išnyksta Turizmo departamentas su visa priežiūros funkcija. Aš suprantu kitus dalykus, bet nematau šito taip pat dalyko.

PIRMININKAS. Klauskite!

D. KREIVYS (*TS-LKDF*). Aš noriu paklausti, aš ir pradžioje tą klausimą uždaviau, ar tikrai, ministre, jūs taip manote, kad reikia silpninti Seimo funkcijas?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Dėkoju už klausimą. Ne, Seimo funkcijų nereikia silpninti ir įstatymo tikslas toks nėra.

Dėl Turizmo departamento. Jis niekur neišnyksta. Įgaliota institucija tai būtent ir bus Turizmo departamentas.

Dėl galių silpninimo. Aš manau, tai yra tik įstatymo pateikimas. Mes galime diskutuoti komitete, kur jūs būtent matote, kad Seimo galios susilpnėja, ir kalbėti apie tikslų direktyvos perkėlimą.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė M. Navickienė. Ruošiasi I. Rozova.

M. NAVICKIENĖ (*TS-LKDF*). Gerbiamas ministre, aš vis dėlto norėčiau grįžti prie jūsų pateikiamuose įstatymų projektuose užkoduotų tam tikrų ir struktūrinių pokyčių. Gal jūs galėtumėte trumpai atsakyti, kas bus pagrindinė dabar jau rinką prižiūrinti institucija ir turinti galių?

V. SINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Kaip įstatyme ir yra parašyta – Vyriausybės įgaliota institucija, tai Ūkio ministerijoje verslo priežiūra iki 2019 m. sausio 1 d. bus atskirta nuo turizmo rinkodaros ir tas pats Turizmo departamento skyrius, kuris ir atliko verslo priežiūrą, ją taip pat sėkmingai atliks ir toliau.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė I. Rozova. Ruošiasi J. Narkevičius.

I. ROZOVA (*LLRA-KŠSF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, aiškinamajame rašte rašoma, kad projekto iniciatoriai yra Ūkio ministerija, ir parašyta, kad tą įstatymo projektą parengti buvo sudaryta darbo grupė.

Aš norėjau paklausti. Mano manymu, darbo grupėje turi dalyvauti žmonės iš skirtingų interesų grupių, bet iš aiškinimo aš supratau, kad tai buvo tik ministerijos darbuotojai. Ar buvo darbo grupėje turizmo verslo atstovų, ar buvo atsižvelgta į jų nuomonę, į jų pasiūlymus? Nes jiems reikia, jeigu ne gyventi, tai dirbti pagal tą įstatymą. Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Negaliu atsakyti, kaip buvo, kai buvo verčiama direktyva, nes tuo metu nebuvau ministru. Ką galiu užtikrinti? Kad dialogas su turizmo bendruomene vyksta nuolatos. Artimiausiu metu planuojame susitikimą su visais turizmo verslais, jų atstovais, asociacijomis, ministerijoje pristatyti direktyvą, jiems kylančius klausimus, kol direktyva bus Seime. Bet, be jokios abejonės, mūsų interesas yra, kad turizmas Lietuvoje augtų ir pajamos iš jo į valstybės biudžetą, įplaukos būtų kuo didesnės. Šiuo įstatymu to ir siekiame – papildomai dar apsaugoti ir mūsų turistus.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Labai ačiū. Gerbiamas ministre, jūs dabar siekiate tokių esminių struktūrinių pokyčių, gilesnė tema, tačiau klausimas konkretus, liečiantis priežiūrą. Būtent kaip vykdoma ta priežiūra, vertinant pasirodžiusius reklaminius klipus, vaizdinę medžiagą, kitaip kalbant, kurioje yra pateikta melaginga, neatitinkanti tikrovės apie Lietuvą informacija? Mano pavyzdys – „Lidl“ reklaminis stendas, kuriame išnyko akivaizdūs kryžiai, akivaizdžiai buvo iškreiptas konkrečiai Kauno miesto vaizdas, paskui dar kitų. Ir pasekmė – kokie Turizmo departamento veiksmai, nes, manau, jis irgi turėtų?.. Arba dėl kitų. Gal turėtumėte čia?.. Ir kaip atsilieps, kad tokia priežiūra būtų realizuota pagal jūsų naują struktūrą? Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju kolegai už platų klausimą. Iš tiesų šis įstatymas pirmiausia susijęs su turistų apsauga, ne su prekybos tinklų ar kitų rinkos dalyvių reklama ir jos turiniu. Tai turėtų reguliuoti, vienas dalykas, Konkurencijos taryba, antras – Vartotojų teisių tarnyba. Turizmo departamentas, deja, čia niekuo padėti negali. Turizmo departamentas atsako už tą turinį, kurį jie teikia, kaip jie pristato Lietuvą. Mes taip pat turėjome įvairių su tuo susijusių skandalų. Jie dėl to prisiima visą atsakomybę. Deja, rinkos dalyvių reguliavimas, jų reklamos turinys nėra šio departamento atsakomybė.

PIRMININKAS. Dėkojame, ministre, jūs atsakėte į visus klausimus. Laikas baigėsi.

Dabar – motyvai už. Seimo narys D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Gerbiamieji Seimo nariai, tikrai direktyvą reikia perkelti. Ministras minėjo, kad gresia nuobaudos ir kiti dalykai. O dėl dalykų, kuriuos aš minėjau, kad asmenys, kurie nori išvalyti įstatymą nuo atsakomybių, nuo strategijos ir kitų dalykų... Mes turbūt komitete, ką minėjo ir ministras, draugiškai susėsime ir sutvarkysime, ir grąžinsime, kad tos funkcijos, kurios yra vertos Seimo, būtų grąžintos ir Seimas galėtų tą daryti.

PIRMININKAS. Ir motyvai prieš – Seimo narys J. Liesys.

J. LIESYS (LSF). Ačiū, pirmininke. Aš noriu pasakyti, kad turizmas pas mus klesti – tiek pas mus žmonės atvažiuoja, tiek išvažiuoja. Garantą turėtų būti, atsakomybė taip pat. Bet šiuo metu tos įmonės, kurios organizuoja ir tenka visa atsakomybė, čia man sukelia daug neaiškumų. Todėl kiek kils kainos? Tai nebus, kad iš... ne turistų surenkamos lėšos ir kaupiamas rezervas, kur paskui nelaimės atveju arba koku neprotingų sprendimų atveju bus išmokėtos kompensacijos. Esant tokiems neaiškumams, man kyla noras balsuoti prieš arba susilaikyti.

PIRMININKAS. Gerbiamieji kolegos, nuomonės išsakytos. Balsuojame po pateikimo.

Balsavo 113 Seimo narių: už – 109, prieš – 1, susilaikė 3 Seimo nariai. Pritarta po pateikimo.

Kaip pagrindinis siūlomas Ekonomikos komitetas. Pritariame bendru sutarimu. Siūloma svarstyti gegužės 15 dieną. Galima pritarti bendru sutarimu? Ačiū.

Ir dėl lydimojo pagrindiniu komitetu siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomu – Ekonomikos komitetas. Siūloma svarstyti taip pat gegužės 15 dieną. Pritariame bendru sutarimu. Ačiū.

P. Valiūnas, replika po balsavimo.

P. VALIŪNAS (LVŽSF). Ne replika, dėl praeito klausimo, dėl Konstitucijos 74 straipsnio keitimo. Norime, kad Konstitucijos komisija būtų kaip papildoma, kadangi mes jau vieną pateikėme, laukiame išvadų, tai norime prijungti ir šitą.

PIRMININKAS. Kolegos, ar galime pritarti bendru sutarimu, kad dėl Konstitucinio straipsnio dalyvautų Konstitucijos komisija? Ačiū, pritarta bendru sutarimu.

10.51 val.

Vartotojų teisių apsaugos įstatymo Nr. I-657 2, 3, 5, 12 straipsnių, ketvirtojo skirsnio pakeitimo ir Įstatymo papildymo 14¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1430, Administracinių nusižengimų kodekso 152 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1431, Civilinio kodekso 6.228^o, 6.350, 6.362 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1432 (pateikimas)

1-4 klausimas, taip pat kompleksinis – Vartotojų teisių apsaugos įstatymo kai kurių straipsnių, ketvirtojo skirsnio pakeitimo ir įstatymo papildymo 14¹ straipsniu įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1430 ir lydimieji. Taip pat pristato ministras V. Sinkevičius. Ministrą V. Sinkevičių kviečiame į tribūną.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Dėkoju, Pirmininke. Gerbiami kolegos, teikiamas svarstyti trijų įstatymų projektų paketas dėl mažmeninės prekybos reglamentavimo. Pagrindinis yra Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektas, parengtas atsižvelgiant į Konstitucinio Teismo praktiką ir Civilinio kodekso nuostatas, reglamentuojančias, kad reikalavimai dėl atskirų rūšių daiktų pardavimo tik nustatytuose prekybos vietose, taip pat reikalavimai, taikomi atskirų rūšių prekybos vietoms, gali būti nustatyti tik įstatymais.

Šiuo metu mažmeninės prekybos reikalavimai nustatomi Vyriausybės nutarimu, yra patvirtintos Mažmeninė prekybos taisyklės, jos, priėmus įstatymo projektą, bus panaikintos.

Kartu teikiami Civilinio kodekso ir Administracinių nusižengimų kodekso pakeitimo projektai, juose keičiamos kodekso nuostatos, suderintos su Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu.

Pagrindiniai Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimo įstatymo projektu daromi pakeitimai: pirmiausia yra perkeliama Mažmeninės prekybos taisyklių nuostatos, reglamentuojančios tam tikras vartotojų teises, nustatančios reikalavimus prekybai naudotomis prekėmis, sekso reikmenimis, taip pat įstatymo projekte įtvirtinamos naujos nuostatos, kurios šiuo metu nėra reglamentuotos jokiam teisės akte. Taip pat Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai suteikiama teisė įpareigoti pardavėją pašalinti iš rinkos prekes, kurių prekyba draudžiama. Tai tiek. Prašau pritarti po pateikimo įstatymo projektui.

PIRMININKAS. Nori paklausti Seimo narė R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Ruošiasi A. Anušauskas.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū. Ministre, sveikinu jūsų iniciatyvą, nes, kaip suprantu, šitas įstatymas kalba apie gana tokius plačius dalykus. Vienas iš jų yra klausimai, susiję su mūsų istorija ir su galimomis prekėmis, jeigu taip galima jas vadinti, kurios galimai kursto nepykantą ir karines nuotaikas. Aš įsivaizduoju, kad čia į reguliavimo sritį patenka ir visokie galimi ordinaai, dalykai su sovietine simbolika ir panašūs reikalai. Man įdomu, ar taip? Jeigu jūs galite, patikslinkite. Ir jeigu taip, kaip jūs galvojate, ar čia premjerui S. Skverneliui viskas gerai, kadangi čia to bendradarbiavimo pasigendama, gal kultūrinėje srityje norėtusi daugiau bendradarbiavimo, gali būti, kad gal nebūtinai patiks? Norėčiau jūsų komentaro.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Pirmiausia manau, Vyriausybės pozicija išliko nuosekli valstybės saugumo atžvilgiu ir nuolatinis krašto apsaugos stiprinimas išlieka tarp Vyriausybės prioritetų, tą mes įrodėme savo darbu ir asignavimais iš biudžeto. Dėl jūsų konkretaus klausimo. Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetas bei kitos už valstybės saugumą atsakingos institucijos atkreipė dėmesį ir pateikė informaciją, kad pastaruoju metu prekyboje atsiranda prekių, kurios nesuderinamos su mūsų valstybės interesais ir galbūt juos pažeidžia. Pavyzdžiui, prekyboje rasta vaikiškų žaislų, kuriuose užfiksuoti Krymo aneksijos momentai, suponuojantys teigiamą požiūrį į tokio pobūdžio okupacinius veiksmus. Todėl turi būti užkertamas kelias prekybai būtent tokio tipo prekėmis.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys A. Anušauskas. Ruošiasi D. Kreivys. Nėra. Tada D. Kreivys.

D. KREIVYS (TS-LKDF). Ministre, aš, klausydamas jūsų, taip iki galo ir nesupratau, kodėl mes šiuos dalykus turime tvirtinti įstatymu. Yra buvusios Prekybos taisyklės, į Prekybos taisykles su-

gražinote visus šiuos apribojimus. Kodėl mes Seime turime svarstyti tokius, sakykime, iš principo niekinius dalykus? Tai yra nereikšmingi dalykai. Mes apsikrauname Seime darbu, kurio nereikia daryti. Savo darbą, kurį jūs turite padaryti, darykite ministerijoje. Kam mums reikalingas tas darbas Seime?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Labai geras klausimas. Toks pats kilo man pamačius šį įstatymą. Šiuo metu reikalavimus mažmeninei prekybai nustato Mažmeninės prekybos taisyklės, patvirtintos Vyriausybės nutarimu. Tačiau pastaruoju metu teisininkai, argumentuodami Konstitucinio Teismo praktiką, reikalauja, kad įmonių veiklą reglamentuojantys reikalavimai būtų nustatomi įstatymų lygmens teisės aktu. Tai yra pirmas žingsnis. (*Balsai salėje*) Bet ne visus juos Konstitucinis Teismas...

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Baublys. Ruošiasi J. Liesys.

J. BAUBLYS (LSF). Ačiū, Pirmininke. Gerbiamas ministre, įstatymo projekte yra rašoma: drausti prekiauti prekėmis, kuriomis siekiama propaguoti karą. Sakykite, žaisliniai pistoletai, žaisliniai ginklai, žaisliniai kareivėliai, ar bus visi išimti iš prekybos? Kas tai reglamentuos? Labai sunku numatyti, kurie propaguoja, o kurie – ne. Ačiū.

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Šios nuostatos būtų taikomos tik dėl mažmeninėje prekyboje esančių prekių, kurios atitiktų įstatyme nurodytus požymius. Atsižvelgiama į tai, kad minėto draudimo tikslas yra užkirsti kelią nedraugiškų valstybių vykdomam informaciniam karui, skleidžiamai dezinformacijai, teigiamo požiūrio į agresiją kitų valstybių atžvilgiu formavimui ar kėsitimuisi į valstybių suverenumą. Buvo pasirinkti plataus spektro požymiai, pagal kuriuos būtų galima priskirti minėtas prekes prie draudžiamų parduoti. Minėtomis nuostatomis siekiama, kad jos galėtų ir ateityje, nes yra pernelyg sudėtinga nuspėti, kokius dezinformacijos skleidimo ir agresijos propagavimo ar skatinimo būdus panaudos Lietuvai nedraugiškos valstybės.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Liesys.

J. LIESYS (LSF). Ačiū, Pirmininke. Mano dalį pirmo klausimo paklausė gerbiamas D. Kreivys. Aš tik dėl antros dalies norėčiau paklausti. Jūs rašote, kad bus reikalingos ir parduodamos restauruotos prekės, kurios bus nukainotos. Prašom pasakyti, ar bus pirkėjui aiškiai parašyta, kad ta prekė restauruota ir nukainota dėl sulaužytų ratų arba dėl kokio nors trūkstamo varžtelio? Kaip dabar įvertinti, ar ji restauruota, ar ne? Ar bus pridėtas koks nors aiškinamasis raštas, pažymėjimas, brūkšninis kodas ar dar kas nors? Man kyla daug neaiškumų, kaip čia dabar... Atsiras labai daug kitokių prekių. Ar mes spėsime tuo įstatymu viską reguliuoti?

V. SINKEVIČIUS (LVŽSF). Šis įstatymas liečia tik tam tikrą prekių segmentą, kuris buvo išvardytas pateikiant įstatymą. Tai neličia apskritai visos mažmeninės prekybos. Tai liečia tik tam tikrą segmentą prekių, skatinančių agresiją, plius erotikos prekes, kurios yra pasiekiamos nepilnamečiams ir pagal vaiko teisių apsaugos kontrolieriaus kreipimąsi buvo įtrauktos į sąrašą.

PIRMININKAS. Ačiū. Daugiau klausiančių nėra. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti po pateikimo.

Balsavo 104 Seimo nariai: už – 93, prieš nebuvo, susilaikė 11 Seimo narių. Po pateikimo pritarta.

11.00 val.

Vartotojų teisių gynimo įstatymo Nr. I-657 23 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1629 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-5 klausimas – Vartotojų teisių gynimo įstatymo straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1629. Pranešėjas – Seimo narys E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiama kolegose, pakeitimas labai paprastas. Kaip žinome, vartotojai, gindami savo teises, turi teisę kreiptis į Valstybinę vartotojų teisių apsaugos tarnybą. Įstatymo 23 straipsnyje yra nurodyta, ką turi pateikti, tačiau 23³ straipsnis reglamentuoja atvejus, kai Teisių tarnyba gali atmesti prašymą. Iš tikrųjų išeina toks kuriozinis atvejis, kai tarnybos padalinys renka visus dokumentus ir, jeigu jų trūksta, prašo asmens, kad pateiktų papildomus dokumentus per septynias dienas, nors iš anksto kai kada žino, kad tas prašymas bus atmestas. Tada žmogus pateikia visus dokumentus ir jam paprasčiausiai, remdamiesi 23³ straipsniu, parašo, kad, remiantis straipsnyje nurodytomis aplinkybėmis, jūsų prašymas yra

atmetamas. Tokiu atveju žmogus du kartus nuskriaudžiamas: ne tik kad nenagrinėjamas jo ginčas, bet dar sunėša visus dokumentus ir pasako, kad jūsų ginčas nenagrinėjamas, nes taip reglamentuoja įstatymas.

O atsisakyti nagrinėti ginčą gali įvairiais atvejais. Pavyzdžiui, ginčą tarp tų pačių šalių dėl to paties dalyko ir tuo pačiu pagrindu nagrinėja kitas vartojimo ginčų neteisinio sprendimo subjektas – teismas arba arbitražas; arba, pavyzdžiui, yra įsiteisėjęs teismo arba arbitražo sprendimas. Bet vis tiek žmogus, ieškodamas teisybės, bando visus šansus. Netgi galima atmesti ir dėl to, kad suma mažesnė negu 10 eurų, dėl ko skundžiasi.

Siūlau, kad jeigu jau tarnyba numato atmesti, kad žmogui nesiuntintų raštų ir neprašytų pateikti papildomų dokumentų. Nors Teisės departamentas nurodo, kad būtų galima vadovautis ir bendraisiais teisės principais, tačiau visada tarnybos būna pernelyg atsargios ir jos vis tiek renka popieriukus. Kad nieko neįvyktų, tai geriau pavaikyti žmogų ir po to vis tiek ginčą atmesti.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narys S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Aš labai trumpą klausimą. Jeigu bus atmesta, ar bus galimybių užginčyti teisme, ar čia bus galutinis verdiktas?

E. PUPINIS (TS-LKDF). Taip, dar yra kitos instancijos – teismai ir panašiai. Tačiau šio įstatymo tikslas, kad vis dėlto tarnybos, jeigu jos jau ruošiasi atmesti, neprašytų žmogaus dar atnešti popieriukus, nes vis tiek paskui daro išvadą, kad atmes.

PIRMININKAS. Dėkoju. Daugiau klausiančių nėra. Motyvai. Dėl motyvų niekas neužsirašė. Kviečiu balsuoti po pateikimo.

Balsavo 97 Seimo nariai: už – 89, prieš – 1, susilaikė 7 Seimo nariai. Po pateikimo pritarta. Siūlomas pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas – Žmogaus teisių komitetas. Siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu.

Dėl įstatymų projektų Nr. XIII-1430 ir Nr. XIII-1431. Pirma – Nr. XIII-1430. Pagrindinis komitetas yra siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomi – Ekonomikos ir Žmogaus teisių komitetai. Taip pat siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Dėl įstatymo projekto Nr. XIII-1431 siūlomas Teisės ir teisėtvarkos komitetas kaip pagrindinis ir siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Dėl Nr. XIII-1432 pagrindinis komitetas – TTK ir siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu. Ačiū.

11.04 val.

Vartotojų teisių gynimo įstatymo Nr. I-657 21, 22⁵ ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1645 (pateikimas)

Darbotvarkės 1-6 klausimas – Vartotojų teisių gynimo įstatymo straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1645. Pranešėjas – Seimo narys M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, pristatau Vartotojų teisių gynimo įstatymo Nr. I-657 21, 22⁵ ir 23 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą, kuriuo siekiama gerinti vartotojų padėtį ginčiuose su verslininkais. Priminsiu, kad vartotojas, kalbant apie jo santykį su pardavėju ar paslaugų teikėju, vis dar yra silpnesnė teisinių santykių šalis.

Ko gero, kiekvienas esame susidūrę su tokia situacija ir žinome, kad šiuo metu vartotojų ginčų nagrinėjimas yra nepagrįstai ilgas, o vartotojų teisės turi būti ginamos greitai ir efektyviai, taip saugant vartotojus ir užtikrinant viešąjį interesą dėl vartotojų saugumo. Todėl projekte numatoma galimybė vartotojams kreiptis į verslininkus ne vien raštu, kaip yra dabar, bet ir elektroniniu būdu, taip pat nuo 14 dabar galiojančių iki penkių dienų trumpinti verslininkams terminus, per kuriuos jie privalo atsakyti į vartotojų skundus, ir nuo 90 dienų, dabar galiojančių, iki 45 dienų trumpinti terminus, per kuriuos skundai turi būti išnagrinėti vartotojų teises ginančioje institucijoje, šiuo atveju Valstybinėje vartotojų teisių apsaugos tarnyboje.

Dažnas sutartį su verslininku praranda, pameta arba verslininkas nebūtinai įteikia sutarties kopiją vartotojui, todėl įstatymo projekte siūloma atsisakyti imperatyvo, kad visais atvejais vartotojas ginčą nagrinėjančiam subjektui privalo pateikti su verslininku sudarytos sutarties kopiją. Manau, kad, negalint pateikti sutarties kopijos, užtektų nurodyti priešastis, dėl kurių vartojimo sutarties kopijos vartotojas pateikti neturi galimybės.

Taigi gerbiamus Seimo narius, linkusius ginti vartotojų teises, kviečiu palaikyti šį įstatymo pakeitimo projektą, kuris reagavimą į vartotojų skundus paverstų daug lankstesniu ir efektyviu.

PIRMININKAS. Jūsų klausti nori Seimo narys R. Martinėlis. Ruošiasi M. Majauskas.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, Pirmininke. Aš norėčiau paklausti dėl trumpinamų terminų. Ar buvo analizuojama statistika, kiek per sąlyginį laikotarpį yra pateikiama skundų ir ar institucijos sugebės įvykdyti reikalavimus be papildomų resursų?

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Situacija tikrai buvo nagrinėta. Šiuo metu Lietuvoje šie terminai buvo labai stipriai, nepagrįstai, sakyčiau, ilgi. Manau, tikrai privalome judėti ta linkme, koks yra siūlomas pakeitimas. Kalbant apie 45 dienų terminą, lygiai taip pat apie penkių dienų terminą, kiek yra trumpinama, tikrai realu pateikti atsakymą.

Aš pavyzdį galiu pateikti. Jeigu reikia tam tikrą prekę ar produktą siųsti gamintojui ir tik tada tu įsitikini, ar gali pakeisti, ar negali pakeisti tam tikrą prekę vartotojui, vis dėlto atsakymą apie tai, kad siūsi produktą gamintojui, tu gali pateikti vartotojui per penkias dienas. Tai faktiškai yra vieninteliai atvejai, kurie galėtų pailginti situaciją.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys M. Majauskas. Ruošiasi R. Morkūnaitė-Mikulėnienė.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Ačiū gerbiamajam Pirmininkui. Gerbiamasis kolega, aš norėčiau pratęsti R. Martinėlio klausimą, nes man atrodo, kad klausimas labai aiškus, labai tikslus, tik atsakymo taip ir neišgirdome.

Kryptis teisinga: reikia stiprinti vartotojų apsaugą ir bandyti subalansuoti vartotojo ir paslaugos ar prekės teikėjo jėgas, bet šiuo atveju jūs siūlote, jog ginčas turėtų būti išnagrinėjamas greičiau. Ginčas ir dabar gali būti išnagrinėjamas greičiau. Įstatymas sako: ne per 90 dienų, bet ne vėliau kaip per 90 dienų.

Klausimas: kodėl dabar Vartotojų teisių apsaugos tarnyba neišnagrinėja tų ginčų greičiau? Ar jinaį sąmoningai tempia gumą, ar neturi pajėgumų, o tai reiškia, kad šį įstatymo pakeitimo projektą turi lydėti ne tik terminų trumpinimas, bet ir kokie nors sprendimai? Arba reikia priimti kokius nors baudžiamuosius sprendimus, kad nevykdo ar aplaidžiai vykdo savo pareigas...

PIRMININKAS. Klauskite.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). ...arba sustiprinti pajėgumus tam, kad galėtų įvykdyti per trumpesnę laikotarpį. Ačiū.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Dėkoju už klausimą. Iš tiesų, manau, visi sėdintys salėje esame pakankamai susipažinę su valstybės tarnybos problematika, su tuo, kad kai terminas ilgesnis ir yra galimybė spręsti tam tikrus klausimus ilgiau, tai kartais taip ir atsitinka. Jeigu vis dėlto formatas įpareigotų spręsti ir pateikti atsakymą per trumpesnę laikotarpį, kuris, manau, taip pat yra ganėtinai ilgas – pusantro mėnesio, 45 dienos – ir tikrai objektyvus, manyčiau, šiuo atveju tikrai turėtume judėti ir daryti mūsų šalies vartotojų teisių apsaugos sistemą lankstesnę.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Ruošiasi K. Mažeika.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Dėkui. Aš iš principo sveikinu iniciatyvą. Iš tikrųjų, kalbėdami apie vartotojų teises, turime stiprinti ir ryšį, ir pasitikėjimą vartotojų gamintojais ir valstybės institucijomis, kurios kontroliuoja šią sistemą. Man patinka siūlymo dalis, susijusi su skundo pateikimu, kad elektroniniu būdu galima būtų tai tvarkyti, bet vis dėlto tęsčiau kolegų klausimus ir mintį dėl terminų. Ar jūs galėtumėte atsakyti kodėl? Ar yra didelių nusiskundimų iš vartotojų, kad per ilgai nagrinėjama? Ar bus didinami administraciniai resursai, kad procesas greičiau vyktų, daugiau žmonių darbinama ir dėl verslo, kuris dėl gamintojų ar pardavėjų irgi yra įpareigojamas dar greičiau atsakyti, negu įprasta? Ar nemanote, kad čia tokie pertekliniai ir galbūt labiau tokie populistiniai sprendimai, negu iš tikrųjų sprendžiantys problemą?

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Dėkoju už gerą klausimą. Iš tiesų šis pakeitimo projektas numato tai, kad vartotojas galės susisiekti su pardavėju, taip pat su vartotojų teisių apsauga užsiimančia tarnyba elektroniniu paštu. Ne tik elektroniniu paštu, bet taip pat ir per oficialiai pripažintas specialias elektronines platformas, kuriomis naudojasi mūsų tarnybos, tai šiuo atveju būtų ar e. pristatymas, ar be kuri kita platforma, kuri būtų nurodyta oficialiame tarnybos puslapyje. Manau, kad vien tik tai automatiškai pagreitins susiekimo laikotarpį, nes dabartiniu atveju tai buvo galima padaryti tik raštu, todėl automatiškai iš karto jau bus sutaupomas laikas. Taip pat, kalbant apie

dabartinius terminus, iš tikrųjų kai kuriais atvejais jie, kiek teko nagrinėti situaciją, kiek teko susitikti su žmonėmis, kurie yra patyrę tiek neteisybės, tiek daug nepatogumų, kai kalbama apie vartotojų teisių apsaugą, tikrai suspėti per 45 dienas ir esant dabartiniams resursams tai yra objektyvus dalykas. Be abejo, yra palengvinimas, kad tu gali susisiekti įvairesniais būdais, nes gyvename XXI amžiuje, kai elektroninėmis priemonėmis naudojamės visi.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Mažeika. Ruošiasi M. Navickienė.

K. MAŽEIKA (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Kolega, iš tiesų pati idėja gal ir gera, bet man trūksta argumentų, kodėl jūs taip drastiškai sutrumpinate tuos laikus. Ar nenukentės patys vartotojai, nes atėjus laikui, kai praeis penkios dienos ar 45 dienos, kiek čia jūs numatote, tiesiog nebus formaliai atsakyta, ar pati darbo kokybė nenukentės ir tas pats vartotojas? Galiausiai toks priešingas atvejis. Jūs pirmoje klausimo dalyje, projekto dalyje, siūlote pailginti iki pusės metų, kai vartotojas gali kreiptis į verslininką. Dėl ko jūs šį terminą taip ilgai ištesėte, ar manote, kad iki šiol nepakako tų trijų mėnesių laikotarpio? Kas pasikeis nuo to, nes tikrai nelabai logiška, bent jau žiūrint, tikrai pakankamai ilgas laikas? Galbūt kokį paaiškinimą turite?

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Dėkui už gerą klausimą kolegai. Iš tikrųjų šis klausimas nėra toks paprastas ar vienareikšmis, jeigu jį nagrinėtume giliau, bet aš jau minėjau pristatymo pradžioje, kad vartotojas, lyginant su verslininku, lyginant su pardavėju, vis dar mūsų teisinėje sistemoje yra silpnoji pusė ir natūralu, kad mes turėtume būti suinteresuoti tą situaciją keisti, kad silpnesnioji pusė būtų maksimaliai apsaugota. Šiuo atveju kalbant apie terminus, tai tikrai tie terminai yra objektyvūs. Manau, kad kai žmogui yra pateikiamas atsakymas per penkias dienas, tai nereiškia, kad pateikiamas jau galutinis sprendimas. Aš jau minėjau, kad jeigu galutinio sprendimo nėra įmanoma priimti per penkias dienas, tai yra pateikiamas atsakymas, kuria linkme bus judama, ar bus tas produktas siunčiamas gamintojui, ar nebus. Manau, kad tokiu būdu iš tikrųjų pats dialogas tarp vartotojo ir verslininko bus daug operatyvesnis ir patys verslo atstovai bus suinteresuoti tiesiog tuos ginčus išspręsti be Vartotojų teisių apsaugos tarnybos, veiks tam tikras savireguliacijos mechanizmas.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, manau, kad kryptis teisinga ir tie pokyčiai reikiami. Aišku, galima ginčytis dėl konkrečių terminų ir datų arba labiau diskutuoti dėl jų, bet aš manau, kad toks uolumas būtų labai sveikintinas ir visame viešajame sektoriuje, nes mes tikrai girdime nusiskundimų, kad nagrinėjami asmenų kreipimusi į viešąsias institucijas terminai yra tikrai ilgi. Tai gal ketinate eiti toliau ir pademonstruoti tokią principinę valią ir siūlyti trumpinti visus terminus, susijusius su viešojo sektoriaus atsakymais į individualių žmonių paklausimus?

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Labai teisingos ir geros pastabos. Ko gero, kalbant apie visą valstybės tarnybą, tai yra kur kas sudėtingesnis ir kompleksiškesnis klausimas. Šiuo atveju visų pirma privalome tinkamai atlikti valstybės tarnybos reformą, kurią visai neseniai pristatė Seime vidaus reikalų ministras, ir tada bus galima kalbėti apie šiuos aspektus, kuriuos jūs įvardinate. Aš manau, kad ta linkme tikrai privalėsime eiti, nes kito kelio ar pasirinkimo mūsų šalis tiesiog neturi.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Laba diena. Vartotojų teisių gynimo organizacijų yra ne viena. Mes, kai dirbome Maisto kokybės komisijoje, tai susidūrėme, kad, deja, trūksta jų tarpusavio koordinavimo. Dėl to gali būti vėluojama ir atsakyti, ir trūksta tikslesnės analizės. Mano manymu, reikėtų stiprinti pačių institucijų gebėjimus. Kaip jūs manote, ar šioje srityje reikėtų dirbti?

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Dėkoju už labai gerą klausimą. Iš tikrųjų vertinga pastaba. Visiškai pritariu, kad daugelyje sričių, taip pat ir šioje srityje tarpusavio komunikavimas daug kur yra Achilo kulnas ir iš tiesų atskiros tarnybos komunikuoja ganėtinai silpnai, ištempia terminus ir ne visą laiką yra efektyviai dalinamasi informacija. Manau, tame pačiame valstybės tarnybos reformos kontekste, kartu diskutuodami, teikdami siūlymus, galbūt turėsime tikrai tuos sprendimus, kurių norėtume.

PIRMININKAS. Dėkoju. Klausimų daugiau nėra. Motyvai už – Seimo narys M. Majauskas.

M. MAJAUSKAS (TS-LKDF). Dėkoju, Pirmininke. Aš gal tik trumpai pakartosiu, kad terminų trumpinimas yra geras ir teisingas dalykas valstybės tarnybai ir biurokratijai, ir turint santykį su

virtotojais virtotojų teisių apsaugos stiprinimo srityje. Tačiau klausimas yra toks: kaip bus užtikrinamas tokio įstatymo įgyvendinimas? Aš labai kviečiu nepalikti labai paprastai, šiurkščiai su trumpintus terminus įstatyme, bet ir numatyti aiškias motyvacias greičiau svarstyti ginčus arba suteikti papildomų resursų, kad tie ginčai būtų išnagrinėti iš tikrųjų efektyviau ir laikantis šių naujų terminų.

PIRMININKAS. Ačiū. Kadangi dėl motyvų prieš niekas neužsirašė, siūlau pritarti po pateikimo bendru sutarimu. Pritariame? Ačiū, pritarta.

Siūlomi komitetai: pagrindinis komitetas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, papildomas komitetas – Žmogaus teisių komitetas. Siūloma svarstyti birželio 14 dieną. Galime pritarti bendru sutarimu? Ačiū, pritarta.

11.18 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projektas Nr. XIII-1771(2) (svarstymas ir priėmimas)

Darbotvarkės 1-7 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projektas Nr. XIII-1771(2). Pranešėjas – Seimo narys V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Laba diena, gerbiami kolegos. Komitetas trečiadienį svarstė šią kandidatūrą, išklause kandidatą ir bendru sutarimu pritaria nutarimui, kuriuo siūloma skirti poną Ž. Bartkų Specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi.

PIRMININKAS. Ačiū. Diskutuoti užsirašė Seimo narys P. Urbšys. Kviečiu į tribūną. Ruošiasi D. Gaižauskas.

P. URBŠYS (LVŽSF). Specialiųjų tyrimų tarnybos Panevėžio valdybos korupcijos prevencijos pareigūnai neseniai atliko Panevėžio miesto savivaldybės ir jos kontroliuojamų įmonių vykdytų viešųjų pirkimų korupcijos rizikos analizę. Specialiųjų tyrimų tarnybos Panevėžio valdybos korupcijos prevencijos pareigūnai įvardijo ir Panevėžio įmonių veiklos rizikos veiksnius, neskaidrius pirkimų būdus, neužtikrinančius konkurencijos, diskriminuojančius tiekėjus. Nustatė, kad viešieji pirkimai galėjo vykti pažeidžiant Viešųjų pirkimų įstatymo reikalavimus, kaip UAB Panevėžio autobusų parkas galėjo panaudoti apie 129 tūkst. eurų, UAB „Panevėžio gatvės“ – 91 tūkst. eurų pagal tuos pažeistus įstatymus. Pasak STT Panevėžio valdybos viršininko Ž. Krampalco, taip buvo paminti viešųjų pirkimų principai, apribotos kitų ūkio subjektų teisės sąžiningai konkuruoti dalyvaujant viešųjų pirkimų konkursuose, sumenkinant savivaldybės kontroliuojamų įmonių prestižą, tokiais veiksmais kuriama savivalės ir įstatymų nepaisymo sistema. Sutikite, savivalės ir įstatymų nepaisymo sistemos – vienas iš pagrindinių požymių viską daryti, siekiant išvengti atsakomybės ir iki paskutinio atodūσιο ginti įklampusius ir neskaidrius santykius.

Ką daro Panevėžio miesto savivaldybė? Dėl jos principingos pozicijos „Panevėžio gatvių“ vadovas dar anksčiau dėl išreikšto nepasitikėjimo jam turėjo trauktis iš užimamų pareigų. Dėl Panevėžio autobusų parko vadovo taip pat priimtas principingas sprendimas – jis turi irgi trauktis iš užimamų pareigų.

Negana to, Panevėžio miesto meras kreipėsi į Panevėžio apygardos prokuratūrą dėl ikiteisminio tyrimo pradėjimo pagal galimas korupcinio pobūdžio nusikalstamas veikas, kad atleisti savivaldybės įmonės vadovai būtų įvertinti ne tik administracine tvarka, bet ir baudžiamąja. Deja, Panevėžio apygardos prokuratūra, įvertinusi visas STT Panevėžio valdybos pateiktas aplinkybes, nenustatė jokių kitų nusikalstamų veikų požymių.

Tokia dviprasmybė sukūrė prielaidas politiniams oponentams teigti, jog STT grėsmingos prevencinės išvados buvo skirtos sukurti dirbtinį pretekstą susidoroti su opozicinės Socialdemokratų partijos vienu iš vadovų Panevėžyje. Šiuo metu yra surinkta šitoje įmonėje 200 darbuotojų parašų, kurie vis dėlto nori išsaugoti vadovą tame poste.

Pasisakydamas už Ž. Bartkaus kandidatūrą norėčiau jam palinkėti, kad STT, darydama savo prevencinį darbą, visada susimąstytų apie politines pasekmes, ir norėčiau jums palinkėti išvengti tų politinių dviprasmybių. Jeigu kalbame apie analitinę žvalgybą, jos tikslas turi būti tas, kad vi-

sų pirma būtų akcentuojama puolamoji, baudžiamoji taktika. Pirma jūs išaiškinkite tą sistemą, pradėkite baudžiamąjį persekiojimą, tada kalbėsite apie sistemą ir tokiu būdu atimsite galimybę klaidinti ir manipuliuoti žmonėmis, kas dabar vyksta Panevėžio autobusų parke.

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu Seimo narį D. Gaižauską. Ruošiasi V. Bakas.

D. GAIŽAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiami kolegos, taip jau atsitikę, kad darbas, kurį man teko anksčiau dirbti, tiesiog skatino mane stebėti šios tarnybos veiklą, savaimė suprantama, jos vadovų veiklą, ir nuo pačios pradžios. Todėl leiskite pasidalinti savo įžvalgomis.

Iš tikrųjų Specialiųjų tyrimų tarnyba, kokia buvo nuo įkūrimo ir kokia yra dabar, stipriai pasikeitusi. Prisiminkime, anksčiau ne kartą Specialiųjų tyrimų tarnyba buvo kaltinama, kad politikuoja, buvo kaltinama, kad vienaip ar kitaip yra priežastis to, kad įvairios slaptos pažymos pateikiamos tam tikriems politiniams procesams reguliuoti ir t. t. Bet, gerbiami kolegos, iš esmės nuo 2013 metų, kai į šią tarnybą atėjo vadovauti S. Urbanavičius, pirmuoju pavaduotoju tapo Žydrūnas, galiu pasakyti, kad tarnyba pradėjo keistis, keistis į gerą pusę ir tapo pavyzdžiu iš esmės visoms giminingoms tarnyboms. Pradėjo jaustis profesionalumas, modernizavosi.

Ir būtent šio kandidato dėka atsirado šioje tarnyboje analitinė antikorupcinė žvalgyba, o tai prevencinė priemonė. Faktiškai ne kartą buvo kritikuojama už tai, kad Specialiųjų tyrimų tarnyba fokusuojasi tikrai į tą agresyvią kriminalinę žvalgybą, reagavimą į pasekmes.

Dėl to, atsiradus šiai priemonei, ši tarnyba faktiškai rodo pavyzdį visiems, kad prevencija tampa vienu iš pagrindinių uždavinių ar priemonių, kurią jinai siekia įgyvendinti, o rezultatai teigiami.

Žiūrėkite, Lietuva pirmą kartą, Europos Sąjungos skaičiavimu, pagal savo korupcijos suvokimo indeksą užima jau 16 vietą. Pasitikėjimas šia tarnyba žmonių ir kitų tarnybų iš tiesų labai aukštas. Ir ką galiu pasakyti, kad Ž. Bartkus, į tarnybą atėjęs faktiškai nuo jos įkūrimo, yra vienas iš pareigūnų, kurio kvalifikacija ir profesionalumas tikrai nekelia abejonių. Mano manymu, tai yra viena geriausių kandidatūrų, kurią mes šiandien turime. Nes būdamas pirmuoju pavaduotoju išties atsakai už visą veiklą, už jos organizavimą, už baudžiamąjį procesą, kriminalinę žvalgybą, o tai, kad ikiteisminiai tyrimai ir teismų praktika, kad baudžiamosios bylos pagaliau pasiekia ir būna kaltinamieji... kaltinimai teismuose pasiekia savo rezultatą ir išteisinimų vis mažėja, rodo jos profesionalumą. Ir be vadovų iš tiesų to neįmanoma pasiekti.

Galiu pasakyti iš savo patirties, kad, būtent šiems vadovams vadovaujant, Specialiųjų tyrimų tarnyba tapo pavyzdžiu visoms giminingoms tarnyboms. Aš vadovavau Imuniteto skyriui, ir išties tai, ką jie darė, mes stengiamės tiesiog kopijuoti ir perimti jų patirtį. Ir tas nepolitikavimas ir nepriklausomumas tiesiog jaučiasi. Jūs pažiūrėkite – jau pusantrų metų išties nėra nė vieno skandalo dėl kokios nors pažymos pateikimo ir panašiai. Politikavimo tikrai nesijaučia. Ir aš, būdamas Kriminalinės žvalgybos parlamentinės kontrolės komisijos pirmininku, taip pat tą galiu drąsiai pasakyti, kad ši tarnyba yra pasiekusi išties labai aukštą lygį vykdydama kriminalinę žvalgybą.

Tiesa, buvo vienas kitas kaltinimas, tačiau visiškai buvo nepagrįstas ir nepasiteisino, todėl raginu visus išties palaikyti šią kandidatūrą, nes pirmą sykį, galbūt antrą sykį, pirmą sykį buvo S. Urbanavičius, o dabar mes turime antrą kartą, turime tikrai labai aukštą profesionalumą turintį kandidatą ir prašau juos visus palaikyti.

PIRMININKAS. Ačiū. Kviečiu Seimo narį V. Baką. Ruošiasi N. Puteikis.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiami kolegos, iš tikrųjų galbūt teikiamas kandidatas yra mums mažiau žinomas iš viešosios erdvės, nes visada yra žmonių, kurie tyliai ir kruopščiai dirba savo darbą. Tie kolegos iš įvairių frakcijų, kurie dirba Nacionalinio saugumo ir gynybos komitete, tikrai turėjo progos įsitikinti, ir ne kartą, šio žmogaus, šio kandidato profesionalu ir, matyt, ne šiaip sau bendru sutarimu mes pritarėme šio pareigūno kandidatūrai.

Iš tiesų pareigas šiuo metu einantis S. Urbanavičius ir jo suburta komanda, matyt, įtikina ir mus, ir visuomenę, kad šiandien Lietuvoje nėra tokių, kurie gali jaustis neliečiami ar turėti kokią nors „stogą“, kurie gali ramiai gyventi kitų sąskaita. Taip, dar reikia padaryti nemažai darbų, kad mes atrodytume skaidriau, solidžiau, kad visų kuriamas ekonominis gėris būtų pasiektas visus mus. Bet iš tiesų šiandien esame ant tokio įdomaus, manyčiau, slenksčio, kai turime apsispręsti, ar mes pritariame tokiam darbų tęstinumui, ar norime ko nors kito.

Iš tiesų tarnyba ne tik padėjo įteisinti naujus metodus, kurie galbūt leistų plačiau pasižiūrėti į problemas, bet mes turime ir pirmus analitinės žvalgybos rezultatus. Ir tikrai komitetų vadovai, nariai, kurie darote reformas, prisiliečiate prie reformų... Akivaizdu, kad mes jau dabar naudojame tuos produktus, kad galėtume sistemingai tobulinti savo valdymo sistemą. Iš tiesų mes pastaraisiais metais, tiek praėjusiais metais, tiek šiemet, taip pat stipriai prisidėjome prie to, kad ši tarnyba būtų stipresnė, orientuotąsi į strategines problemas, stambią korupciją. Mes suteikėme jai reikalingus įrankius, pasitikėjome ir kartu, visi kartu, dalyvavome, dirbome tam, kad Lietuva galėtų tapti Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos dalimi. Gerbiamas kandidatas taip pat buvo pagrindinis tarnybos žmogus, kuris padėjo tuos darbus įveikti.

Gerbiami kolegos, artimiausioje STT ataskaitoje tarnyba identifikavo penkis svarbiausius kryptis, į kurias mes turime susitelkti, galėtume susitelkti, paremti tarnybą tam, kad kitų ir dar kitų metų indeksas atrodytų kitaip. Tam yra labai rimtų prielaidų. Aš tikrai kviesčiau paremti šią kandidatūrą. Paremti dėl to, kad mes jau turėjome progą pamatyti jo darbus, išklaudyti. Paremti dėl to, kad šiuo žmogumi pasitiki ir pačios tarnybos bendruomenė. Taip pat šią kandidatūrą teikia ir Jos Ekselencija Prezidentė. Aš manyčiau, jis atsakė netgi į tuos nepatogius klausimus, kurie atsirado spaudoje, ir, matyt, išsklaidė visas abejones dėl šio žmogaus kvalifikacijos, padorumo ir orientacijos į rezultatą.

PIRMININKAS. Dėkoju. Kviečiu Seimo narį N. Puteikį. Ruošiasi P. Gražulis.

N. PUTEIKIS (LVŽSF). Gerai, kad mes galime apsvarstyti kandidatą per atitinkamas ilgesnes procedūras. Tikrai nesuprantu Seimo Pirmininko, kodėl netrukus svarstysime V. Kanapinską, kuris užims ne mažiau svarbias pareigas, tačiau mes jam penkmetį darome per tris dienas – iš karto bus pateikimas, svarstymas ir balsavimas. V. Bakas labai gerai pasakė. Kadangi viešai buvo pateikti priekaištai pretendentui, jis turėjo laiko į tuos priekaištus atsakyti tiek visuomenei, tiek Seimo nariams. O aš V. Kanapinskui noriu pateikti priekaištų. Kaip aš pateiksiu? Jūs už 15 minučių priimsite sprendimą jį paskirti. Aš vis dėlto raginčiau Seimo Pirmininką atsižvelgti į tai, kad tokios institucijos, kaip STT ir Vyriausioji tarnybinės etikos komisija, yra labai svarbios Lietuvos politiniam gyvenimui, žmonių pasitikėjimui partijomis ir Seimu. Nedarykite tokios skubos dėl V. Kanapinsko.

Dabar dėl kandidato į STT. Aš labai džiaugiuosi, kad kandidatas (labai retas atvejis Lietuvoje) yra susipažinęs su didžiąja korupcija, grobiant valstybės žemės sklypus per apsimestinę nuomą. Pretendentas, kai dirbo Šiaulių STT, man atrodo, yra vienintelis STT pareigūnas, kuris iškėlė baudžiamąsias bylas ir pasiekė pergales teismuose prieš politikus, kurie, naudodamiesi savo padėtimi savivaldybių miesto teritorijų planavimo komitetuose, padėjo nesąžiningiems verslininkams užimti nuomojamą valstybės žemę, joje statyti didelius pastatus, gauti iš to didelį pelną, o valstybei palikti *baronkos* skylę. Aš agituosiu, aš agituojau už šį kandidatą. Aš tikiuosi, kad jis Šiaulių patirtį perkels Lietuvos masteliu, nes keletas nedidelių, nesąžiningų verslininkų, užimdami valstybės žemę Šiaulių apskrityje, yra menkniekis, palyginti su tuo, kas vyksta Vilniuje. Vilniuje didžiosios verslo korporacijos mokosi viena iš kitos nesąžiningų schemų ir padedamos nesąžiningų valstybės tarnautojų, galimai korumpuotų politikų, grobia didžiulius žemės sklypus Vilniaus centre. Jūs apie tai skaitote kas savaitę spaudoje. Pavyzdžiui, vadinamasis Gruzijos milijonierius R. Pipija nusipirko mažą nekilnojamąjį turtą Senamiesčio viduryje, apgavo Vyriausybę, aiškino, kad atves tarptautinį viešbučių kompleksą ir taip sukurs daugybę darbo vietų, – dabar nusirito iki elementaraus daugiabučio statybos šalia Misionierių bažnyčios.

Ten yra akivaizdžiai šurkštūs žemės paskirties pakeitimai, apgaunantys valstybę ir suteikiantys R. Pipijos kontroliuojamom galimai ofšorinėm įmonėm milžiniškus pelnus, ir, deja, Lietuvos teisėsauga, Lietuvos politikai, Vilniaus taryba, Vilniaus meras tik rankomis ploja. O mes, Seimas, bejėgiškai stebime, kai dešimtys milijonų eurų gryno pelno pavidalu teka į milijonieriaus R. Pipijos, kuris susikūrė verslą Rusijoje, ofšorines kompanijas – ar ne? – ir bejėgiškai skėsčiojame rankomis.

STT iš tikrųjų čia turi didžiules veiklos galimybes, tuo labiau kad mažus šito milijonieriaus kontroliuojamų įmonių atstovus, kurie nešioja nedidelius kyšius Vilniaus tarybos nariams ir Kultūros paveldo departamento pareigūnams, STT pagavo. Bet kas iš to? Kyšininkai du kartus pagauti, Vilniaus apylinkės teismo pirmininkas su pavaduotoju slepia tų kyšininkų pavardes, staty-

bos vyksta, žemė užgrobeta, Nacionalinė žemės tarnyba rankas sudėjusi laukia. Tai aš turiu retorinį klausimą: ar tikrai pasitelkę operatyvines kontržvalgybos priemones nepagautume Vilniaus miesto mero aplinkos, tarybos, Nacionalinės žemės tarnybos narių, kurie visi dalyvauja šioje aferoje?

Visiškai analogiška situacija dabar yra prasukinėjama buvusio „VP Market“ atstovo Ž. Marcinkevičiaus kontroliuojamų įmonių šalia Pilypo ir Jokūbo bažnyčios. Žemė – valdiška, jie nusipirko menkus pastatėlius, dabar statys milžiniškus biurų pastatus ir vėl susižers pasaulyje negirdėtus pelnus. Visur ten nesąžiningi verslininkai, pasiuntę nesąžiningus žmones su kyšiais, korumpuoja mūsų valstybės tarnautojus ir politikus. STT gali ir turi užsiimti ne mažiausiomis smulkmenėlėmis, o pačiais rimčiausiais valstybės prarandamais milijonais.

Kadangi kandidatas Šiauliuose patyręs gaudyti žemės grobikus, kadangi matome, kad Panevėžyje politinė opozicija sukilo, nesutinka, kad korporacija „Iki“ gautų nemokamai žemės sklypą savo statyboms, tikiuosi, Tėvynės sąjunga, kuri tai pastebėjo, pastebės...

PIRMININKAS. Laikas!

N. PUTEIKIS (LVŽSF). ...ir savo ginamą D. Nedzinską, kuris daro analogišką veiksmą prie Trakų autobusų stoties, tai aš tikiu, kad naujasis kandidatas šią vieną iš didžiausių dabar, didžiausią skylę, pro kurią išteka valstybės milijonai, užtaisys, naudodamas visas jam prieinamas ir profesionaliai išmanomas priemones. Taigi noriu palinkėti kandidatui sėkmės kovojant su didžiąja korupcija, noriu palinkėti Tėvynės sąjungai matyti, kad žemė aplink autobusų stotis grobiama ne tik jų nemylimo...

PIRMININKAS. Laikas!

N. PUTEIKIS (LVŽSF). ...P. Urbšio teritorijoje, bet ir Trakų teritorijoje, kur jų mylimas D. Nedzinskas su mylima liberalų valdžia daro analogiškus dalykus. Noriu mums visiems palinkėti, Nacionalinio saugumo ir gynybos komitetui – kreipkime specialiąsias tarnybas į stambiausiąją korupciją.

PIRMININKAS. Ačiū. Gerbiamas kolega, norėčiau jus informuoti, kad jūsų frakcija susitinka su V. Kanapinsku kovo 29 dieną 8 val. 45 min., ir paskutinis susitikimas su juo bus balandžio 10 dieną, todėl jūsų nerimas buvo visiškai be pagrindo.

Ir P. Gražulis – jau tribūnoje.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiamas Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, apie kandidatą tikrai negaliu kalbėti, nes nepažįstu. Tik tiek žinau, kad dirbo, kaip ir pasakė gerbiamas D. Gaižauskas, šioje sistemoje nuo pat pirmų dienų. Taip pat turiu pasidžiaugti, kad ši sistema... buvau vienas iš iniciatorių Seime, kad atsirastų ši tarnyba.

Deja, aš manau, kad ši tarnyba vis dėlto išsigimė, net ir du kartus, sakyčiau. Pirmiausia buvo nuėjusi mada gaudyti kelių policininkus, gydytojus, kas atneš vokelį – tokią visiškai smulkmę, kuri neturi didelės įtakos Lietuvos valstybės stambiausiai korupcijai, apie ką kalbėjo ir N. Puteikis. Manau, kad vis dėlto ši institucija, ypač tapus Prezidente D. Grybauskaitei, tapo stipriai veikiamą. Ir ji tapo politiniu įrankiu prieš nepalankias politines partijas – susidoroti. Visuomenė jau kalbėdavo – rinkimus pirmiausia pradeda STT, po to – jau politinės partijos. Man kilo net noras užregistruoti įstatymo pataisą ir suteikti Specialiųjų tyrimų tarnybai dalyvauti rinkimuose. Jie turi pinigų, resursus, galėtų tikrai sudaryti neblogus sąrašus. Žinoma, šiek tiek ironizuoju. Bet galima, kad tokia buvo situacija. Žinoma, dabartinis kandidatas nebuvo viršininkas, bet buvo pirmasis pavaduotojas ir galbūt irgi turėtų prisiimti dalį atsakomybės už šitokią veiklą. Jeigu politiškai neparanki politinė partija, tai jai bus iškelta įvairiausių bylų, dramblių, liūtų – ko tiktai nori. Gaudys listeriją, važinės dvejus metus po Maskvą, ieško po visą plačią Rusiją, ieško listerijos STT, kur rusai nerado. Visa tai vyksta prieš rinkimus. Aš beveik įsitikinęs, kad daugelis bylų prasidės artėjant savivaldos ir Prezidento rinkimams. To demokratinėje valstybėje neturėtų būti.

Ir yra dalykų, kurie neliečiami. Jūs man atsakykite, gerbiamasis, LRT gauna beveik 40 mln. eurų finansavimą. Akivaizdu, visuomenė, žurnalistai, prodiuseriai kalba, kad ten pinigai yra švaistomi. Kodėl jūs nė karto patys savo iniciatyva nepradėjote ten tyrimo arba nepagavote ko nors už rankos ne taip naudojant pinigus? Aš esu įsitikinęs – nebuvo leidžiama to daryti Prezidentės. Kadangi tai yra konservatorių ruporas, o konservatoriai iškėlė kandidatę į Prezidentus D. Grybauskaitei, tai šita pusė neliečiama. Jie gali vogti.

Aš prisimenu buvusio Italijos diktatoriaus N. Čaušesku žodžius: visiems... (*Balsai salėje*) Ne Italijos. B. Musolinio žodžiai: „Saviems – viskas, kitiems – įstatymas.“

Gyvenome kreivų veidrodžių karalystėje. Tai akivaizdu. Jeigu tu nesi politinės sistemos dalis, tave už kiekvieną dalyką persekios, klausys pokalbių ir bandys išpūsti burbulą. Taip neturėtų būti teisinėje valstybėje, bet, deja, taip yra. Nežinau, aš tikrai kaip žmogaus nepažįstu, bet matau šitą sistemą. Šita sistema tapo, dar kartą sakau, politiniu įrankiu.

Žiūrėkite, dar vienas dalykas. Seimas praeitą kadenciją sudarė komisiją ir nustatė pačius stambiausius energetikos sektoriuje pažeidimus konservatorių laikais. Kreipėsi į prokuratūrą, kad būtų pradėti tyrimai. Nepradėjo tų tyrimų. Ko bijo? Ko bijo ir kodėl dėl šitos pusės, kuri tikrai didžiausią žalą yra padariusi valstybėje, niekada jokio tyrimo nevyksta? Gal koks smulkus atvejis. Nebent patys konservatoriai įskųs nepaklusnų kokį nors savo pareigūną ar tokį kaip M. Majauskas *priduos*, tai galbūt prokuratūra pradės laikinąjį tyrimą ir nutrauks. Tokių dalykų mūsų valstybėje neturėtų būti.

Aš linkėčiau naujam vadovui, jeigu iš tikro sąžiningas ir jeigu jis matė, kad buvęs vadovas buvo politinis įkaitas ir įrankis, kad jam įstatymas būtų virš telefoninės teisės.

PIRMININKAS. Dabar turi teisę pasinaudoti tribūna kandidatas. Ar norėtumėte kalbėti? Nenorite.

Dėl motyvų užsirašė Seimo narys V. Bakas. Motyvai už. Motyvai yra tik už. (*Balsai salėje*) Nereikia. Ačiū.

Gerbiami kolegos, turime patvirtinti slapto balsavimo biuletenį. Standartinis, toks, kaip visada. Nebraukiame to langelio, kurį norime palikti, už kurį balsuojame.

Balsų skaičiavimo grupė: R. Andrikis, A. Butkevičius, A. Gelūnas, A. Kubilius, M. Mackevičius, R. Popovienė, G. Steponavičius, S. Tumėnas. Balsavimo pradžia – 14 valandą. Iki 14 val. 30 min.

11.44 val.

Seimo nutarimo „Dėl nepasitikėjimo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke“ projektas Nr. XIII-1820 (*pateikimas, svarstymas ir priėmimas*)

Darbotvarkės 1-8 klausimas – Seimo nutarimo „Dėl nepasitikėjimo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke“ projektas Nr. XIII-1820. Pranešėjas – Seimo narys J. Olekas.

Jums skiriama iki dešimties minučių.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Gerbiamas Pirmininke, gerbiami kolegos, iš tikrųjų prasideda metai, kurie svarbūs, nes, man atrodo, visi artėjame prie 2019 metų, kai valstybėje vyks net treji rinkimai. Vakarykšte Valstybės saugumo departamento ir Antrojo operatyvinių tarnybų departamento prie Krašto apsaugos ministerijos pateikta ataskaita dėl grėsmių nacionaliniam saugumui pirmą kartą atkreiptas dėmesys, kad viena iš galimų pažeidžiamų nacionalinio saugumo sričių gali būti artėjantys rinkimai, kad mūsų valstybės nedraugai gali veikti minkštojoje erdvėje, bandydami daryti įtaką rinkimų rezultatams taip, kaip jie darė įtaką rinkimams kitose mūsų sąjungininkų valstybėse. Mums atrodo, kad šiuo aspektu ir šiuo momentu labai svarbus yra pasitikėjimas turbūt viena iš svarbiausių mūsų valstybės rinkimų institucija – Vyriausiąja rinkimų komisija, todėl svarbu, kad šią Rinkimų komisiją sudarytų, jai vadovautų visų pasitikėjimą turintys žmonės.

Dažniausiai konsensusas yra tada, kai visi lieka truputį nepatenkinti. Mes tą labai gerai žinome iš ilgamečio Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovo Z. Vaigausko darbo. Nebūdavo rinkimų, kad visi būtų patenkinti. Kas nors turėjo vienokių ar kitokių priešasčių išreikšti savo rūpestį, kad mes lyg ir norėtume geriau. Labai gerai prisimenu, kai praeitais metais beveik vieningai, Z. Vaigauskui baigus savo kadenciją, mes balsavome už naują Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovę L. Matjošaitytę, tikėdamiesi, kad komisija dirbs dar objektyviau, kad komisija dirbs dar kolegialiau priimdama sprendimus.

Ir štai pradėjo metai, mes turime tam tikrą rezultatą, kai labai aiškiai pasidalina požiūriai į Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovės darbą. Valdančioji dauguma – patenkinta, remia. Daugelis šiuo metu opozicijoje esančių frakcijų, jų narių, jūs matote ir šį nutarimą pasirašiusius frak-

cijų vadovus, turi didelių pretenzijų ir nepasitenkinimo dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovės darbo.

Man atrodo, kad šis nepasitenkinimas yra labai objektyvus. Daugiausia dėmesys yra nukreiptas į tai, kad yra daug tyrimų, užsitęsusių tyrimų, dėl kurių sprendimo mes nematome. Žinome, kad tie tyrimai yra pridėti dar 2016 metais, o šiandien jau artėja beveik 2018 metų vidurys. Žinome, kad dėl kai kurių tyrimų buvo sudaryta darbo grupė, kad ji pateikė savo pasiūlymus ir kad būtent ne kolegialiai sudarytos komisijos, kuriai atstovauja įvairių institucijų atstovai, partijų rekomenduoti žmonės, kolegialiu sprendimu, bet vienasmenišku vadovės sprendimu šita medžiaga nepasiekusi nei komisijos sprendimo, diskusijos, nei perduota atitinkamai kitoms žinyboms. Tai nėra kažkokie menkaverčiai pažeidimai ar labai nedidelės finansinės sumos, apie kurias kalbama. Jeigu sudėtume visus tuos tyrimus, kurie susiję su kolegų Valstiečių ir žaliųjų frakcijos vadovo R. Karbauskio tyrimais, viršija beveik 1 mln. eurų. Priminsiu, kad pirmesnis kreipimasis į Vyriausiąją rinkimų komisiją buvo pateiktas dar 2016 m. birželio 7 d. Kaip sakiau, jau 2017 metais darbo grupė buvo surinkusi medžiagą, vertino, teikė, bet komisija galutinio sprendimo, diskusijos su Vyriausiąją rinkimų komisija taip ir nesulaukė. Turėjome ir kitų kreipimųsi. Mes, opozicinės frakcijos, man atrodo, labai kolegialiai ir bandydamos geranoriškai išsiaiškinti situaciją buvome susitikusios su Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke aptarti susidariusios situacijos, kodėl nekolegialiai priimami sprendimai, kodėl vienos vadovės pateikiami atsakymai, tačiau tie pateikti atsakymai, kuriuos mes išgirdome, tikrai netenkino visų tame susitikime dalyvavusių Seimo narių. Todėl, jau minėjau, tyrimai, paminėsiu dar ir Vyriausiosios rinkimų komisijos išlaidų, sąmatos tvirtinimą, kiti dalykai pasiliko taip vienasmenišku vadovės sprendimu padaryti.

Aš taip pat norėčiau pasakyti, kad praeitais metais mes turėjome labai analogišką situaciją su kitos institucijos vadovu, tai Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos vadovu, kai vadovas vienasmeniškai priėmė sprendimą po kreipimosi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją dėl tuometinių kaltinimų buvusiai mūsų kolegei G. Kildišienei dėl „Agrokonzerno“ automobilio naudojimo. Būtent dėl šito vienasmeniško sprendimo jūs, gerbiamas Seimo Pirmininke, pasisakėte labai kategoriškai. Jūs pareikalavote, kad Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos vadovas atsistatydintų. Mes vedame paralelę, kad šiuo atveju turime labai panašią, jeigu nesakytume, visiškai analogišką situaciją su Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės veiksmais, todėl manome, kad turėtume išlikti vienodai principingi vertindami ir jos veiksmus arba galimą neveikimą ir taip pat vienodai taikyti aukštus standartus visiems Seimo skiriamiems pareigūnams.

Todėl opozicinių frakcijų vardu siūlome priimti sprendimą ir pareikšti nepasitikėjimą L. Matjošaitytės vadovavimu ir atleisti ją už užimamų pareigų. Ačiū už dėmesį.

PIRMININKAS. Ačiū. Jums klausimų neužduos.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū.

PIRMININKAS. Dabar žodis suteikiamas L. Matjošaitytei, VRK pirmininkei.

Jums skiriama iki pusės valandos, o po to atsakymams į klausimus – dar pusė valandos.

L. MATJOŠAITYTĖ. Laba diena, gerbiamas Seimo Pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai, šio posėdžio dalyviai. Nuoširdžiai dėkoju už suteiktą galimybę dalyvauti Seimo posėdyje ir pačiai išsklaidyti abejones pastaruoju metu viešojoje erdvėje eskaluojamu su Vyriausiąją rinkimų komisija ir jos pirmininke, t. y. su manimi, susijusiu klausimu.

Nors šiandien, kaip ir visada, esu pasirėngusi konstruktyviai diskusijai, bet prieš ją norėčiau atkreipti jūsų dėmesį į keletą aspektų, kurie man, kaip ir komisijos nariams, kelia labai didelį susirūpinimą. Visų pirma tiek jūs, tiek aš, tiek ir kiti Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai turime užtikrinti, kad komisija išliktų nešališka, nepriklausoma institucija. Nešališki savo darbe ir siekiame būti. Mūsų darbas – dėl visuomenės, nes dėl jos mes esame sukurti kaip institucija ir dirbame taip, kaip numato įstatymai ir įstatymuose įtvirtintos vertybės. Mūsų kaip komisijos nešališkumą saugo įstatymas.

Taip, Seimui nusprendus nedepolitizuoti Vyriausiosios rinkimų komisijos, į Vyriausiąją rinkimų komisiją ir toliau deleguojami partijų atstovai. Jų dalyvavimas suteikia partijoms galimybę matyti Vyriausiosios rinkimų komisijos veiklą iš vidaus. Antra vertus, visada yra lūkestis, kad

partijos per savo atstovus VRK nepolitizuotų komisijos veiklos ir taip prisidėtų prie jos nešališkumo ir nepriklausomumo išlaikymo.

Kartu norėčiau pateikti ir paaiškinimus dėl spaudoje išsakytų priekaištų tiek mano asmeniškai, tiek ir Vyriausiosios rinkimų komisijos atžvilgiu. Buvo skleidžiama informacija, kad komisijos pirmininkė esą blokavo sprendimų dėl komisijos atliktų tyrimų svarstymą komisijos posėdžiuose, tokiu būdu esą užkirsdama kelią išvadų nagrinėjimui ir patvirtinimui viešame posėdyje.

Visų pirma norėčiau pažymėti, kad 2012–2017 metų kadencijos komisijos sudarytos darbo grupės išvada dėl dar 2016 metų vasarą–rudenį gautų skundų, susijusių su Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga bei R. Karbauskiu, buvo parengta dar ankstesnės Vyriausiosios rinkimų komisijos kadencijos metu ir į komisijos vidinę dokumentų valdymo sistemą įkelta ir užregistruota 2017 metų birželio mėnesį.

Antra. Visiems naujos kadencijos komisijos nariams ir sekretoriato darbuotojams yra suteikti prisijungimo prie sistemos vardai ir slaptažodžiai. Trečia. Visi komisijos nariai ir sekretoriato darbuotojai turėjo teisę ir galimybę su sistemoje įkelta ir užregistruota išvada susipažinti. Ji nebuvo „kažkur paslėpta“, kaip buvo teigta. Išvada komisijos posėdyje nebuvo svarstyta, nes niekas išvados į darbotvarkę neįtraukė. Nebuvo net tokių pasiūlymų ir iš komisijos narių. Noriu atkreipti jūsų dėmesį į tai, nes posėdyje svarstomi tik į darbotvarkę įtraukti klausimai.

Tačiau ir tai dar ne viskas. Ką būtina žinoti apie tą plačiai aptarinėjamą, tačiau niekur neišviešintą išvadą? Pačioje išvadoje nebuvo nustatyti Seimo rinkimų ar finansavimo įstatymų pažeidimai. Nebuvo nurodytas teisinis kreipimosi į Valstybinę mokesčių inspekciją pagrindas. Nebuvo nurodyti jokie menami mokesčių įstatymų pažeidimai ir tokių pažeidimų aplinkybės, o pats turinys nebuvo kaltinamojo pobūdžio ar fiksuojantis pažeidimus. Dėl šių priežasčių išvada nebuvo svarstyta komisijos posėdyje.

Norėčiau pažymėti, kad ankstesnės kadencijos komisijos sudarytos darbo grupės, kurios narių įgaliojimai nebuvo pratęsti, parengtoje išvadoje nurodytų aplinkybių pakartotiniam ištyrimui ir papildomos informacijos analizei šios kadencijos komisijoje buvo sudaryta nauja darbo grupė. Darbo grupei buvo pavesta atlikti nuodugnų ir išsamų aplinkybių tyrimą ir pateikti naują vertinimą bei siūlymus.

Paminėtina ir tai, jog darbo grupė vakar komisijos posėdžiui pateikė naujo, gerokai išsamiau ir plačiau atlikto tyrimo rezultatus, kurie dar kartą patvirtino, kad Seimo rinkimų ir politinių partijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymo pažeidimų tiriant skundus nenustatyta. Komisijos nariai dėl tokios išvados apsispręs artimiausiame komisijos posėdyje.

Aš suprantu, kad ta išvada turėjo būti nagrinėjama anksčiau – dar praėjusios kadencijos komisijoje prieš tvirtinant galutinius rinkimų rezultatus arba iš karto po to, kai komisijoje dar buvo tyrimą atlikę nariai. Vertinant šią situaciją, kaip ji buvo pateikta viešumoje, žiniasklaidoje, gali susidaryti įspūdis, kad įvyko biurokratinė klaida. Dėl to, kad šią situaciją galima vertinti įvairiai, tenka apgailestauti. Suprantu, kad mano pareiga užtikrinti, kad nekiltų dviprasmybių.

Nemaniau, kad šios VRK išvados svarstymas sukels tokias politines diskusijas. Žvelgdama į praeitį, galėčiau pasakyti, kad dabar tikriausiai elgčiausi kitaip. Aš suprantu, kad skaidrumas ateina per viešumą ir, vertindama kilusį susidomėjimą komisijos veikla, siūliau ankstesnės komisijos darbo grupės išvadą pavišinti komisijos interneto svetainėje ir palaikyti siūlymą visą komisijos turimą medžiagą perduoti Valstybinei mokesčių inspekcijai, tačiau komisijos nariai su tuo nesutiko.

Aš taip pat siūliau visas darbo grupių parengtas išvadas pavišinti iki posėdžio, kad visuomenė ir visos suinteresuotos pusės galėtų su jomis susipažinti. Aš suvokiau viešumo naudą. Apie tai daug kalbamės su komisijos nariais.

Norėčiau atkreipti jūsų dėmesį, jog šiuo metu viešuose komisijos posėdžiuose jau aptariami komisijos gaunami skundai, kreipimaisi ir paklausimai ir kartu nusprendžiama, kas ir per kokį terminą atliks tyrimą ar parengs atsakymą.

Norėčiau paminėti ir dar vieną dalyką – viešojoje erdvėje aptarinėjamą Specialiųjų tyrimų tarnybos kreipimąsi į Vyriausiąją rinkimų komisiją dėl informacijos pateikimo. Specialiųjų tyrimų tarnybos pateiktame rašte buvo prašoma pateikti ankstesnės komisijos darbo grupės išvadą ir

atsakyti į du administracinio pobūdžio klausimus, t. y. kodėl išvada nebuvo nagrinėta komisijos posėdyje ir kodėl medžiaga nebuvo pateikta Valstybinei mokesčių inspekcijai.

Remdamasi Komisijos įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 1 punkto nuostatomis, numatančiomis, kad komisijos pirmininkas organizuoja Vyriausiosios rinkimų komisijos, t. y. juridinio asmens, darbą, aš, kaip komisijos pirmininkė, kaip juridinio asmens administracijos vadovė, su lydraščiu pateikiau prašomą išvadą bei informaciją. Nei Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymas, nei komisijos darbo reglamentas nenumato, kad komisijos pirmininkas atsakymą į kiekvieną komisijos administracijai adresuotą raštą turėtų derinti su komisijos nariais.

Pabandykime įsivaizduoti. Jeigu dėl kiekvieno administracinio pobūdžio rašto komisijos pirmininkas klausytų komisijos narių nuomonės, matyt, greitai komisijos darbas būtų visiškai paralyžuotas ir taptų neįmanomas.

Be to, informacijos tarnyboms, taip pat ir Specialiųjų tyrimų tarnybai pateikimas nėra sprendimas, kurio priėmimo klausimą, remdamasi Komisijos įstatymu, turi spręsti komisija *in corpore*. Komisijos pirmininkas, kaip juridinio asmens vadovas, privalo tarnybai pateikti jo prašomą informaciją, kas ir buvo atlikta. Specialiųjų tyrimų tarnybos raštas ir atsakymas jai, kaip ir įprasta, buvo įkeltas į komisijos dokumentų valdymo sistemą, kiekvienas komisijos narys turėjo teisę ir galiybę su tuo susipažinti.

Gerbiamieji, šiandien aš noriu pabrėžti, kad komisija dirba visa apimtimi. Renkasi į posėdžius, priima sprendimus, ruošiasi kitais metais vyksiantiems savivaldybių tarybų, Prezidento ir Europos Parlamento rinkimams. Pradedama pasirengimo darbus rudenį vyksiantiems Seimo nario vienmandatėje Zanavykų rinkimų apygardoje rinkimams, po 20 metų pertraukos Lietuvoje organizuojamai tarptautinei Europos rinkimų organizatorių konferencijai.

Nesu ta komisijos pirmininkė, apie kurią galėtumėte sakyti, kad ji tarnauja vienai interesų grupei. Su tokiais teiginiais, kuriuos teko girdėti ir matyti, griežtai nesutinku. Norėčiau pasakyti, kad man ir kitiems komisijos nariams kelia nerimą klijuojamos etiketės. Aš, komisijos pirmininkė, kaip ir visi komisijos nariai, prisiekdami Lietuvos Respublikai, įsipareigojome savo pareigas eiti sąžiningai ir nešališkai. Tai tiek aš, tiek ir kiti komisijos nariai ir darome. Neturiu asmeninio išankstinio nusistatymo nė vienos politinės partijos ar kandidato atžvilgiu. Sprendimus priimu objektyviai, atsižvelgdama į galiojantį teisinį reguliavimą, pateiktus dokumentus, turimą informaciją sprendimų priėmimo metu. Manau, jog aš esu tos kartos specialistė, kuri savo viešą nuomonę grindžia tik objektyviais faktais. Net neabejoju, kad tiek šios, tiek praėjusios kadencijos komisijos nariai žino mano principingumą ir vienodą požiūrį į visas partijas. Būta kreipimusi į įvairias institucijas, tačiau nenustatyta jokių mano pažeidimų. Jokie tyrimai dėl manęs nėra pradėti. Ar tai nėra vienas iš argumentų, kuris galėtų išsklaidyti bet kokias jūsų abejones?

Taip pat norėčiau pažymėti, kad aš, kaip komisijos pirmininkė, matau ir daugumos komisijos narių nuoširdumą ir norą toliau konstruktyviai dirbti. Man ši kadencija kaip pirmininkei pirmoji. Daugelis komisijos narių taip pat dirba pirmą kadenciją. Visi esame lygūs komisijos nariai. Visus komisijos narius vertinu ne pagal priklausymą ar nepriklausymą vienai ar kitai politinei partijai, o pagal turimą kompetenciją. Nežinau, kodėl šiandien skleidžiama žinia, esą komisija nėra vieninga. Tai netiesa. Dirbame savo darbą, gebame diskutuoti, rasti sprendimus ir sutarimus pačiais sudėtingiausiais, didelio visuomenės ir ypatingo žiniasklaidos dėmesio sulaukusiais, tvirtos valios ir principingumo reikalaujančiais klausimais, nors pastaruoju metu ir sulaukiame aštros kritikos ir didelio žiniasklaidos dėmesio.

Suprantu, kad partijų deleguoti nariai turi partines nuomones. Tačiau, manyčiau, jog politinių partijų deleguoti komisijos nariai neturėtų politikuoti, o turėtų būti suinteresuoti, kad visi būtų vertinami pagal tuos pačius standartus. Mes negalime taikyti atskirų kriterijų, visiems turi būti bendros taisyklės, nepriklausomai nuo politinių partijų ar asmenų, kurie yra tyrimo subjektai.

Noriu pažymėti ir tai, kad mes, komisijos nariai, suprantame ir atsižvelgiame į konstruktyvią kritiką, kiekvieną pastabą – juos girdime, priimame ir reaguojame.

Mes dirbame ryžtingai ir siekiame pateisinti viltis, kurias daugiau nei prieš devynis mėnesius mums suteikė Lietuvos Respublikos Seimas, išreikšdamas pasitikėjimą tiek visa komisija, tiek manimi. Ir noriu pabrėžti, jog sieksime užtikrinti sklandų darbą visų artėjančių rinkimų metu. Ačiū.

PIRMININKAS. Gerbiami kolegos, dėkojame pranešėjai. Klausti užsirašė Seimo narys S. Tumėnas. Ruošiasi V. Ačienė. Klausimams skiriama 30 minučių, o klausti – viena minutė.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiama komisijos pirmininke, ar jums neatrodo, kad šito projekto teikėjai nori įeiti į Lietuvos Seimų istoriją kaip komisijų sudarinėtojai, kaip chaoso kūrėjai ir panašiai? Antra, ar jums neatrodo, kad jums metami per baisūs kaltinimai? Jūs kaltinama chaotišku darbu, kad komisija deramai nevykdė Konstitucijos, netgi tarnavimu vienos kurios visuomenės grupės interesams. Ar neatrodo, kad jums, ką tik pradėjusiai dirbti šį darbą, yra tiesiog neįmanoma surinkti tokį komplektą kaltinimų?

Ir trečia, ar neatrodo jums, kad visą sumaištį kelia vienas jūsų komisijos narys, bent jau man taip atrodo iš spaudos pasisakymo? Ar jums neatrodo, kad reikia tiesiog paprašyti ir leisti konstruktyviai dirbti, kalbėti, susikalbėti? Reikia mokytis iš Šiaurės ir Pietų Korėjos, jeigu Šiaurės ir Pietų Korėjos vadovai susitelkia ir paspaudžia vieni kitiems rankas, tai aš tikiu, kad ir jūsų komisijai taip ir bus? Ačiū. (*Šūksniai salėje, plojimai*)

L. MATJOŠAITYTĖ. Labai ačiū už klausimus. Išties Vyriausiajai rinkimų komisijai, tiksliau, komisijos pirmininkei, mesti kaltinimai buvo paneigti ir tarnybos nepradėjo jokių tyrimų. Tai ir yra atsakymas turbūt, kad dalis tų kaltinimų arba jie visi yra nepagrįsti.

Dabar kalbėdama apie tai, kad komisijos darbas vyksta chaotiškai, tikrai taip nemanau, mes manome, kad esame susitelkę, priimame sprendimus, vyksta posėdžiai, ruošiamės artimiausiems darbams. Kalbant apie tai, ar komisijos narių gretose mes turime narių, kurie galbūt prisideda savo skirtingomis nuomonėmis ir požiūriu prie komisijos tam tikros destrukcijos, galbūt ir turime mes tokių narių. Natūralu, žmonės yra skirtingi, skirtingi deleguotų politinių partijų atstovai su savo skirtingais požiūriais, atsinešta patirtimi. Tačiau aš labai viliuosi, kad tas skirtingas nuomones kažkaip pavyks su visais komisijos nariais išgyvendinti ir visi vieningai žiūrėsime viena kryptimi.

PIRMININKAS. Ačiū. Klausia Seimo narė V. Ačienė. Ruošiasi M. Puidokas.

V. AČIENĖ (LVŽSF). Gerbiamoji pirmininke, iš žiniasklaidoje pateiktos informacijos yra žinoma, kad kovo 13 dieną jūs atstovavote Vyriausiajai rinkimų komisijai teisme, kur buvo sprendžiamas skundas, kurį pateikė Lietuvos liberalų sąjūdis dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sprendimo būtent šiai politinei jėgai neskirti valstybės dotacijos pusę metų. Tą pačią dieną jūs buvote kviečiama dalyvauti Seimo opozicinių partijų, tarp jų ir Liberalų sąjūdžio, organizuotame susitikime, kuriame buvo reikalaujama jūsų atsistatydinimo. Mano klausimas: ar tai sutapimas? O gal tokiu opozicinių partijų elgesiu galimai jums buvo daromas spaudimas pačiai priimti tokį sprendimą? Ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Taip, interpretacijų mes galime turėti įvairių ir minčių kyla įvairių, kai tą pačią dieną kviečiama susitikti su opozicinėmis frakcijomis ir turime posėdį teisme, kur, teisybė, aš pati ir dalyvavau tame teismo posėdyje. Tačiau nenorėčiau to vertinti, ar buvo daroma tokiais veiksmais, būtent tą pačią dieną kviečiant komisijos pirmininką atvykti paaiškinti dėl viešojoje erdvėje eskaluojamų aplinkybių ir susitikti su opozicinėmis partijų frakcijomis, ar tai buvo daroma specialiai. Tikrai nenorėčiau nė vienai partijai mesti tokių kaltinimų, tačiau minčių kyla įvairių.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys M. Puidokas. Ruošiasi M. Navickienė.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Dėkui, posėdžio pirmininke. Pastaruoju metu žiniasklaidoje nuolat pateikiama informacija nurodant, kad žurnalistams pavyko gauti VRK sprendimo vieną ar kitą projektą. Pavyzdžiui, redakcija gavo tokią, tokią išvadą. Socialiniuose tinkluose taip pat yra skelbiami VRK gauti asmenų paklausimai ir VRK pateikti atsakymai. Taigi susidaro įspūdis, kad VRK yra itin atvira visuomenei. Kartu kyla tam tikrų abejonių, ar toks informacijos viešinimas visais atvejais yra teisėtas ir pagrįstas? Galbūt galėtumėte pakomentuoti šią situaciją?

L. MATJOŠAITYTĖ. Visi komisijos dokumentai, tiek gaunami, tiek siunčiami, yra registruojami komisijos vidaus dokumentų valdymo sistemoje. Prisijungimą prie tos sistemos, prisijungimo vardus ir slaptažodžius, turi visi Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai ir sekretoriato darbuotojai. Tai yra mūsų vidaus naudojimui skiriami dokumentai, kurių mes neviešiname ir viešai ne-

skelbiame gautų dokumentų. Tai yra ir darbuotojų atostogų prašymai, ir atsakymai partijoms ir kandidatams, kitiems suinteresuotiems asmenims į jų paklausimus, jų paklausimai ir t. t.

Iš tikrųjų pastaruoju metu, ypač šios kadencijos komisijoje, pastebėtas ne vienas atvejis, kai komisijos neviešas dokumentas yra paviešinamas ir vienas ar kitas naujienų portalas rašo, skelbia, kad, žinote, mes gavome tokią informaciją ar yra gauta pažyma, kuri dar net nebuvo svarstyta Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdyje. Ta situacija man, kaip komisijos pirmininkei, kelia nerimą, nes jeigu mes sutarėme, kad tos išvados viešinamos anksčiau, iki komisijos posėdžio, ir visuomenė gali su jomis susipažinti, tuomet toks yra komisijos sprendimas. Kol tokio komisijos sprendimo nėra, matyt, viešinimas nėra galimas.

Tada mums kyla rimtų klausimų, o kas vis dėlto užsiima tokia veikla ir koks yra tokios veiklos tikslas? Ar tiesiog komisijos nariai dalijasi ta informacija, ar tai yra sekretoriato darbuotojų dalijimasis ta informacija ir kodėl dalijamasi? Ar tai tiesiog noras paviešinti komisijos veiklą, kad mes būtume skaidresni, atviresni ir mes čia neturime ko slėpti? Ir tikrai neturime ko slėpti. Ar tai vis dėlto noras įsiteikti žiniasklaidos priemonėms, pateikti informaciją anksčiau už kitus? Aš nežinau, kelčiau įvairių versijų, galbūt už tai gaunamas tam tikras atlygis. Sunku pasakyti. Ačiū.
(*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė M. Navickienė. Ruošiasi J. Varžgalys.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Gerbiama pirmininke, tokiomis aplinkybėmis, kai jums net jūsų pirmtakas jau nebesitiki, jūs kalboje akcentavote, kad kelia nerimą tik jūsų reputacijai ir autoritetui keliami klausimai politikų ir žiniasklaidos. Man labiau kelia nerimą pamatiniai demokratijos principai mūsų šalyje ir rinkimų teisės ir skaidrumo užtikrinimas mūsų rinkėjams.

Aš noriu jūsų paklausti. Kaip savo vadovavimo stilių, kurį turbūt arba paveldėjote, ar perėmėte, vis dėlto rinkotės vienasmeniškumą vietoj kolegialumo. Tą įrodo net keletas jūsų įgyvendintų sprendimų, tokių kaip atsakymai tiek į Seimo narių, tiek į pavienių piliečių ar institucijų paklausimus. Kodėl taip buvo? Kodėl nebuvo tvirtinamos darbo grupės, jų sudėtys, jų vadovai, tyrimo apimtys ir kiti dalykai, kurie nuo pat pradžių būtų galėję užtikrinti skaidrumą, tada gal būtų kilę mažiau klausimų? Ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Dėkoju už klausimą. Kaip ir minėjau, visų raštų, paklausimų mes į Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdį nešti negalime. Pagal susiklosčiusią praktiką, aš nesakau, ar ji buvo gera, ar ji buvo bloga, tiesiog dalis atsakymų, kur nėra priimami sprendimai, o gavus paklausimą išsiaiškinamos visos aplinkybės, nenustatoma jokių pažeidimų, ir buvo pateikiami atsakymai paklausejams. Šiuo metu, siekdama daugiau skaidrumo, atvirumo, pakartosiu, Vyriausioji rinkimų komisija tikrai neturi ko slėpti, mes visus paklausimus, gautus raštus, skundus aptariame komisijos posėdyje su komisijos nariais kolegialiai, paklausiama komisijos narių, kas galėtų prisidėti prie atsakymo rengimo, ar mums būtina sudaryti darbo grupę, jeigu tai yra sudėtingas klausimas, ar į tą klausimą tiesiog gali atsakyti ir komisijos sekretoriatas. Tiesiog dabar, kai kilo toks didelis susidomėjimas, mes nutarėme visus raštus svarstyti posėdžiuose ir į visus kolektyviai, kolegialiai atsakyti.

Kalbant apie pirmtaką, buvusį komisijos pirmininką, matyt, kad nelabai čia buvo perimta jo „geroji“ patirtis. „Geroji“ (tai galbūt kabutėse galima paminėti), nes, mano supratimu, daugumą, didelę dalį, komisijos raštų, sprendimų ankstesnės kadencijos komisijos pirmininkas tiesiog priimdavo vienasmeniškai ir komisijos nariai nebūdavo informuoti. Šiuo metu mes turime kitokią komisiją. Komisija yra nauja, yra naujas požiūris ir mes norime kartu priimti sprendimus. Mes esame komanda, atėjome dirbti ne atskirai kiekvienas sau ar savo partijai, mes atėjome dirbti kartu ir siekti bendrų interesų. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys J. Varžgalys. Ruošiasi G. Skaistė.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Noriu palinkėti komisijos pirmininkei iš tikrųjų principingai dirbti, rengtis savivaldos rinkimams. Dabar Seime labai populiari sakyti: komisija nedirba, Seimas nedirba, Vyriausybė nedirba. Iš tikrųjų, kai gerbiamas kolega Juozas sėdėjo čia, kairėje pusėje, jam viskas buvo aišku, jokių priekaištų jis neturėjo, dabar, kai tik persėdo į dešinę pusę, pasidarė viskas nebeaišku, kairė pusė dirba blogai. Be abejo, tos politinės kortos buvo metamos ir bus metamos. Buvo metama politinė korta, kad neįvyks biudžeto patvirtinimas,

po to – pirmalaikių Seimo rinkimų korta, dabar – VRK komisijos pirmininkės korta. Kas pasikeis, kai mes dabar *nuimsime* komisijos pirmininkę? Kai Seimo Pirmininkas iš naujo pasiūlys naują komisijos pirmininką, galvojate įtiks? Neįtiks, nes ne dešinieji siūlo. Taigi, kolegos, labai susimąstykite! (*Triukšmas salėje*)

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė G. Skaistė. Ruošiasi K. Mažeika.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Išties Teatro dienos proga šiandien turime tokį gražų spektaklį, kuriame vaidiname demokratiją. Jūs pristatote savo nuomonę, gaunate labai daug patogių klausimų, kurie labiau panašūs į palinkėjimus gero kelio ir gero vėjo. Tik man įdomu – čia labiau demokratija Šiaurės ar Pietų Korėjos pagal S. Tumėno paklausimą? Šitoje situacijoje jūsų darbo organizavimo stilius man išties atrodo ganėtinai keistai, nes jūs atsisakote vykti į diskusijas, kurias organizuoja pilietinės organizacijos, apskritai komisijos nariai, kurie yra deleguoti partijų, nelabai jums pasitiki.

Mano toks klausimas: kaip tą demokratiją jūs apskritai įsivaizduojate? Ar kaip kokio nors konsensuso paiešką, ar kaip Seimo Pirmininkas, kad mažuma turi klausyti daugumos? Šiandien yra pateikta VSD saugumo ataskaita, kurioje kalbama apie grėsmes iš kitų šalių daryti įtaką mūsų rinkimams. Ar manote, kad jūsų darbo stilius iš tikrųjų pridės to pasitikėjimo tų rinkimų rezultatais?

L. MATJOŠAITYTĖ. Dėkui už klausimą. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas tikrai išklauso visų komisijos narių nuomonės ir į jas atsižvelgia. Kaip aš minėjau, neskirstau narių pagal priklausymą ar nepriklausymą vienai ar kitai politinei partijai ar tiesiog pagal tai, ar yra teisininkas, ar ne teisininkas. Aš žiūriu į kompetenciją. Nemanau, kad skirtingų nuomonių turėjimas yra nepasitikėjimas. Demokratija jau tokia yra, kad mes turime daug skirtingų nuomonių, ta nuomonių dauguma ir nulemia, koks yra sprendimas. Pakartosiu, kaip ir minėjau, mes pastaruoju metu tikrai priėmėme daug sunkių, svarbių, principingų, tvirtos valios ir ryžto reikalaujančių sprendimų ir matome, kad komisijai tikrai pavyksta juos kolegialiai priimti.

Kalbėdama apie Valstybės saugumo departamento vakarykštę pažymą, paviešintą informaciją, manau, kad Vyriausioji rinkimų komisija turėtų į tai atsižvelgti ir išsigilinti į tuos faktus. Dar pernai metais, 2017 metais, kai buvau paskirta į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės, vienas iš pirmųjų mano darbų irgi buvo susitikti su šios institucijos vadovu ir trumpai aptarti situaciją, nes manau, kad mes tikrai turėsime šiokių tokių iššūkių, su jais reikėtų susidoroti anksčiau ir priimti atitinkamus sprendimus. Dėkui.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narės K. Mažeika. Ruošiasi A. Kubilienė.

K. MAŽEIKAI (LVŽSF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Gerbiamoji pirmininke, tikrai man čia nepanašu į jokią teatrą ar kokį nors surežisuotą spektaklį, apie ką kalba kolegos. Iš tikrųjų žiūriu į tai labai rimtai. Bet, aišku, kiekviename darbe, kiekviename kolektyve yra savas klounas, tikriausiai taip. Aš norėčiau jūsų paklausti dviejų klausimų.

Pirmas klausimas. Gal galėtumėte įvardyti, kurios partijos konkrečiai kuris žmogus, jūsų komisijos narys, vos pradėjęs dirbti iš karto paprašė, kad būtų pakeltas atlyginimas ar įkainiai ir taip toliau, ir jam labai nepatiko tie dalykai, norėjo daugiau uždirbti, kaip suprantu?

Kitas klausimas. Kiek per paskutinius dvejus trejus metus buvo atlikta tyrimų, susijusių su konkrečiomis galbūt partijomis, na, ir Valstiečių, ir Konservatorių, ir kitomis partijomis? Galbūt turite tuos skaičius? Ir tų tyrimų baigtis, kokia buvo, palanki arba nepalanki tam tikrai partijai? Ir kaip tai yra susiję būtent ir su tuo, kas vyksta šiandien, tuo spektakliu? Ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Dėkui už klausimus. Tiesą sakant, taip, turėjome keletą komisijos narių, kurie kadencijos pradžioje norėjo fiksuoto atlyginimo. Tiesiog komisijos nariams yra mokamas proporcingai pagal dirbtą laiką atlyginimas pagal Valstybės politikų, pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymą, kuris numato, kad kiek dirbate, tiek ir gaunate. Proporcingai pagal dirbtą laiką skaičiuojamas yra atlyginimas. Nėra mokama už narystę, buvimą nariu, o mokama už darbą, už atlikto darbo rezultata. Turėjome keletą tokių komisijos narių, kurie norėjo to fiksuoto atlyginimo. Aš nematau įstatyme tokios nuostatos, suteikiančios man tą teisę. Jeigu bus teisinis reguliavimas pakeistas, tokiu atveju tikrai nebus problemų, bus mokamas fiksuotas atlyginimas komisijos nariams. Na, tiesą sakant, tokių klausimų, kiek man teko būti, aš penkerius metus buvau komisijos

narė ir pavaduotoja, nekilo ir komisijos nariai neklausdavo net tokių dalykų kaip fiksuoto atlyginimo mokėjimas, ir tai buvo naujiena. Kiek teko kalbėti ir su komisijos sekretoriato darbuotojais, dirbančiais jau nemažai metų komisijoje, tikrai mes nesame turėję tokių narių, dėl kurių kiltų tokių klausimų. Tuo labiau kad šiandien mes turime ir vieną teisminį procesą, vienas iš komisijos narių nori pakeisti tą esamą reguliavimą ir įpareigoti pirmininką atlikti tam tikrus veiksmus.

Kalbant apie visus tyrimus, na, sunku prisiminti tuos visus tyrimus, nes Vyriausioji rinkimų komisija yra atlikusi ir šiuo metu atlieka tikrai nemažai tyrimų, per daugelį metų jų tikrai buvo, ir manau, kad lietė įvairias politines partijas. Vyriausioji rinkimų komisija nėra nusistačiusi nei prieš vieną politinę partiją. O jeigu matome, kad yra pažeidimas, priimami atitinkami sprendimai ir tai nepriklauso nuo to, kokia yra politinė partija, koks yra kandidatas. Mes netaikome dvejopų standartų ir į visus žiūrime vienodai.

Dabar atsakyti, kiek dėl vienos ar kitos politinės partijos mes esame priėmę sprendimų, tai tikrai tos statistikos šiuo metu neturiu, bet manau, kad neturėsime partijos, dėl kurios sprendimas nėra priimtas. Aišku, gali būti taip, kad dėl vieno daugiau, dėl kitų mažiau. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narė A. Kubilienė. Ruošiasi V. Poderys.

A. KUBILIENĖ (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Paskutiniu metu Seimo opozicijos frakcijos nuolat kritikuoja tiek jūsų, tiek visos Vyriausiosios rinkimų komisijos darbą. Iš tikrųjų dirbti jums yra tikrai nelengva. Tačiau VRK atlieka ne tik skundų tyrimus. Gal galėtumėte pavaduoti keletą pastarųjų mėnesių svarbiausių darbų ir keletą numatomų darbų? Ačiū.

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Iš tiesų klausimas aktualus ir svarbus, nes visuomenė įsivaizduoja, kad Vyriausioji rinkimų komisija dirba tik per rinkimus, tarp rinkimų mes neturime ką veikti. Tai tikrai nieko panašaus nėra.

Mes turime daug darbų. Norime pasiruošti kitais metais vyksiantiems savivaldybių tarybų, Respublikos Prezidento rinkimams, rinkimams į Europos Parlamentą ir sprendžiame tokias problemas, kurios yra susijusios su rinkėjais su negalia, dėl balsavimo patalpų pritaikymo rinkėjams su negalia. Turime tam tikrų probleminių klausimų dėl neveiksnių asmenų, norime juos irgi išspręsti ir šiuo metu imamės priemonių. Susitinkame su atitinkamomis institucijomis. Žinome, kad Gyventojų registras savo sistemoje atlieka tam tikrus pakeitimus. Mes prie to klausimo dirbame ir norime per rinkimus gauti informaciją kokybiškai ir be jokių trikdžių.

Taip pat norėčiau atkreipti visų gerbiamųjų Seimo narių dėmesį į tai, kad Vyriausioji rinkimų komisija turbūt pirmą kartą per daugelį metų pateikė tokį kiekį pasiūlymų dėl įstatymų pakeitimų. Ir tie pasiūlymai buvo apsvarstyti tiek su sekretoriato darbuotojais, tiesiogiai dirbančiais tą darbą, tiek ir su visais Vyriausiosios rinkimų komisijos nariais. Ankstesnės kadencijos komisijoje mes nė karto tokių siūlymų neturėjome, nė karto mes nesusėdome prie bendro stalo aptarti, išsiaiškinti po rinkimų tų trūkumų, kuriuos reikėtų šalinti, ir tų problemų, kurios trukdo sklandžiai organizuoti rinkimus. Kažkaip visada būdavo tiesiog numojama ranka, kad po rinkimų viskas pasibaigė ir grįšime prie tų klausimų kada nors vėliau.

Norėčiau paminėti ir tai, jog Vyriausioji rinkimų komisija šių metų sausio pabaigoje surengė konferenciją su politologais ir politinių partijų atstovais dėl rinkėjų aktyvumo, kadangi žinome, jog rinkėjų aktyvumas Lietuvoje tikrai yra problema, jis yra mažas. Vyriausioji rinkimų komisija aktyviai galvoja, kaip būtų galima padidinti rinkėjų aktyvumą.

Taip pat 2017 metų pabaigoje esame surengę ir diskusiją dėl politinės korupcijos Lietuvoje, joje dalyvavo ir Seimo komitetų pirmininkai, tarnybų atstovai, Teisės instituto mokslininkai, Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai. Dar atkreipčiau dėmesį, kad kovo pradžioje vyko Europos rinkimų organizatorių asociacijos direktorių valdybos posėdis pirmą kartą Vilniuje. (*Balsai salėje*) Trumpai, tuoj pabaigsiu. Taip pat ruošiamės rudenį vyksiančiai Europos rinkimų organizatorių asociacijos konferencijai. Po 20 metų vyksta Vilniuje ir įvairių rinkimų organizatorių atstovai dalyvaus. Tikrai tų darbų yra, pasiruošimo yra. Komisija nestovi vietoje, atlieka einamuosius darbus, bet žvelgia ir į ateitį. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys E. Gentvilas. Ruošiasi V. Poderys. Atsakymams pagal bendrą tvarką turėtų būti iki trijų minučių. Malonėkite.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiama pirmininke, praėjęs trečiadienis, kovo 21 diena, prieš pietus. Jūs lankėtės Seime. Ar jūs buvote susitikusi arba su Seimo Pirmininku, arba su S. Skverneliu, arba su R. Karbauskiu, arba su kuo nors iš Valstiečių ir žaliųjų sąjungos? Kitaip sakant, su kuo buvote susitikusi?

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Labai geras klausimas, kaip tik kovo 21 diena, trečiadienis, ir Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko darbotvarkėje yra paskelbta, kad komisijos pirmininkas dalyvavo Teisės ir teisėtvarkos komiteto posėdyje. Trumpai papasakosiu priešistorę. Vyriausioji rinkimų komisija būtent trečiadienį apie 9 valandą ryto iš Teisės ir teisėtvarkos komiteto gavo kvietimą atvykti į komiteto posėdį. Aš iš karto pasikviečiau skyrių vedėjus aptarti, ką mes ten turėtume svarstyti, kokius klausimus, kokie įstatymo pakeitimai siūlomi ir t. t., ir suradome pasiūlymą dėl gerbiamojo J. Razmos teiktų siūlymų, kad rinkimų rezultatų daugiamandatėje rinkimų apygardoje nereikėtų viešinti iki antrojo turo, o juos paviėšinti tik po antrojo rinkimų turo. Išsiaiškinome, koks yra siūlomas teisinis reguliavimas, ir su Rinkimų organizavimo skyriaus vedėja R. Daniškevičiūte nuvykome kartu į Teisės ir teisėtvarkos komitetą, išėjome abi kartu iš Vyriausiosios rinkimų komisijos, pasikabinome paltus Seimo rūbinėje, nuvykome į komitetą abi kartu, buvome komitete ir išėjome iš komiteto į Seimą. Susitikimų nei su Seimo Pirmininku, nei su ponu S. Skverneliu, nei su kitais asmenimis neturėjome. Matėme tik tuos žmones, kurie buvo Teisės ir teisėtvarkos komitete, t. y. skirtingų politinių atstovais.

Ir iš tikrųjų mane stebino tos kalbos, aš ir praėjusią savaitę iš vienos žiniasklaidos priemonės atstovės išgirdau, kad lyg ir aš buvau Seime ir čia su kažkuo susitikau. Labai malonu, kad mane mato man nesant, bet aš dar, matyt, esu to amžiaus, kad dar galiu prisiminti, kur einu, ką veikiu ir su kuo susitinku. Labai ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys V. Poderys. Ruošiasi G. Landsbergis.

V. PODERYS (LVŽSF). Dėkui, Pirmininke. Gerbiamoji pirmininke, stebint tą skandalą, tą informaciją viešojoje erdvėje apie jūsų vadovaujamą instituciją, susidaro įspūdis, kad kai kurie komisijos nariai, ypač nauji, nesupranta, kad jie yra komisijos nariai, bet ne vieni iš komisijos vadovų. Kitaip sakant, kad tiek ūkiniu, finansiniu, administraciniu, einamųjų reikalų vadovė esate jūs ir niekas kitas. Ir jūsų atsakomybė spręsti tuos klausimus. Ar nėra taip, kad tiesiog tiems naujiesiems nariams nėra aiškiai paaiškinta? Tik pridursiu, kad pats esu vadovavęs kelioms tokioms komisijoms ir tai yra dažnas reiškinys, ypač su naujais nariais. Dėkui.

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Iš tiesų dauguma Vyriausiosios rinkimų komisijos narių yra nauji. Jiems pirma ši kadencija, nors turi patirties įvairiose kitose komisijose, bet tokia komisija kaip Lietuvos Respublikos vyriausioji rinkimų komisija yra viena ir komisijos vadovas yra vienas. Čia galbūt ir susipina tas vienasmenio komisijos vadovo, vienasmenio organo vaidmuo, atliekamos funkcijos ir komisijos, kaip kolegialaus valdymo organo, atliekamos funkcijos. Ne visiems komisijos nariams pavyksta tai atskirti.

Aš suprantu komisijos narių norą prisidėti kuo daugiau prie komisijos veiklos ir tai mane džiugina, kad ne aš viena turėčiau spręsti ir priimti tam tikrus sprendimus, kurie mano kompetencija yra pagal Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatymą, bet kad ir komisijos nariai išreiškia norą, ir mes galime plačiau diskutuoti.

Žinoma, mes kalbamės ir su komisijos nariais, kokios funkcijos patenka į Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko funkcijas, kas patenka į komisijos, kaip kolegialaus valdymo organo, funkcijas, bet jeigu komisijos nariams kyla noras daugiau funkcijų perduoti komisijai, kaip kolegialiam valdymo organui, tiesiog, matyt, tada reikėtų pakeisti esamą teisinį reguliavimą ir sutarti, kokią funkciją papildomai, be to, kas yra išvardinta Vyriausiosios rinkimų komisijos įstatyme, reikėtų numatyti ir komisijai, kaip kolegialiam valdymo organui.

Taip pat vėlgi dėl tos pačios sąmatos buvo klausimų įvairių. Mes tą klausimą, visi komisijos nariai kolegialiai išdiskutavę, išsprendėme ir priėmėme tam tikrą sprendimą. Šiuo metu klausimų tuo aspektu mes neturime. Ačiū.

PIRMININKAS. Klausia Seimo narys G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Ačiū, gerbiamas Pirmininke. Gerbiama Laura, norėčiau paklausti jūsų tokio klausimo: šiandien mes matėme tikrai puikiai surežisuotą spektaklį – suderinti

klausimai, turbūt žinoti iš anksto klausimai, parengti atsakymai, viskas taikliai padaryta. Apskritai jūsų ryšiai su valstiečiais žaliaisiais tampa ganėtinai aiškūs per pastaruosius keletą mėnesių – tiek drauge nedalyvavimas bendrose konferencijose, kai kviečia jaunimas, tiek ir veiksmų derinimas su Seimo Pirmininku, ir t. t.

Aš noriu priminti, kad šiuo metu Vyriausioji rinkimų komisija yra pradėjusi bemaž septynis tyrimus dėl Valstiečių ir žaliųjų sąjungos finansavimo problemų.

Mano klausimas. Jeigu turėtume galvoje šį intymų ir draugišką ryšį, gerbiama pirmininke, ar jūs dar matote savo galimybę priimti bet koki, nesakysiu, griežtą, sakysiu, bent jau objektyvų, sprendimą dėl partijos, kuri, kaip ir pati iš esmės pripažino, jus delegavo?

L. MATJOŠAITYTĖ. Ačiū už klausimą. Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas, kaip ir minėjau, priima sprendimus objektyviai, pagal pateiktą informaciją. Nėra taip, kad aš dėl kokių nors priežasčių turėčiau priimti kam nors palankų sprendimą. Aš turiu savo nuomonę, vertinu pateiktus dokumentus, vertinu pateiktą informaciją ir ja vadovaudamasi priimu sprendimą.

Dar vienas svarbus momentas. Sprendimai Vyriausiosios rinkimų komisijos posėdžiuose priimami kolegialiai ir lemia balsų dauguma – kokia yra balsų dauguma, toks sprendimas ir yra priimamas komisijos posėdyje. Taigi, manau, tikrai sprendimus priimu objektyviai ir planuoju juos priimti ateityje. Ačiū.

PIRMININKAS. Dėkojame. Jūs atsakėte tiek klausimų, kiek galėjote atsakyti. Laikas baigėsi.

Toliau – diskusija. R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Aš manau, privalau informuoti Seimo narius, kad Etikos ir procedūrų komisija yra gavusi kreipimąsi dėl kai kurių Seimo narių (yra išvardyti aštuoni) gališkai painiojamų viešųjų ir privačių interesų. Aš informuoju. Komisija dar nėra susipažinusi su kreipimusi ir nesame priėmę net pradinio sprendimo, ar pradėti tyrimą, ar ne. Bet aš negaliu dabar pasakyti, kaip bus trečiadienį, t. y. rytoj, koks bus mūsų sprendimas. Ačiū.

PIRMININKAS. Ponia pirmininke, ačiū.

A. Kubilius – dėl vedimo tvarkos.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiamas Pirmininke, ar Statutas galioja, ar ne?

PIRMININKAS. Galioja Statutas.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Galioja. Aš norėčiau paklausti jūsų, kaip yra skirstomas laikas klausiti? Jeigu iš tikrųjų pagal Statutą yra užsirašiusių Seimo narių ir nebuvo iš anksto pasakyta, kiek laiko skiriama klausiti, tokiu atveju jūs turite užduoti paprastą klausimą, ar toliau bus tęsiamas laikas klausiti.

PIRMININKAS. Prašau sekti posėdį. Turiu jums pasakyti, buvo pranešta, kad atsakyti į klausimus skiriama 30 minučių. Buvo išnaudota 31,5 minutės.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Negali būti. *(Balsai salėje)* Negali būti, Pirmininke.

PIRMININKAS. Taip buvo.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Aiškiai apribojate demokratiją ir vėl galvojate, kad mažuma turi paklusti daugumai. Tiek to, leisime šį kartą. *(Balsai salėje)*

PIRMININKAS. Turime pagal mūsų... R. Baškienė – dėl vedimo tvarkos.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Gerbiami kolegos, aš tiesiog privalau priminti 218 straipsnį, kokia yra pareigūno atleidimo procedūra. Čia ir kalbama būtent 2 dalyje, kad Seimo Pirmininkas pasielgė visiškai teisingai sudėliodamas laiką, leisdamas kalbėti 30 minučių (kalbėjo trumpiau), o atsakyti į klausimus 2 punkte užrašyta juodu ant balto – 30 minučių. Taip nustatyta Statute. Čia jau, gerbiamieji, taikome būtent šį Statuto straipsnį. Ačiū.

PIRMININKAS. Toliau. Statuto dabar nekeisime, bet yra mūsų laikas. Pagal patvirtintą darbotvarkę šį klausimą mes turėtume užbaigti 13 valandą.

Užsirašė kalbėti devyni Seimo nariai. Dabar ir turime nuspręsti, ką darome. *(Balsai salėje)* Ar leidžiame kalbėti visiems, ar nustatome laiką? *(Balsai salėje)* J. Olekas.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, Pirmininke. Galbūt mes galėtume padaryti pertrauką, nes girdėjome ir Etikos ir procedūrų komisijos pirmininkės nuomonę?

Turėtume atsakymus po Etikos ir procedūrų komisijos ir galėtume tęsti šio klausimo svarstymą kitame posėdyje. *(Šurmuly salėje)*

PIRMININKAS. Nesiūlau stabdyti diskusijos. Etikos ir procedūrų komisija atsakys į tuos klausimus, kurie jai užduoti. Siūlau tęsti dabar posėdį, pereiti prie diskusijų. Klausiu, kiek skiriame laiko, ar tiek, kiek yra, – iki 13 valandos, ar leidžiame kalbėti visiems? (*Balsai salėje*) A. Kubilius.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Pirmininke, aš siūlau leisti kalbėti visiems. Čia svarbus klausimas. Mes čia nieko, taip sakant, kol kas rimto nesvarstėme. Aš manau, kad reikia labai rimtai aptarti klausimą, kaip toliau dirbs VRK. Aš tikrai siūlau leisti visiems pasisakyti. (*Šurmulyš salėje*)

PIRMININKAS. P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Aš manyčiau, kad... Kiek laiko skirta? 30 minučių. Tai užteks, pasisakyti. 15 minučių. Aš galiu nespėti, tai gal leiskime visiems tada? (*Juokas salėje*)

PIRMININKAS. Gerai. Siūlau leisti visiems, nusprendžiu aš. (*Balsai salėje: „Balsuojame.“*) Nebalsuosime, mes sutaupysime laiko su kitais klausimais.

Kviečiu M. Puidoką. Frakcijos vardu jums skiriama iki septynių minučių.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Kolegos, viena iš demokratinės valstybės stabilumo kolonų yra įstatymų laikymasis ir objektyvumas. Šių metų kovo 19 dieną Lietuvos Respublikos Seimo posėdžių sekretoriato įregistruotas 29 Seimo narių teikimas, kuriuo Seimui siūloma pareikšti nepasitikėjimą Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke L. Matjošaityte. Svarbu pasakyti, kad ši nutarimą pasirašė Seimo nariai, priklausantys Liberalų sąjūdžio frakcijai: A. Armonaitė, S. Gentvilas, E. Gentvilas, V. Čmilytė-Nielsen, G. Steponavičius, šiuo metu priklausantis Mišriai Seimo narių grupei, bei G. Landsbergis, D. Kreivys ir M. Adomėnas – Tėvynės sąjungos frakcijos nariai. Procesas inicijuotas būtent tuo pačiu metu, kai pastaraisiais mėnesiais VRK vykdė arba dar tebevykdė tyrimus Liberalų sąjūdžio ir Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų partijos. VRK tyrimo objektai – minėtų politinių partijų ir su jomis susijusių viešųjų įstaigų veikla, vykdant įvairius renginius ir mokymus galimai pažeidžiant teisės aktų – Politinių kampanijų finansavimo ir finansavimo kontrolės įstatymu ir Politinių partijų įstatymu įtvirtintas nuostatas dėl politinių partijų finansavimo.

Atlikusi tyrimą pagal teisėsaugos institucijų pateiktą informaciją, VRK 2017 m. spalio 19 d. sprendimu pripažino Liberalų sąjūdžio 2016 metų Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis VŠĮ Taikomosios politikos instituto organizuotų mokymų „Ready to win“ rengimo išlaidas. VRK konstatavo šiurkščius finansavimo įstatymo pažeidimus ir spalio 26 dienos sprendimu Liberalų sąjūdžiui neskyrė valstybės biudžeto asignavimų už vieną pusmetį. Dar šio mėnesio kovo 15 dienos sprendimu VRK pripažino VŠĮ Laisvės studijų centro renginius Liberalų sąjūdžio praeitų Seimo rinkimų politinės kampanijos išlaidomis. Konstatuota, kad, finansuojant minėtą Seimo rinkimų politinę kampaniją iš neteisėto finansavimo šaltinio, buvo padarytas šiurkštus Finansavimo įstatymo pažeidimas.

Tiek VŠĮ Taikomosios politikos institutas, tiek VŠĮ Laisvės studijų centras buvo įsteigti Liberalų sąjūdžio narių ir veiklą vykdė koordinuodami su partija, pavyzdžiui, Laisvės studijų centro vieni iš steigėjų – buvęs Liberalų sąjūdžio frakcijos pirmininkas E. Masiulis ir buvęs jo pavaduotojas, dabartinis Seimo narys G. Steponavičius. VRK išvadose, kuriose pateikiama išsami viešųjų įstaigų ir Liberalų sąjūdžio renginių analizė, ne kartą minimos Seimo narių, pasirašiusių nutarimą dėl nepasitikėjimo VRK pirmininke, pavardės: A. Armonaitės, G. Steponavičiaus, abiejų Gentvilų, V. Čmilytė-Nielsen. Pavyzdžiui, pateikiama informacija, kad partijos narė A. Armonaitė rūpinosi VŠĮ Laisvės studijų centro renginio sąskaitos apmokėjimu ir prašė bendrovės, suteikusios patalpų ir techninės įrangos nuomos paslaugas, perrašyti sąskaitą faktūrą Liberalų sąjūdžio partijos vardu. O paaiškėjus, kad bendrovės sąskaitos perrašyti negali, nurodė paprašysianti kolegų rasti sprendimą.

Dėl anksčiau nurodytų VRK sprendimų vykdymo vyko ir tebevyksta teisiniai ginčai. VRK tyrimas dėl Tėvynės sąjungos mokymų tęsiasi nuo praėjusių metų pabaigos. Kaip matyti iš viešai pateiktos informacijos, VRK aiškinasi, ar jų mokymai, kuriuos organizavo VŠĮ Demokratinės politikos institutas, taip pat nebuvo finansuojami kitų juridinių asmenų lėšomis, tai yra galimai pažeidžiant teisės aktų nuostatas.

VŠĮ Demokratinės politikos institutas, kaip ir liberalų atveju, glaudžiai susijusi su politine partija, kuriai ši įstaiga organizuoja mokymus. VŠĮ Demokratinės politikos institutas dalininkai –

Seimo nariai M. Adomėnas ir D. Kreivys. Tyrime minimas ir konservatorių pirmininkas G. Landsbergis. Analogiškas sutapimas, kad jie visi trys taip pat yra tarp pasirašiusių nepasitikėjimą VRK pirmininke. Šių metų vasario 22 dieną VRK posėdyje buvo svarstoma išvada dėl Tėvynės sąjungos mokymų, tyrimas buvo pratęstas. Taigi jis tebevyksta.

Paminėtina, kad, VRK vykstant tyrimams dėl liberalų ir konservatorių, pastarųjų politinių partijų lyderiai ir kiti šioms partijoms atstovaujantys Seimo nariai ėmė nuosekliai kritikuoti VRK vadovę ir reikalauti jos atsistatydinimo. Kolegos, ar tai nėra vadovėlinis institucinio politinio spaudimo pavyzdys? Pavyzdžiai kalba patys už save.

Šių metų vasario 21 dieną konservatorių pirmininkas G. Landsbergis apskundė L. Matjošaitę Generalinei prokuratūrai, o jau kitą dieną Liberalų sąjūdis dėl jos kreipėsi į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją. Nors nė viena, pažymiu, nė viena iš šių institucijų net nepradėjo tyrimo dėl VRK vadovės veiksmų, abi didžiausios opozicinės partijos ir toliau reikalavo VRK pirmininkės atsistatydinimo. Liberalų sąjūdis ir vėl nesusitaiko su pelnyta bausme už savo klystkelius. Jis apskundė VRK sprendimą dėl padaryto šurkštaus pažeidimo neskirti partijai valstybinės dotacijos. Būtent šis ginčas šiuo metu sprendžiamas teisme ir kovo 13 dieną vyko teismo posėdis, apie kurį šiandien jau buvo kalbėta mūsų posėdžių salėje.

Lietuvos vyriausiasis administracinis teismas nagrinėjo liberalų skundą dėl VRK sprendimo neskirti jiems valstybės dotacijos. Vyriausiajai rinkimų komisijai teisme atstovavo L. Matjošaitė. Vėlgi įdomus sutapimas, kad būtent tą pačią dieną Liberalų sąjūdžio Seimo nariai, naudodamiesi savo statusu, kvietėsi VRK pirmininkę į Seimą aiškintis dėl institucijos veiklos ir tą pačią kovo 13 dieną kartu su Konservatorių partijos atstovais pareikalavo, kad VRK vadovė atsistatydintų.

Anksčiau išdėstytos aplinkybės patvirtina, kad minėti Seimo nariai turi tiesioginį interesų konfliktą. Drįstu teigti, kad faktai kalba patys už save. Jie yra suinteresuoti VRK tyrimų baigtimi, o dėl jau priimtų VRK sprendimų suinteresuoti teisminių ginčų dėl šių sprendimų baigtimi. Dėl to manytina, kad pasinaudodami savo tarnybiniais įgaliojimais, kuriuos jiems suteikia Lietuvos Respublikos Seimo statuto 217 straipsnio 1 dalis, šie Seimo nariai siekia neteisėtai suvaržyti ir veikti VRK darbą, vykdam politikų ir politinių kampanijų finansavimo tvarkos pažeidimų tyrimą, taip pat daro politinį spaudimą VRK pirmininkei dėl VRK jau priimtų nepalankių sprendimų.

Toks Seimo narių elgesys galimai pažeidžia Lietuvos Respublikos viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybės tarnyboje įstatymo 11 straipsnio 1 dalį. Joje skelbiama: pareiga nusišalinti, rengiant, svarstant ar priimant sprendimus, arba kitaip paveikti sprendimus, kurie sukelia interesų konfliktą. Taip pat 13 straipsnio 1 dalį: asmuo, dirbantis valstybinėje tarnyboje, negali naudoti savo pareigų, galių ir vardo, siekdamas paveikti kitų asmenų sprendimą, kuris sukeltų interesų konfliktą. Taip pat galimai pažeidžiami Valstybės politikų elgesio kodekse įtvirtinti teisingumo, sąžiningumo, nesavanaudiškumo, padarumo principai. Ar tai yra tik tušti žodžiai mums?

Kolegos, nuo kada mūsų valstybėje yra pradedama interpeliacija už bendradarbiavimą su STT ar kitomis specialiosiomis tarnybomis, o apie darbo kokybę sprendžiama iš vieno įvykio?

PIRMININKAS. Laikas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Ar normalu, kai įtariamieji liberalai kviečiasi ant kilimo tyrimą atliekančią institucijos vadovę, ir dar tą pačią dieną? Gal kartais vertinga kritiškai pažvelgti į save, prieš teisiant kitus?

PIRMININKAS. Laikas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Štai konservatorių atstovas V. Semeška neseniai padavė VRK į teismą – reikalauja, kad VRK jam mokėtų fiksuotą atlyginimą, nors įstatymai tokios galimybės net nenumato.

Kviečiu visus nepalaikyti nepagrįsto siūlymo dėl nepasitikėjimo VRK vadove ir jai suteikti mandatą tolesniam nuosekliam darbui.

PIRMININKAS. Ačiū. Kalbės Seimo narys P. Urbšys, po to – M. Navickienė. (*Balsai salėje*)

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamieji Seimo nariai, neseniai Seimo salėje nuskambėjo kaip vienas iš argumentų, kodėl Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė turi trauktis, – kad buvęs komisijos pirmininkas Z. Vaigauskas išreiškė nepasitikėjimą. Tada man norėtusi priminti, kas buvo kalbama posėdžio metu 2017 m. gegužės 4 d. ir ką kalbėjo gerbiamasis A. Kubilius. „Turbūt bendrai

vyraujanti nuostata salėje yra ta, kad pasitenkinimo ligšioliniu Vyriausiosios rinkimų komisijos darbu nelabai daug yra, bet tas darbas priklauso nuo kelių dalių, tai yra nuo pirmininko ir nuo to, kas dirba komisijoje.“ Tai kas pasikeitė nuo to laiko, kad ta vyraujanti nuostata pasikeitė? Ir pasikeitė šiuo atveju gerbiamiems konservatoriams, nes tapo tarsi labai reikšminga Z. Vaigausko nuomonė, kurią galima net pagarsinti Seimo posėdyje. Tokiu atveju tada kyla klausimas: o kiek yra nuoširdų, siekiant tokių tikslų, nes tie patys valstiečiai siūlė keisti pačią sistemą, depolitizuoti Vyriausiąją rinkimų komisiją? Būtent buvo numatyta, kad Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas ir Vyriausiosios rinkimų komisijos nariai tol, kol eina savo pareigas, negali tapti politinės partijos nariais ar būti politinio pasitikėjimo valstybės tarnautojais. Mes siūlėme iš principo pakeisti patį kontekstą, kad nesusidurtume su tokiomis problemomis, kurios dabar kyla. Bet kas buvo padaryta? Buvo padaryta, kad dauguma čia esančių balsavote prieš. Už tai, kad palaikytume VRK depolitizavimą, iš Tėvynės sąjungos balsavo tik 3, Socialdemokratų partijos – 0, Liberalų sąjūdžio frakcijos – 1, „Tvarkos ir teisingumo“ – 1. Aiškiai jūs pademonstravote, kad jums tinka ši sistema, kuri, šiaip ar taip, nesuteikia galimybių įsitikinti, ar Vyriausioji rinkimų komisija gali būti objektyvi ir laisva nuo partinių įtakų.

Dabar jūs pradodate kelti tą problemą: žiūrėkite, jaučiama tai, kad pirmininkė yra priklausoma. Bet tada kyla klausimas. Jei jūs manote, kad taip yra, tai tada noriu atkreipti dėmesį, kaip jūs bandėte pažeisdami įstatymą, būtent tie patys konservatoriai, įbrukti į Vyriausiąją rinkimų komisiją savo atstovą, kuris neatitinka įstatymų reikalavimų. Tada jums viskas tiko. Dabar tas pats jūsų narys kelia kai kuriuos dalykus į viešumą tam, kad užvestų visą tą politinį nepasitenkinimą, bet jau dabar balsavimai rodo, kad jis lieka vienišas. Kai buvo sprendžiamas klausimas dėl VRK pirmininko nusišalinimo svarstant vieną klausimą, tai jis liko tik vienas. Dauguma Vyriausiosios rinkimų komisijos narių yra už konstruktyvų darbą.

Jeigu iš tikro kalbame apie tai, kad reikia išlaisvinti VRK nuo partinių įtakų, tai yra vienintelis kelias – vėl pritarti mūsų siūlomam projektui dėl depolitizavimo. Tada paaiškės, kiek jūs esate nuoširdūs. Dabar čia yra tik galių karai tam, kad primestumėte savo politinę įtaką būtent VRK.

PIRMININKAS. Dėkojame. Kalbės Seimo narė M. Navickienė. Ruošiasi A. Maldeikienė frakcijos vardu. Kadangi suteikėme balsą visiems, žodį visiems, tai kilnoti visiškai nereikia.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Nelabai suprantu, apie ką gerbiamas Povilas kalbėjo čia, apie politines įtakas, kai ponias L. Matjošaitytė nepriklauso jokiai partijai ir yra vadinamoji profesionalė, kuriuos jūs taip norite matyti visose institucijose. Deja, iš vykdomos veiklos mes nematome, kad tai būtų tikras profesionalumas. Man L. Matjošaitytė, tiesą sakant, yra simbolis. Nebūtinai blogo ar nekompetentingo žmogaus, labiau, deja, tokio posovietinio tipo vadovavimo simbolis, gal paveldėto, gal kaip nors kitaip įgyto, bet kai taip vadovaujama, kylančios abejonės yra pačių abejančiųjų problema ir klausimas.

Man yra labai gaila, kad šiandien iš visų pasisakymų ir klausimų, kurie buvo iš valdančiųjų, – toks įsivaikinimo jausmas, kad jūs įsivaikinote vienos iš pagrindinių institucijų vadovo poziciją, kuri turi ginti rinkėjų demokratines ir pamatines vertybes. Svarbiausia, rinkėjų teisių gynimo skaidrumo užtikrinimą, o jūs sakote, kad tik jums pasirinkus šitas žmogus gali eiti savo pareigas. Nesvarbu, kad jūsų frakcija nėra vienintelė, kad jūsų partija nėra vienintelė politiniame lauke, yra ir kitų. Jūs minėjote čia tyrimus, kurie vyksta opozicinių frakcijų gretose ir panašius dalykus.

Aš galėčiau pradėti vardinti, kiek yra pradėtų ir nebaigtų tyrimų, susijusių su jūsų frakcijos veikla, bet šiandien nenusiteikusi minėti nei Naisių, nei „Naisių vasaros“. Aš manau, mes turėtume kalbėti ne apie personalijas, bet apie tai, ką šitame Seime mes galėtume pakeisti dėl pasitikėjimo kaip tokio, ne tik susijusio su mumis ar mūsų interesais, bet susijusio su visais rinkėjais. VRK pirmininkė neateina į diskusijas, ne opozicijos organizuotas, o pilietinės visuomenės, jaunimo organizacijų, kurios nėra abejingos tam, kaip rinkimų rezultatai ne tik kad atrodė anksčiau, bet atrodys po metų. Mes matome ataskaitų rezultatus ir jie tikrai nedžiugina. Mes suprantame, kad visi kartu – visos frakcijos ir visos partijos turime turėti atramą ir pasitikėjimą, ir skaidrumą organizacijos, kuri yra arbitras, kuri turės užtikrinti ne tik tai skaidrumą, bet ir nepriklausomumą, kuri turės gelbėti nuo įtakų, nuo galimų hibridinių atakų, o mes čia kalbame tokiom kažkokiom būtinėm... vieni kitiems čia bandome argumentuoti, kiek čia kam kokių tyrimų.

Man labai gaila, M. Puidokas, jaunas žmogus, pasakė tokią kažkokią biurokratinę ir demagoginę kalbą, kad net buvo sunku klausyti. Ne apie tai mes turime šiandien kalbėti. Net, tiesą sakant, ne asmeniškai apie ponį L. Matjošaitę, bet apie pasitikėjimą. Jeigu keturios frakcijos iš šešių nepasitiki, tai galbūt mes galime išiklausyti, galbūt galime rasti žmogų, kuriuo pasitikėtume visi – tiek jūs, tiek mes? Tada neberekėtų į kokias nors sąmokslų teorijas veltis ir gyventi taip, kieno čia nuomonė yra svarbesnė ar kas turi daugiau galios ir įtakos balsuojant Seime dėl asmenybių. Man atrodo, kad apskritai rinkimų rezultatų legitimumo esmė yra pasitikėjimas rinkimų proceso skaidrumu. Šitas rinkimų teisėjas pasitikėjimo, deja, nebeturi keturių frakcijų iš šešių. Tokiu teisėju mes negalime pasitikėti ne dėl to, kad L. Matjošaitė yra kokia nors bloga kaip žmogus ar kaip asmuo, bet tiesiog kad šitai organizacijai ir institucijai turi būti keliami aukščiausi reikalavimai ir tie reikalavimai turi atitikti visų, net ne politikų, bet ir rinkėjų interesus.

Todėl aš labai prašau jūsų išiklausyti į tai, ką sako opozicinės frakcijos, į mūsų sakomą žinią, ne kokią nors prieš konkrečius politikus ar organizacijas, ar partijas, bet už tai, kad rinkimų procesas ateityje būtų užtikrintas visiems rinkėjams. Aš jūsų labai prašau išiklausyti. Ačiū.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu kalbės Seimo narė A. Maldeikienė. Ruošiasi G. Landsbergis.

A. MALDEIKIENĖ (MSNG). Dar Ciceronas, kalbėdamas apie valstybę, pabrėžė, jog pirmiausia tai yra teisinė organizacija, kuri kuriama siekiant teisės, bendrumo ir žmonių naudos. Pastarąją kuria valstybės pagrindas – įstatymai, o ne pavienių asmenų nuomonės ar sveikas protas. Kai paisoma teisės, kuriama tvari, pasitikėjimu grįsta visuomenė.

Ar klausimas, kurį dabar svarstome, yra toks siauras, kaip galima manyti iš pirmo žvilgsnio? Ar problema yra vieno sunkiai savo pareigas suvokiančio asmens problema? Peržiūrėjau, net stenografavau tiek VRK posėdžio kovo 19 dieną, tiek susitikimų su VRK pirmininke kovo 13 dieną medžiagą, persiunčiau ją ir jums, Seimo nariai, tad visi galėjote matyti, kiek tikslus mano vertinimas. Taigi ar tai yra vien šio asmens problema? Manau, jog klausimas, kurį dabar nagrinėjame, nėra L. Matjošaitės klausimas arba bent jau ne Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkė turėtų būti svarbiausias mūsų pokalbio objektas. Anapus šio klausimo slypi gerokai rimtesnė pasitikėjimo valstybe problema.

Svarbiausias dalykas, apie kurį dabar turime kalbėti, tai klausimas, ar valstybė, kurios vienos iš pagrindinių institucijų vadovė atvirai meluoja, painiojasi, pati sau prieštarauja, yra teisės viršenybe grįsta valstybė ir ar ja galima pasitikėti? Klausimas skamba drastiškai, bet tik užsidarius dramblio kaulo bokšte galima nematyti sąryšių tarp neadekvačiai komunikuojančios ir vos pusvalandžio pokalbio metu diametraliai savo žinučių turinį pakeičiančios ponios ir visuomenės nusivylimo mūsų darbu.

Ši mano kalba galbūt būtų buvusi labiau apie ponios L. Matjošaitės teisės viršenybės suvokimą arba, tiksliau, nesuvokimą, jeigu šį ryt nebūtume perskaitę ir pono S. Skvernelio samprotavimų apie tai, jog prieš Vyriausiosios rinkimų komisijos vadovę veikia neskaidriai rinkimuose dalyvavusios jėgos.

Kaip viena iš pagrindinių šio klausimo svarstymo iniciatorių, tad viešai apkaltinta neskaidria veikla, vėl grįžtu prie logikos ir teisės viršenybės.

Rinkimuose dalyvavau visiškai skaidriai, visus pinigus – apie 3 tūkst. eurų – surinkau iš feisbuko draugų per banko sąskaitą, specialiai atidarytą, labai smulkiai ir viešai atsiskaičiau už kiekvieną per rinkimus gautą ir išleistą centą.

Priešingai nei ponas S. Skvernelis, kuris dar iki rinkimų asmeniškai man piktinosi Valstiečių ir žaliųjų pirmininko veikla, nesinaudojau jokios partijos ar kokio eilinio žemvaldžio pinigais. Kai jie buvo pasiūlyti, atsisakiau, ką esu jau ne kartą sakiusi. Kurioje pusėje – jo paties, S. Skvernelio, ar mano – buvo daugiau skaidrumo, palieku spręsti pono S. Skvernelio sąžinei. Juolab kad būtent S. Skvernelis tikrai gali būti suinteresuotas, kad ponias liktų, nes jeigu yra kokie susitarimai, apie kuriuos nieko nežinau, kad nebūtų nustatyta, jog atlyginimas jam turėjo būti mokamas iš rinkimų sąskaitos, o ne partijos kasos, partijos, kuriai jis nepriklausė.

Tai, jog kažkada ponas S. Skvernelis dirbo kartu su L. Matjošaitę ir kovojo prieš balsų pirkimą, nepaneigia to fakto, jog dabar „nuolatine VRK pirmininkės darbo praktika yra tapęs teisės aktų pažeidinėjimas dėl komisijos sprendimų kolegialumo“. Pastarąjį sakinį lengva įrodyti, ir aš tai ne kartą viešai esu dariusi.

Sudėtingiau (arba tiesiog neįmanoma) įrodyti, jog tai, kad asmuo anksčiau darė (vėl cituoju poną S. Skvernelį) „konkrečius žingsnius prieš balsų papirkimą, prieš darymą įtaką rinkimams“, dabar savaime reiškia, jog šiuo metu jis laikosi teisės nuostatų.

Lietuvoje labai populiaru politika, paremta idėja ne už ką kovojame (o aš atėjau kovoti už teisinę valstybę ir visų lygybę prieš įstatymą), o prieš ką vienijamės. Spręsdami dėl L. Matjošaitytės, šiandien iš esmės atsakome į klausimą, ar mums svarbi teisė, besąlygiška įstatymo viršenybė ir teisinės valstybės teisingumas, kuris, be kita ko, pasirodo, preciziškas visų detalių, mažiausių teisinių detalių laikymasis, ar, priešingai, mūsų sprendimus lemia asmeniniai ir partiniai reikalai, ambicijos, nepagarba visuomenės susitarimams, kokie ir yra įstatymai.

Manau, jog ponias L. Matjošaitytė negali toliau vadovauti Vyriausiajai rinkimų komisijai. Nesutinku, kad tokios pareigos gali būti vaikiškų ambicijų ir žaidimų erdvė, o pirmininkės pabarinimas stebukliniu būdu išspręstų Vyriausiosios rinkimų komisijos problemas. Girdėdama, jog L. Matjošaitytė tinka, nes tiesiog nėra geresnio kandidato, apie ką viešai kalbama, girdžiu patyčią iš Lietuvos valstybės ir netikėjimą jos žmonių sveiku protu. Šiuo atveju – tikrai sveikas protas. Tikrai yra žmonių, kurie galėtų puikiai tą darbą atlikti.

Balsuosiu prieš jos tolesnį darbą.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu kalbės Seimo narys G. Landsbergis.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, ištis vėl aistros verda Seimo salėje ir atrodo, kad Seimas pasidalinęs į dvi dalis, kaip jau dažnai tenka dalyvauti tokiuose posėdžiuose, tačiau yra vienas nemenkas skirtumas. Esame dažnu atveju kalbėję tikrai politiniais klausimais, arba politiškais klausimais. Esame išreiškę nepasitikėjimą vienu iš dabartinės Vyriausybės ministru, kai taip pat pasidalinome į dvi aiškias stovyklas – opozicija prieš valdančiuosius. Ir, tiesą sakant, aš didelės problemos čia nematau. Turime galimybę ir pareigą išreikšti skirtingas nuomones, jas ginti, atstovauti savo rinkėjams ir dėl to kovoti, jeigu jaučiame ir manome, kad tai yra teisinga.

Tačiau ši situacija yra kiek kita. Ir aš labai tikiuosi, kad kolegos, ypač Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos frakcijos, tą girdi. Vyriausiosios rinkimų komisijos klausimas, kaip ir kai kurių dar oficialių, objektyvių arbitrų valstybėje klausimas, nėra partinė problema. Objektyvios Vyriausiosios rinkimų komisijos reikia ne Tėvynės sąjungai, ne liberalams – reikia visoms frakcijoms ir visoms partijoms, tiesą sakant, netgi visiems judėjimams, kurie yra išsidėstę visoje Lietuvoje.

Jūsų, kolegos, gynyba, labai aiškus užsistojimas, netgi kai kurios remarkos, pavadinant L. Matjošaitytę sava arba savų deleguota, na, deja, pagrindžia, kad, atrodo, nėra aišku, už ką ir prieš ką mes kovojame. Gali susidaryti įspūdis, kad jūs, gerbiamieji kolegos, žiūrite į L. Matjošaitytę kaip į savo deleguotą ministrą ir ginate ją taip, lyg tai būtų jūsų Vyriausybės narys, kurį opozicija, matote, nori nuversti, bet taip nėra. Aš noriu priminti, kad šiuo metu vyksta, atrodo, gal kolegos galėtų patikslinti, jeigu bus proga, septyni tyrimai dėl Valstiečių frakcijos. Ištis aš norėjau, kad nors vienas iš kalbančiųjų nors pusę žodžio užsimintų, kad taip yra. Aš nebijau pasakyti, kad taip, vyksta tyrimas dėl Tėvynės sąjungos mokymų, taip pat liberalai turbūt nebėgs nuo savo atsakomybės, bet aš nieko, nė vieno žodžio neišgirdau apie visą gausybę tyrimų, kurie vyksta dėl valstiečių. Bendroji suma tų tyrimų yra 1,3 mln. eurų. Tai yra dvigubai daugiau, negu Tėvynės sąjungos gaunama dotacija per metus. Vadinasi, tokie pinigai galimai galėjo padėti valstiečiams, kaip partijai, laimėti rinkimuose, vykdyti savo veiklą, reklamuoti vieną ar kitą vienmandatininką ir t. t. Klausimų tikrai kyla įvairių ir jų nematyti, jie net neįvardinti.

Keista, jeigu mes kalbame apie objektyvų požiūrį į instituciją, nebent mes nekalbame objektyviai. Nebent jūsų gynyba, už kurią jūs šiandien atsistojote mūru, už Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkę, iš esmės reiškia, kad tai yra kaina, kurią ji turi sumokėti, priimdama arba organizuodama palankių sprendimų – būtent jums – klausimą. Ir dabar aš noriu padiskutuoti arba bent jau iškelti mintį tokiu klausimu: tyrimai baigsis, ir greičiausiai, aš nežinau, pažiūrėsime kaip... Tiesą sakant, aš labai abejoju, ar gerbiamoji Laura dar turi savyje jėgų kokiu nors būdu priimti griežtesnį sprendimą. Aš manau, kad ji bus linkusi atsidėkoti valstiečiams už šiandien išsakytą paramą ir pagalbą, ir bus priimti jums palankūs sprendimai, išteisinantys, jūs tikrai galite nebijoti, nes padarėte viską. Bet klausimas toks: ar tie žmonės, kurie nepasitiki ir kurie pagrįstai kėlė ir kels klausimus dėl pasitikėjimo, ar tai nesustiprins jų, ar nebus suskaldyta Lietuva, ar nebus suskaldyti žmonės? Mes atstovaujame daliai rinkėjų, jūs daliai, ar tai nebus didinimas tos tako-

skyros, klausimo, kuris nėra politinis klausimas, o yra klausimas pasitikėjimu apskritai Lietuvos demokratine, rinkimų sistema?

Todėl aš noriu pakartoti tai, ką aš sakiau gerbiamajam Seimo Pirmininkui per ne vieną mūsų sutikimą. Aš prašiau: gerbiamieji, susėkime ir ieškokime tokios institucijos vadovybės, kuri tikėtų ir valstiečiams, pabrėžiu, ir valstiečiams, valdančiajai daugumai, ir opozicijai. Tokiu būdu mes galėtume pasitikėti, kad visi ateities tyrimai, kurie būtų tiek dėl jūsų, šiandien susijusių, kurių sumos yra didesnės, viršijančios visas kitas likusias frakcijas, dėl kurių yra tyrimai, bus sąžiningi ir teisingi. Kitu atveju, ypač po šiandien jūsų surengto spektaklio, gelbstint eilinę L. Matjošaitę, iš tikrųjų atrodo, kad kiekvienas sprendimas, kurį ji priėmė, yra skirtas atsidėkoti už jūsų pagalbą. Praradus pasitikėjimą Vyriausiąja rinkimų komisija, matyt, teks tikrai sekti gerbiamojo S. Tumėno pavyzdžiu ir mokytis iš Šiaurės Korėjos. Ačiū.

PIRMININKAS. Frakcijos vardu kalbės Seimo narys E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Sveiki kolegos, pradžioje šiek tiek reakcijos į depolitizavimo dalykus ir manipuliacijas skaičiais. 2016 m. gruodžio 22 d. aš pateikiau projektą dėl depolitizavimo, kaip kas balsavo. Liberalų sąjūdžio frakcija vieningai – 12 balsų, konservatoriai vieningai – 23 balsai, valstiečiai: už – 8, prieš – 10, susilaikė 32. Ir R. Karbauskis po to žiniasklaidai pasako: labiausiai rėkė prieš depolitizavimą konservatoriai ir liberalai. Gerai, dar kartą pabandžiau pateikti patobulintą projektą 2017 m. gegužės 30 d. Už balavo visi salėje buvę liberalai, deja, tik keturi buvo, konservatorių jau tik vienas balsavo, Valstiečiai ir žalieji: už – 16, prieš – 3, susilaikė 17. Ar galima teigti, kad valstiečiai buvo už depolitizavimą? Kai kas tai bando pateikti, nes valstiečiai buvo įregistravę projektą dėl depolitizavimo. Tada buvo sudaryta specialioji komisija ir pateikė Seimui pasiūlymą atmesti šį projektą. Tai štai, gerbiamasis Povilai Urbšy, kai tamsta cituoji tuos skaičius, tai čia yra skaičiai atmesti. Dėl to turbūt tik vienas liberalas balsavo, tik keli konservatoriai. Valstiečiai ir žalieji: 26 balsavo atmesti, susilaikė 7. Valstiečiai nė karto nebuvo už šios institucijos depolitizavimą. Niekada frakcijos dauguma nepasisakė. Savo keturių žmonių projektą pateikė, paskui atsiėmė.

Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos. Ne kartą sakiau, kad Vyriausiajai rinkimų komisijai svarbiausi yra trys dalykai: kompetencija, tarpusavio sutarimas ir visuomenės pasitikėjimas.

Dėl kompetencijos. Mano asmeniniu įsitikinimu, poniai L. Matjošaitė akivaizdžiai trūksta vadovavimo patirties. Žmogiška savybė, ji ateina su laiku. Tačiau iš tiesų artėja 2019 metų labai svarbių rinkimų maratonas, kuris svarbus, G. Landsbergį papildyčiau, ne tik politinėms partijoms ir visuomeniniams komitetams, bet ir kiekvienam Lietuvos rinkėjui, ir kiekvienam Lietuvos piliečiui, nes pasitikėjimas ar nepasitikėjimas gali lemti tikrai didelius subruzdumus visuomenėje. Ponia L. Matjošaitę, ne kartą argumentavo, tiesiog išmušė iš vėžių praėjusiais metais vykę Marjampolės mero papildomi rinkimai. Primenu, kitąmet vyks 60 merų rinkimai, 60 savivaldybių tarybų, Prezidento, Europos Parlamento, galbūt referendumai. Kompetencija aš nedrįstu abejoti, tiesiog man kyla klausukų, ar ten viskas yra gerai.

Tarpusavio sutarimas. Seimo Pirmininkui atėję du komisijos nariai pasakė nepasitikintys ponias L. Matjošaitę – tai dar ne rodiklis. Užtenka pažiūrėti vasario 22 dienos VRK posėdžio vaizdo įrašą. Didelis susiskaldymas, didelis nesutarimas viduje. Nebūtinai dėl L. Matjošaitės, tiesiog nėra bendro darbo.

Ir visuomenės pasitikėjimas plačiąja prasme. Pirmiausia politinės bendruomenės pasitikėjimas, t. y. komitetų, kurie dalyvaus rinkimuose, arba politinių partijų. Šiandien man atrodo, kad ponias L. Matjošaitę derina savo veiksmus su valstiečiais, žaliaisiais. Tarkime, nedalyvavimas jaunimo organizacijų kviestuose renginiuose. Nedalyvauja ir praneša apie nedalyvavimą kartu su valstiečių atstovais. Noriu pasakyti, kad tos jaunimo organizacijos nėra politinės. Tai „Baltos pirštinės“, „Atviros Lietuvos fondas“, „Žinau, ką renku“, LiJOT, Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, – ne vien politinių partijų... Galų gale, ponias L. Matjošaitę melavo opozicijai susitikime su mumis dėl to, kad jai buvo pateiktas STT raštas. Parodėme iš karto, kad raštas pateiktas Vyriausiajai rinkimų komisijai, o atsakinėja viena komisijos pirmininkė.

Kitas dalykas. Matome skirtingus standartus ir kriterijus. Laukiame toliau, galbūt suvienodės kol kas skirtingi standartai ir kriterijai. Nešališkumas, skaidrumas, nepriklausomumas kol kas irgi neatrodo kaip visuomenės pasitikėjimą šia organizacija, VRK, keliantys dalykai. Štai visuomenė man yra svarbiausia. Svarbiausia, kaip visuomenė reaguos po 2019 rinkimų.

Pabaigoje. Nuskambėjo ponios R. Tamašunienės paminėtas kreipimasis į Etikos ir procedūrų komisiją. Aš noriu pasakyti, kad bent jau liberalai sąmoningai palaukė, kol kovo 15 dieną bus baigtas tyrimas dėl Liberalų sąjūdžio, ir pasirašė kovo 16 dieną. Taip, liberalai kovoja teisinėmis priemonėmis, per teismus, tai yra civilizuočiausias problemų sprendimo būdas, ir niekaip nesuasmenina iki šiol priimtų sprendimų su ponija L. Matjošaityte. Net ir kerštu to nebūtų galima vadinti. Mūsų veikimas, pasirašant kovo 16 dieną, sulaukus tyrimo dėl mūsų pabaigos, buvo sąmoningas orientavimasis, kad nebūtų galima kaltinti dėl spaudimo. Dabar, gerbiamieji, ką jūs pasakysite, kaip elgiasi, ar neturėtų nusišalinti nuo balsavimo tie, dėl kurių vykdomi septyni epizodai, septyni tyrimai? Ar čia viskas gerai? Jeigu taikote mums vieniems siūlymus nusišalinti nuo balsavimo, aš noriu pasakyti – dėl mūsų tyrimai yra pasibaigę. Dėl vienos frakcijos ar vienos partijos, ar vieno koncerno tyrimai dar nėra iš esmės pradėti. Tai galvokite, kad, kaltindami mus, kartais užmėtate, užridentate ant savęs sunkiai nuridenamą akmenį.

Kitaip sakant, mus jau ištyrė, o kai kuriuos dar tik tikrina. Dar kai kurie pasakymai: betgi valstiečiams ir žaliesiems labai naudingos tos išvados, pateiktos praėjusių metų birželio 22 dieną. Taip, tačiau esamoje situacijoje pateikti tas išvadas tampa pavojinga. Kas nors gali pamatyti skirtingus standartus ir kriterijus, tai gal geriau netirti, gal... Jau beveik metai tai ir yra nedaroma. Mano įsitikinimu, turi būti tiriama, turi būti analizuojama, taikomi vienodi standartai ir kriterijai, kokie buvo taikyti liberalams. Mes savo problemas sprendžiame ir išspręsimė. Linkiu kitiems išspręsti tas problemas, jeigu tyrimai bus objektyvūs, bet prašau nekaltinti tų, kurie laikosi teisinių priemonių eidami į teismus. Ačiū.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Gerbiami Seimo nariai, stebiu šį procesą ir iš tikro darosi šiek tiek keista. Buvo užduota nemažai klausimų. Stovėjo šitoje tribūnoje gerbiama komisijos pirmininkė L. Matjošaitytė, tikrai atidžiai bandžiau klausyti atsakymus į klausimus ir man atrodo, kad gana išsamiai į juos atsakė.

Antras dalykas. Tai, dėl ko kaltinama L. Matjošaitytė, tai buvę rinkimai, kur dar buvęs Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkas buvo pateikęs išvadą, tik už tą išvadą nebuvo pateikta balsuoti. Kaip jūs girdėjote, ir toje komisijoje, kurios pirmininkas buvo gerbiamas Z. Vaigauskas, nebuvo kokių nors sprendimų, kad yra pažeisti vieni ar kiti teisės aktai. Tik tiek, kad galbūt nebuvo pateikta laiku balsuoti.

Kodėl vis dėlto kyla šiandien, praėjus dvejiems metams, toks tikrai didelis triukšmas ir žiniasklaidoje labai didelis triukšmas? O vis dėlto, man atrodo, pagrindinė priežastis ta, kad vyksta toliau tyrimas. Man naujiena buvo, nors žiniasklaida, labai demokratinė, kartais iš tokios menkos problemėlės išpučia tokį burbulą visoje Lietuvoje ir pučia pusę metų burbulą, nes žiniasklaidai vadovauja, be abejonės, konservatoriai, tai, kad dėl Tėvynės sąjungos, dėl Demokratijos instituto, kai per jį buvo finansuojama Konservatorių partija, šiandien vyksta tyrimas, aš sužinojau tik iš šitos tribūnos. Aš tikrai to nežinojau, nes nelabai gilinausi (be abejonės, turiu reikalų) į partijos darbą. Be abejonės, liberalai yra nubausti ir netekę už pusmetį finansavimo. Tai yra labai skaudu. Nors lyg ir čia iš tribūnos kalba, kad jie nesikiša, bet man atrodo, mes matome kitokius faktus ir kitokius partijos žingsnius. Esant tokiai situacijai, man atrodo, apskritai neturėtų teisės nei konservatoriai, nes atliekamas tyrimas, nei liberalai būti aktyvūs. O valstiečiai... (*Balsai salėje*) Aš nežinau, kaip aš jums sakau, dėl valstiečių yra pateikta išvada dar vadovaujant Z. Vaigauskui, tik ji nėra patvirtinta. Kas nors galbūt... Dabar sudaryta nauja darbo grupė, kuri, taip pat aš girdėjau, jau yra pateikusi išvadas ir vėl nemato kokių nors pažeidimų. Gal aš ne taip supratau, bet apskritai, kas darosi mūsų valstybėje?

Konservatoriai kiekvieną dieną ką nors kaltina, ką nors griaua. Štai K. Pūkas, štai M. Bastys, štai, vienu žodžiu, dabar jau du kartus griaua šitą A. Skardžių. Dabar jau L. Matjošaitytė. Ar tai griovėjų partija? Ne veltui G. Landsbergis ir pasakė: mes neorganizavome, nerestruktūrizavome, senelis, kolūkių, bet juos sugriovėme, o aš sugriausiu valdančiąją daugumą. Ar čia politinė kalba? Ar taip turi būti? Aš, žinot, po to pradėjau mąstyti, ką iš tikro yra sukūrę ar pastatę konservatoriai. Žinot, radau vieną statinį, kurį gudriai, rafinuotai, užkulisiniais keliais pastatė ir konservatoriai. Ne tik sugriovė, ne tik *prichvatizavo* „Lietuvos kurą“, „Geonaftą“, ne tik „Mažeikių naftoje“ viskas išparceliuota už centus dar primokant, ne tik geležinkelis išardytas, kurį dabar

privalės atstatyti už Lietuvos pinigus ir baudą sumokėti, o žinote, ką jie pastatė? O jie pastatė Astravo atominę elektrinę. Uždarė Ignalinos atominę elektrinę ir susitarę, manau, su V. Putinu, su Maskva, kad atsirastų rinka parduoti naujos atominės elektrinės energiją, jie ir pastatė. Su dviračiu važinėjo A. Kubilius, laimino tą Astravo atominės elektrinės statybą. Štai šalia Vilniaus stovės atominė elektrinė, kuri greičiausiai nebus... Galbūt ir bus saugi, bet vis tiek tai yra atominė elektrinė. Štai vienas jų kūrinys. Daugiau koks nors kūrinys kad būtų pastatytas konservatorių, tikrai aš nepastebėjau. Taigi aš jiems siūlau ne griauti, o statyti, ne skaldyti, o telkti. Kada jūs tapsite kita partija? Kada jūs tapsite telkiančia partija? Kas ne pagal konservatorius, viskas yra blogai. Viską reikia griauti, kelti sąmyšį, audrą daryti, mitingus organizuoti, kad viskas būtų pagal konservatorius. Dieve mano, jūs buvote valdžioje. Kai pirmą kartą atėjote į valdžią, kilo sąjunginė krizė. Antrą kartą atėjote – europinė, vos ne pasaulinė krizė. Jeigu dar kartą jūs ateisite į valdžią, mielieji, tai kils pasaulinė krizė. Kaip jūs sprendėte tas problemas? Mielieji ponai konservatoriai, supraskite, kad ir jūs nesate nekaltai pradėta partija, ir jeigu L. Matjošaitytė principinga ir nedaro taip, kaip jūs nurodote, tai reikia ją sveikinti.

PIRMININKAS. Kalbės Seimo narys R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (*LVŽSF*). Aš atėjau iš tikrųjų prie tribūnos neginti nei Gentvilo, nei A. Armonaitės, nei konservatorių, nei Ramūno, nežinau, dar ko, tai yra teisiniai dalykai. Šiandien mes visi bandome įrodyti savo tiesas stovėdami čia, tribūnoje. Dėkui konservatoriams už Tarptautinės teatro dienos linkėjimus, tačiau jūsų linkėjimai dažniausiai yra skaudūs ir nenuoširdūs. Nuo jūsų silpnos kūrybos spektaklių Lietuva jau pavargo. Pavargo nuo kiršinimų, patyčių. Yra frazė: rytą – pinigai, dieną – kėdės; dieną – pinigai, vakare – kėdės; vakare – pinigai, naktį – kėdės. O galima taip: rytą – kėdės, dieną – pinigai? Galima. Bet pinigai pirmyn. Pinigų aš jums neduosiu. Tai lepinimas.

Tai žinomos frazės iš legendinio filmo „Dvylika kėdžių“. Tuo metu nepabijota pasišaipyti iš biurokratijos ar įstaigų vadovų, švelniai tariant, aferų, jas perteikia puikūs pagrindiniai kino filmų charakteringi personažai. Bet tai buvo tik pa-si-šai-py-mas, net tais laikais, bet ne žmogaus gniuždymas.

Deja, čia, Lietuvoje, jau ilgus metus matome, kad žmogus turi būti sutrypiamas ne tik žodžiais, bet ir kone linčo teismo principu. Žmogus tik pradėjo dirbti. Ką reikia padaryti žmogui, kad jį morališkai sužlugdytum? Išvis kas tai yra pagal jus? Komisija tik pradėjo dirbti. Įtariu, kad viskas prasidėjo tik dėl to, kad dideliu greičiu yra griaunama korupcija, ir tas jums labai nepatinka. Laura niekuo dėta, tiesiog jūs paėmėte ją kaip jauką bandyti dar kartą skaldyti Lietuvą. Klaidų niekas neišvengia, net stropuolis.

Kodėl jūs puolimo ir vertimo principu vadovaujate 28 metus? Koks tai sindromas? Yra Moljero pjesė „Šykštuolis“. Jis labai išgyvena, kad pirštai niekaip į priekį neatsilenkia, tik iki vidurio. Na, bandykite, bandykite dar kartą atlenkti. Ne, negaliu, jie neatsilenkia. Šis reiškinys vadinamas godumu.

Turbūt visi žinote, kai gimsta vaikelis, jisai gimsta su pirštukais, sulenktais į jį. Tai yra asmens egoizmo kodas. Kai vaikai pradeda jausti spalvą, girdėti garsą, žengti pirmuosius žingsnius, paprastai vaikai būna godūs, į save pirštukai lenkti: man, man, man, ir labai sunku, tapus paaugliu, išėjus į gyvenimą, į savarankišką gyvenimą, pabandyti tuos pirštus ištiesti ir dalintis gerumu ir pagarba.

Viskas yra įmanoma. Jeigu jūs manote, kad jinai yra kalta, yra teisiniai dalykai, tiesiog yra didžiulis prašymas spręsti viską teisiniais dalykais. Dėkoju.

O dabar žodis V. Juozapaičiui.

PIRMININKAS. O, suteikė! Dėl vedimo tvarkos?

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Tikrai taip.

PIRMININKAS. V. Juozapaitis.

V. JUOZAPAITIS (*TS-LKDF*). Nepaisant to, kad šiandien iš tiesų yra didelė šventė – Teatro diena, gaila, kad kolega nebeturi nieko bendro su teatru, aš suprantu, kad į Seimą jis atėjo netekęs vilties ten ką nors padaryti ir pasiekti. Kita vertus, turbūt patys... (*Balsai salėje*) Ne, su opera viskas gerai, bičiuliai, tikrai. Bet, žinote, patys aršiausi kritikai visada būna išdavikai ir perbėgėliai. Taigi šitas ponas, kuris ką tik stovėjo tribūnoje, pildamas purvą ant konservatorių, ant Tėvynės

sajungos, buvo uolus jų narys iki tol, kol jis negalėjo savo darbais įrodyti savo buvimo ten. Bet čia yra kitas klausimas. Aš noriu išties... Taip, negavo vietos rinkimuose.

Aš noriu jus pasveikinti su Tarptautine teatro diena, atkreipdamas dėmesį į S. Tumėno šiandien pasakytą precedento neturinčią frazę, ir į tai, ką kalbėjo ponas R. Šarknickas. Mieli ponai, teatre yra tokia taisyklė: išeinant iš teatro, reikia *išėiti* iš vaidmens. Aš labai tikiu, kad tai, ką jūs čia kalbate, nėra jūsų įsitikinimai ir vidus, jūs, išėję iš šitų rūmų, pagaliau atsipeikėsite ir išties būsite nuoširdūs. Mielas Robertai Šarknickai, su Teatro diena, tik teatras yra ne tai, ką jūs čia...

PIRMININKAS. Čia buvo kalba dėl vedimo tvarkos. Ačiū. (*Balsai salėje*) Kviečiu į tribūną A. Kubilių. (*Balsas salėje: „Buvo pavardė paminėta.“*)

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Gerbiami kolegos, aš gal tikrai ilgai neužtruksiu, bet turiu pasakyti, kad man ši diskusija, deja, ir gerbiamos komisijos pirmininkės laikysena palieka tikrai labai daug nerimo. O nerimo palieka todėl... Aš noriu priminti, nuo ko pradėjo J. Olekas. Jis priminė vakar dieną paskelbtą Saugumo departamento grėsmių įvertinimą, kuriame pirmą kartą labai aiškiai yra įvardinta, kad kitų metų rinkimai, ypač Prezidento rinkimai, yra tai, kur Kremlius gali bandyti siekti savo tikslų ir savo rezultatų.

Klausimas yra paprastas: kaip ir kas nuo šių grėsmių Lietuvoje ginsis? Šiandien mes kalbame apie Rinkimų komisiją ir apie Rinkimų komisijos vadovę. Rinkimų komisija turėtų būti pats pagrindinis instrumentas, institucija, kuri turėtų mus visus telkti ir ieškoti atsakymų, kaip mes turime apsiginti, kad iš tikrųjų tos grėsmės netaptų realybe. Ar mes šiandien girdėjome ką nors apie tai? Ar mes esame iš tikrųjų pasiruošę gintis? Aš galiu atsakyti: mano manymu, mes esame pliki nuogi, kai kalbame apie hibridinių karų galimas įtakas mūsų politinei sistemai.

Deja, iš pirmininkės aš girdėjau, kur ji pakabino palta, kokioje rūbinėje, bet aš nieko panašaus negirdėjau apie tai, pavyzdžiui, apie ką kalba šiandien Švedijos rinkimų komisija ir Švedijos parlamentarai, kai rinkimai ten ateina rugsėjo mėnesį. Aš galiu pacituoti tik vieną sakinį iš „The Washington Post“ laikraštyje prieš mėnesį skelbto straipsnio, kurio net pavadinimas yra labai iškalbingas, kad „Švedija yra pasiruošusi apginti savo rinkimus nuo Rusijos įsikišimo“ ir kad Baltieji rūmai galėtų pasimokyti iš Švedijos. Lygiai tą patį mes turėtume padaryti, tai, ką sako švedai, šiandien šimtai rinkimų komisijos narių ir atstovų yra mokomi, kaip atpažinti galimas grėsmes, vadinamas *fake news* ir t. t., ir t. t.

Gerbiamieji kolegos, aš nieko daugiau nenoriu pasakyti. Suprantu, gali būti, kad Rinkimų komisijos pirmininkė dar jauna, nelabai supranta, kokios atsakomybės jos laukia, man dėl to gaila, bet aš nematau, kad ji būtų tam pasiruošusi, iš tikrųjų toms daug didesnėms atsakomybėms ir darbams. Dar blogiau, aš matau, kad šiandien valdantieji... Jūs esate valdantieji? Apie tokias problemas aš negirdėjau nė žodžio, man iš tikrųjų dėl to dar yra liūdniau, ypač kai vakar pasiklausiau Ministro Pirmininko, kuris, nepaisydamas visų *novičiokų*, visų tragedijų Britanijoje, visų diplomatų išsiuntimo, ir toliau kalba, kad, žinote, mes su Rusija kažkokiu žemesniu lygiu, bet vis tiek draugausime. Gal tai ir yra atsakymas, apie ką kalba VSD?

PIRMININKAS. R. Šarknickas buvo paminėtas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Beje, noriu padėkoti A. Kubiliui bent jau už šiek tiek aiškesnę kalbą, kur galima tikrai pradėti diskutuoti. Tai vienintelis iš jūsų visos partijos pasisakė gana išraiškingai ir įdomiai. Aš noriu maestro pasakyti dėkui už linkėjimus, aš ne vienas išėjau. Mūsų šimtai išėjo dėl jūsų patyčių, nes mes pavargome tą girdėti. Tik tiek.

PIRMININKAS. S. Tumėnas.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiami kolegos, retorikos moksle ypač svarbu aktualizacija, paralelės, žodžio radimas. Tai aš džiaugiuosi, kad man taip pasisekė. Aš noriu pasakyti, gerbiami kolegos, kad Lietuvos žmonėms nusispjauti – nesvarbu, kas priima gerus sprendimus, ar lenkai, ar konservatoriai, ar valstiečiai. Jiems svarbu, kad mes dirbtume Lietuvai. Ir norėjau pasakyti, kad reikia kalbėti ir susikalbėti. Taigi ar manote, kad Šiaurės Korėja ir Pietų Korėja – tai didžiulė meilė? Bet jie, matyt, į protą irgi ateis. Aš linkiu prieš šventas Velykas, kad kalbėtume, susikalbėtume ir visi dirbtume bendrai Lietuvai. Ačiū.

PIRMININKAS. Ačiū. P. Urbšys – dėl vedimo tvarkos.

P. URBŠYS (LVŽSF). Kadangi gerbiamas Seimo narys E. Gentvilas paminėjo mano pavardę, tai aš tikrai norėčiau patikslinti. 2017 m. gegužės 4 d. buvo svarstomas projektas dėl depolitizavimo

VRK ir buvo atmetas pagrindinio komiteto, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto. Ir tada jūs, dauguma, nusprendėte, kad reikia sudaryti komisiją. Tiesa, dar kartą peržiūrėjau stenogramą, bet keista, kad nė vienas liberalas net nekalbėjo, tarsi kaip žuvis vandens į burną prisiėmę.

O dėl komisijos sprendimo, tai jis irgi buvo nulemtas tos vieningos pozicijos, kuri dominavo komisijoje ir kuri atspindėjo nuomonę tų partijų, kurios metai iš metų yra tam politiniame žemėlapyje.

PIRMININKAS. Ačiū. Tai jau buvo diskusija.

Gerbiami kolegos, yra užsirašę dėl nuomonių už ir nuomonių prieš ir tie patys žmonės, kurie jau kalbėjo. Ar tikrai reikia dar? Norite kalbėti? Gerai, G. Skaistė – nuomonė už.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Aš išties nekalbėjau, noriu pasakyti, aš tik klausimą uždaviau, į kurį atsakymo, tiesą sakant, ir nesulaukiau. Mano klausimas buvo panašus į A. Kubiliaus. Tą, ką mes šiandien girdime iš Vakarų valstybių, Europos Sąjungos ir Jungtinių Amerikos Valstijų, visi diskutuoja apie naujus iššūkius, tai yra apie *fake news*, kaip mes su jomis dorosimės, taip pat apie Rusijos įtaką rinkimams tiek Jungtinėse Valstijose, tiek Katalonijos proceso Ispanijoje, tiek breksito proceso metu. Taip pat matome naujas iniciatyvas iš jūsų pusės – inicijuoti internetinį balsavimą, kuris irgi kelia daugybę klausimų. Taip pat matome VSD ataskaitą, kurioje kalbama apie tai, kad yra didelis noras kalbėti ir daryti įtaką mūsų rinkimams mūsų nedraugiškos kaimynės iš Rytų. Todėl konsensusas ir pasitikėjimas šitos komisijos darbu kaip arbitru yra be galo svarbus.

Po Prezidento rinkimų, aš manau, ir jų metu tikrai sulauksime klausimų ir bandymų diskredituoti patį procesą ir patikimumą rinkimų rezultatais. Todėl pasitikėjimas, kurį turime toje komisijoje ir visuomenėje, turi būti ne tik valdančiųjų, bet visų suinteresuotų pusių. Rinkimų rezultatai tą dieną buvo tokie, šiandien visuomenės pasitikėjimas galbūt yra šiek tiek kitoks, rinkimų metu gal bus dar kitoks. Ir nereikia, kad jūsų nuomonė yra visiems privaloma ir taip, kaip jūs šiandien galvojate, galvoja visa visuomenė.

Man asmeniškai, organizuojant darbą, visą laiką imponuoja NATO veiklos principai, kai mes ieškome konsensuso, tai yra mes ieškome to sprendimo, kuriam pritartų visi. Šiandien man atrodo, kad šioje komisijoje diskredituojamas pasitikėjimas pirmiausia todėl, kad dauguma primetinėja savo valią mažumai ir nebando ieškoti jokio kompromiso ir tokio sprendimo, kuris keltų didžiausią pasitikėjimą ir būtų optimaliausias visai Lietuvos visuomenei, o ne valdančiajai partijai.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – M. Puidokas.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Kolegos, kaip ir savo kalboje, taip ir dabar kviečiu leisti Vyriausiajai rinkimų komisijai ir jos vadovei nuosekliai tęsti savo darbą. Tyrimai vyksta tiek prieš Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungą, tiek prieš kitas politines jėgas ir iš tų tyrimų eigos, ir rezultatų paaiškės, kuriais atvejais buvo nusižengimų, kuriais nebuvo. Aš manau, kad Vyriausioji rinkimų komisija tikrai tą darbą atlieka gerai, yra tos nuomonės girdimos, skirtingos nuomonės girdimos. Galiausiai pagal pačią savo sandarą Vyriausioji rinkimų komisija atstovauja visoms politinėms jėgoms. Tai, aš manau, labai aišku kiekvienai frakcijai. Jūs tikrai turite, manau, pakankamai duomenų, kaip tie tyrimai vyksta.

Faktiškai turime tų duomenų ne tiktai mes, politikai čia, Seime, bet, ko gero, ir visuomenė mūsų, kaip aš ir minėjau klausdamas gerbiamos L. Matjošaitytės, kad pasiskaitome apie tuos dalykus ir žiniasklaidoje. Taigi to viešumo yra kartais net daugiau negu reikėtų, nes kartais netgi tie klausimai, kurie, kaip paaiškėja, nebūna svarstomi, yra pateikiami jau kaip priimti sprendimai ir kaip tiesa. Tai, be abejo, supriešina, sukelia daug emocijų.

Vis dėlto kviesčiau palaikyti valstybėje ir šioje svarbioje institucijoje, kurios vadovai buvo tiktai neseniai perrinkti, stabilumą, tvarką ir nuoseklų darbą.

PIRMININKAS. Nuomonė už – R. Morkūnaitė-Mikulėnienė.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, Pirmininke. Ilga diskusija, ilga ponios L. Matjošaitytės kalba iš tikrųjų, viena vertus, tarsi labai išsami, bet, kita vertus, nepasakanti nieko. Kolegos, kurie kalbėjo apie tuos pagrindinius iššūkius šiandieną, ar mes turime atsaką, kaip bus organizuojami ateities rinkimai? Mes to ir neišgirdome.

Gražiai valdančiųjų pusė kviečia telktis bendriems darbams. Aš suprantu, kad visuomenė nori sutarimo ir nori matyti daugiau to bendro darbo vardan Lietuvos, bet tai lygiai taip pat gra-

žinu prašymą jums sakydama, kad jeigu nėra pasitikėjimo, jeigu opozicinės partijos – ne viena, ne dvi opozicinės partijos – nepasitiki Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės veikla, tai vis dėlto yra šio toks signalas.

Šita pozicija nėra politinio pasitikėjimo pozicija, bet jūs elgiatės ir kalbate taip, tarsi tai būtų jūsų politiniu sprendimu paskirtas žmogus. Todėl iš tikrųjų kyla tikrai dar daugiau klausimų, ypač tada, kada jūs patys kalbate apie sistemos depolitizavimą. Man neramu, kad yra selektyvus požiūris ir į tuos tyrimus. Kodėl vieni sprendimai yra priimami kolegialiai, o kodėl tie klausimai, kurie yra susiję su valdančiųjų partijos įvairiais klausimais dėl „Naisių vasaros“ ir panašiai, yra ištraukiami iš stalčiaus tikrai vieno asmens rankomis? Tai kelia iš tikrųjų nerimą.

Žiūrint į ateinančių rinkimų perspektyvą, ir kaip ponija L. Matjošaitytė buvo minėjusi, kad „Naisių vasaros“ failas gulėjo stalčiuje, nes buvo labai užsiėmusi Šakių savivaldos rinkimais, tai klausimas, ar bus pajėgumų susidoroti su trejais rinkimais kitamet?

Visi šitie klausimai, kuriuos kelia ne vien opozicinė partija, bet ir visuomeninės organizacijos, visuomenė, man atrodo, yra pagrįsti. Aš kviečiu tikrai susitelkti vardan bendro tikslo – didesnio pasitikėjimo...

PIRMININKAS. Laikas!

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). ...visuomenėje, kad šitą klausimą mes galėtume išspręsti.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – P. Urbšys.

P. URBŠYS (LVŽSF). Gerbiamieji, jūs kalbate apie kompromisą, bet man paaiškinkite to kompromiso esmę – nesiekiate atleisti komisijos pirmininkės. Tas kompromisas yra toks, kad sutinkame, kad atleistume. Mes siūlome: gerai, kalbėkimės taip, kad VRK dirbtų kaip kolegiali institucija, kad sprendimai, kurie būtų priimami, tikrai nekeltų mums abejonių, nes susidaro toks įspūdis klausantis jūsų, kad tarsi valdantieji yra apžioję tą VRK ir turi absoliučią daugumą.

Leiskite priminti: Prezidentės – du atstovai, teisingumo ministro – du atstovai, Lietuvos teisininkų draugijos – du atstovai, nuo kiekvienos partijos po vieną, t. y. šeši. Šeši plus šeši – dvylika, ir Seimo Pirmininkas skiria komisijos pirmininkę. Tai trylika. Tai dabar, net jeigu įtartume, kad pirmininkė yra angažuota ir jūs, tarp kitko, patys darote viską, kad įstumtumėte į mūsų glėbį ją, bet tada valstietė irgi viena yra, dar įtarkime, prezidentūros atstovas vienas yra irgi nelojalus pačiai Prezidentei, ir viskas. Visa dauguma yra rankose tų žmonių, kurie nėra susiję su dauguma.

Man atrodo, jeigu pirmininkė aiškiai pasako, kad tikrai bus daroma viskas, kad VRK funkcionuotų kaip kolegiali institucija... Tarp kitko, kai kuriuos įpročius VRK paveldėjo iš ankstesnio pirmininko, bet tada nekėlė jums klausimų. Bet aš sutinku, pradedame nuo švaraus puslapio ir einame skaidrėjimo keliu.

PIRMININKAS. Nuomonė už – A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, Pirmininke. Tikrai šiandien ne veltui yra Teatro diena, neblogas spektaklis čia vyko ir, manau, kaip ir Teatro dieną būtų galima įsteigti keletą nominacijų. Aš bent tris iš karto galėčiau išvardyti – geriausio skaitovo, geriausio fariziejaus arba geriausio demagogo. Ir čia turbūt kiekvienas iš karto žino, apie ką mes kalbame. Galima pasiūlyti ir dar daugiau nominacijų, bet aš labai norėčiau, kad mes žvelgtume šiek tiek plačiau.

Nieko asmeniško prieš Laurą, tai yra tik biznis, o biznis yra toks, kad ji vadovauja komisijai. Pats balsavau už L. Matjošaitytę. Balsavau ir prisipažįstu, kad suklydau. Dažniausiai žmogus neišlaiko dviejų dalykų: išbandymo pinigais ar valdžia. Ponia Laura gavo valdžią ir to egzamino... Na, nepasisekė. Ir čia buvo pasakyta kodėl. Vadovavimui ir visų kitų... Todėl ir kyla klausimas, ar mes pasitikėjimą reiškiamo ponija Laura, ar reiškiamo apskritai komisija? Mūsų laukia dideli išbandymai, daug rinkimų.

Nemanau, kad čia aš girdėjau iš daugumos, kad mes pabarsime ir... Ir čia ką tik Povilas vėl paminėjo, kad reikia pabarti ir draugiškai gyventi toliau. Taip, daryčiau... Kaip liaudies pasakoje sakoma: ponija Laura paplonino liežuvėlį. Jau tokių bravūriškų atsakymų, kokius mes girdėjome pirmomis dienomis, kad, ačiū, kitas klausimas, mes negirdime. Jau poslinkis yra. Bet, aš manau, prieš mus dideli iššūkiai apskritai dėl pasitikėjimo darbu ir rinkimais. Jeigu mes demokratinė valstybė, pasitikėjimas turi būti visapusiškas. Šiuo atveju tą pasitikėjimą aš pradau. (*Balsai salėje*)

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – V. Bakas.

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū, gerbiamasis Pirmininke. Iš tiesų, nors savo frakcijoje kartais man pasako pastabų, kad gal kartais žiūriu į dešinę, bet negaliu nereaguoti į gerbiamo Gabrieliaus šiandienos poziciją, kad mes bandome Laurai priekaištauti dėl to, kad valstiečiai laimėjo rinkimus ir laimėjo juos dėl „Naisių vasaros“. Taip, vyksta labai kieta politinė kova. Mes turime stiprią opoziciją. Bet žiūrėkite: 2016 metų birželio mėnuo, nežinau, kiek parodė tų „Naisių vasaros“ seriale dalių, mes, valstiečiai, turėjome 12,5 %. Baikite jūs su tuo... aš pats netikiu, kad „Naisių vasara“ mums padėjo laimėti rinkimus. Aš dalyvavau štabo veikloje, mačiau, kaip žmonės dirbo, telkėsi ir, na, čia gal nepūskime to klausimo. Tiesiog neįtikina.

Galima kaltinti L. Matjošaitytę kuo nori, bet nereikėtų čia suvesti politinių sąskaitų, nes iš tiesų mes esame visi atsakingi – ir kairė, ir dešinė, ir centras už tai, kad mes galėtume įveikti tą grėsmę, kurią vakar prognozavo Saugumo departamentas ir užtikrinti rinkimų skaidrumą. Ir čia reikia orientuoti Vyriausiąją rinkimų komisiją, reikia keisti nemažai įstatymų. Iš tikrųjų galbūt apsaugoti nuo to informacinio fono ir tų rietenų Vyriausiosios rinkimų komisijos viduje. Vyriausioji rinkimų komisija pati gali susitelkti, partijų deleguoti žmonės jau turi gauti signalą, kad reikia susitelkti ir spręsti rinkimų skaidrumo klausimą, spręsti, kaip stiprinti patarėjų korpusą, nes iš tikrųjų VRK paveldėta ir daro klaidų patarėjai.

Aš mačiau atsakymus A. Maldeikienei, kažkoks absurdas. Tiesa, tie žmonės, kurie rengia tokius sprendimus, turėtų kur nors pasimokyti, bet čia yra detalės. Iš esmės pati Laura įrodė būdama pavaduotoja ir padarė labai daug, kad būtų pasipriešinta balsų pirkimui, kai kurių partijų neskaidriai veiklai tada, kai tai buvo daryti nepopuliariu.

Aš tikrai kviečiu dar duoti...

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (LVŽSF). ...šansą, parodyti pasitikėjimą ir tikrai duoti signalą, kad mes patys esame pasirengę įveikti tuos iššūkius, apie kuriuos kalbėjo ponas A. Kubilius.

PIRMININKAS. Laikas!

V. BAKAS (LVŽSF). Ačiū.

PIRMININKAS. Nuomonė už – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, pirmiausia valdančiųjų lyderiai, premjere, Seimo Pirmininke, čia, aš manau, mes sprendžiame ne komisijos pirmininkės kažkokį asmeninį klausimą, bet sprendžiame esminį klausimą, kaip mes atrodysime eidami į tuos trejus, greitai prasidėsiančius rinkimus, – ar eisime pasitikėdami pagrindiniu rinkimų organizatoriumi, tos rinkimų komisijos vadovu, ar eisime turėdami skirtingas nuomones, įsivaizduodami, kad ten dirbama politizuotai, tendencingai, ir, žinoma, tą savo požiūrį perduodami atitinkamai visuomenės daliai, kuri pasitiki viena ar kita politine jėga. Žinant, kad yra tos grėsmės, kurias minėjo ponas A. Kubilius, manau, kad ką tik kalbėjęs kolega V. Bakas taip pat puikiai suvokia, yra esminis klausimas, kaip mes turime eiti į rinkimus, jeigu norime toms grėsmėms atsisipirti. Jeigu eisime susipriešinę, mes tikrai sunkiai atsisipsime.

Aš kviečiu valdančiuosius atsiriboti nuo to gal tokio primityvoko įsivaizdavimo, gal yra komisijos pirmininkė, kuri galimai palanki, visokie nagrinėjimai prieš akis... Aš manau, kad komisija yra ne viena pirmininkė, ten daugmaž išnagrinės objektyviai. Pagaliau teismui gali skūsti, jeigu kažką išnagrinėja ne taip. Ne čia yra esminis klausimas. Pagaliau kviečiu pagalvoti, kodėl tą nepasitikėjimo pareiškimą parašė ir tos partijos, kurios neturi jokių skundų Vyriausiojoje rinkimų komisijoje. Todėl aš siūlau, kad gal geriausias variantas būtų...

PIRMININKAS. Laikas.

J. RAZMA (TS-LKDF). ...jeigu Seimo vadovai padarytų pertrauką, ramiai pagalvotų apie tą situaciją, sukviestų Seimo Pirmininkas pasikalbėti apie tą situaciją visus frakcijų seniūnus, tai būtų kelias išeiti iš susipriešinimo. Jeigu mes eisime dabar balsuoti po tų politizuotų diskusijų, aš gerų sprendimų nelabai įsivaizduoju.

PIRMININKAS. Nuomonė prieš – P. Gražulis.

P. GRAŽULIS (TTF). Taip, čia gerbiamasis A. Sysas pasakė, kad balsavo už Laurą ir šiek tiek gailisi. Aš galiu prisipažinti irgi, kad aš balsavau prieš, pagalvojau, kad jauna, mažai patirties turi,

bet jeigu atlaiko tokį konservatorių spieгимą, šaukimą, tai stiprus žmogus. Žiūrėkite, net M. Basty pabėgo, nors Seimas nenubalsavo, tiesiog nuo konservatorių riksmo pabėgo, padėjo mandatą. Vis dėlto ne kiekvienas tokį spaudimą gali atlaikyti. Sveikinu, Laura, laikykis ir nepasiduok šitam konservatorių jovalo kėlimui.

PIRMININKAS. Gerbiamieji kolegos, pagal Teisės departamento siūlymą turime keisti pavadinimą ir nutarimą pavadinti „Dėl Lauros Matjošaitytės atleidimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės pareigų“. Slapto balsavimo biuletenis yra paruoštas, toks pats standartinis kaip ir visada, turime jį patvirtinti. Galime bendru sutarimu pritarti šitoms pataisoms? Ačiū.

Toliau posėdžiui pirmininkaus Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. Baškienė.

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Gerbiamieji kolegos... R. Juknevičienė, prašom, replika po balsavimo. Vieną minutę, tuoj jungiame.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Ačiū, ponai pirmininke.

PIRMININKĖ. Dėl vedimo tvarkos.

R. JUKNEVIČIENĖ (TS-LKDF). Kadangi šiandien jau iš anksto buvo parodytas labai didelis valstiečių pasitikėjimas dabartinei pirmininkei ir iš tikrųjų padėtis gana rimta dėl artėjančių 2019 metų rinkimų... (*Balsai salėje*) Toks susiskaldęs požiūris tikrai neprisidės. Buvo daug kalbama apie vakarykštį mūsų žvalgybų grėsmių vertinimą, tai aš ta proga noriu poniai L. Matjošaitytei įteikti, gal turės laiko perskaityti ir pradės domėtis tuo, kas vyksta su rinkimais ne tik Lietuvoje, bet ir kitose valstybėse.

PIRMININKĖ. L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (TS-LKDF). Čia buvo daug visokių minčių išsakyta, argumentų, bet man, žinokite, vienas dalykas lieka iki galo neaiškus. Aš pono S. Tumėno norėčiau paklausti, tai kurie čia iš mūsų yra Šiaurės Korėja? Aš žiūriu į Šiaurę, tai – jūs Šiaurės Korėja. Būkite geras, atsakykite į šitą klausimą.

PIRMININKĖ. Kolegos, gal užbaikime? Dabar nesuteiksiu žodžio niekam. Tęsiame mūsų darbą toliau.

13.53 val.

Seimo nutarimo „Dėl Virginijaus Kanapinsko skyrimo Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininku“ projektas Nr. XIII-1860 (pateikimas)

Kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį pateikti Seimo nutarimą „Dėl Virginijaus Kanapinsko skyrimo Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininku“, nes frakcijos jau yra užsirašiusios susitikti. Jei po pateikimo... Pateikimas. Prašom, Pirmininke.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, pagal Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymo nuostatas Vyriausioji tarnybinės etikos komisija sudaroma iš penkių narių. Po vieną kandidatą į Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos narius Seimui teikia Respublikos Prezidentas, Seimo Pirmininkas, Ministras Pirmininkas, du kandidatus – Lietuvos teisininkų draugija. Komisija visiškai suformuota 2017 m. gruodžio 14 d. VTEK'o pirmininką iš šios komisijos narių Seimo Pirmininko teikimu skiria Seimas.

Siūlau Seimui Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininku skirti daktarą V. Kanapinską. Daktaras V. Kanapinskas VTEK'e dirba nuo 2012 m. lapkričio 8 d. Nuo 2017 m. kovo 20 d. laikinai eina komisijos pirmininko pareigas. V. Kanapinskas turi lyderio savybių, yra gerbiamas ir pripažįstamas kitų VTEK'o narių. Jo, kaip laikino VTEK'o pirmininko, veikla nekelia abejonių. Prašau jūsų palaikyti mano siūlymą.

PIRMININKĖ. Dėkoju Seimo Pirmininkui. Pagal Statuto 200 straipsnį jums nereikia į klausimus atsakyti. O aš kviečiu gerbiamąjį V. Kanapinską – kandidatą į Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos pirmininkus kalbėti, po to atsakyti į klausimus. Labai atsiprašau, kolegos. Kiek mes užtruksime laiko (yra nustatyta 10 minučių ir atsakymams), tiek vėliau prasidės slaptas balsavimas dėl anksčiau svarstytų klausimų.

V. KANAPINSKAS. Laba diena, gerbiamoji posėdžio pirmininke, gerbiamieji Seimo nariai. Pirmiausia norėčiau padėkoti Seimo Pirmininkui už mano kandidatūros pateikimą, taip pat ko-

misijos nariams ir darbuotojams, be kurių pasitikėjimo aš negalėčiau šiandien kalbėti šioje garbingoje tribūnoje. Kadangi komisijos pirmininko pareigas einu jau metai laiko, jaučiu pareigą bent trumpai pristatyti praėjusių metų komisijos veiklą, kadangi apie žmogų vis tiek sprendžiame pagal darbus.

Kokie reikšmingi pokyčiai ir darbai buvo padaryti?

Pirma. Buvo išskaidrintas komisijos sprendimų priėmimo procesas. Visi sprendimai dabar priimami kolegialiai, viešuose posėdžiuose, kuriuose gali dalyvauti kiekvienas suinteresuotas asmuo.

Antra. Pradėti privačių interesų registro steigimo konkretūs darbai. Buvo pasirašyta sutartis su Europos socialinio fondo agentūra dėl šio projekto įgyvendinimo. Beje, šis projektas buvo numatytas dar 2008 metais Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatyme, tačiau iki mano vadovavimo šio projekto niekas nebuvo pajudinęs.

Trečias dalykas, kas buvo padaryta. Buvo atlikta medikų ir miškų urėdijų privačių interesų deklaravimo analizė ir šios analizės pagrindu buvo pradėtos pažeidimo procedūros.

Dabar kai kurie ekspertai sako, kad mes dirbame ne tik principingai, bet ir efektyviai. Galiu tiesiog skaičiais šią situaciją iliustruoti. Jei kalbėsime apie tyrimus, 2016 metais komisija atliko 82 tyrimus, nustatė 34 pažeidimus. 2017 metais jau buvo atlikti 185 tyrimai, nustatyta keturis kartus daugiau pažeidimų, t. y. 139 pažeidimai.

Komisija savo iniciatyva 2017 metais atliko 62 tyrimus. 2016 metais tokie buvo tik trys tyrimai. Vadinasi, šis skaičius padidėjo 20 kartų, komisijos *proaktyvumo* tyrimų srityje.

Taip pat norėčiau pasakyti, kad komisija ne tik pati atlieka tyrimus, bet paveda ir kitoms institucijoms atlikti tyrimus dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo pažeidimų. 2016 metais komisija vertino kitų institucijų išvadas dėl 115 asmenų, o praėjusiais metais – net septynis kartus daugiau, t. y. dėl 760 asmenų. Komisijos iniciatyva buvo pavesta kitoms institucijoms net dėl 504 asmenų. Toks yra pokytis.

Trečias dalykas, kas irgi labai svarbu, yra prevencija. Komisija ne tik tyrimų srityje veikia, bet ir prevencijos srityje.

Komisija nuolat organizuoja šios srities mokymus. 2017 metais komisija organizavo septynis kartus daugiau mokymų nei 2016 metais, buvo mokyti 1 tūkst. 200 įvairių darbuotojų.

Taip pat komisija prevencijos srityje teikia nuomones, išaiškinimus, rekomendacijas asmenims dėl Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo įgyvendinimo. Tokių nuomonių išaiškinimų, rekomendacijų 2016 metais buvo tik 19, o praėjusiais metais – net 15 kartų daugiau, t. y. 275 rekomendacijos. Taigi, kaip matote pagal rezultatus, yra ženklus pokytis.

Ką planuojame šiais metais? Mūsų komisijos veiklos ataskaitoje yra patvirtinti tam tikri prioritetai. Galėčiau keletą paminėti. Pirmas, jau planuojame organizuoti mokymus mokytojams, t. y. atitikties pareigūnams, kurie konkrečiose įstaigose yra atsakingi už įstatymo įgyvendinimą. Taip pat planuojame šviesti visuomenę lobistinės veiklos srityje. Dabar rengiame Vyriausiosios tarnybinės etikos komisijos įstatymą ir Viešųjų ir privačių interesų derinimo valstybinėje tarnyboje įstatymo pataisas ir planuojama jas pateikti Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetui. Tokie prioritetai būtų.

Ačiū už dėmesį. Atsakysiu į jūsų klausimus, jeigu galėsiu.

PIRMINKĖ. Labai ačiū. Noriu suteikti galimybę paklausti. Pirmasis klausia A. Anušauskas. Ruošiasi J. Razma.

A. ANUŠAUSKAS (TS-LKDF). Gerbiamas pretendentė, tiesiog čia aš jau neminėsiu konkretaus skundo, kuris buvo rašytas VTEK'ui dėl vieno ministro, tačiau atsakymas iš VTEK'o buvo toks, kad ministras pasirašo norminio pobūdžio teisės aktą ir tai nėra joks asmeninis suinteresuotumas, nenustatoma jokių išskirtinių sąlygų, teisių ir pareigų, nors tai vis tiek vienaip ar kitaip susiję su jo artimaisiais, bet sąlygos, kaip minėta, visiems bendros. Jūsų nuomone, kas turėtų vis dėlto, kokie pateikti įrodymai parodytų politiko asmeninį suinteresuotumą?

V. KANAPINSKAS. Ačiū už klausimą, gerbiamas Seimo nary. Tikrai klausimas sudėtingas, bet asmeninio suinteresuotumo sąvoka jau yra įtvirtinta įstatyme, kas yra asmeninis suinteresuo-

tumas. Bet kiekvienu konkrečiu atveju komisija sprendžia individualiai. Be abejo, turi būti tiesioginis ir akivaizdus interesų konfliktas. Tai yra Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teismų praktika. Jūsų gi minimu atveju yra priimtas komisijos sprendimas vienbalsiai. Aš net kitokios nuomonės pareikšti šiuo atveju ir negalėčiau. Visi veikos vertinimo motyvai yra išdėstyti komisijos sprendime.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia J. Razma. Ruošiasi A. Salamakinas.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamas kandidate, norėčiau paklausti. Kokią jūs turite vadovaujamo darbo patirtį, nes einate į vadovo pareigas? Čia, svarstant Vyriausiosios rinkimų komisijos kai kurias problemas, iškilo konfliktas dėl atlyginimų mokėjimo. Struktūra panaši, tai kaip jūs sprendžiate dėl to atlyginimų skaičiavimo tiems ne nuolat dirbantiems komisijos nariams? Ar griežtai fiksuojate pagal jų buvimą jūsų institucijoje, ar kaip nors laisviau žiūrite į tą klausimą?

V. KANAPINSKAS. Dar priminkite pirmąją klausimo dalį.

J. RAZMA (TS-LKDF). Pirmoji dalis yra apie vadovavimo patirtį.

V. KANAPINSKAS. A, apie mano patirtį. Esu dirbęs Vidaus reikalų ministerijos skyriaus vedėjo pavaduotoju ir dabar jau metus vadovauju Vyriausiajai tarnybinės etikos komisijai. Turiu komisijos narių pasitikėjimą, taip pat darbuotojų. Kaip sakiau, be šio pasitikėjimo net nebūčiau drįsęs eiti į šią tribūną.

Dabar dėl antrojo jūsų klausimo. Visiems mūsų komisijos nariams mokamas tas pats atlyginimas, tai yra už 40 valandų per savaitę pagal Valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo normas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia A. Salamakinas. Paskutinis ruošiasi S. Tumėnas.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). Ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis pretendentė... Aš centre, jeigu ieškote kur. Labai ačiū. Gerbiamasis pretendentė, šiuo metu aš iš VTEK'o girdžiu du pagrindinius principus. Pirma, turime deklaruoti visus susitikimus, ypač Seimo nariai, ir ne Seimo nariai, jeigu susitikai ką nors, turi deklaruoti.

Ir antras, nusišalinimas nuo sprendimų priėmimo. Aš klausimą norėčiau užduoti dėl antro, tai yra dėl nusišalinimo. Mes girdime tokių atvejį, kai vykdomosios valdžios atstovas parengia projektą, kur reikia piniginių lėšų, europinių lėšų, jos skiriamos jo įmonei, iš kurios jis atėjo į ministrus, bet jis nusišalino. Jis tą dieną paėmė atostogas, atidavė projektą kitam ministrui, kuris pasirašė net neskaitęs, ir jūs konstatuojate, kad viskas gerai, jis nusišalino, nors pinigai nukeliavo į tą įmonę...

PIRMININKĖ. Klauskite.

A. SALAMAKINAS (LSDPF). ...kurioje jis dirbo. Ar jums neatrodo, kad tai yra absoliutus paradoksas?

V. KANAPINSKAS. Labai ačiū. Išgirdau dvi klausimo dalis. Dėl pirmos dalies komisija tikrai nėra pasisakiusi. Susitikimų deklaruoti privačių interesų deklaracijoje nereikia.

Dėl antros klausimo dalies. Iš tikrųjų labai įdomus klausimas. Komisijos tada priėmė sprendimą trise, du nariai sirgo, todėl aš labai detaliai nenorėčiau komentuoti šio atvejo, nes pats nedalyvavau, bet galiu iš praktikos pasakyti, kad jeigu valstybinėje tarnyboje dirbantis asmuo vengia interesų konflikto ir nusišalina, tai nėra nė vieno tokio atvejo nei komisijos veiklos praktikoje, nei teismų praktikoje, kad būtų galima konstatuoti pažeidimą, jeigu asmuo vengia, kreipiasi į Ministrą Pirmininką jūsų minimu atveju. Ministras Pirmininkas priima nusišalinimą ir įpareigoja kitą ministrą rengti, svarstyti ir priimti sprendimus dėl minėtos įmonės. Aišku, visada yra abejonių, kad galbūt ta parama skirta neteisėtai, bet šitą atvejį jau tirtų Finansinių nusikaltimų tyrimų tarnyba. O jeigu buvo daromas koks nors poveikis kitam ministrui, tai vėlgi tai yra nusikalstamos veikos požymiai ir juos turėtų tirti Specialiųjų tyrimų tarnyba. Komisija pagal kompetenciją įvertino tikrai dėl pareigos nusišalinti vykdymo. Ta pareiga buvo įvykdyta ir nėra prie ko prikibti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Ir paskutinis klausia S. Tumėnas. Prašau.

S. TUMĖNAS (LVŽSF). Gerbiamasis pretendentė, sveikinu nuosekliai siekiant karjeros, tačiau aš stebėjau jūsų veidą prieš tai vykusioje diskusijoje, kaip atrodėte. Ar jums po tos karštos diskusijos nepraėjo noras siekti karjeros toliau ir siekti šito posto? Ar jūs jaučiatės dvasiškai, fiziškai,

moraliai pasirengęs turėti savo tvirtą stuburą? Aišku, esate Lietuvos pilietis, tačiau kokioms daugiau pažiūroms simpatizujete: dešinei, kairei, centro ar valstiečiams?

V. KANAPINSKAS. Ačiū už klausimą. Šiaip komisija savo darbe vadovaujasi politinio neutralumo principu. Mums yra... Asmens partinė priklausomybė neturi jokios įtakos priimant komisijos sprendimus. Visiškai nesvarbu, kuriai partijai asmuo priklauso.

Dabar dėl manęs. Aš niekada nesu priklausęs ir nepriklausau jokiai politinei partijai. Tai nerodėčiau ir atskleisti savo pažiūrų.

Dabar dėl pasirengimo. Manau, kad esu pasirengęs, esu penkis kartus baigęs universitetą. Esu teisės mokslų daktaras, sporto meistras. Visomis prasmėmis esu pasirengęs.

PIRMININKĖ. Dėkojame už atsakytus klausimus. Ačiū, daugiau norinčių paklausti nėra.

V. KANAPINSKAS. Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji Seimo nariai, susitikimas su kandidatu įvyks pagal jūsų frakcijų pageidavimus.

O dabar skelbiu slaptą balsavimą: pradžia 14 val. 10 min. ir baigsis 14 val. 40 min. (*Šurmulys salėje*) Vyks slaptas balsavimas dėl STT tarnybos vadovo paskyrimo ir dėl nepasitikėjimo Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininke.

Vakarinį posėdį pradėsime 15 valandą, kaip ir planuota.

Pertrauka

PIRMININKĖ. Gerbiamieji Seimo nariai, baigiame rytinį posėdį. (*Gongas*)

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMAS

IV (PAVASARIO) SESIJOS VAKARINIO POSĖDŽIO NR. 151 STENOGRAMA

2018 m. kovo 27 d.

*Pirmininkauja Lietuvos Respublikos Seimo Pirmininko pirmoji pavaduotoja R. BAŠKIENĖ
ir Seimo Pirmininko pavaduotoja I. DEGUTIENĖ*

PIRMININKĖ (R. BAŠKIENĖ, LVŽSF). Leiskite pradėti vakarinį mūsų šios dienos posėdį. (*Gongas*)
Kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 57 Seimo nariai. Kadangi dar kolegos eina į salę, tai tuoj mūsų bus ir daugiau. Rytinio posėdžio nespėtus svarstyti įstatymų projektus, mes tikimės, pavyks apsvarstyti vakariniame posėdyje.

15.01 val.

Vyriausybės pusvalandis

Aplinkos ministro K. Navicko pranešimas apie Miškų įstatymo įgyvendinimą

Dabar skelbiu mūsų darbotvarkės 2-1 klausimą, kaip ir praėjusį antradienį, – priimtų įstatymų stebėseną. Kviečiu aplinkos ministrą K. Navicką. Pranešimas apie Miškų įstatymo įgyvendinimą. Jums skiriama 15 minučių pristatyti, o po to atsakymai į klausimus. Iš viso – pusė valandos. Ačiū. Žodis jums, gerbiamas ministrė.

K. NAVICKAS. Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamosios Seimo narės, gerbiamieji Seimo nariai, noriu pristatyti, kaip mums sekasi įgyvendinti Miškų įstatymą, kuris buvo priimtas praėjusių metų liepos 7 dieną, pristatyti kelis rezultatus, pirmuosius rezultatus, kuriuos turime ir kuriais galime pasidžiaugti ir norime pasidalinti su jumis.

PIRMININKĖ. Labai atsiprašau, gerbiamas ministrė, matau, kad jau yra svečiai. Gal jūs sutiktumėte porą minučių luktelti ir leistumėte paskelbti slapto balsavimo rezultatus.

15.02 val.

Seimo nutarimo „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“ projektas Nr. XIIP-1771(2) (priėmimo tęsinys)

Seimo nutarimas „Dėl pritarimo skirti Žydrūną Bartkų Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos direktoriumi“.

Šio nutarimo priėmimas

Iš viso išduota biuletenių 127, rasta 127: galiojančių – 126, negaliojančių – 1.

Už balsavo 103 Seimo nariai, prieš – 9, susilaikė 14. Seimo nutarimas priimtas. Kviečiu Seimo Pirmininką pasveikinti Specialiųjų tyrimų tarnybos direktorių Ž. Barkų. (*Gongas, plojimai*)

Ž. BARTKUS. Ačiū, gerbiamieji Seimo nariai, už išreikštą pasitikėjimą.

15.03 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lauros Matjošaitytės atleidimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininko pareigų“ projektas Nr. XIIP-1820 (priėmimo tęsinys)

PIRMININKĖ. Dėkojame. Taip pat noriu paskelbti antrąjį balsų skaičiavimo protokolą. Seimo nutarimas „Dėl Lauros Matjošaitytės atleidimo iš Vyriausiosios rinkimų komisijos pirmininkės pareigų“.

Išduoti 126 biuleteniai, rasti 126: galiojantys – 126, negaliojančių nėra. Už atleidimą balsavo 58 Seimo nariai, prieš – 65, susilaikė 3. Seimo nutarimas nepriimtas.

15.03 val.

Vyriausybės pusvalandis (tęsinys)

Aplinkos ministro K. Navicko pranešimas apie Miškų įstatymo įgyvendinimą

Atsiprašome ministro ir tęsiame mūsų darbą toliau. Prašome pradėti apie Miškų įstatymo įgyvendinimą ir atsakyti į su tuo susijusius klausimus. Ačiū.

K. NAVICKAS. Nelemtas įstatymas, antrą kartą... Pirmą kartą pristatant buvo nutrauktas, dabar vėl. Tai tęsiu. Kaip ir sakiau, pirmiausia noriu pasidžiaugti tuo, kas yra pasiekta per tą trumpą laiką.

Šiandieną yra veikianti viena valstybės įmonė – Valstybinių miškų urėdija. Išregistruoti 42 juridiniai asmenys, suformuota įmonės valdyba, kurią sudaro septyni nariai: keturi – nepriklausomi, atrinkta Vyriausybės nustatyta tvarka, du darbuotojų atstovai ir vienas steigėjo – Aplinkos ministerijos atstovas. Paskirtas nepriklausomas prekybos mediena sistemos administratorius UAB „Baltpool“. Likviduojama generalinė miškų urėdija. Likvidavimo terminas turėtų būti numatyta šių metų gegužės 31 diena. Konkurso būdu atrinktas įmonės vadovas M. Pulkauninkas. Patvirtinta nauja įmonės struktūra su 26 regioniniais padaliniais ir vykdoma regioninių padalinių vadovų atranka.

Paraiškų priėmimo terminas baigėsi vakar. Yra gaustos 106 paraiškos. Konkursas yra nemažas, maždaug keturi žmonės į vieną vietą. Tikimės, tikrai bus iš ko rinktis ir judėsime toliau. Yra patvirtinta centrinės įmonės struktūra. Šiuo metu vyksta padalinių vadovų konkursai. Tikimės greitu metu baigti formuoti pagrindinį centrinį padalinį. Per vasario mėnesį yra gauta 13,5 mln. pajamų už parduotą medieną, t. y. 100 tūkst. eurų daugiau negu sausio mėnesį, turint mintyje, kad vasaris yra trimis dienomis trumpesnis, tikrai neblogi rezultatai. Iš tiesų ir efektyvumo rezultatai yra dideli. Yra gaunama daugiau pajamų už tą patį iškirstą medienos kiekį. Kaip ir sakau, kol kas pati pradžia nerimui prielaidų nesudaro.

Yra svarbu paminėti, kad Aplinkos ministerija išlieka ir liks strateginis miškų įmonės valdytojas. Lūkesčių rašte, jis numatytas įstatymu, yra surašyti arba numatyti lūkesčiai iš įmonės, juos aš noriu detalčiau ir išsamiau pristatyti.

Užtikrinti, kad miškai būtų prižiūrimi, tvarkomi ir saugomi pagal darnaus miškų ūkio principus. Vadinas, turi būti suderinta tiek ir ekonominė nauda, socialinė, regioninė, taip pat ir aplinkosauginė. Pirmi rezultatai taip pat džiugina, kad įmonė jau pradeda kalbėti apie gamtotvarkos projektus, tai leidžia ir įstatymas, ir iš tikrųjų bus didelė paspartis mums įgyvendinant ir aplinkosaugos įsipareigojimus, gyvosios gamtos įsipareigojimus, kuriuos mes esame prisiėmę stodami į Europos Sąjungą.

Sėkmingai užbaigti valdymo konsolidavimą, skirti daugiau dėmesio gamtinių požiūriu (jautrioms) teritorijoms: tai kirtinėms miško buveinėms, „Natūra 2000“ teritorijoms ir Valstybinių miškų urėdijos patikėjimo teise valdomiems miškams ar žemei.

Įgyvendinti iškeltus valstybinių miškų ūkio sektoriaus plėtros tikslus, susijusius su miškininko didinimu, racionaliu miško išteklių naudojimu ir medynų produktyvumo didinimu, miško ekosistemos tvarumo išsaugojimu ir didinimu. Prižiūrėti ir gerinti Lietuvos miškuose esančių miško kelių tinklų būklę.

Ir lūkesčiai, kurie yra susiję su valdymu. Tikimasi, kad Valstybinių miškų urėdija prisidės prie regioninės politikos įgyvendinimo, tikimasi, kad Valstybinių miškų urėdijos valdymo organai, priimdami sprendimus dėl valstybinių miškų urėdijų struktūrų pertvarkymo, t. y. regioninių padalinių skaičiaus, regioninių padalinių centrų, girininkijų skaičiaus, centrinių medienos taršos padalinių steigimo, regioniniu lygmeniu centralizuotų vykdomų funkcijų apimtį, darbuotojų poreikio ir kt., visapusiškai vertintų šių sprendimų galimą įtaką regionams. Įmonės vadovybė turi maksimaliai stengtis išsaugoti darbo jėgą regionuose, prisidėti prie socialinės atskirties mažinimo, todėl ekonominiai kriterijai ir tikslai neturi būti vienintelis faktorius, priimant sprendimus.

Kompleksinės miškų ūkio veiklos proceso standartizavimas ir tobulinimas. Iki reorganizavimo valstybės įmonės 42 miškų urėdijų, kompleksinė miškų ūkio veikla buvo organizuojama skirtingai, todėl visų pirma būtina standartizuoti visus miškų ūkio darbų ir medienos apskaitos procesus ir pradėti taikyti bendras miškų ūkio darbų buhalterinės apskaitos, personalo valdymo ir kitas įmonės valdymo sistemas.

Miškų ūkio technikos, parko bei turto racionalus naudojimas. Tikimasi, kad Valstybinių miškų urėdijoje bus atliktas išsamus turimos miško ūkio technikos ir jos poreikio ilgalaikėje perspektyvoje įvertinimas ir, atsižvelgiant į rezultatus, pritaikytas optimalus balansas tarp įmonės pajėgumais atliekamų ir perkamų rangos darbų. Tikimasi, kad bus atlikta Valstybinių miškų urėdijos nekilnojamojo turto valdymo analizė ir šio turto išlaikymo sąnaudų įvertinimas ir, atsižvelgiant į rezultatus, priimti sprendimai, užtikrinantys, kad visas Valstybinių miškų urėdijos valdomas nekilnojamoji turtas būtų naudojamas ir reikalingas tik įmonės funkcijoms atlikti.

Valstybinių miškų urėdijoje artimiausiais metais turėtų būti įdiegta ir įgyvendinta skaidrumo politika, užkertanti kelią galimam korupcijos pasireiškimui, žaliavinės medienos prekybos, medienos trąšos, įmonės vykdomų viešųjų pirkimų, personalo atrankos ir kitose įmonės veiklos srityse. Įgyvendinama šiuolaikinė žmoniškųjų išteklių valdymo politika, kompetentingi ir profesionalūs darbuotojai yra Valstybinių miškų urėdijos sėkmės garantas. Siekiant tobulinti įmonės veiklą, būtina suburti profesionalų ir veržlų Valstybinių miškų urėdijos kolektyvą, kuris gebėtų ne tik inicijuoti, bet ir sklandžiai įgyvendinti bei koordinuoti pokyčius.

Be to, būtina įmonėje sukurti skaidrią ir aiškią darbuotojų atrankos sistemą, prioritetą teikiant jauniems specialistams, nusprendusiems darbo vietą pasirinkti ekonomiškai silpnuose regionuose. Valstybinių miškų urėdijoje turi būti skatinamas darbuotojų iniciatyvumas, sudaromos galimybės visiems darbuotojams prisidėti prie veiklos proceso tobulinimo, sukurta ir įdiegta bendra darbuotojų apmokėjimo ir motyvavimo sistema, užtikrinanti, kad tas pačias pareigas užimantys darbuotojai gautų vienodą bazinį darbo užmokestį. Siekiant skatinti darbuotojų tobulėjimą, jų profesinės kompetencijos ugdymą, tikslinga įdiegti darbuotojų mokymo sistemą.

Inovacijų ir pažangių technologijų diegimas. Valstybinių miškų urėdijoje turi būti diegiamos pažangios miškų ūkio technologijos, informacinės sistemos, sudarančios sąlygas efektyviai įmonės veiklai organizuoti ir koordinuoti, veiklos kontrolei ir leidžiančios taupyti išteklius. Tikimasi, kad Valstybių miškų urėdija imsis visų reikiamų veiksmų, kad iki 2021 metų įmonės finansinės ataskaitos būtų sudaromos pagal tarptautinius finansinės atsakomybės apskaitos standartus. Tiek trumpo mano pranešimo.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Jūs sutaupėte laiko. Duosime galimybę kolegoms daugiau paklausti. Pirmasis klausia frakcijos vardu J. Olekas. Prašau, kolega.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, labai gaila, kad čia tik taip trumpai pristatėte. Vakar laukėme konferencijoje, vykusioje Seime, kur galbūt buvo daugiau galimybių pristatyti. Parodėte daug gražių buvusių urėdijų nuotraukų, urėdijų, kurias jau panaikinote.

Mano klausimas būtų ne apie tai, kaip bus, o apie tai, kaip yra, nes jūs atėjote pasidalinti tuo, kaip vyksta reforma. Prašau pasakyti, kokį atlyginimą gaudavo generalinis urėdas urėdijos, kuri buvo gera ir kuri buvo panaikinta, ir kiek jis dabar gauna kaip pavaduotojas naujos įmonės, ir koks yra naujos įmonės vadovo atlyginimas?

Antroji klausimo dalis. Kokį atlyginimą gavo Ignalinos girininkas ir kokį atlyginimą jis šiandien gauna įgyvendinus naują jūsų reformą, nes vienas iš tikslų buvo padidinti atlyginimus regionuose dirbantiems specialistams? Ačiū už atsakymą.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Konkrečių skaičių aš neturiu, atsakysiu jums raštu. Iš esmės Valstybinių miškų urėdijos direktoriaus atlyginimas yra nustatytas įstatymu. Mes ten kokių nors išradimų neturime numatę.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. Žemaitaitis frakcijos vardu. O toliau – pagal užsirašymo eilę.

R. ŽEMAITAITIS (*TTF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Gerbiamas ministre, vakar kaip tik su frakcija lankėmės Panevėžio rajone ir buvome susitikę su Katinų gyvenvietės bendruomenės atstovais. Kadangi buvo pažadas, kad bus nauja Generalinė urėdija perkelta į Katinų kaimą, žmo-

nėms, gyventojams mes neturėjome ką pasakyti. Susitikome su smulkiaisiais verslininkais, jie sako: norėtume krautuvėlę atidaryti, gal mažą viešbutį atidaryti. Kada iš tikrųjų tame Katinų kaime ta nauja Generalinė urėdija pradės veikti ir kada Seimo nariai galės važiuoti ten juostelę perkirpti?

Antras dalykas. Šiandien ryte pasiekė informacija, kad vis dėlto jau nebe Katinų kaime, o Kaune, Aleksandro Stulginskio universiteto patalpose, veiks Generalinė urėdija. Tada klausimas toks: kada Generalinė urėdija kartu su Aplinkos ministerija įvykdys S. Skvernelio pažadą, kad Aplinkos ministerija ir Ūkio ministerijos bus perkeltos į Kauną?

K. NAVICKAS. Gerai, kad pažadas buvo ne jūsų, nereikėjo aiškintis Katinų kaimelio gyventojams, kodėl jis neįgyvendintas. Sprendimo, kur bus centrinė įmonė, dar nėra. Taip, politinis pažadas yra, mes jo neatsisakome ir laikomės tų principų, kad regioninė politika yra prioritetas. Dabar įmonė vertina procesus, darbuotojus, traukia darbuotojus, kai pateiks pasiūlymus, tada svarstysime ir bus priimtas galutinis sprendimas. Katinų kaimo *de facto* yra neatsisakoma. Apie Kauną aš girdžiu pirmą kartą. Matyt, jūs deratės be manęs, todėl šitos situacijos negaliu komentuoti.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia J. Varžgalys. Ruošiasi V. Poderys.

J. VARŽGALYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamasis ministre, jūs ką tik minėjote, kad gauta per 120 paraiškų į urėdų vietas. Tai vis dėlto būtų noras ir pastaba kuo greičiau suorganizuoti tuos konkursus ir kad urėdijos jau turėtų savo urėdus, nes, sutikite, daug dabar yra nepibrėžtumo, išėjo nemažai darbuotojų ir tikrai urėdijos... taip sakant, nėra ten toks geras darbas.

Antra. Norėčiau paklausti jūsų, ar jums neatrodo, kad dabar pradėti labai masiškai kirsti miškai?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Pirmas atsakymas yra besąlygiškai taip pat ir mes suinteresuoti, kad būtų kuo greičiau baigti konkursai. Tą minėjau ir savo pranešime.

O dėl antro klausimo. Miškų tikrai nekertama daugiau, nes miškų kirtimo normos yra nekeistos, principus nustato Seimas įstatymais, o apimtis nustato Vyriausybė nutarimais. Vyriausybės nutarimas, man būnant ministru, nebuvo pakeistas.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia V. Poderys. Ruošiasi S. Gentvilas.

V. PODERYS (*LVŽSF*). Dėkoju, pirmininke. Gerbiamasis ministre, mano klausimas yra dėl valdymo struktūros. Čia, Seime, mes esame peržiūrėję kai kurių bendrovių valdymo struktūrą, tų, kur yra ypač daug nepriklausomų valdybos narių, ir ką pastebėjome? Pastebėjome, kad valstybė savo lūkesčių laiškus surašo labai atsainiai, labai aptakiai, ir valdybos, kuriose dauguma yra nepriklausomų, sprendžia, kaip gyvens ir kaip tvarkysis. Kai pristatėte jūsų lūkesčių laišką, toks pats aptakus ir su palinkėjimais, palinkėjimų tipo.

Mano klausimas. Gal yra kokie nors rodikliai, kokius tiksliai keliate reikalavimus, kokius tiksliai rodiklius valdybos nariams, nes šiuo atveju turbūt mes mėgdžiojame verslą, bet versle viskas yra kur kas tiksliau ir konkrečiau? Dėkui.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Apskritai tie lūkesčių raštai, aš suprantu, yra naujas žanras, ypač valstybės įmonėse. Mes įrengėme taip, kaip numato dabar galiojanti tvarka ir metodinės rekomendacijos. Rodikliai yra, aš jų neskaičiau, prie kiekvieno lūkesčio yra surašyti rodikliai, tas turi būti padaryta. Iš kitos pusės, yra tam tikra diskrecijos teisė, na, negali steigėjas ar šiuo atveju Aplinkos ministerija arba politinė valdžia detalčiai sudėlioti instrukcijas, kaip turi elgtis nepriklausoma valdyba. Tos pačios EBPO vienas iš reikalavimų – atskirti įmonių valdymą nuo politinės valdžios, tai taip pat turi būti teisė ir sprendimo teisė palikta valdyboms, o strateginiai dalykai ir įmonės strategija yra perteikiama lūkesčių laišku. Jis ir turi būti nurodantis kryptį, bet nenurodantis sprendimų, nes tam yra įmonė, tam yra valdyba.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia S. Gentvilas. Ruošiasi P. Saudargas.

S. GENTVILAS (*LSF*). Dėkoju, gerbiamasis ministre, už pristatymą. Norėjau irgi šio tokio komentaro dėl lūkesčių laiško. Jūs esate visiškai teisus, kad tai yra naujovė. Prieš dešimtmetį, tuomet, kai dar valdė Ūkio ministeriją D. Kreivys, buvo akcininko gairės išsiunčiamos valstybės valdomoms bendrovėms.

Norėčiau jūsų komentaro dėl regioninių darbo vietų, dėl prioriteto jaunesnių darbuotojų arba pozityvios diskriminacijos. Jie turėtų atsikraustyti į regionus, ten, kur galbūt regionai tuštėja. Mes, Aplinkos apsaugos komitetas, gauname labai daug laiškų iš suinteresuotų savivaldybių,

kad vienur ar kitur liktų urėdijos padalinys. Tarkime, Lazdijų savivaldybė konkuruoja su Druskininkų savivaldybe. Tai dabar leiskite paklausti. Ar tai bus valdybos sprendimas, ar tai bus politinis sprendimas, kur liks atskiras teritorinis padalinys? Kaip valdyba turi traktuoti, gavusi jūsų lūkesčių laišką? Ar tai yra jos kompetencija apsispręsti dėl filialo vietovės, ar tai yra politinis sprendimas?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Kaip aš sakiau, yra politinis sprendimas, kad, valdybai vertinant, kur turi būti, ar turi likti filialas, turi būti vertinamas ir socialinis jautrumas, ir regioninė dimensija, o sprendimą priima valdyba. Sprendimas, kur ir koks padalinys bus, yra valdybos sprendimas. Mes, Aplinkos ministerija, jo nenulemiame ar negalime nulemti vienokiais ar kitokiais sprendimais. Taip, yra daug laiškų, yra laiškų iš vienos pusės ir iš kitos, laiškų yra ir iš darbuotojų. Tam yra valdyba, ji prisiima atsakomybę ir priima sprendimą, kaip turi atrodyti struktūra ir kur tie padaliniai turi būti.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia P. Saudargas. Ruošiasi E. Pupinis.

P. SAUDARGAS (*TS-LKDF*). Dėkoju, gerbiama posėdžio pirmininke. Pirmiausia pastaba Seimo vadovybei. Aš nelabai suprantu, kodėl mes klausinėjame ministrą šiandien. Tai iš esmės tas pats, kaip aptarti koncertą, dar tik uvertiūrai prasidėjus, nes tik vakar ministras pasakė, kad pasibaigė dokumentų paraiška į padalinių vadovų konkursus. Iš esmės vinis visos reformos buvo pakeisti urėdus, nes jie blogi. Tai nėra vieno dar nepakeitėme, apie ką mes kalbame, kokius rodiklius mes čia galime matyti, jeigu dar nepradėjo nauji vadovai dirbti?

Man atrodo, po kelių mėnesių mes matysime iš tikrųjų, kas vyksta ir kaip galima įvertinti, bet, nepriklausomai nuo to, aš paklausiu šiek tiek apie ateitį. Vis dėlto girdžiu gandų, nors mes buvome patikinti, kad visa reforma yra tik atsisakyti dalies buhalterijos, dalies administracinio aparato regionuose, sukelti į centrą. Ar neatsitiks taip, kad vis dėlto tie padaliniai, tos urėdijos bus verčiamos atsisakyti ir daug daugiau funkcijų, tarp jų ir miško rangos darbų, ir kirtimų, ir t. t., išparduoti techniką, liks tik biurokratinis aparatas, o viską atiduosime verslui ir galimai sukursime tam tikras monopolines sąlygas? Ar jūs galite patikinti, kad tų funkcijų artimiausiais metais nebus atsisakoma?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Galiu patikinti, tai esame išsakę ir lūkesčių laiške, tai yra išsakyta ir mano susitikime su vadovu, kad kompleksinis miškų valdymas turi likti, kad turi išlikti tos pačios proporcijos, kiek dabar atlieka rangos darbų valstybės įmonė ir kiek privatūs, t. y. santykis 60:40. Mes norime, kad tas santykis išliktų, kad nebūtų siekiama rangos darbus, kurios atlieka privatūs rangos tiekėjai, konsoliduoti į vieną ar į dvi įmones, kad būtų diferencijuota, todėl yra sudarytos prielaidos, kad rangos darbus prižiūrės ir vykdys atskiri padaliniai. Visų tų dalykų, kurie buvo pažadėti, kaip matote, yra laikomasi, girininkijos išlikusios, funkcijos yra išlikusios. Taip pat yra judama ta linkme, kad daugiau dėmesio būtų skirta gamtotvarkai, turint mintį, kad kai kurios procesus bus galima optimizuoti.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Stebėseną išties svarbi visuose etapuose. Dabar klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas ministre, jūs šiandien kalbėjote apie tai, kad vykdysite regioninę politiką. Norėčiau paklausti dėl vykdomos regioninės politikos. Kiek dabar sumažinta darbo vietų, vykdamą tą reformą?

Antras klausimėlis. Norėčiau paklausti vis dėlto, ar manote, kad įmonės pelningumas šiais metais padidės, ar sumažės, ar iš tikrųjų bus minusinis?

Ir dar vienas klausimas dėl... Užteks dviejų. Ačiū.

K. NAVICKAS. Pradėsiu nuo antro. Pelningumą dar anksti vertinti, pirmi mėnesiai, pirmi rodikliai labai pozityvūs, kad efektyvumas didėja, aš sakiau darydamas savo pranešimą. Dėl darbuotojų, kiek dabar bus sumažintas skaičius, aš negaliu įvardinti, nes iš esmės patys 348 darbuotojai neperėjo į naują įmonę, tai yra nemažas nubyrėjimas. Kol kas mums suvaldyti procesams reikia visų darbuotojų, kuriuos turime.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Ruošiasi A. Sysas.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Ministre, pasiekė čia įvairios žinios dėl personalo. Mano kolegos klausė dėl pasirinkimo turėti viename ar kitame regione tiek centrinę būstinę, tiek, tarkime, tie urėdijos padaliniai... tarkime, Druskininkų

ir Veisiejų konfliktas. Kiek iš tikrųjų galimai buvo politinio sutarimo galbūt ir iš premjero pusės su Druskininkų meru? Tai viena klausimo dalis.

Kita klausimo dalis dėl valdybos narių skaidrumo ir pateikimo deklaracijų, viešųjų ir privačių interesų deklaracijų. Kiek man žinoma, ne visi dar yra pateikę ir ar jūs, kaip prisiimantis politinę atsakomybę, galite kontroliuoti tuos dalykus?

Trečias dalykas, yra tokių gandų, nežinau, gal tai tik gandai, bet patvirtinkite arba paneikite, kad yra tokių urėdų, kurie buvo įdarbinti vienai dienai Miškotvarkos institute tam, kad be konkurso galėtų pereiti į naują įmonę. Ar tai tiesa, ar čia yra kažkokie gandai? Nes jeigu... Skamba bet koku atveju nelabai maloniai.

K. NAVICKAS. Dėl politinių susitarimų tai griežtai atmetu, nes tokių susitarimų nebuvo, bent aš nebuvau į juos įtrauktas. Ir tai buvo grynai... sprendimas buvo priimtas valdybos. Valdybos posėdžiuose nedalyvavo net Aplinkos ministerijos atstovai, turiu mintyje tuos, kurie nėra valdybos nariai.

Dabar dėl to, ar buvo priimtas nors vienas urėdas laikinai į įmonę, tai buvo Panevėžio urėdas, kuris paskui laikinai buvo paskirtas vadovauti, tai V. Kaubré. Nesu tikras, kaip buvo priimtas, bet, man atrodo, jau įmonę įsteigus, Ukmergės urėdas taip pat dirba centriniame padalinyje. Tai, kas siejasi. Daugiau man informacijos, kad buvę urėdai dirbtų centriniame padalinyje ar įmonėse, tai aš, ta prasme padaliniuose, ne taip įvardinau, aš nežinau. Iš tikrųjų gali būti, bet kad masiškai būtų, tai ne. Aš žinau du atvejus, bet ypač dėl V. Kaubrės tai buvo taip, su mano suderinimu.

Koks dar buvo vienas? (*Balsai salėje*) Dėl deklaracijų. Taip, aš turiu patikrinti, ar visi teikia. Nes iš tikrųjų, mano žiniomis, jie deklaravo pavėluotai. Tam ir buvo jūsų kreipimasis į Vyriausiąją tarnybinės etikos komisiją. Neturiu žinių, ar dabartiniai tikrai nepateikė. Tikrai nustebčiau, jei taip būtų atsitikę.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Sysas. Ruošiasi V. Vingrienė.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas ministre, du trumpi klausimai. Pirmas, ar pakvietėte darbuotojų atstovą į valdybą, kaip reikalauja mūsų įstatymai?

Ir antras, teko girdėti, kad jūs žadėjote, kad girininkai, kurie gyvena būstuose, turės teisę išsipirkti pirmumo teise. Dabar, kiek man žinoma, tie namai arba girininkijos pastatai atiduodami į Turto fondą kartu su gyventojais. Kodėl pasikeitė jūsų pažadai? Ačiū.

K. NAVICKAS. Dėl darbuotojų atstovo nepakeitėme ir nežinau, kam ten prieštarauja, nes darbuotojų atstovai buvo paskirti pagal galiojančius teisės aktus.

Dėl pastatų buvo įstatymo pataisa, pateikta V. Vingrienės, neatsimenu, negaliu pakomentuoti, dėl kokių priežasčių buvo atmesta. Negaliu jums dabar atsakyti, nes tai labiau susiję su teisine aplinka, bet, mano žiniomis, V. Vingrienės pataisa dėl pirmumo teisės išsipirkti buvo atmesta. Tiesa? (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia V. Vingrienė. Ruošiasi L. Balsys.

V. VINGRIENĖ (*LVŽSF*). Dėkoju, gerbiamas ministre, už pristatymą. Jūs pristatyme užsiminėte apie miškų ekonominės naudos aspekto lygiagretumą su aplinkosauginiais, regioniniais ir socialiniais aspektais. Apie regioninius ir socialinius aspektus jau pakalbėjo kiti kolegos, uždavė klausimus. Aš norėčiau kaip žaliaji daugiau į aplinkosauginį aspektą koncentruotis. Neseniai teko išgirsti jūsų Valstybinių miškų urėdijos valdybos pirmininko pasvarstymus apie miškų kirtimo apimtį didinimą iki 20 % ir net bandant tai susieti su aplinkosauginiu aspektu, esą tie kirtimo brandą jau pasiekę miškai netgi kelia pavojų CO₂ emisijų atžvilgiu, netgi neabsorbuoja. Kaip jūs žiūrite į tai ir ką jūs galvojate dėl tokių pamąstymų, ir kaip bus įgyvendinami klimato kaitos įsipareigojimai šiuo aspektu?

Kitas klausimas būtų, kaip būtų su pačiais rangos darbais? Ar Valstybinių miškų urėdija neplanuoja, tarkim, rangos paslaugas vykdyti privačiame sektoriuje, kas buvo kalbėta urėdijų reformos kontekste?

PIRMININKĖ. Laikas!

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Pirmas klausimas tikrai geras ir už jį dėkui. Balandžio 6 dieną globojant Seimo Pirmininkui mes kaip tik darome konferenciją Aleksandro Stulginskio universitete, kalbėsime apie darnų miško valdymą, kaip turi būti. Iš tiesų tos nuomonės buvo visą laiką, jos yra, ar reikėtų didinti miškų apimtį, nes miškininkai sako, prapuola geras miškas.

Mano, kaip ministro, pozicija: aš manau, kad požiūris vienu aspektu – tiktai miško prieaugio, ir traktuoti, kad tai yra susiję su emisijomis, yra ribotas (atsiprašau buvusio valdybos pirmininko), nes miško vertė pirmiausia yra ir negyvos medienos kiekiai masyvuose. Geninių paukščių skaičius yra vienas iš rodiklių. Manau, kad mes kertame ta apimtį, kuri susijusi su darniu miškų valdymu. Aš asmeniškai nematau prielaidų, kad reikėtų jas didinti, bet, kaip sakiau, paliekame šitai mokslinei diskusijai, kuri bus balandžio 6 dieną. Tikiuosi, kad mes rasime kokį nors kompromisą ir argumentų už ir prieš.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia L. Balsys.

L. BALSYS (MSNG). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, tokius tris trumpus aspektus norėčiau paliesti.

Vienas aspektas. Kaip galite paaiškinti, kodėl vykdydami reformą taip vengiate atviros ir tiesios diskusijos su visuomenės atstovais? Štai vakar Seime vyko gana aukšto rango konferencija, inicijuota grupės Seimo narių ir nevyriausybinų organizacijų. Ten iš ministerijos tesulaukėme poros labai žemo rango atstovų, kurie atėjo tik paklausti ir į nieką negalėjo atsakyti.

Iš esmės klausimas dėl reformos. Reformos metu kiek planuojate palikti girininkijų ir eiguvų ir kaip reguliuosite plynuosius kirtimus pagal jūsų reformos koncepciją – didinsite, mažinsite, nieko nekeisite? Ačiū.

K. NAVICKAS. Dėkui už klausimą. Į pirmą klausimą – mes niekada nevengėme atviros diskusijos. (...) suorganizuota konferencija yra jūsų teisė. Kaip sakiau, mes buvome gerokai anksčiau paskelbę dėl balandžio 6 dienos konferencijos. Tam ruošiamės, kviečiame ir aukščiausio lygmens ekspertus ir tam visą dėmesį skiriame. Tiesiog vertinu kaip vieną iš renginių, bet į visus renginius mes negalime nueiti.

Dėl plynų kirtimų. Taip, programoje yra numatyta peržiūrėti. Mes planuojame kaip tik kalbėti, kalbėti ir toje konferencijoje dėl tvaraus miškų valdymo. Vienas iš tų klausimų taip pat turi būti siejamas su plynaisiais kirtimais. Tikrai reikia turėti aiškų atsakymą. Tą mes esame visi įsipareigoję, to įsipareigojimo laikomės.

Dėl eiguvų ir girininkijų. Paliekame visas, kaip esame įsipareigoję.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Jūs atsakėte į pateiktus klausimus. Atsiprašome tų Seimo narių, kurie nespėjo paklausti. Manau, kad tai tarpinis etapas ir dar mes prie šio įstatymo įgyvendinimo, jeigu kolegos Seimo nariai pageidaus, sugrįšime. Dabar, ministre, jums minutėlė pailsėti.

15.34 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektas Nr. XIII-1859 (pateikimas, svarstymas ir priėmimas)

Aš kviečiu Seimo Pirmininką V. Pranckietį, kad pateiktų Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Seimo 2017 m. birželio 22 d. nutarimo Nr. XIII-508 „Dėl Lietuvos Respublikos vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“ projektą Nr. XIII-1859. Pateikimas. Prašau.

V. PRANCKIETIS. Gerbiami kolegos, turime tokį iškilusį klausimą. Partijos „Tvarka ir teisingumas“ siūlytas kandidatas tiesiog pats pasitraukė iš tos komisijos, tiksliau, ne kandidatas, bet narys D. Laurinavičius, todėl mes turime jį išbraukti iš tos komisijos.

PIRMININKĖ. Ačiū.

V. PRANCKIETIS. O naują, aptarėme, ruošia kandidatą, tada ir pateiksime.

PIRMININKĖ. Nori paklausti V. Bakas. V. Bako nematau. Norinčių klausti nėra. Ačiū, Pirmininke.

Nuomonė už, nuomonė prieš po pateikimo. Norinčių kalbėti nėra. Galime bendru sutarimu? (*Balsai salėje*)

Balsuojame. Kas po pateikimo pritariate Seimo nutarimui „Dėl Vyriausiosios rinkimų komisijos sudarymo“ pakeitimo“? Prašom balsuoti.

Balsavo 92 Seimo nariai: už – 92, prieš ir susilaikiusių nėra. Po pateikimo prirta.

Svarstymas. Yra gauta Teisės departamento išvada, ji techninio pobūdžio – preambulėje nurodyti Vyriausiosios rinkimų komisijos nario atleidimo iš šių pareigų pagrindą. 10 straipsnį pa-

siūlyta tikslinti 10 straipsnio 1 dalies 3 punktą. Galime pritarti tokiam Teisės departamento pasiūlymui?

Diskusija. Nori dalyvauti diskusijoje P. Gražulis. (*Balsai salėje*) Atsisako. Nuomonė už, nuomonė prieš po svarstymo? Norinčių kalbėti nėra. Dėkoju. Bendru sutarimu galime pritarti po svarstymo? Galime.

Priėmimas. Nuomonė už, nuomonė prieš? (*Šurmulys salėje*) Niekas nenori kalbėti. Dėkoju. Balsuojame. Atsiprašau, čia yra vienas straipsnis – pakeisti 3 punktą.

Šio nutarimo priėmimas

Balsavo 99 Seimo nariai: už – 98, prieš – 1, susilaikiusių nėra. Seimo nutarimas (projektas Nr. XIIIIP-1859) priimtas. (*Gongas*)

15.37 val.

Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 4, 5, 6 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1818 (*pateikimas*)

Ir vėl kviečiu ministrą į tribūną pateikti Jūros aplinkos apsaugos įstatymo Nr. VIII-512 4, 5, 6 straipsnių ir 2 priedo pakeitimo įstatymo projektą Nr. XIIIIP-1818. Prašau, ministre.

K. NAVICKAS. Ačiū. Teikiame Jūros aplinkos apsaugos įstatymo pakeitimą. Iš esmės ilgai nepristatinėsiu – visiškai techninė pataisa, susijusi su valstybinio aplinkos apsaugos monitoringo įgyvendinimu. Valstybinio aplinkos apsaugos monitoringo įstatymas buvo Seime pateiktas, svarstytas, perėjęs svarstymo stadiją, likęs tik priėmimas. Šitas Jūros aplinkos apsaugos įstatymas dėl procedūrinių dalykų truputį judėjo iš paskos. Esmė – įstatyme pakeisti definiciją – Valstybinę aplinkos stebėsenos programą į Valstybinį aplinkos apsaugos monitoringo veiksmų planą.

Iki šiol Valstybinė aplinkos monitoringo programa buvo tvirtinama Vyriausybės. XVII Vyriausybės pozicija yra griežta, kad tokio lygmens dokumento Vyriausybė neturėtų tvirtinti, tai turi tvirtinti aplinkos ministras, tai yra visa esmė šito plano. Ir yra prašymas pritarti po pateikimo, kad galėtume įtraukti į bendrą paketą ir Valstybinio aplinkos monitoringo įstatymą priimti bendra tvarka artimiausiu metu.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausti nori penki Seimo nariai. Pirmasis – V. Rinkevičius. Prašau.

V. RINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Iš tiesų mes kaip ir menkiname tą aplinkosaugos reikšmę ir apskritai iš Vyriausybės nuleidžiame į ministeriją. Ar jums neatrodo, kad kai šiame XXI amžiuje ir klimato kaitos, ir apskritai problemos pasaulyje dėl globalaus atšilimo ir t. t., o mes perkeliame iš Vyriausybės žemyn?.. Mums, žaliesiems, kaip ir nelabai tiktų, turbūt reikėtų mums kaip tik suteikti didesnę reikšmę ir daugiau dėmesio skirti tam, o mes darome atvirkščiai. Ar mes nesumenkinsime požiūrio ir apskritai reikšmės mūsų šiandiniame pasaulyje visos aplinkosauginės problemos?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Gerbiamasis Seimo nary, nenuvertinkite Aplinkos ministerijos gebėjimo susitarti su kitom ministerijom. Valstybinis jūros monitoringas iš tikrųjų, jeigu mes kalbame apie šitą įstatymą, yra vykdomas tik Aplinkos ministerijos. Žuvų ištekliai yra netiesioginė monitoringo dalis, ką vykdo Žemės ūkio ministerija, bet bendra tvarka ne vienas įstatymas ir ne viena platesnė, arba horizontali, strategija, teisės aktas yra įgyvendinami arba koordinuojami per Aplinkos ministeriją. Tai kažkokio nuogaštavimo, kad Valstybinė aplinkos monitoringo programa tampa Aplinkos ministerijos lygmens dokumentu, aš nematau.

PIRMININKĖ. Ačiū. L. Balsys. Nematau L. Balsio. Klausia J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (*LSDPF*). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiamas ministre, kiek kainuoja toks programos įgyvendinimas valstybės biudžetui, pačios stebėsenos? Ir kartoju gerbiamojo Viktoro klausimą, iš tikrųjų, jeigu šiandien mes turime Vyriausybės patvirtintą programą, aš manau, kad yra didelė parama aplinkos ministrui, nes dažniausiai tokios programos, stebėsenos, kainuoja. Tai, kad yra Vyriausybės programa, tada ir finansų ministrui ta programa galioja. Kai yra tik aplinkos apsaugos ministro įsakymas, tai lieka aplinkos apsaugos ministro rūpesčiu. Mes, norėdami patalinti ir turėdami galvoje aplinkos svarbą, užduodame būtent šį klausimą. Ačiū.

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Jūs antrą kartą prašote labai tikslių skaičių, aš dabar neturiu jų pasirinkęs. Bet iš esmės kertinis Valstybinės aplinkos monitoringo programos įgyvendinimas yra vykdomas per Aplinkos apsaugos agentūrą. Yra ir tinklai, ir laboratorijos, yra aiškios programos. Ir Valstybinis aplinkos monitoringas yra visų pirma mūsų, kaip valstybės, išipareigojimas. Antra, mes taip pat raportuojame ir Europos Komisijai, ypač kas yra susiję su vandens kokybe, oro tarša, klimato kaitos rodikliais. Iš esmės, šiaip ar taip, kertinis akmuo yra Aplinkos ministerijos rankose. Kai kurios programos išeina iš Aplinkos ministerijos, tai daugiausia dėl dirvožemio ir žuvų išteklių, yra Žemės ūkio ministerijos. Kaip ir sakiau, nematau problemos dėl to susitarti, juo labiau įstatymas įpareigoja ir kitas institucijas vykdyti valstybinį aplinkos monitoringą.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia S. Gentvilas. Ruošias K. Starkevičius.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas ministre, jums turbūt žinoma problema – Klaipėdos uosto akvatorijoje yra didelis užterštumas tributilo alavu, konkrečiai Malkų įlankoje didelės laivų stovyklos įrengtos. Nori trigubinti darbuotojų skaičių esamas didžiausias Klaipėdos darbdavys – Vakarų laivų gamykla. Šitas užterštas dumblas turėtų būti kitose šalyse aplink Baltijos jūrą... buvo nusodintas į jūrą ir išvežtas. Lietuva pasirašė gana aiškius standartus ir neves, ir tuo būdu neterš bendros Baltijos jūros. Norėčiau paklausti, kas monitoringo kontekste daroma, kad šitas dumblas, kuris yra uoste, galėtų būti panaudotas kranto darbams arba stabilizuotas ir būtų galima jo nevežti į atvirą jūrą? Ar Aplinkos ministerija daro veiksmus su Uosto direkcija tam, kad būtų rastas sprendimas?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Man nėra žinoma, kad kitos šalys laidotų tributilo alavu užterštą gruntą atviroje jūroje. Mes turime specifiką Lietuvoje, jūs tikriausiai žinote, ji atsiradusi dėl to, kad mūsų laivų remonto įmonė ilgą laiką, ilgus metus į Kuršių marias arba į atvirus vandenį leido ar laidavo nuo laivų nuvalytus dažus ir kitas antikoroazines priemones, jos ėjo tiesiai į Kuršių marias. Tai mūsų pagrindinė problema yra ne dabartinė, bet istorinė. Iš tikrųjų aš manau, kad būtų nusikaltimas, jeigu mes ją paleistume vėl į atvirą aplinką, tikrai ieškome priemonių, kaip stabilizuoti ir apsaugoti, kad šitos medžiagos patekimas į natūralią aplinką būtų sustabdytas. Buvo ir komitete pasitarimas, jūs žinote. Toliau mes tų būdų ieškome.

PIRMININKĖ. Ačiū. Paskutinis klausia K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Stebėseną, monitoringą, yra labai svarbu vykdyti, nes to reikalauja ir Europos Komisija, kai mes kalbame apie žuvų kvotas. Labai svarbu, aišku, žinoti, kas yra palikta po Antrojo pasaulinio karo jūroje, ar radioaktyvios medžiagos, kurios ten paliktos, ar dujos, tiksliau, dujos, į aplinką nėra išėjusios. Tačiau svarbiausia, kad būtų suderinimas su ta pačia Žemės ūkio ministerija, kad nebūtų darbų dubliavimo, ir derinimas su kitomis šalimis, kurios taip pat vykdo tą monitoringą. Kaip tai bus derinama, kaip bus koordinuojama?

K. NAVICKAS. Ačiū už klausimą. Koordinavimas vyksta pirmiausia per tarptautines organizacijas. Baltijos jūroje pirmoji institucija, kuri vykdo koordinavimą, yra HELCOM. Taip pat yra Europos aplinkos apsaugos agentūra, kuri taip pat vykdo koordinavimo darbus. Kas susiję su tarptautiniais vandenimis, tai tam tikros priemonės yra išdalintos, tiksliau, monitoringo užduotys yra išdalintos šalims.

Dėl cheminio ginklo Baltijos jūroje yra atskira programa ir šalys žino. Vietos yra aiškiai nustatytos, yra stebima to ginklo buvimo vieta ir būklė. Kaip žinote, yra nuspręsta palikti nejudinant, nes pajudinus ginklus, tuos palaidotus, kaip čia juos įvardyti, ne sprogmėmis, o ginklus, būtų didesnė rizika, kad jie pateks į atvirą aplinką. Todėl monitoringas vykdomas tarptautinių organizacijų, Lietuva tik prisideda, bet nėra atsakinga už cheminio ginklo monitoringą Baltijos jūroje.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Atsakėte į klausimus. Nuomonė už, nuomonė prieš. Prieš – J. Olekas. Prašom.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Aš nesu griežtai prieš, bet noriu dar kartą pagarsinti mūsų abejojančių žmonių nuomonę, kad tokį dalyką kaip stebėseną, kaip monitoringą žeminti, sakykime, iš Vyriausybės lygmens sprendimų į ministerijos... Jau iš klausimų gerbiamas ministras galėjo susidaryti labai aiškų vaizdą, kad yra nemažai ką stebėti. Ne tik žuvis, ne tik kitus dalykus, net priėjome iki cheminio ginklo, kas ypač Krašto apsaugos ministerijai yra gerai žinoma. Tai stebėsenai vykdyti ir veiksams, reaguojant į tam tikrus pasikeitimus, reikia ne vienos

žinybos pajėgų. Krašto apsaugos ministerija taip pat turi tam tikrų pajėgumų, kurie galėtų reikaliui esant būti panaudoti.

Atrodytų logiškiau, kad tokia programa turėtų būti patvirtinta aukštesnės institucijos, ne vien atskiuro ministro įsakymu, kaip buvo iki šiol, patvirtinta Vyriausybės sprendimu. Todėl aš kviesčiau neskubėti, juo labiau kad ministro minėtas kitas įstatymas, kuris Seime svarstomas, jį ministras vejasi kaip lydimąjį įstatymą, dar nėra priimtas ir nėra galutinai apsispręsta, dar yra tik svarstymo stadija. Aš kviesčiau tikrai susilaikyti nuo tokio sprendimo. Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Prašom balsuoti. Kitos nuomonės nebuvo. Ją išsakysite balsuodami.

Balsavo 102 Seimo nariai: už – 95, prieš – 3, susilaikė 4. Po pateikimo pritarta.

Siūlomas kaip pagrindinis Aplinkos apsaugos komitetas. Papildomo nėra numatyta. Nėra kitų pasiūlymų? Nėra. Siūloma svarstyti balandžio 12 dieną. Galime sutarti bendru sutarimu? Dėkoju.

15.49 val.

Žmonių palaikų laidojimo įstatymo Nr. X-1404 2, 6, 7, 11, 20, 22, 32 straipsnių pakeitimo ir papildymo šeštuoju¹ skyriumi įstatymo projektas Nr. XIIP-1391, Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatymo Nr. VIII-157 14 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1392, Administracinių nusižengimų kodekso 369 ir 589 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1393 (pateikimas)

Gerbiamas ministre, dar jūs norite pateikti kitus įstatymų projektus? Leiskite juos pagarsinti. Projektai Nr. XIIP-1391, Nr. XIIP-1392 ir Nr. XIIP-1393 – Žmonių palaikų laidojimo, Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių ir Administracinių nusižengimų kodekso tam tikrų straipsnių pakeitimo įstatymų projektai. Jūs pateiksite juos visus kartu? Dėkoju. Pateikimas.

K. NAVICKAS. Ačiū, pirmininke. Gerbiami Seimo nariai, įstatymų projektai yra parengti atsižvelgiant į Seimo Aplinkos apsaugos komiteto praeitų metų gegužės 3 dienos posėdžio protokole pateiktus pasiūlymus, kad turi būti aiškiau reglamentuojamas Žmonių palaikų laidojimo įstatymo projekte palaikų gabenimas ir kremavimo veikla. Įstatymo projekto tikslas – aiškiai reglamentuoti žmogaus palaikų vežimo klausimus, nustatyti atsakomybę už Žmonių palaikų laidojimo įstatymo reikalavimų pažeidimus ir pašalinti teisinio reguliavimo prieštaravimus. Kaip pavyzdį būtų galima paminėti, kad nuo 2017 m. sausio 1 d. mirties liudijimas neišduodamas, vietoj jo išduodamas medicininis mirties liudijimas, taip pat žmogaus palaikų pirminis vežimas atliekamas dar neturint medicininio mirties liudijimo, o siekiant jį gauti, todėl įstatymo reikalavimas žmogaus palaikų pirminį vežimą atlikti turint mirties liudijimą yra neįgyvendinamas. Ir daugiau prieštaravimų yra dabar galiojančiuose.

Dabar šiek tiek detaliau. Siūloma patikslinti šiuos žmonių palaikų vežimo reikalavimus: nustatyti, kad žmogaus palaikai į užsienio valstybes šalis, kurios yra pritarusios 1973 m. spalio 26 d. Strasbūre priimtam susitarimui dėl mirusiųjų kūnų pervežimo (toliau – susitarimas), vežami turint dokumentą, vadinamąjį *laissez-passer*; nustatyti, kad žmogaus palaikai į užsienio valstybes, kurios nėra susitarimo šalys, vežami apie tai informavus Vyriausybės įgaliotą instituciją Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatyta tvarka; nustatyti, kad Lietuvoje žmogaus palaikai vežami laidoti ar kremuoti turint medicininį mirties liudijimą.

Kitas aspektas. Siūloma patikslinti atvejus, kada draudžiama kremuoti žmogaus palaikus: kai asmuo pareiškęs nesutikimą dėl savo palaikų kremavimo; jei tarp mirusiojo artimų giminaičių yra kilęs nesutarimas dėl kremavimo; jei nenustatyta mirusio asmens tapatybė; jei mediciniame mirties liudijime pažymėta, kad yra sąlygų, nurodytų Žmogaus mirties nustatymo ir kritinių būklių įstatyme, kada apie tai privaloma pranešti policijai ir negautas rašytinis prokuroro sutikimas; jei negautas rašytinis prokuroro sutikimas, kai norima kremuoti, ekshumuoti žmogaus palaikus.

Patikslinamos laidojimo paslaugų teikėjo pareigos: privaloma atsisakyti vežti žmogaus palaikus, jei yra atvejai, dėl kurių žmogaus palaikus draudžiama kremuoti; privaloma raštu informuoti kremavimo įmonę, kad tarp mirusiojo artimų giminaičių yra kilęs nesutarimų dėl mirusio

palaikų kremavimo, kad mirusysis yra pareiškęs nesutikimą dėl savo palaikų kremavimo. Siūlo- ma papildyti medicininį mirties liudijimą žyma, kurioje turėtų būti nurodytos sąlygos, kad pradamas ikiteisminis tyrimas ir draudžiama kremuoti žmogaus palaikus. Tokia žyma yra vienintelis būdas sužinoti, kad žmogaus palaikus draudžiama kremuoti. Siūlo- ma nustatyti ekonomines sankcijas juridiniams asmenims už kremavimo veiklos pažeidimus.

Ko tikimasi priėmus šiuos įstatymų projektus? Bus pašalinti esminiai teisiniai prieštaravi- mai, bus sumažinta administracinė našta laidojimo paslaugų teikėjams. Medicininiam mirties liudijime bus aiškiai pažymėta, kad žmogaus palaikų negalima kremuoti, ir bus sudaromos gali- mybės kremuoti žmogaus palaikus vykstant ikiteisminiam tyrimui, jei bus gautas prokuroro suti- kimas. Kartu bus užtikrinta, kad kremuoti bus tik tie žmogaus palaikai, kurie ikiteisminiam tyri- mui atlikti nereikalingi.

Prašom pritarti įstatymų projektų paketui.

PIRMININKĖ. Ačiū, ministre. Jūsų nori paklausti septyni Seimo nariai. Pirmasis klausia S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamas ministre, dėkoju už įstatymo projektą, dėkoju už atsiliepimą į komiteto protokoliniį pavedimą.

Trys maži klausimėliai, kuriais prašyčiau išsklaidyti... Pirmas. Šiuo metu Lietuvoje veikia vienintelė kremavimo įstaiga. Reglamentavus palaikų išgabenimą kremavimo paslaugoms užsie- nyje, kolegos sako, kad iš esmės tai veiks kaip rinkos protekcija, kad iš esmės bus apsunkintas iš- vežimas. Ar tą galėtumėte paneigti konkrečiais pavyzdžiais?

Antras dalykas. Jeigu asmuo miršta savaitgalio metu, ar nebus apsunkintas išvežimas, nes valstybės institucijos nedirbtų savaitgalio metu?

Trečias dalykas. Galbūt įvardintumėte, kaip konkrečiai bus kontroliuojamas palaikų išveži- mas į užsienį? Dėkoju.

K. NAVICKAS. Pirmas klausimas. Kaip tik išvežimas į kitas šalis neapsunkinamas. Šalims, kurios yra pasirašiusios susitarimą ir turi tą *laissez-passer*, šitas išvežimas į kitas šalis kaip tik pa- lengvėja. Šiuo atveju atmetu nuogastavimus dėl protegavimo galimai vieno paslaugos teikėjo, taip būtų galima įvardyti.

Dėl kontrolės. Yra veikiančios... Tai bus galima daryti, kas vyksta, ir dabar, sustabdžius au- tomobilį, policija gali turėti... ir jeigu yra dokumentai, įrašas tą aiškiai reglamentuoja.

Trečias jūsų klausimas susijęs su išdavimu. Gali būti, kad aš klystu, bet kai dabar yra išduo- damas elektroninis mirties liudijimas, jį išduoda medicinos įstaiga ir jis išduodamas nepriklauso- mai nuo to, ar tai yra savaitgalis, ar ne. Bet dėl šito atsakymo nesu tikras. Turėsiu pasitikslinti.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia P. Saudargas. Ruošiasi R. Morkūnaitė-Mikulėnienė.

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). Dėkui posėdžio pirmininke. Iš tiesų aš patikslinsiu, ką komitetas turi omeny, nes praeitoje kadencijoje buvo kilusi diskusija dėl žmonių ar pagrįstų, ar nepagrįstų abejonių, kad atiduoda velionį, jis išvažiuoja į užsienį, grįžta urna, fiksuoja ties siena, kad išvažia- vo, ir ties siena, kad parvažiavo. Bet kas vyko toliau, jokia Lietuvos institucija realiai nepriėmė atsakomybės. Mes komitete turėjome klausymus ir klausėme, kas kontroliuoja tą visą procesą nuo A iki Z. Mes negavome atsakymų. Būtent dėl šios abejonės, dėl tos paslaugos tikrumo, ką žmogus ten parsivežė ta prasme, ar tai tikrai buvo įgyvendinta artimų žmonių valia, o kas ten, kad nebūtų tam tikro manipuliavimo žmonių tikėjimu, čia buvo pagrindinė problema. Man skai- tant aiškinamąjį raštą, kaip tik kyla nuogastavimų, nes sakote, palengvinom, ir dar kartą patvirtin- ote, kad palengvinamas išvežimas į užsienį.

PIRMININKĖ. Klauskite, klausite!

P. SAUDARGAS (TS-LKDF). O ar iš tiesų nereikėtų kaip tik aiškiau nustatyti visą dokumenta- ciją, o ne tik kad reikia palengvinti, jūs vežkit ir darykit, ką norit?

K. NAVICKAS. Palengvinimas nereiškia, kad nėra aiškiau. Aš nesutinku su šiuo jūsų pasaky- mu, nes tame pačiame komitete buvo aiškiai įvardyta, kad yra dviprasmybių kai kuriais atvejais. Dabartiniame įstatymo projekte ir yra įvardyta, kokios procedūros turi būti laikomasi, o kai kurių priemonių pagal dabartinį galiojantį įstatymą net neįmanoma įgyvendinti. Tai vis tiek reikia turėti pirmiausia įstatyme numatytą aiškumą.

Dėl nuogaštavimų, ar palaikai tinkamai kremuojami Europos Sąjungos šalyse arba šalyse, kurios yra pasirašiusios susitarimą. Kiekviena valstybė turi savo kontroliuojančias institucijas ir užtikrina, kad ta paslauga būtų atliekama kokybiškai. Mes, veikdami bendroje ekonominėje Europos erdvėje, ta informacija keičiamės. Yra keičiamasi ir operatyvine informacija, ir, jeigu bus kokių nors nuogaštavimų, jie visą laiką bus, kaip pasakyti, išaiškinti. Nematau čia kokio nors nuogaštavimo dėl to, kad aiškumas dėl palaikų gabenimo tarp šalių, ypač Europos Sąjungos šalių, atsiranda. Aš manyčiau, kad tai yra teigiamas, o ne labiau neigiamas dalykas.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Ruošiasi A. Vinkus.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū. Ministre, man įdomu, ar jūs gaunate daug kokių nors nusiskundimų ar prašymų iš visuomenės, kad įstatymo pataisymas nulemtas tiesiog jūsų institucijos sugalvojimu, ar jūs remiatės žmonių kokiais nors nusiskundimais, ar tuo, kad nevisiškai aiškus reglamentavimas ir reguliavimas? Iš tikrųjų kiek tai galbūt, nežinau, palengvins, jeigu taip galima sakyti, šiuo atveju artimiesiems, kurie yra netekę savo artimo žmogaus, užtikrinti visą tą procedūrą, kaip jina turėtų veikti? Kokie palengvinimai, iš vienos pusės? Iš kitos pusės, ar įstatymo rengimas yra susijęs su iniciatyva iš apačios, sakykim, taip?

K. NAVICKAS. Matote, įstatymo pakeitimo iniciatyva yra kelių asocijuotų narių, kurie buvo atėję į Aplinkos apsaugos komitetą. Tai ne visuomenės nuogaštavimas atsiradęs. Dėl to ir buvo keli dalykai. Kas yra užfiksuota Aplinkos apsaugos komiteto protokole, pirmiausia nėra aiški ta visa tvarka, tarkime, kas turi vykti tuo metu, kai dar žmogaus mirties vietoje... jisai turi būti nuvežamas ekspertizei. Dabar yra neįgyvendinama ta priemonė, nes nėra mirties liudijimo, nėra net faktas užfiksuotas. Daug tokių dalykų. Dėl to paties tarptautinio gabenimo *laisser-passer*. Yra sutarimas, pagal jį yra nustatomos tvarkos, kaip turi būti įforminami dokumentai, kad žmogaus palaikai keliautų per valstybinę sieną.

Man atrodo, kai atsiranda visi aiškūs procesai, kuriuos mes numatome įstatymo pakeitimuose, yra aiškiau ir kontroliuoti. Toks būtų atsakymas. Ir aiškiau iš tikrųjų pateikti prašymus ir sutvarkyti dokumentus.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Vinkus. Ruošiasi K. Starkevičius.

A. VINKUS (LSDDF). Gerbiamas ministre, labai ačiū už tokį išsamų ir kultūringą šito įstatymo pristatymą. Labai dažnai pasaulyje sakoma: „Tauta, kuri moka gražiai pagerbti mirusį, niekada neišnyks.“ Čia yra detalės ir punktai, kurie saugo mirusiojo atminimą ir dėl pagarbaus laidojimo. Labai puiku, kad jūs įpareigojate paslaugų teikėjus raštiškai informuoti, jeigu buvo žmogaus raštiškas prašymas ir sutikimas dar prieš mirtį, kad jis būtų kremuojamas.

Antra, parašyta viename iš punktų: „bendraudamas su laidojančiu asmeniu ir mirusio asmens artimaisiais susilaikyti nuo veiksmų, kuriais būtų ignoruojami jų įsitikinimai, ir laikydamasis laidojančio asmens nurodymų sudaryti sąlygas laidotuvėse dalyvauti tesės aktų nustatyta tvarka įregistruotų religinių bendruomenių ir bendrijų atstovams, kitiems asmenims“. Drįstu paklausti ir vienu, ir kitu atveju, kaip čia ir ponias R. Morkūnaitė-Mikulėnienė klausė, ar daug yra tokių faktų visuomenėje?

PIRMININKĖ. Klauskite, kolega.

A. VINKUS (LSDDF). Paklausiau.

K. NAVICKAS. Tų faktų daug nėra, bet iš tikrųjų turėkime mintyje, kad kremavimas Lietuvoje kaip kultūrinis pokytis, atsiradęs po ilgo tarpo vėl naujai. Iš tikrųjų kyla daug nuogaštavimų, kyla nuogaštavimų, susijusių ir su galimu nusikaltimo aplinkybių slėpimu. Tai mes, matydami iš praktikų ir gaudami signalus, dėl to ir teikiame tuos pasiūlymus.

Iš tikrųjų vienas dalykas yra svarbus, tai žmogus valia ir žmogaus valios įvykdymas, nes nebuvo apibrėžta, kaip yra, kas galutinai nusprendžia ir kas suteikia teisę nekremuoti, jeigu yra tokia valia, ir kas tą valią įgyvendins. Man atrodo, svarbu gerbti to žmogaus valią, kurią jis pareiškė prieš savo mirtį.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Paskutinis klausia K. Starkevičius.

K. STARKEVIČIUS (TS-LKDF). Aš šiek tiek istorijos prisiminsiu. Kai buvo skintas kelias į kremavimą, prisimenu 1991 metus, turbūt ir jūs, ministre, atsiminsite šviesios atminties Gricių, kai mums teko organizuoti jo laidotuves ir tą visą kremavimo procedūrą. Dabar viskas, aišku, pasi-

keitę. Tačiau aš matau vieną, kad vienų kremavimo rūmų, kurie yra šiandieną prie Kėdainių, yra maža. Gal jūs jau žinote informaciją, kada bus tie nauji rūmai? Aš tiems, kurie buvo prieš kremavimą, nes šis įstatymas skynėsi kelią IV–VIII kadencijose, – matome, kad kažkokių didelių pažeidimų nebuvo. Tačiau šitie numatyti pakeitimai iš tikrųjų reikalingi.

Ir dar vienas mano klausimas būtų dėl to, ar dabar buvo galima, jeigu teisėsauga dar nebaižė tyrimų, kremuoti, ar nebuvo aiškiai apibrėžta? Dabar įstatyme bus aiškiau apibrėžta?

K. NAVICKAS. Į pirmą klausimą negaliu atsakyti, nes tai verslo veikla, jie vykdo tuos projektus, ir negaliu pasakyti, ne mes juos reglamentuojame, kiek tas verslas plėsis. Aš negaliu tiksliai atsakyti, nes man atrodo, kad nebuvo galima nei kremuoti, nei laidoti be atsakingų teisėsaugos institucijų leidimo. Šiuo atveju nėra kokios nors naujovės. Bet naujovė yra tai, kad mirties liudijime turėtų būti įrašyta ta nuostata dėl kremavimo. Kadangi, kaip sakiau, tai yra nauja, matyt, nežinau, kaip ją įvardinti, nauja tradicija atsirandanti, tai tie nuogastavimai ir tas aiškumas turi būti išreikštas ir dokumentaliai, ir geriau reglamentuotas. Čia tik tokia pataisos esmė, ne daugiau.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte per nustatytą laiką, skirtą klausimams. Nuomonė už, nuomonė prieš. Gal, kolegos, kadangi nėra prieš, galime bendru sutarimu? Galime bendru sutarimu. Norite balsuoti? Balsuojame dėl pateiktų įstatymų projektų Nr. XIIIIP-1391, Nr. XIIIIP-1392, Nr. XIIIIP-1393.

Balsavo 99 Seimo nariai: už – 94, prieš nėra, susilaikė 5. Siūlomi komitetai: kaip pagrindinis – Aplinkos apsaugos komitetas, kaip papildomi – Sveikatos reikalų komitetas ir Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Čia būtų dėl įstatymų projektų Nr. XIIIIP-1391 ir Nr. XIIIIP-1392, juos siūloma svarstyti gegužės 15 dieną. O dėl Administracinių nusižengimų kodekso įstatymo kaip pagrindinis – Teisės ir teisėtvarkos komitetas, kaip papildomi – Aplinkos apsaugos ir Sveikatos reikalų komitetai. Siūloma svarstyti gegužės 15 dieną.

16.07 val.

Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo Nr. VIII-730 pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1807, Vyriausybės įstatymo Nr. I-464 22 ir 35 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1808, Valstybės tarnybos įstatymo Nr. VIII-1316 8, 10 ir 44 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1809, Valstybės politikų ir valstybės pareigūnų darbo apmokėjimo įstatymo Nr. VIII-1904 2 straipsnio ir priedėlio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1810 (pateikimas)

Gerbiami kolegos, noriu prašyti jūsų sutikimo iš rytinės darbotvarkės leisti pateikti vidaus reikalų viceministrui D. Urbonui (kviečiu jį į tribūną) įstatymo projektus Nr. XIIIIP-1807 ir su juo susijusius projektus Nr. XIIIIP-1808, Nr. XIIIIP-1809 ir Nr. XIIIIP-1810 – Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymą, Vyriausybės įstatymą, Valstybės tarnybos ir Valstybės politikų ir su valstybės pareigūnų darbo apmokėjimu susijusius įstatymus. Prašom, pateikimas.

D. URBONAS. Gerbiami Seimo nariai, Savivaldybių administracinės priežiūros įstatymo pakeitimo įstatymo projektas parengtas siekiant efektyvesnės, nuoseklesnės ir labiau koordinuotos savivaldybių administracinės priežiūros, taip pat Vyriausybės atstovų veiklos tobulinimo bei jų optimalaus skaičiaus nustatymo.

Taip pat siekiama įgyvendinti Vyriausybės programos priimtus įsipareigojimus, t. y. vykdyti valstybės administravimo sistemos pertvarką, mažinant institucijų ir įstaigų skaičių ir optimizuojant jų funkcijas. Kokie siūlomi pagrindiniai pakeitimai? Pirmiausia norėčiau atkreipti dėmesį į tai, kad Lietuvos Respublikos Konstitucijoje yra minimas Vyriausybės atstovas, taigi, atsižvelgiant į jo statusą, jo reikšmę, siūloma keisti jo teisinį statusą. Šiuo metu įstaigos vadovas yra valstybės tarnautojas. Įstatymo projekte siūloma nustatyti, kad Vyriausybės atstovas būtų pareigūnas... atitinkamai su tuo susijusiomis teisinėmis pasekmėmis.

Nustatyti, kad Vyriausybės atstovas būtų skiriamas penkerių metų kadencijai ir ne daugiau kaip dviem kadencijoms iš eilės. Šiuo metu kadencijos nėra ribojamos. Taip pat atsižvelgiant į tai, kad pagrindinė Vyriausybės atstovo paskirtis yra prižiūrėti, kaip laikomasi Konstitucijos, įstatymų įgyvendinimo, Vyriausybės sprendimų, t. y. iš esmės teisinis įvertinimas, siūloma koreguoti

reikalavimus Vyriausybės atstovui dėl jo išsilavinimo ir siūloma nustatyti, kad Vyriausybės atstovas turėtų būti universitetinį teisinį bakalauro ir magistro išsilavinimą, taip pat penkerių metų teisinio darbo stažą arba penkerių metų pedagoginio teisinio darbo stažą.

Taip pat, siekiant nustatyti ir įtvirtinti politinio neutralumo principą, nustatyti reikalavimą Vyriausybės atstovui stabdyti savo dalyvavimą politinių partijų veikloje, ir jis paskiriamas į pareigas atitinkamai. Taip pat, kadangi jis jau nebebūtų valstybės tarnautojas ir jam Valstybės tarnybos įstatymas nebūtų taikomas, šiuo atveju įstatyme nustatomos ir tam tikros socialinės garantijos Vyriausybės atstovui. Nustatomos ir atostogos, nustatomas darbo užmokestis. Taip pat lydimajame teisės akte nustatomi su tarnybos eiga susiję klausimai, atleidimo pagrindai.

Jeigu kalbėtume apie Vyriausybės atstovų darbo organizavimą, siūloma reorganizuoti 10 Vyriausybės atstovų tarnybų ir įsteigti vieną Vyriausybės atstovų įstaigą. Vietoje dešimties siūloma skirti penkis Vyriausybės atstovus. Taip būtų suvienodinamas Vyriausybės atstovų darbo krūvis, užtikrinama galimybė labiau koordinuoti, kaip minėjau, savivaldybių administracinę priežiūrą.

O lydimočiuose teisės aktuose yra daromi labiau techninio pobūdžio pakeitimai, susiję su Vyriausybės atstovo teisinio statuso pakeitimu ir Vyriausybės atstovų įstaigos įsteigimu. Dėl įstatymo pateiktos Seimo kanceliarijos Teisės departamento pastabos tikrai nėra esminės, labiau techninio, redakcinio pobūdžio. Tikrai įstatymo projektas galėtų būti patobulintas jau Seimo komitetuose, svarstant įstatymo projektą ir lydimočius teisės aktus. Taigi prašau pritarti įstatymo projektui ir lydymiesiems teisės aktams. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori klausti Seimo nariai. Pirmasis klausia J. Varžgalys. Ruošiasi R. Martinėlis.

J. VARŽGALYS (LVŽSF). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamas viceministre, kalbate apie Vyriausybės atstovus apskrityse.

Mano klausimas toks. Rajonų merai, tarybos kartais priima neteisėtus sprendimus, nors prieš tarybos posėdį Vyriausybės atstovai susipažįsta su klausimais, kurie bus sprendžiami taryboje, ir perspėja rajonų merus, savivaldybių administracijų direktorius. Tačiau nepaisydami to jie vis tiek tuos nutarimus priima ir neatšaukia nutarimų, nors Vyriausybės atstovas įgalioja juos atšaukti. Tęsiasi teisminiai ginčai, tačiau nieko iš to nebūna. Kaip jūs tai pakomentuotumėte? Tai ypač išryškėjo, kai pradėjome merus rinkti tiesiogiai.

D. URBONAS. Iš tikrųjų čia turbūt tas klausimas... Vieno atsakymo turbūt ir nebūtų. Sistemaiškai žiūrint, apskritai mūsų valstybės sąranga, teisinė sistema – tokia demokratijos tradicija. Savivalda turi teisę priimti sprendimus. Savivaldybių administracinei priežiūrai yra nustatytas institutas. Turime administracinius teismus, kurie taip pat konstatuoja, kad, tarkime, buvo pažeisti įstatymai, ir įpareigoja pakeisti teisės aktus, naikinti ar koreguoti. Taip pat tai yra galbūt mūsų mentaliteto ydos.

Pavyzdys. Vokietijoje – analogiška sistema. Daugelyje demokratinių valstybių yra analogiška sistema. Galbūt tai ne Vyriausybės veiklos efektyvumo klausimas. Šiuo atveju jis padarė viską, ką įstatymas jį įgaliojo daryti. Klausimas yra, kaip užtikrinti jau Administracinio teismo priimto sprendimo įgyvendinimą. Vakarų valstybėse toks klausimas yra apskritai nesuprantamas. Tarkime, diskutuojame su kolegomis teisininkais ir keliame klausimą, kaip jūs užtikrinate administracinių teismų sprendimų vykdymą, kai įpareigojama priimti ar naikinti vienus ar kitus sprendimus. Jie tiesiog nesupranta mūsų klausimo. Esmė ta, kad tiesiog tie sprendimai yra vykdomi. Jeigu teismas taip nusprendė, jie turi būti vykdomi. Bet tai yra ne Vyriausybės atstovo klausimas, o apskritai administracinės jurisprudencijos ir teismų sprendimų vykdymo klausimas.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia R. Martinėlis. Ruošiasi M. Majauskas.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Dėl struktūrinių pakeitimų. Bus viena įstaiga, penkios atstovybės ir valstybės pareigūnas – tai teigiami dalykai. Aš norėčiau paklausti dėl su darbu susijusių dalykų. Išankstinė savivaldybės rengiamų teisės aktų projektų priežiūra yra vykdoma. Kaip jūs galvotumėte, ar Vyriausybės atstovai, ar jų tarnybų atstovai turėtų privalomai dalyvauti rajonų tarybų posėdžiuose? Kartais ir posėdžio metu kyla įvairių klausimų, diskusijų? Ačiū.

D. URBONAS. Manau, to imperatyvo, privalomo dalyvavimo, nei įstatymas reikalauja, nei mes siūlome, kad jis būtų įtvirtintas. Apskritai Vyriausybės atstovas turi teisę tai daryti.

Kai kalbame apie išankstinę priežiūrą, iš esmės ir sakome, kad ypač naudojant šiuolaikines technologijas galima efektyviai tai daryti, iš anksto gauti teisės aktų projektus ir atitinkamai teikti pastabas dėl tokių teisės aktų. Be abejo, kai yra galimybės ir kai matoma, kad dalyvavimas yra būtinas teikiant tam tikras pastabas, pastebėjimus, šiuo atveju tai yra numatoma įstatyme, bet ne siūloma įtvirtinti pareigos visais atvejais dalyvauti, nes kartais greičiausiai tai būtų fiziškai neįmanoma.

PIRMININKĖ. Dėkoju. M. Majausko nematau. Klausia A. Šimas. Ruošiasi S. Gentvilas. (*Balsai salėje*)

A. ŠIMAS (LVŽSF). Ačiū. Pranešėjau, jeigu galima, pažiūrėkime į šitą reorganizaciją, ar tikrai atneš laukiamų rezultatų, nes Vyriausybės atstovas bus skiriamas penkeriems metams, ne ilgiau dviem kadencijoms, negalės daugiau balotiruotis, eiti pareigas. O dabar, jeigu keičiasi Vyriausybės, vieną kartą – viena Vyriausybė, kitą kartą – kita, per tuos penkerius metus pasikeičia dvi Vyriausybės, ar nereikėtų Vyriausybės atstovams įvesti ketverių metų kadenciją pagal Seimo rinkimus, pagal politinę pažiūrą? Ir ar Vyriausybės atstovai tikrai sugebės, uždėjęs tą krūvį, sumažinus nuo dešimties iki penkių Vyriausybės atstovų, sujungus dvi apskritis, tinkamai įvertinti savivaldybių darbą, nes dabar kartais Vyriausybės atstovų pastabos, kaip ir sakė kolega, nurodymai savivaldybės administracijai, savivaldybės merui įvykdyti teisės aktus...

PIRMININKĖ. Kolega, klauskite!

A. ŠIMAS (LVŽSF). ...į tai jie žiūri ne taip, kaip turi būti? Ar dabar Vyriausybės atstovams užkraunant tokį darbą...

PIRMININKĖ. Klauskite! Reikia mokėti paklausti per minutę.

A. ŠIMAS (LVŽSF). ...jie tikrai sugebės vykdyti savo pareigas?

D. URBONAS. Manome, kad tikrai tą darbą sugebės vykdyti. Kalbant apie vienos įstaigos privalumus, iš tikrųjų tą darbą galima organizuoti labiau koordinuotai ir derinti pozicijas, kalbant apie tam tikrą bendrą skirtingų savivaldybių matymą, ne tiktai koncentruojantis į vieno Vyriausybės atstovo prižiūrimą apskritį. Be abejo, kaip ir minėjau, laikas pasikeitė. Daugybė technologinių galimybių šiandien leidžia daug efektyviau organizuoti darbą, gauti įvairiausių dokumentus, net stebėti posėdžius *online*. Taigi manyčiau, kad tikrai tos galimybės šiandien yra, ir toks darbo organizavimas, manau, leis tikrai efektyviau organizuoti Vyriausybės atstovų darbą.

Kitas dalykas, ką mes (...) kalbant apie kadencijas, ką minėjote, dvi kadencijas iš eilės. Praėjus vienai kadencijai, jis vėl galėtų tapti Vyriausybės atstovu. Kai kuriais atvejais, kalbant apie skiriamus tam tikrus pareigūnus, ne visada sutampa su kadencija, bet yra numatyta atskira penkerių metų kadencija, toks siūlymas yra daugiau derinant prie ombudsmenų ir kitų panašias funkcijas atliekančių pareigūnų.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia S. Gentvilas. Ruošiasi G. Skaistė.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamasis viceministre, mes turbūt sutinkame, kad Vyriausybės atstovai apskrityse turi būti teisės profesionalai ir teisininkai ir vadovautis teisės viršenybe, tačiau man labai labai sukėlė nerimą prieš tris dienas premjero „Alytaus naujienoms“ pasakyta sentencija. „Vyriausybės atstovai turėtų dirbti kaip Vyriausybės atstovai, žmonės nesupranta, kai jie dirba kaip Vyriausybės atstovai, o pozicijos nesuderinamos su Vyriausybe, atstovaujama netgi priešingai Vyriausybei. Tada kyla klausimas, kas čia per darinys?“

Gerbiamasis viceministre, turint omeny, kad pagal jūsų įstatymo projektą nekeičiamos funkcijos, bet Vyriausybės atstovai apskrityse bus politinio pasitikėjimo asmenys ir nebebus atrenkami konkurso tvarka kaip iki šiol, ar nėra prielaidos, kad bus politizuojama šita pareigybė ir savivalda taps prižiūrima per politinę prizmę, nes šiuo metu...

PIRMININKĖ. Klauskite!

S. GENTVILAS (LSF). ...funkcijoms nesikeičiant premjeras aiškiai sako, kad Vyriausybės atstovai nederina pozicijų su Vyriausybe dėl vieno ar kito teisinio akto priežiūros? Dėkui.

D. URBONAS. Iš tikrųjų mes nematome tos grėsmės. Kita vertus, turbūt reikėtų atkreipti dėmesį į Konstitucinio Teismo jurisprudenciją, kuri sako, kad Vyriausybės atstovų ryšys su Vyriaus-

sybe šiaip yra labai akivaizdus. Todėl, kai Vyriausybė skiria vienus pareigūnus, lygiai taip pat kaip, tarkim, Seimas skiria kitus pareigūnus, vis tiek išlaikomi tam tikri politinio neutralumo principai. Šiuo atveju, kalbant apie Vyriausybės atstovą, jam yra konkrečiai įrašoma pareiga sustabdyti dalyvavimą politinių partijų veikloje, taip pat negauti jokio kito atlyginimo.

Čia būtų toks atsakymas, mes nematome grėsmės.

Kita vertus, be abejo, Vyriausybės atstovų paskirtis yra savivaldybių administracinė priežiūra, kad būtų stebima ir žiūrima, jog teisės aktai būtų įgyvendinti. Mes matome šiokią tokią problemą, nes kartais skirtingai suvokiama, kaip tie teisės aktai turėtų būti įgyvendinami. Tai čia yra ta problema, kuri, manyčiau, taip organizuojant Vyriausybės atstovų darbą būtų sprendžiama.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia G. Skaistė.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Laba diena. Aš turiu du klausimus. Vienas iš jų yra apie krūvį, kuris laukia būsimų Vyriausybės atstovų. Dabar vienas Vyriausybės atstovas prižiūri vieną apskritį, paskui turės prižiūrėti dvi. Ar manote, kad bus optimalus darbų pasiskirstymas, ar galbūt buvo geresnis iki šiol, nes jie, ko gero, turėdavo bet koku atveju daug teisės aktų prižiūrėti?

Kitas klausimas. Paskutiniame punkte nurodoma, kad visi Vyriausybės atstovai bus atleisti, kai įsigalios įstatymas. Mano klausimas, ar visų Vyriausybės atstovų, dabar dirbančių, kadencijos baigsis iki to laiko, tiesiog jie turėjo teisėtų lūkesčių, pretendavo į tam tikro laikotarpio kadenciją, ar bus atleisti anksčiau to termino?

D. URBONAS. Atsakysiu į jūsų pirmą klausimą. Manytume, kad kaip tik mes suvienodinsime Vyriausybės atstovų darbo krūvius. Jeigu pažiūrėsime, tarkim, palyginsime Vilniaus apskrities atstovus ir Tauragės, tai Vilniaus apskrityje yra aštuonios savivaldybės, Tauragėje – keturios. Šiuo atveju yra taip suskirstytos apskritys, kad vienam Vyriausybės atstovui tektų dvi apskritys. Taip pasiskirsto maždaug tolygiai – nuo 11 iki 13 savivaldybių vienam Vyriausybės atstovui.

Be abejo, kaip mes matome, jau trečią kartą kartoju, galimybių efektyviau organizuoti darbą tikrai yra, ir manytume, jis dėl to neturėtų nukentėti. Žiūrint statistiškai, iš tikrųjų *a priori* peržiūrimų teisės aktų skaičiai atrodo įspūdingai, tačiau kai kalbame apie tam tikrą prasme šokią toki rezultatą, tai kreipimusi į teismą, reikalavimų naikinti arba keisti teisės aktus yra vienetai. Žiūrint statistiką ir tas ataskaitas.

Dėl antro klausimo apie teisėtus lūkesčius. Mes iš tikrųjų svarstėme ir tas klausimas tikrai mums buvo aktualus. Manome, kad iš tikrųjų šio principo įgyvendinimas neturėtų būti siejamas apskritai su bet koku absoliučiu ribojimu subjekto, kuris gali reorganizuoti, keisti įstaigą, sietis išimtinai prie vadovų kadencijos. Kaip pavyzdys – siūlomos Valstybės tarnybos įstatymo pataisos dėl įstaigos vadovų siejamos su kadencija. Išeitų, kad jeigu mes taip mąstysime, apskritai jokia įstaiga ar organizacija negalės būti likviduojama, keičiama, atsižvelgiant į būtinybę, poreikius, o bus laukiama, kada baigsis kadencija.

Mes manome, kad tos socialinės garantijos, kurios bus užtikrinamos Vyriausybės atstovams, t. y. atitinkamai taikomas įspėjimo laikotarpis, išmokama atitinkama kompensacija, priklausanti nuo jo stažo valstybės tarnyboje, galiausiai šiuo metu dar būtų įrašomas į valstybės rezervą, rodo, kad tie lūkesčiai daugiau ar mažiau turėtų būti patenkinti.

Kitas dalykas, norėčiau dar atkreipti dėmesį, ko jūs ir klausėte, ne visų kadencija baigsis iki siūlomos įstatymo įsigaliojimo datos. Tačiau jau šiandien mes turime realiai dirbančius septynis Vyriausybės atstovus iš dešimties.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jums nustatytas laikas atsakyti į klausimus baigėsi. Kolegos, noriu priminti, kad klausti – minutė, atsakyti – dvi. Mes labai norime daug ir ilgai klausti, ilgai atsakyti, o kiti kolegos lieka nepaklause. Ačiū, jūs galite atsisėsti. Nuomonė už, nuomonė prieš. Nuomonė už – J. Razma.

J. RAZMA (TS-LKDF). Gerbiamieji kolegos, aš manau, reikia racionalizuoti ir tobulinti Vyriausybės atstovų tarnybą. Nesakau, kad projekte viskas tobulai išspręsta, ir aš vieną pasiūlymą esu pateikęs, kad jeigu keičiame regionų struktūrą pagal (...) dabartinių dešimt apskričių, tai reikia gal realiau žiūrėti, kas yra tie regionai ir jų centrai. Manau, dėl daug ko galima diskutuoti, bet po pateikimo siūlyčiau pritarti, kad judėtume į priekį.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – S. Gentvilas.

S. GENTVILAS (LSF). Gerbiamieji kolegos, buvusi Vyriausybės kanclerė M. Dargužaitė kalbėjo apie tai, kad bus panaikinta 150 biudžetinių įstaigų. Tai akivaizdus žingsnis link to – iš dešimties įstaigų liks viena. Bet iš esmės pagal funkcijas niekas nesikeis ir mes matome funkcinę pakeitimą iš esmės tik tokį, kad dabar, Vyriausybei pritarus premjero tekimui, bus galima paskirti politinio pasitikėjimo pareigūnus kontroliuoti savivaldybes. Mes nematome funkcinės pertvarkos. Savivaldybes ir taip jau kontroliuoja ir Valstybės kontrolė, ir atstovai apskrityse, ir savivaldybių kontrolieriai, ir daugelis tarnybų, specialiųjų tyrimų tarnybų. Kontrolės yra perteklius, kartais net laiko nebelineka dirbti. Mes norime funkcinės peržiūros, o ne politinio pavaldumo.

Premjero interviu, duotas „Alytaus naujienoms“ prieš tris dienas, atskleidžia tikrąją motyvaciją, kad Vyriausybės atstovus norima paversti Vyriausybei pavaldžiais politinio pasitikėjimo pareigūnais. Jiems nebebus skelbiami konkursai. Galų gale jiems net nebus į sąlygas įtrauktas reikalavimas, kad jie turi išmanyti viešąją teisę, o jiems tiesiog reikės teisinio išsilavinimo ir penkerių metų praktikos. Einama pavojingu keliu, kai Vyriausybė tiesioginį valdymą įves per Vyriausybės atstovus savivaldybėms. Užuoat peržiūrėjus iš esmės kontrolę ir jos perteklių, imamasi politinės kontrolės.

PIRMININKĖ. Kolegos, dėkoju. Nuomonės išsakytos. Prašome apsispręsti ir balsuoti.

Balsavo 99 Seimo nariai: už – 63, prieš – 8, susilaikė 28. Po pateikimo pritarta.

Pagrindiniu komitetu siūlomas Valstybės valdymo ir savivaldybių komitetas, papildomu komitetu dėl įstatymų projektų Nr. XIIIIP-1807 ir Nr. XIIIIP-1810 – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, o dėl įstatymų projektų Nr. XIIIIP-1808 ir Nr. XIIIIP-1809 papildomas komitetas nenumatytas. Siūloma svarstyti gegužės 31 dieną. Nėra kitų pasiūlymų?

J. Sabatauskas turi kažką pasiūlyti. Prašom.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Siūlau, kad papildomas komitetas būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas.

PIRMININKĖ. Ar dėl kurio įstatymo, ar dėl viso paketo?

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Savivaldybių administracinės priežiūros ir Vyriausybės.

PIRMININKĖ. Taip, dėl projekto Nr. XIIIIP-1807 jūs siūlote, kad kaip papildomas būtų Teisės ir teisėtvarkos komitetas.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Taip, nes tai yra konstitucinė pareigybė, kuri nurodyta Konstitucijoje.

PIRMININKĖ. Ačiū. Tik dėl šio įstatymo projekto.

J. SABATAUSKAS (LSDPF). Ir dėl Vyriausybės aš siūlau.

PIRMININKĖ. Ir dėl Vyriausybės, tai būtų projektas Nr. XIIIIP-1808, kaip papildomas – Teisės ir teisėtvarkos komitetas. Ar galime pritari J. Sabatausko pasiūlymui, kad Teisės ir teisėtvarkos komitetas dar būtų kaip papildomas dėl anksčiau minėtų įstatymų projektų? Galime bendru sutarimu tam pritari? Galime. Dėkoju.

16.28 val.

Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto ir Aleksandro Stulginskio universiteto reorganizavimo prijungimo prie Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto būdu ir Vytauto Didžiojo universiteto statuto patvirtinimo“ projektas Nr. XIIIIP-1802 (pateikimas)

Grįžtame prie mūsų vakarinio posėdžio darbotvarkės. Skelbiu 2-4 klausimą. Seimo nutarimo „Dėl Lietuvos edukologijos universiteto ir Aleksandro Stulginskio universiteto reorganizavimo prijungimo prie Lietuvos Vytauto Didžiojo universiteto būdu ir Vytauto Didžiojo universiteto statuto patvirtinimo“ projektas Nr. XIIIIP-1802. Kviečiu E. Jovaišą. Pateikimas.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, šių metų sausio mėnesį Seimas priėmė nutarimą, kuriuo buvo pritarta dviejų universitetų prijungimui prie Vytauto Didžiojo universiteto. To nutarimo antruoju punktu buvo numatyta ir pavesta tiems trimis universitetams parengti planą ir reorganizavimo sąlygas, o trečiuoju punktu buvo pavesta Seimo valdybai padaryti nepriklausomą ekspertizę.

Šiandien, gerbiamieji kolegos, teikiame naują nutarimą, nes tie besijungiantys universitetai tas sąlygas, kurias mes iškėlėme, įvykdė, t. y. jie pristatė planą ir reorganizavimo sąlygas. Taip,

nėra kol kas įgyvendintas trečiasis punktas, kad turi būti nepriklausomas ekspertinis vertinimas, bet noriu pasakyti, kad, mūsų Teisės departamento supratimu, šitas procesas gali prasidėti po to, kai yra įregistruotas nutarimas ir pradėtas jo svarstymas.

Taigi naujasis nutarimas susideda iš šešių straipsnių: 1 straipsnis būtų reorganizuoti Lietuvos universitetus, 2 straipsnis – patvirtinti sąlygas ir reorganizavimo planą, 3 straipsnis – patvirtinti Vytauto Didžiojo universiteto statutą, 4 straipsnis – jau Juridinių asmenų registre dėl registravimo, 5 straipsnis – dėl siūlymo Vyriausybei numatyti valstybės biudžeto lėšų ir 6 straipsnis pasako, kurie mūsų straipsniai jau yra netekę galios. Nutarimai yra netekę galios.

Gerbiamieji kolegos, dar noriu trumpai pridurti, kad komitetas dar prieš šitą teikimą yra padaręs išankstinį svarstymą. Mes šitas sąlygas labai įdėmiai svarstėme, yra daug pasiūlymų dėl jų ir jau yra įregistruotas antras variantas ir plano, ir sąlygų aprašo. Tai tiek.

PIRMININKĖ. Ačiū. Jūsų nori paklausti labai daug Seimo narių. Pirmoji klausia G. Skaistė. Ruošiasi A. Gumuliauskas.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sveiki. Aš tai norėjau paklausti ne konkrečiai dėl šito nutarimo, bet dėl apskritai Kauno universitetų perspektyvų, nes pradžioje buvo kalbama, kad tai yra tikrai pirmas etapas ir planuojamas ir kitų universitetų jungimas. O šiandien visas tas procesas – arba jis yra labai negirdimas, arba jis yra sustojęs. Kokios yra perspektyvos šitoje srityje?

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Šitoje sesijoje mes turėsime nutarimą dėl Vilniaus universiteto ir Šiaulių universiteto jungimosi. Mes šitoje sesijoje turėsime nutarimą dėl Mykolo Romerio universiteto reorganizavimo prijungimo būdu prie Vilniaus Gedimino technikos universiteto. Šitoje sesijoje mes turėsime Vyriausybės teikimą ir nutarimo teikimą dėl Lietuvos sveikatos mokslų universiteto reorganizavimo prijungimo būdu prie Lietuvos sveikatos mokslų universiteto. Taigi iš tikrųjų gal antras variantas negirdimas, gal ne tiek, kad sustojęs.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Gumuliauskas. Ruošiasi A. Kubilius.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Man iš tikrųjų labai džiugu, kad 2017 metų pavasarį neapsirikome ir kaip tik numatėme šitų universitetų susijungimą. Tačiau viešojoje erdvėje sklando įvairūs tokie gandai. Aš norėčiau, kad jūs vis dėlto paaiškintumėte plačiau, kas ištiks, sakykim, LEU studentus, kurie jau įstojo iki to jungimosi proceso? Ar jie galės baigti mokslus Vilniuje? Toks praktiškas dalykas.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Tie studentai, kurie įstojo ir yra pirmame arba antrame kurse, arba trečiame, arba ketvirtame kurse, užbaigs studijas Vilniuje. Tai jiems yra garantuojama.

Dabar dažnai iškyla toks klausimas, kur jie užbaigs. Pereitą savaitę buvo švietimo ministrės susitikimas su Edukologijos universiteto bendruomene ir šitas klausimas buvo užduotas studentams, kur jie linksta, kur jie norėtų pabaigti studijas. Vienareikšmiškas toks atsakymas, kad jie norėtų užbaigti studijas Vilniuje kaip Vytauto Didžiojo universiteto dalis.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia A. Kubilius. Ruošiasi M. Adomėnas.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Profesoriau, aš noriu jūsų paklausti tokio filosofinio klausimo. Ar šita universitetų pertvarka, jūs žinote mano kritinę nuomonę...

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Žinau.

A. KUBILIUS (TS-LKDF). Ar ji yra tik pačių universitetų reikalas, ar tai yra ir visos valstybės reikalas? Kodėl aš taip klausiu? Todėl, kad man atrodo, jog jūs pasirinkote tokį kelią, kad ką atneša universitetai, rektoriai, tai ir yra štampuojama. Štai Seimas davė pavedimą, kad iki šito nutarimo pateikimo turi būti atliktas ekspertinis vertinimas, kitaip sakant, kad mes neliktume tikrai su universitetų rektorių nuomone. Ekspertinio vertinimo neturime, Vyriausybės nuomonės, ar čia gerai yra planuojama, neturime.

Dabar viskas, ką mes matome šiame projekte, tai yra klausimas apie pinigus. Rektoriai sako, duokite mums daugiau pinigų. Netgi rektoriai parašo tokį projektą, kuriame tiesiogiai atsisako įgyvendinti Seimo nutarimą, kad LEU turtas negali būti perkeliamas į šitą jungiamąjį universitetą. Aš ir klausiu: ar rektoriai yra viso šito proceso vieninteliai šeiminkai, ar valstybė jūsų ir valdančiosios daugumos asmenyje turės kokį nors vaidmenį? Ar mes gausime ekspertinę išvadą? Ar Vyriausybė turės galimybę pasakyti kokią nors savo nuomonę...

PIRMININKĖ. Klauskite!

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). ...šiuo klausimu?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Ačiū jums už klausimą. Visi žinome jūsų nuomonę. Pirma. Be abejo, universitetų jungimas yra visos valstybės reikalas. Antra. Šitas procesas toli gražu nėra nevaldomas. Tos, sakyčiau, jungtys, kurios dėstėsi ir susidėstė, yra atėjusios įvairiais keliais. Vienos iš jų (jungtys) yra, sakyčiau, geranoriškos, savanoriškos būtent šitų universitetų jungimosi atžvilgiu, nes tie procesai VDU, LEU prasidėjo 2015 metais.

Jeigu kalbėtume dėl kitų Kauno universitetų, tai taip, yra jų tam tikros valios ir, deja, mes turime jos paisyti. Bet vis dėlto tai, kad ir nepaisėme valios, matyti iš Lietuvos sporto universiteto ir Lietuvos sveikatos mokslų universiteto sujungimo, kada matome valstybinį reikalą tai atlikti. Rektoriai... Kaip jūs teisingai pasakėte, tikrai aprašuose yra padaryta klaidų, jos jau dabar ištaisytos antrajame.

O dėl jūsų labai teisingo klausimo dėl ekspertinės išvados – nuo jos niekas nebėga. Aš noriu tiesiog pacituoti Seimo valdybos atsakymą, kada tai galime daryti. Tuoju, taip čia yra. Štai komiteto raštas ir atsakymas: „Nepriklausomas ekspertinis teisės akto projekto įvertinimas užsakomas nutarus pradėti šio projekto svarstymo procedūrą.“

Vadovaujantis šituo yra kiek pristabdyta, bet noriu pasakyti, kad komitetas išreiškė savo nuomonę, kaip galėtų būti atliktas šitas ekspertinis vertinimas šito svarstymo metu. Ir komitetas pasiūlė, kad tą eksperto nepriklausomą vertinimą padarytų Lietuvos mokslo taryba. Taip, aš suprantu, kad gali pasirodyti, kad jinai nėra nepriklausoma, bet jau tikrai jam objektyvumo užtenka, šitam dariniui – Lietuvos mokslo tarybai – ir jinai galėtų šitą padaryti. Yra kitas kelias – apskritai atsisakyti šito ekspertinio vertinimo, bet manau, kad tai bus nekorektiška visų Seimo narių atžvilgiu ir tų, kurie inicijavo šitą nutarimo pakeitimą sausio mėnesį. Aš atsakiau.

PIRMININKĖ. Ačiū. Aš tik primenu, kad ekspertinis vertinimas yra nustatomas griežtai Statuto nustatyta tvarka ir to mes reikalausime laikytis.

Klausia M. Adomėnas. Ruošiasi E. Pupinis.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Iš tiesų atsisakyti ekspertinio vertinimo nėra nekorektiška, tai tiesiog būtų mūsų pačių nutarimo pažeidimas.

PIRMININKĖ. Tai yra Statuto 145 straipsnis. Atsiprašau, Mantai.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Seimas už tai balsavo. Aš norėjau paklausti kitko. Kiek kainuos mūsų biudžetui šitas jungimasis? Skamba skaičiai – dešimtys milijonų eurų, buvo kalbama apie 40 mln. eurų. Tik nedidelė tos sumos dalis yra jungimosi tiesioginės lėšos, kaip kad žmonių atleidimas ir konsolidavimas organizacijų. Likusios lėšos yra nurodomos kaip plėtros lėšos, bet jeigu vis dėlto tai yra plėtros lėšos, kurios skiriamos universitetui, tai lygiai taip pat į jas galėtų pretenduoti ir kiti Lietuvos universitetai. Tai niekaip tiesiogiai nesusiję ir neplaukia iš paties jungimo. Kodėl dabar tokia privilegija šiam besijungiančiam dariniui pretenduoti į tas lėšas, į kurias galėtų pretenduoti kiti Lietuvos universitetai?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Labai ačiū už klausimą. Jokios privilegijos nėra, yra aukštųjų mokyklų optimizavimo fondas – 105 mln., ir visi vienodai galės pretenduoti į plėtros fondą. Dabar tie matymai, kurie apraše ir plane yra, sakykime, tie pageidavimai, kuriuos mato universitetai, kad jiems reikės šitų lėšų... Paminėti 49,75 mln. iš tikrųjų paskirstomi štai šitaip. Aš labai norėčiau atkreipti visų Seimo narių dėmesį, kad būtų aiškiau ir tiksliau. Suprantame, apie ką mes šnekame. Iš 49,75 mln. 32,75 mln. sudaro Europos Sąjungos lėšos. Biudžeto lėšos sudaro 17 mln. Trys besijungiantys universitetai sudaro savo jungimosi fondą, kurio suma yra 4,86 mln.

Noriu pabrėžti, kad iš padarytos analizės, mes tai komitete darome ir darysime ir toliau rytoj, aiškėja, kad iš ES lėšų suma, kuri reikalinga jungimosi procesui... Tai yra kompensavimo įždas, tai yra infrastruktūros palaikymo pinigai, nes iš Vilniaus reikia kelti mokytojų darymo įstaigą, mokytojų rengimo įstaigą į Kauną, tai sudaro apie 4 mln., išeitines sudaro 3,5 mln. eurų. Ir iš valstybės biudžeto ne per šiuos metus, bet iki 2019 metų jungimuisi prašoma 6,38 mln. Šitam jungimosi periodui, laikotarpiui apskritai yra prašoma ir iš ES lėšų, ir valstybės biudžeto 14,5 mln.

PIRMININKĖ. Labai atsiprašau, gerbiamasis pranešėjau, jūsų atsakymai labai išsamūs ir ilgi. Pranešiau dar E. Pupinio pavardę, gal sutarkime, kad klausime komitetuose, diskusijų metu. Pa-
baigiame atsakymus į klausimus. Dėkojame.

Nuomonė už, nuomonė prieš po pateikimo. Norinčių kalbėti yra. V. Rinkevičius – nuomonė už.

V. RINKEVIČIUS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Opozicija kritikuoja, kad stringa aukštojo mokslo reforma, kad nevyksta universitetų jungimasis, kita vertus, dabar jau reikalauja, klausia, ar ekspertinis vertinimas yra ir t. t. Jums štai pavyzdys, kaip vyksta tokios politinės peripetijos. Iš vienos pusės – reikalaujame pokyčių, reformų, iš kitos – žiūrime, kaip jas pristabdyti. Jums štai pavyzdys, kad jungiasi trys universitetai, kad judame į priekį, dirbame prie to ir tikrai reforma nestringa. Ateityje, manau, bus ir kitų projektų, jungiančių kitus universitetus. Žingsnis į priekį didelis, manau, pakels ir šio universiteto prestižą, sustiprins studijas, išplės galimybes. Siūlau balsuoti už ir pritariu šiam projektui.

PIRMININKĖ. Ačiū. Nuomonė prieš – K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Gerbiami kolegos, negalėsiu pritarti šitam pertvarkos modeliui, jis man nelabai suprantamas arba visiškai nesuprantamas. Jeigu yra sujungiami universitetai, jeigu yra mažinama programų, aš galiu suprasti, kad gali reikėti pinigų dėstytojams atleisti, galiu tai suprasti. Bet kad gali reikėti 40 mln., neaišku kam, aš negaliu suprasti kam. Jeigu programų skaičius mažėja, tai yra taupoma, turi būti lėšų mažėjimas, o ne jų augimas. Dabar išeina, kad reforma reikalauja daugybės pinigų. O kam iš viso tada judinti tuos universitetus, kur čia yra reformos vinis? Aš nesuvokiu jos.

PIRMININKĖ. Ačiū. Prašom balsuoti ir išreikšti savo nuomonę.

Balsavo 95 Seimo nariai: už – 78, prieš – 8, susilaikė 9. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis – Švietimo ir mokslo komitetas. Siūloma svarstyti balandžio 17 dieną. Tinka? Galime sutarti bendru sutarimu. Gerbiamas A. Kubilius. Replika po balsavimo.

A. KUBILIUS (*TS-LKDF*). Aš dėl vedimo tvarkos ir dėl datų. Ką tik buvo gražiai aptarta, kad turi būti ekspertinės išvados. Ar jūs įsitikinę, kad dėl tokio sudėtingo klausimo ekspertinės išvados bus pateiktos iki balandžio 17 dienos? Aš tuo labai abejoju.

Antras dalykas. Net Teisės departamentas primygtinai ragina gauti Vyriausybės išvadą, nes tai susiję su finansais, ir visiškai neaišku, kaip jie tai apibrėžia. Aš bent jau siūlau sutarti, kad Vyriausybės išvados privalo būti gautos.

Paskutinis dalykas. Norėčiau tiesiog informuoti Seimo narius. Gerbiami kolegos, aš dar ir dar kartą noriu priminti, kad parlamente ir valstybės teisei negalioja principas – tikslas pateisina bet kokias priemones. Tikslas reformuoti aukštojo mokslo sistemą yra gražus, bet priemonės turi būti ir gerai apskaičiuotos, ir tik teisinės. Noriu informuoti, kad šiandien grupė Seimo narių išsiuntė du kreipimusis į Konstitucinį Teismą. Vienas – dėl Sporto universiteto forsuojamo jungimo nepaisant jokių teisės aktų. Antras dėl to, ką Vyriausybė ir ministerija padarė su universitetų programų revizija, kai pritaikė įstatymą atgaline data ir pavertė visą procesą visišku chaosu. Aš raginu nustoti taikyti tą principą, kad tikslas pateisina bet kokias priemones.

PIRMININKĖ. Ačiū. Dėl Vyriausybės išvados. Kolegos, galime bendru sutarimu pritarti? Pritariame bendru sutarimu dėl Vyriausybės išvados.

Dabar dėl gerbiamo A. Kubiliaus pasiūlytos datos. Kadangi prašome Vyriausybės išvados, iš tikrųjų balandžio 17 diena būti negali. Komitetas buvo pasiūlęs gegužės 10 dieną.

Dėl vedimo tvarkos būtinai suteiksiu žodį G. Steponavičiui. Komiteto pirmininke, prašome pasiūlyti datą. G. Steponavičius.

G. STEPONAVIČIUS (*MSNG*). Labai ačiū. Gerbiama pirmininke, aš kaip tik dėl datos noriu pasakyti. Kolegos, daliai patiks, daliai nepatiks šis jungimasis. Sąlygos dar bus svarstomos. Manau, ir finansinį pagrindimą mes turėsime pažiūrėti Švietimo ir mokslo komitete. Kolegos, jeigu mes per artimiausias tris savaites nepriimsime šio nutarimo, pakibs visų mokytojų rengimo studijų programos. Puikiai žinote, kad LEU licencija galioja iki liepos 1 dienos. Jeigu šios programos VDU nebus perregistruotos iki priėmimo į šias studijas sezono, pakibs daugelis kitų dalykų. Nekovokime ir nebūkime patys sau priešai. Veiksmus kiekvienas daro, bet aš esu už kaip įmanoma ankstesnę datą. Judėti į priekį tikrai turime.

PIRMININKĖ. Ačiū. Pasiūlykite optimalią datą, kad būtų galima suspėti ir... (*Balsai salėje*) Pasiūlėme balandžio 17 dieną, bet ji nelabai reali, kad Vyriausybė suspėtų parengti išvadą. E. Jovaiša, komiteto pirmininkas. Prašom.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Prašytume palikti balandžio 17 dienos datą. Mes turime tai sutvarkyti iki to laiko. Jeigu neišeis iki to laiko, nulenkstume galvą ir paprašysime nukelti, bet prašome palikti balandžio 17 dienos datą.

PIRMININKĖ. Prašote palikti. Gerai. Balsuosime, jeigu reikia balsuoti. Ar galime bendru sutarimu? Bendru sutarimu pritariame, kad lieka balandžio 17 diena. Tikimės, kad mums pavyks. J. Liesys.

J. LIESYS (*LSF*). Aš noriu paklausti, kokį mes signalą siunčiame dabartiniams abiturientams, kurie renkasi ir laiko egzaminus. Jeigu balandžio 17 dieną mes nesusitvarkome, reikia arba pratęsti egzaminų sesiją, arba dar kitus sprendimus priimti. Aš manau, mes turime spėti bet kokiū būdu tai padaryti.

PIRMININKĖ. Supratome. Stengsimės spėti. V. Kamblevičius.

V. KAMBLEVIČIUS (*TTF*). Man labai gaila, kad mes palaidojome buvusią *Alma Mater*, Žemės ūkio akademiją. Aš kalbėjau ir sakysiu, sakyčiau ateities žmonėms, kad padaryta pati baisiausia klaida mokslo istorijoje. Dėl ko? Jei mes sugebėjome apginti Karo akademiją, jei mes sugebėjome apginti Konservatoriją, čia yra specifinis mokslas, kurio reikia ateities žemės ūkiui. Bet taip padarėme, jie taip nusprendė, vis vien jau čia nieko nepakeis ir mano tos kalbos nieko. Bet ar jūs girdėjote, kad kiekvienas reorganizavimas turi atnešti pelną, o čia vien nuostoliai, tam tikros sumos. Jeigu taip mes padarėme, tada reikėjo padaryti taip: tegul būna universitetas, bet administraciją reikėjo perkelti į Žemės ūkio universitetą, nes galinga bazė, o tuos nereikalingus pastatus, kurie yra Kauno mieste, parduoti už šimtus milijonų ir dar būtų pelno.

PIRMININKĖ. Mielieji kolegos, išties nutraukiu visas replikas. Mes vėluojame gerą pusę valandos. Diskusijų metu bus galimybė pasakyti visus pasiūlymus. Teikite juos ir raštu ir toliau diskutuosime.

Kitas mūsų darbotvarkės klausimas. Dar tikslinu, kad prašome Vyriausybės išvados ir pritariame, kad dėl anksčiau svarstyto klausimo nustatyta tokia data – balandžio 17 diena.

16.51 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 72 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1280 (pateikimas)

Darbotvarkės 2-5 klausimas – Švietimo įstatymo 72 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1280. Pateikimas. E. Jovaiša.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Gerbiamieji kolegos, teikiu jūsų dėmesiui Švietimo įstatymo 72 straipsnio pakeitimo projektą, kuriame sakomi štai tokie dalykai. Lietuvos Respublikos piliečiai, kurie mokosi užsienio valstybių ir tarptautinių organizacijų mokyklose, įsteigtose Lietuvos Respublikoje, išeina švietimo ir mokslo ministro nustatyta Lietuvos istorijos, geografijos ir pilietinio ugdymo programą. Šis įstatymas turėtų įsigalioti 2018 m. rugsėjo 1 d. Atsakydamas į klausimus, tikiuosi, pasakysiu ir motyvus.

PIRMININKĖ. Dėkoju už trumpą, racionalų pristatymą. Klausia R. Martinėlis, ruošiasi A. Gumuliauskas.

R. MARTINĖLIS (*LVŽSF*). Ačiū, pirmininke. Aš norėjau paklausti. Kokiose švietimo įstaigose šiuo metu buvo palikta galimybė nemokyti istorijos, pilietiškumo ugdymo? Ar tos pilietiškumo ugdymo programos iš tikrųjų skatina patriotizmą, pilietiškumą? Yra rašoma, kad yra sudaroma galimybė. Klausimas: ar tai reiškia, kad bus galimybė rinktis tas studijas, ar tai bus privaloma mokytis pagal tas programas?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Ačiū už klausimą. Lietuvoje yra bent trys tokios įstaigos. Yra Vilniaus tarptautinė mokykla, Tarptautinė Amerikos mokykla ir Tarptautinis prancūzų licėjus, kurių mokosi 1–12 klasėse 785 moksleiviai, iš jų Lietuvos piliečių – 590. Vadinas, 75 % yra Lietuvos piliečiai ir jie (labai noriu pabrėžti) negauna sisteminio Lietuvos istorijos, Lietuvos geografijos kurso. Vadinas, kad šitie dalykai yra horizontaliai integruoti į kokius nors kitus dalykus, pavyzdžiui, į socialinius mokslus ir dar ką nors, kur tam tikromis vietomis yra užčiuopiama Lietuvos geografija, užčiuopiama Lietuvos istorija, bet sisteminio kurso visiškai nėra. Aš pasidomėjau, pavyzdžiui,

7 klasės istorijos vadovėliu. Vilnius *international school* mokykloje neišeitas nė vienas paragrafas. O turėkite omenyje, mes mokome Lietuvos istorijos per pasaulio istorijos prizmę. Vadinasi, neišeita nei pasaulio antika, nei Lietuvos antika ir panašūs dalykai.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia A. Gumuliauskas. Ruošiasi G. Landsbergis.

A. GUMULIAUSKAS (*LVŽSF*). Ačiū. Aš norėjau užduoti tokius du klausimus. Kolega, pirmas klausimas. Ar seniai tęsiasi tokia situacija?

Antras. Kokius atestatus gauna Lietuvos piliečiai?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Matote, čia yra... Įstatymas nėra pažeistas. Čia yra normali iki šiol buvusi praktika. Jie turi savo Vyriausybės patvirtintą programą, kurioje buvo vienintelis reikalavimas, kad būtų mokoma valstybine lietuvių kalba, t. y. gali būti mokoma ir anglų kalba, bet privaloma valstybinė lietuvių kalba. Jie gauna atestatą, kurį pripažįsta ir Lietuvos Respublika, be abejonės, ir kitos šalys, kurios yra prisijungusios prie šitos švietimo sistemos. Tarptautinis bakalaureatas ir panašiai, ir dar kitaip.

PIRMININKĖ. Ačiū.

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Jie manė ir dabar mano, kad galbūt ir užtenka šitų pamokėlių, tų horizontaliųjų prisilietimų, bet aš dar kartą noriu pabrėžti – 75 % sudaro Lietuvos Respublikos piliečiai, jų vaikai ir mes apeiti šitokį didelį skaičių iš tikrųjų nelabai turime galimybių.

PIRMININKĖ. Ačiū. Klausia G. Landsbergis. Ruošiasi R. Tamašunienė.

G. LANDSBERGIS (*TS-LKDF*). Gerbiamasis profesoriau, išties įdomiai skamba, kai mes turime galimybę Lietuvoje bent tiems 75 % lankančių tarptautines mokyklas suteikti galimybę gauti be maž geriausią išsilavinimą, koks yra pasaulyje. Jūsų argumentais, ar tai būtų tarptautinio bakalaureato, ar prancūziškoji sistema, jos iš tiesų yra traktuojamos kaip vienos pažangiausių pasaulyje, mes norime įdiegti savo sistemos dalis, kaip jūs kalbate, paragrafus, kuriuos jie išeitų. Jūs tikriausiai esate susipažinęs su ne viena sistema. Jos neintegruoja paragrafinės sistemos. Tiesą sakant, mes mėginsime pamokyti tuos, iš kurių mes turėjome pasimokyti jau nemažą laiką.

Profesoriau, ar jūs nemanote, kad geriau reikia paklausti tarptautinio bakalaureato, kuriuos elementus mes galėtume perkelti į lietuviškąją sistemą ir kaip padaryti, kad mūsų visų mokyklų mokiniai būtų tokie pat pilietiškai kaip lankantys tas mokyklas, o ne daryti priešingai?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Gerbiamasis kolega, aš jokiū būdu nesakiau įdiegti paragrafus, tai būtų absoliutus nesusipratimas. Aš tik pavyzdį pavartoju sakydamas, kad neišėjo nė vieno paragrafo. Beje, aš suprantu puikiai, gerbiamasis Gabrieliau, šituos dalykus, arba reikia tiesiog mokėti integruoti. Čia bus papildomas krūvis toms mokykloms, kurios turi savo programą. Jeigu mes priimsime, joms reikės prisitaikyti ir šituos sisteminius kursus įvesti savo mokykloje.

PIRMININKĖ. Dėkojame. Klausia R. Tamašunienė. Ruošiasi R. Miliūtė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū. Gerbiamas pranešėjau, aš iš tikrųjų buvau labai nustebusi, kad Lietuvos piliečiai, mokydami kad ir privačiose mokyklose, neišeina Lietuvos istorijos, geografijos kurso, nes neišsivaizduojama, kaip tai galėtų atrodyti, pavyzdžiui, tautinių mažumų mokykloje.

Bet mano klausimas, o kaip jie laiko egzaminus? Ar visi pasirenka toliau mokytis ir studijuoti užsienyje? Ar vis dėlto dalis apsisprendžia mokytis Lietuvos aukštosiose mokyklose, ir kaip tuomet yra su egzaminų laikymu, nes dalis tų dalykų, be abejo, yra egzaminuose?

E. JOVAIŠA (*LVŽSF*). Labai geras klausimas. Kai yra privalomas valstybinis egzaminas, jie gauna pažymą, kad yra išėję visą valstybinės kalbos kursą. Iš tikrųjų čia ir yra problema. Kiek aš turėjau galimybės kontaktuoti, kaip tik ir tėvai nėra visai patenkinti, nes jeigu jie lieka Lietuvoje ir reikia toliau tęsti mokslus Lietuvoje, jiems reikia samdyti korepetitorių, kad, pavyzdžiui, stojant studijuoti istoriją ar kitus dalykus, kur reikalingi istorijos ar geografijos egzaminai, jiems reikalingas papildomas mokytojas, papildomas mokslas.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia R. Miliūtė. Ruošiasi M. Puidokas.

R. MILIŪTĖ (*LVŽSF*). Dėkoju. Gerbiamasis pranešėjau, mano klausimas būtų gana praktinis. Ar galėtumėte patikslinti, kai Lietuvos istorijos, geografijos ir pilietinio ugdymo programos būtų integruotos, jos taptų privalomos, ar pasirenkamos? Ir kaip tuomet dėl mokytojų ir specialistų? Ar tie patys?..

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Kartoju. Čia būtų taip, kaip ir valstybinės kalbos mokymas –privalomas. **PIRMININKĖ.** Dėkoju. Klausia M. Puidokas. Įdėkite kortelę. Ruošiasi L. Balsys. (*Balsai salėje*)

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Kategoriškai.

M. PUIDOKAS (LVŽSF). Visų pirma noriu padėkoti už gerą iniciatyvą ir paklausti kalbant apie istorijos ir pilietiškumo mokymą, ar tas galiotų tik Lietuvos Respublikos piliečiams, ar ir tiems užsienio šalių žmonėms, kurie mokosi tose tarptautinėse mokyklose? Iš principo būtų logiška, kad ir jie galėtų susipažinti su mūsų šalies istorijos baziniais dalykais.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Egzistuojanti dabartinė sistema kaip tik yra pakakamai palanki užsienio šalių piliečiams, kadangi ji supažindina su tam tikrais svarbiais, mokyklos ar mokytojo manymu, Lietuvos istorijos įvykiais per įvairias pamokas. Bet tai nėra sisteminis kursas ir imtis, kaip čia pasakyti, drąsos, kad ir užsienio piliečiai mokytųsi šito dalyko, turbūt yra tikrai nereikalinga. Juo labiau, kartoju, kad jiems, užsienio šalių piliečiams, sudaryta sąlyga bent paviršutiniškai susipažinti su Lietuvos istorija, ko visiškai neužtenka Lietuvos Respublikos piliečiams.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Paskutinis klausia L. Balsys.

Toliau posėdžiui pirmininkaus I. Degutienė.

L. BALSYS (MSNG). Ačiū, pirmininke. Gerbiamas pranešėjau, norėjau paklausti. Kaip jūs praktiškai įsivaizduojate realizavimą tos visos programos išėjimo sistemos? Ar čia lietuviukai bus pagal pilietybę klasėje atskiriami ir varomi į kitą kokią nors klasę, į kitą pamoką ir ten klausys? Kaip tai praktiškai vyks? O kitas dalykas. Ar nemanote, kad tuomet Lietuvos Vyriausybė turėtų skirti finansavimą privačioms mokykloms, kad jos apsiimtų organizuoti tą kursą? Ačiū.

E. JOVAIŠA (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Noriu pasakyti, kad tos tarptautinės mokyklos gauna mokinio krepšelį iš mūsų valstybės. Joms duodamas mokinio krepšelis, o tai, kaip jie organizuos viduje šį mokymą, tai bet kuri mokykla sugebės organizuoti be diskriminacijos požymių.

PIRMININKĖ (I. DEGUTIENĖ, TS-LKDF). Dėkoju. Dabar motyvai dėl viso. Vienas – už, vienas – prieš. J. Olekas – už.

J. OLEKAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Gerbiami kolegos, aš tikrai siūlyčiau pritarti po pateikimo šiam įstatymo projektui, nes kiekviena valstybė gali nustatyti tam tikrus reikalavimus net ir tarptautinėms mokykloms savo šalyje. Ne taip seniai su darbo vizitu viešėjau Jungtinėse Amerikos Valstijose ir susitikau su vienu iš mūsų ambasados darbuotojų, kurio jauni vaikai mokosi mokykloje. Kaip tik jis pabrėžė, papasakojo apie Amerikos pilietinio ugdymo programą ir dėmesį tam pilietiškumo ugdymui būtent tarptautinėje mokykloje, įkurtoje Jungtinėse Amerikos Valstijose. Ten keliama Jungtinių Amerikos Valstijų vėliava, ten duodami pasižadėjimai ir panašiai. Aš manau, kad mes tikrai turime tokią galimybę įpareigoti įstatymu, kad tam tikrų dalykų būtų mokoma, juo labiau kad šios mokyklos yra finansuojamos ir iš Lietuvos biudžeto.

Kviesčiau pritarti po pateikimo, po to, matyt, dar galėsime truputį padiskutuoti dėl paties įstatymo teksto, nes galbūt stilistai turėtų pažiūrėti, ar ta privaloma lietuvių kalba yra gerai išmokta tų, kurie rašė šį projektą. Kviečiu pritarti projektui po pateikimo.

PIRMININKĖ. A. Sysas – prieš.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, gerbiama pirmininke. Dėl pačios idėjos aš nieko prieš, bet, gerbiemieji, Seimas tikrai neturi išleisti, ar paleisti, į gyvenimą įstatymo, kuris parašytas, jeigu sutrumpinsime, kad Lietuvos piliečiai išeina ugdymo programą. Įvedus į „Lietuvių kalbos žodyną“ žodį „išeina“, išmeta tik vieną žodį – „išeinamoji“, pagal J. Jablonskį. Gerbiemieji, čia yra turbūt vertimo rusicizmas, todėl siūlyčiau, nors idėja gera, bet gražinti iniciatoriams tobulinti ir pataisyti lietuvių kalbą bent jau šio 1 straipsnio.

PIRMININKĖ. Balsuojame.

Balsavo 90 Seimo narių: už – 55, prieš – 5, susilaikė 30. Po pateikimo pritarta.

Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas. Numatomas svarstymas balandžio 12 dieną. Tinka? Dėkoju.

Darbotvarkės 2-6 klausimas – projektas Nr. XIIP-4093. (*Balsai salėje*) Taip, klausau.

G. LANDSBERGIS (TS-LKDF). Gerbiama pirmininke, dėl paskutinio balsavimo. Aš prašyčiau salės kreiptis į Vyriausybę įvertinimo. Vyriausybės išvados. Tikrai aš kviečiu neskubėti šito žingsnio žengti. Žinau, kad jūs turite pakankamai balsų, bet man atrodo, kad mes galime labai apsijuokti prieš pasaulį darydami ne pačius išmintingiausias žingsnius.

PIRMININKĖ. Yra siūlymas prašyti Vyriausybės išvados. Ar galime bendru sutarimu pritar-
ti? Pritarta bendru sutarimu prašyti Vyriausybės išvados.

17.05 val.

**Švietimo įstatymo Nr. I-1489 30 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIP-4093
(pateikimas)**

Darbotvarkės 2-6 klausimas – Švietimo įstatymo Nr. I-1489 30 straipsnio pakeitimo įstatymo
projekto Nr. XIIP-4093 pateikimas. Kviečiu J. Narkevičių.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, čia man
patarė ne pristatyti, o iš karto prie klausimų, bet gal vis dėlto pristatysiu.

Esmė. Siūlymas yra pakeisti Švietimo įstatymo 30 straipsnio 8 dalį, papildyti, kad būtų iš-
saugota galimybė ugdytis ir tautinių mažumų kalba bent vienoje vienuoliktoje klasėje. Dabarti-
niu metu veikianti redakcija: tradiciškai gausiai tautinių mažumų gyvenamosiose vietovėse, ku-
riose veikia kelios valstybine ir tautinių mažumų kalbomis mokymą vykdančios mokyklos, ku-
riose yra po vieną skirtingų mokymosi kalbų vienuoliktų klasių kompleksą, jų savininko teises ir
pareigas įgyvendinanti institucija turi užtikrinti, kad vidurinio ugdymo programa bent vienoje
mokykloje (bent vienoje klasėje) būtų įgyvendinama tik valstybine kalba. Kitaip kalbant, jeigu yra
šalia esanti veikianti vienuolikta klasė ne valstybine kalba, lenkų ar rusų, tai jau prievolės tokios
neišlieka. Taigi mūsų pasiūlymas – papildyti, kad išliktų bent vienoje mokykloje ar bent vienoje
klasėje tautinių mažumų kalba. Tokia yra esmė. Tokia esmė.

Projekto tikslas yra sudaryti sąlygas asmenims, gyvenantiems teritorijose, kuriose tradiciškai
arba gausiai gyvena tautinėms mažumoms priklausantys asmenys, tęsti mokymąsi valstybine ir
tautinių mažumų kalbomis, užtikrinant lygių galimybių principą.

Tik pridursiu, kad šis papildymas atitinka Jungtinių Tautų konvencijos dvasią, kuri ragina
susilaikyti nuo tokios politikos ir veiksmų, kurie veda prie asimiliacijos tautinėms mažumoms
priklausančius asmenis prieš jų valią. Kitaip kalbant, tas, kuris norėtų ugdytis valstybine – lietu-
vių kalba, jis tai galės. Mokykla arba klasė, bent viena, lietuvių kalba išsaugota, tačiau jei būtų ša-
lia norinčių tęsti vienuoliktoje klasėje ne lietuvių kalba, irgi liktų tokia pati prievolė. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūsų nori paklausti devyni Seimo nariai. Pirmasis – R. Martinėlis.

R. MARTINĖLIS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Jūsų siūlyme lieka nuostata, kad valstybinės lietu-
vių kalbos mokymo dalykas lieka programoje. Aš pritariu jūsų siūlymui dėl mokymo tautinių
mažumų kalba, tik noriu paklausti. Ar užteks mokytojų, mokančių tautinių mažumų kalba, ar per-
sonalas yra dabar? Ačiū.

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Ačiū už klausimą. Aš patikslinsiu. Čia kalbama ne apie lietuvių
kalbos mokymą, o apie mokymąsi lietuvių kalba arba kitomis kalbomis. Yra vietovė, tarkime, pa-
vadinsime Piliakalniu, ir jame yra vienuolikta klasė, kur vaikai mokosi lietuvių kalba. Šalia yra
kita mokykla, kurioje yra vienuolikta klasė, tarkime, lenkų kalba, tai kad ir liktų ši klasė lenkų kal-
ba šalia esančios ir toliau tęsiančios (dėl to absoliučiai nekeičiu reglamentavimo)... lietuvių kalba
besimokantiems vaikams. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia A. Gumuliauskas.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Aš tik norėjau paklausti jūsų. Sakykite, ar šitas įstatymo
projektas skatins tautinių mažumų jaunuolius labiau integruotis į Lietuvos visuomenę ar izoliuo-
tis? Kaip jūs manote?

J. NARKEVIČ (LLRA-KŠSF). Gal bendro pobūdžio atsakymas būtų. Dėkoju už klausimą. Tada
iš viso ar reikalingos yra mokyklos ar mokymasis gimtąja ne lietuvių kalba? Nes tada galima pa-
sakyti, kad tų mokyklų egzistavimas iš principo neskatina kokio nors integravimosi. Tai yra netei-
singa nuostata, pažeidžianti ir tautinių žmogaus teisių... Jeigu yra toks poreikis, mūsų Konstitu-
cija, mūsų patirtis reiškia, kad reikia sudaryti sąlygas ugdytis gimtąja kalba. O tame procese lietu-
vių kalbos ugdymas yra aukštuma, ir vaikai, baigę ne lietuvių mokymosi kalba, puikiai geba ir
moka lietuviškai. Ačiū.

PIRMININKĖ. M. Majauskas. Nėra. L. Kasčiūnas.

L. KASČIŪNAS (*TS-LKDF*). Toks dvilypis klausimas bus. Vis tiek kiekvieną sprendimą ir pasiūlymą norėtuši matyti platesniame pasaulėžiūriniame kontekste. Jūs žinote, kas dabar yra nuspręsta Latvijoje, prie kokio švietimo modelio priėjo Latvija. Lygindamas su Lietuvoje esančia švietimo sistema, ar jūs sutiktumėte su teiginiu, kad Lietuvos švietimo sistema yra puikiai sutvarkyta tautinių bendrijų jaunosios kartos ugdymui ir kad tai yra tikrai gera vieta gyventi, augti, puoselėti savo švietimą ir kultūrą? Ar jūs vis dėlto manytumėte, kaip ir mano, pavyzdžiui, kai kurie Kremliaus atstovai, kad tai, ką daro latviai, yra asimiliacija ir blogas dalykas? Koks jūsų būtų atsakymas į šitą dvilypį klausimą? Labai ačiū.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū už tą jūsų dvilypį klausimą. Galbūt bus ir analogiškai dvilypis atsakymas. Viskas turi palyginimo vertę. Jeigu jūs kalbate apie Latviją, turbūt žinote, kad nuo nepriklausomybės galimybių ugdytis gimtąja kalba Latvijoje padaugėjo. Buvo apie 10 % dalykų, kurių ugdymas buvo gimtąja nevalstybine kalba, o dabartiniu metu apie 30 ir daugiau. Taigi galimybės yra išplėtos ugdytis gimtąja kalba.

Pas mus, jeigu mes kalbame, tai buvo visa 100 % dalykų galimybė ugdytis gimtąja kalba. O šita naujo Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo priimta nuostata susiaurino tas galimybes, kurios buvo gana plačios.

Dabartiniu metu (antra atsakymo dalis būtų) mes džiaugiamės, kad Lietuvoje yra sudarytos galimybės ugdytis gimtąja kalba, ir norėtume, kad tos galimybės nebūtų siaurinamos, o būtų nors atkurtos, kokios buvo iki Švietimo įstatymo pakeitimo įstatymo. Sąlygos išties, jeigu mes palyginsime su kitomis šalimis, kuriose tradicijos yra visiškai kitokios, yra geresnės. Tačiau jeigu mes palyginsime, kokias turėjome iki nepriklausomybės galimybes ugdytis iš visų dalykų ir dabar, tai būtent dėl to ir kyla mums visokiausių niuansų, tad mes sakome: nesiaurinkite, nesiaurinkite. Tada nereikės vadinti Kremliumi ar ten dar kaip nors, nes mes gyvename Lietuvoje ir esame Vilniuje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, ar nebus taip, kad jeigu tokia pataisa būtų priimta, kad tai bus mechaniškai įtvirtintas klasių buvimas nepaisant to, kad beveik niekas į jas nenori leisti vaikų? Užuoat skatinus tautinių mažumų mokyklas galvoti apie kokybę ir kaip pozityviai pritraukti, tiesiog bus mechaniškai užtikrintas išlikimas nepaisant to, kad ten klasėse yra vos po keletą vaikų ir tie vaikai negauna atitinkamos ugdymo kokybės. Ar tai nebus meškos paslauga tiems patiems tautinių mažumų mokyklas lankantiems vaikams?

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū, gerbiamas kolega, už klausimą. Manau, nevertėtų nuvertinti tėvų. Nereikėtų. Jeigu jie parenka tam tikrą ugdymo kalbą, jie, matyt, ir prisiima atsakomybę, ir yra įsitikinę, kad toje mokykloje besiuogdantys gimtąja kalba vaikai gaus ne blogesnį, o gal dar ir geresnį išsilavinimą, negu jie ugdomi ne savo gimtąja kalba. Yra daug pavyzdžių, yra daug faktų, kai palyginus vaikų, kurie baigė ne gimtąja kalba, rezultatai yra kur kas blogesni, negu tų, kurie baigė gimtąja kalba. Taigi čia yra vienos dalies atsakymas.

Kita dalis. Mes kalbame vėlgi apie paritetinį principą, apie lygių galimybių principą. Jeigu valstybė prisiėmė būtinybę užtikrinti, kad liktų nors viena klasė, kurioje galbūt ugdomi trys, keturi, penki, septyni vaikai lietuvių kalba, tai analogiškas klausimas, ar jiems tai nepakenks? Jeigu jiems nekenkia, vadinasi, būtų sąžininga, kad tokią pačią galimybę turėtų ir vaikai, kurie ugdomi ir kita kalba. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia G. Steponavičius.

G. STEPONAVIČIUS (*MSNG*). Labai ačiū, gerbiamoji pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, pratęsdamas M. Adomėno klausimą, aš noriu tik pasitikslinti. Ar jūs pritariate pozicijai, kad reikia visų pirma paisyti vaiko interesų? Jeigu taip, tai ugdymo kokybė yra pagrindinis dalykas, apie ką mes turime kalbėti. Ir tada primenu, kad praėjusį trečiadienį mes komitete (ir jums dalyvaujant) svarstėme Valstybės kontrolės išvadas, kurios rodo, kad mažose klasėse, pustuštėse klasėse paprastai yra užtikrinamos menkos kokybės ugdymo paslaugos, ir tai galioja ir tautinių mažumų mokyklas lankantiems vaikams, tai galioja ir lietuviakalbiams. Tą patvirtina ir tarptautiniai tyrimai. Ar ne geriau yra dirbtinai ne išaldyti situacijos, o geriau sudaryti galimybes, kad ir tame

pačiame Vilniaus rajone, vykti į aukštesnio lygio mokyklas tiems patiems vaikams kelis kilometrus ir gauti aukštesnės kokybės paslaugas? Ar jūs nemanote, kad tam tikra prasme jūs veikiate prieš tų pačių vaikų interesus šitaip siūlydami išaldyti situaciją?

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū, kolega, už klausimą. Nežinau, man atrodo, kad laikui bėgant jūs keičiate savo poziciją. Kodėl? Todėl, kad tai buvo būtent jūsų įstatymas, įstatymo pataisa ir tas įrašas, kad turi išlikti vienuoliktą klasę valstybine kalba, net jeigu joje ir būtų mažai vaikų. Taigi, iš vienos pusės, jūs kalbate apie kitataučius, kad jiems bus sudarytos blogesnės sąlygos, arba meškos paslauga, bet, iš kitos pusės, jūs neišbraukiate dabar, nesiūlote išbraukti tos prievolės savininkui likviduoti vienuoliktą klasę lietuvių kalba, kurioje galbūt mokosi mažiau vaikų. Tai ką, jiems jūs darote meškos paslauga, o kitiems nenorite padaryti?

Gerbiamasis Gintarai, aš manau, kad jūs taikote dabar dvejopų standartų modelį ir siūlote būtent jį panaudoti. Aš grįžčiau dar kartą prie įstatymo esmės: jeigu yra šalia esančioje vietoje prievolė išlaikyti vienuoliktą klasę viena kalba ir jeigu yra analogiška klasė kita kalba, tai analogiška prievolė turėtų būti. O teisė, ar lankyti šią klasę ar mokyklą, lieka tėvams, kurie puikiai mato, kur yra konkurencingumas, kur yra kokybė, ir parenka vaikui geriausią aplinką. Ačiū.

PIRMININKĖ. Taigi jau dešimt minučių praėjo. Jūs atsakėte į klausimus per jums skirtą laiką. Dėkui.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū.

PIRMININKĖ. Dabar po pateikimo vienas už. A. Navickas.

A. NAVICKAS (*TS-LKDF*). Gerbiamieji, iš tiesų labai smagu paremti šią projektą vien dėl to, kad man atrodo, kad kai aš girdėjau visus išsakomus argumentus, taip, yra daug klausimų, kas galėtų būti, jeigu būtų, man atrodo, kad būtent toks įstatymas šiek tiek sumažina įtampą, šiek tiek sumažina įtampą galvoti, kad kažkas kažką nori ten uždaryti, kažkas iš kažkur nori išvaryti ar sutvarkyti. Man atrodo, kad tikrai niekas prievarta nevers mokinių eiti į likusias klases, o tai, kad tautinės mažumos turės teisę ir žinos, kad turi kažkokią apsaugą, man atrodo, iš tikrųjų tai dar prie dialogo, kalbėjimo ir mūsų sambūvio tik prisidės ir pagerės. Todėl tikrai kviečiu balsuoti už šią įstatymą. Man atrodo, neieškokime juodų kačių tamsoje, kur jų nėra šiuo atveju.

PIRMININKĖ. Gal galime bendru sutarimu pritarti po pateikimo? (*Balsai salėje*) Balsuojame? Gerai, balsuojame.

Balsavo 93 Seimo nariai: už – 74, prieš nėra, susilaikė 19. Pritarta po pateikimo.

Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas. Numatomas svarstymas birželio 21 dieną. J. Narkevičius.

J. NARKEVIČ (*LLRA-KŠSF*). Labai ačiū. Replika po balsavimo. Ledai juda ir juda gera linkme. Nebijokime, viskas bus gerai. Labai ačiū, kolegos.

PIRMININKĖ. S. Jovaiša.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš kaip papildomo paprašyčiau Žmogaus teisių komiteto, nes yra dar diskutuotinių klausimų. Man labai patiko Andriaus pozicija, tai mes dar norėtume padiskutuoti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Yra siūlymas, kad kaip papildomas – Žmogaus teisių komitetas. Pritariate? Pritarta. K. Masiulis.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Prašyčiau įskaityti mano balsą už, aš tiesiog nespėjau paspausti mygtuko, lėčiau, bet neprilėčiau.

PIRMININKĖ. K. Masiulis – už.

K. MASIULIS (*TS-LKDF*). Ačiū.

PIRMININKĖ. Gerbiamasis G. Vasiliauskas. Prašom. Ne? Atsiprašau. Šią klausimą baigėme.

17.22 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1313 (pateikimas)

Dabar Švietimo įstatymo 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1313, pateikimas. G. Vasiliauskas.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Gerbiama pirmininke, mieli kolegos, pristatau Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo Nr. I-1489 41 straipsnio pakeitimo įstatymo projektą. Įstatymo projektu siūloma papildyti Švietimo įstatymo 41 straipsnio 7 dalį ir numatyti, kad prie gimnazijų būtų priskiriamos mokyklos, kuriose ne mažiau kaip 20 % viso mokinių skaičiaus sudarytų specialiųjų ugdymo poreikių turinčių mokinių.

Priėmus teikiamą įstatymo projektą, būtų pašalinta dirbtinai kuriama specialiųjų poreikių turinčių vaikų atskirtis, paskatinta jų integracija į visuomenę per mokyklą, suteikta galimybė mokytis nuo pirmos iki dvyliktos klasės toje pačioje ugdymo įstaigoje kartu su kitais moksleiviais ir įgyti vidurinį išsilavinimą. Įstatymas padėtų įgyvendinti Vyriausybės programos prioritetus, turėtų teigiamą poveikį neįgaliųjų integracijai į visuomenę, lygių galimybių užtikrinimą.

Šiuo metu galiojantis Švietimo įstatymas nenumato galimybės mokyklai suteikti ilgosios gimnazijos statuso, jei jau jai į bendrąsias klases yra integruojami ir specialiųjų poreikių turinčių moksleivių. Kad ir kaip būtų gaila, Lietuva, palyginti su kitomis Europos Sąjungos šalimis, išskiria tuo, kad pas mus specialiųjų poreikių vaikų daugiausia – apie 14 %.

Labai dažnai kalbame apie tolerancijos ugdymą, apie skirtingų žmonių buvimą kartu, pagarbą vienas kitam, užuojautą, bendruomeniškumą, geriausių mokymosi sąlygų užtikrinimą, atsižvelgiant į kiekvieno mokinio ugdymosi poreikius ir lūkesčius. Tolerancija specialiųjų ugdymosi poreikių dėl įgimtų ir įgytų sutrikimų vaikams, gebėjimas juos suprasti turėtų būti lanksčiai ugdoma kasdien. Mokymosi įstaigoje, kurioje mokytojai ne mažiau kaip 20 % specialiųjų ugdymo poreikių turinčių vaikų, galėtų būti įgyvendinti šie ugdymo aplinkos modeliai.

Pirmas modelis. Specialiųjų ugdymo poreikių turintis mokinys visą laiką mokosi bendrojo ugdymo klasėje.

Antras modelis. Specialiųjų ugdymo poreikių turintis mokinys visą mokymosi laiką mokosi specialioje klasėje.

Ir trečias modelis. Specialiųjų ugdymo poreikių turintis mokinys dalį mokymosi laiko mokosi bendrojo lavinimo klasėje ir dalį specializuotoje klasėje. Visiems šiems modeliams įgyvendinti, atsižvelgdami į mokinio poreikius, pagalbą galėtų ir turėtų teikti specialusis pedagogas, logopedas, mokytojo padėjėjas, psichologas, kurie tiesiogiai dalyvautų įgyvendinant individualizuotą ar pritaikytą ugdymo programą. Todėl siūlau Seimui papildyti Švietimo įstatymą minėta pataisa. Pasiūloš atsakyti, kolegos, į klausimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjui. Norinčių klausti labai daug. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju posėdžio pirmininkei. Aš jau iki jūsų pristatymo vakar ir šiandien skubėjau išsiaiškinti, nes vis dėlto lieka tam tikrų klausimų, bet jų jautrių esu nemažai išsiaiškinęs. Iš esmės specialiosios mokyklos taip pat dominuoja ir jų yra ir užsienyje, jos neišnyks ir Lietuvoje. Tai rodo, būtent ir už mūsų Lietuvos sienų. Gal trupučiuką man to nerimo atsirado dėl 20 % nustatytos tos ribos, ir viskas. O jeigu ką, kas bus, jei 19, 18, ar nenutiks toks dalykas, ar neištums integruotų dalykų iš tų mokyklų, kurios jau turi, šis poreikis *spec. vaikų*... Ir apie tai, ką jūs pasakėte iš aiškinamojo rašto, kad mes turime integruoti į visuomenę tuos vaikus, kad ta atskirtis būtų mažesnė. Tai lengvesnio sutrikimo vaikai, be abejo, turi būti integruojami į švietimo mokyklas. Tai šiek tiek man aiškumo atsirado. Aš po pateikimo pasisakysiu už.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Dėl 20 %, tai mes turime jau ne vieną pavyzdį Lietuvoje, kur veikia tokio tipo gimnazijos, ir specialistai numatė šį procentą vaikų, su kuriais galima dirbti. Didinti procentą nebūtų tikslinga, nes tai yra bendrojo lavinimo mokyklos, bendrojo lavinimo gimnazijos. Sunkesnius, didesnę negalią turinčius vaikus tėvai visą laiką veda į specialiąsias mokyklas. Todėl specialiosios mokyklos, kaip ir visame pasaulyje, kaip minėjau, tikrai yra, buvo ir bus.

PIRMININKĖ. Klausia R. Morkūnaitė-Mikulėnienė. Nematau.

R. MORKŪNAITĖ-MIKULĖNIENĖ (TS-LKDF). Ačiū. Gerbiamasis pranešėjau, aišku, aš esu už, kad būtų kuo didesnė integracija, ir ypač skaudu, kai judėjimo negalią turintys vaikai yra atibojami nuo galimybės mokytis su visais bendraamžiais ir jiems primygtinai siūlomas mokymasis namuose, nuotolinis mokymasis. Dėl specialiųjų poreikių irgi, matyt, čia diferencijuojama, koks sudėtingumas. Bet mano klausimas, du klausimai.

Viena vertus, ar tai nėra gelbėjimas mokyklų, vadinamųjų ilgųjų gimnazijų, nuo to, kad jos netaptų tik gimnazijų klasėmis, tarkime? Ir kitas dalykas, ar jūs esate numatę, kaip tai turėtų veikti? Ar vis dėlto tikrai bus užtikrintas integravimas klasėje su visais vaikais? O galbūt nieko labai geriau nebus, jeigu tie vaikai bus kažkaip *sortiruojami* atskirai, kad ir po tuo pačiu stogu, bet skirtingose grupėse ar kaip nors kitaip? Kitaip tariant, kaip jūs pakomentuotumėte tokį efektyvų integracijos užtikrinimą?

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Mūsų pagrindinis šio įstatymo tikslas, kad būtų sumažinta neįgaliųjų atskirtis ir jie būtų įtraukti į visuomenę. O kaip tai atlikti, tai mes turime gerųjų patirčių. Kaip aš minėjau, yra trys modeliai, pagal kuriuos gali būti integruoti. Tai yra gali būti, pakartosiu, kad specialiųjų ugdymo poreikių turintys vaikai dalyvauja bendrojo ugdymo klasėje, kad gali būti bendrojo ugdymo klasėje ir kitą dalį specialioje klasėje. Taigi aš manau, kad čia neišrandamas dviratis, o čia yra jau pasiteisinę, kai kurios gimnazijos jau dirba apie 10 metų šioje srityje.

PIRMININKĖ. Klausia M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Gerbiamas kolega, aiškiai įvardinkime: jūs siūlote įtvirtinti išimtį, kad tos mokyklos, kuriose yra ne mažiau kaip 20 % specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių mokinių, galėtų būti ilgosios gimnazijos. Kaip buvimas, tapimas ilgąja gimnazija padės jų integravimui ir ar tai iš tiesų nėra bandymas kitu pavadinimu beveik visas regionų mažąsias mokyklas, nes žinome, kad tuštėjančiuose regionuose labai išauga specialiųjų poreikių turinčių mokinių ugdymosi procentas, paversti ilgosiomis gimnazijomis?

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū, kolega, už klausimą. Aš paaiškinčiau paprastai, dėl ko ilgosios gimnazijos būtų gerai. Specialiųjų poreikių vaikai yra jautresni ir jiems kaitaliojimas iš vienos gimnazijos į kitą: baigia keturias klases vienoje gimnazijoje, nuo penktos iki aštuntos klasės – kitoje gimnazijoje, nuo devintos iki dvyliktos – dar kitoje, neužtikrintų tęstinumo. Tikrai būtų geriau, kad pradėję nuo pirmos klasės... Aišku, jeigu būtų toks tėvų noras. Bet man teko bendrauti gimnazijoje su neįgaliaisiais, su tėvais, su pedagogais. Pradėję nuo pirmų klasių, tęsia mokymąsi toliau.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, pirmininke. Neįžvelgiu čia jokių grėsmių. Viskas gerai. Panašių klausimų jau buvo. Ar tai bus išdėstyta per visas dvylika klasių neįgaliųjų vaikų, ar galima, pavyzdžiui, suformuoti didelę klasę, jeigu mokykla nėra labai didelė ir daug vaikų, ir tai sudarytų 20 % neįgaliųjų vaikų? Eina nuo pirmos iki dvyliktos ta klasė ir tai sudarytų 20 %. Tai irgi būtų pagal šio įstatymo reikalavimus.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą, kolega. Ne mažiau kaip 20 % taikoma apskritai mokyklai nuo visų specialiųjų ugdymosi poreikių turinčių vaikų. Tai nėra kokia nors kvota kuriai nors klasei. Tai yra apskritai mokymo įstaigai ne mažiau kaip 20 %.

PIRMININKĖ. Klausia R. Šalaševičiūtė.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiamas kolega, jau į dalį, ką aš norėjau išgirsti, atsakėte, bet prašyčiau paaiškinti, kiek Lietuvoje yra tokių mokyklų, kur apie 20 % neįgaliųjų vaikų yra integruota, kaip jos veikia? Gerąją ar blogąją praktika pasidalinkite su mumis.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Lietuvoje šiuo metu yra penkios gimnazijos. Aš jas galėčiau ir įvardyti. Tai Klaipėdos rajono Priekulės Ievos Simonaitytės gimnazija, Radviliškio rajono Šeduvos gimnazija, Švenčionių rajono Pabradės „Ryto“ gimnazija, Zarasų rajono Dusetų Kazimiero Būgos gimnazija ir Kauno Kovo 11-osios gimnazija. Šios gimnazijos jau dirba keletą metų, o Kauno Kovo 11-osios gimnazija jau virš 10 metų dirba šioje srityje.

PIRMININKĖ. Klausia A. Gumuliauskas.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Jūs jau iš dalies atsakėte į M. Adomėno užduotą klausimą. Aš vis dėlto noriu paklausti. Ar tikrai nekyla pavojus specialiosioms mokykloms įvedus tuos 20 %? Pavyzdžiui, paimkime Žagarę, ten yra dvi mokyklos: ilgoji gimnazija ir specialiųjų poreikių mokykla. Iš esmės specialiųjų poreikių mokyklos gali nebelikti.

G. VASILIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū už klausimą. Tikrai, kolega, aš galiu išsklaidyti visus nuogąstavimus – specialiosios mokyklos tikrai nebus panaikintos. Specialiųjų mokyklų yra visame

pasaulyje. Tėvų teisė pasirinkti, į kokią mokyklą norėtų vaiką vesti. Jeigu vaikai turi stiprią negalią, be abejo, ves į specialiąją mokyklą.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiamas kolega, jūs minėjote, kad ne vienoje vietoje ta forma veikia. Ar neužtenka savivaldybių sprendimo, kad iš tikrųjų jos būtų pakankamai integruojamos? Ar tikrai jūs įsitikinęs, kad reikia kokio nors teisinio pakeitimo?

G. VASILIAUSKAS (*LVŽSF*). Šiuo metu gimnazija, kuri yra Kaune, veikia kaip gimnazija, bet vis dėlto tam reikia šio Švietimo įstatymo, nes savivaldybės vadovaujasi galiojančiais teisės aktais, Švietimo įstatymu, Mokyklų tinklo pertvarkymo taisyklėmis bei kitais teisės aktais. Čia reikia pataisyti.

PIRMININKĖ. Klausia V. Kamblevičius. Nenorite?

V. KAMBLEVIČIUS (*TTF*). Nenoriu.

PIRMININKĖ. Gerai. R. Tamašunienė.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū. Gerbiamas pranešėjau, aš suprantu, kad mokykla, kuri dabar turi gimnazijos statusą, nori priimti specialiųjų poreikių vaikų (ne daugiau kaip 20 %) ir išlaikyti gimnazijos statusą. Aš esmės nelabai suprantu.

G. VASILIAUSKAS (*LVŽSF*). Čia kalbama, kad ne mažiau kaip 20 %.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). Bet jie dabar vykdo, tai yra dabar ilgoji gimnazija ar tik turi gimnazijos klases? Ar jie nori to pradinio ir pagrindinio ugdymo *koncentrą* didinti, pradėti nuo pirmos iki dvyliktos, ar jie dabar vykdo aštuonios ir dvylika? Kokios tai dabar gimnazijos, kurios pageidauja?..

G. VASILIAUSKAS (*LVŽSF*). Ne, čia dabar kalbama, kad nuo pirmos iki dvyliktos klases. Nuo pirmos iki dvyliktos, kadangi būtų tęstinumas. Kaip minėjau, vaikai, turintys negalią, labai jautrūs ir jiems tas kaitaliojimas yra nenaudingas, kad mokiusis... (*Balsai salėje*) Šiuo metu yra vienas ir dvylika.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus per jums skirtą dešimties minučių laiką. Ačiū pranešėjui.

Gerbiami kolegos, yra norinčių kalbėti tik už. Gal galime bendru sutarimu pritarti? Po pateikimo pritariame projektui Nr. XIII-1313 bendru sutarimu. Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas. Numatoma svarstyti birželio 21 dieną.

Dar vienas. Švietimo įstatymo 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas, bet prieš tai repliką po balsavimo – M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (*TS-LKDF*). Gerbiama posėdžio pirmininke, kadangi šis įstatymo projektas, kuriam buvo pritarta po pateikimo, gali turėti rimtų implikacijų mokyklų tinklo pertvarkos planams, aš vis dėlto siūlyčiau paprašyti Vyriausybės išvados.

PIRMININKĖ. Galime pritarti siūlymui? (*Balsai salėje*) Skirtingos nuomonės, tuomet balsuojame. Kas už tai, kad prašytume Vyriausybės išvados, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 81 Seimo narys: už – 41, prieš – 21, susilaikė 19. Pritarta. Prašome Vyriausybės išvados.

17.38 val.

Švietimo įstatymo Nr. I-1489 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1725 (pateikimas)

Dabar kviečiu R. Tamašunienę pateikti Švietimo įstatymo 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projektą.

R. TAMAŠUNIENĖ (*LLRA-KŠSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiamieji kolegos, mano įstatyme kalbama apie tai, kad reikia išplėsti Lietuvoje vaikų priežiūros galimybes tėvams, auginančiams vaikus, ir leisti pasirinkti, ar vaikus ugdyti vaikų darželiuose, ar rinktis privatų darželį, ar auklę, kaip yra šiuo metu, ir įtvirtinti sąvoką vienos auklėtojos, kuri vykdys veiklą dienos metu pagal verslo liudijimą ar individualios veiklos pažymą, tai yra savotiški namudiniai darželiai. Idėja yra ne nauja, yra daugelyje šalių plačiai naudojama, kai, tarkime, jau išėjęs į pensiją žmogus, kaimynas, kuriuo mes pasitikime, prižiūri jūsų vaikus, jeigu nėra galimybės atiduoti vaikus į

ugdymo įstaigą ar joje nėra vietų, ar tiesiog nėra toje vietovėje vaikų darželio ar lopšelio. Taip pat ta namudinio darželio idėja, kad gali dirbti mama, kuri prižiūri savo vaiką ir turi motinystės priežiūros atostogas, galbūt tai yra sudėtinga, vaikas ypatingos priežiūros reikalauja, ir gali taip pat kaimynų vaiką paimti ugdyti... ir todėl mamai, kuriai rūpi galbūt karjera arba kuri nori grįžti į darbą, ir yra toks šeimos sprendimas, būtų sudarytos sąlygos pasirinkti tokią formą. Įstatymo projekte taip pat siūloma, kad būtų kompensuojama 50 % iš valstybės biudžeto skirtų tikslinių dotacijų. Be abejo, kadangi ikimokyklinio ugdymo funkcija yra savarankiškoji savivaldybių funkcija, tai būtų pavesta įgyvendinti savivaldybėms, skiriant tikslingą dotaciją. Labai mielai atsakysiu į jūsų klausimus.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjai. Klausia A. Gumuliauskas.

A. GUMULIAUSKAS (LVŽSF). Ačiū. Aš pats pasirašiau po šituo projektu, bet man dabar iški-
lo tokių dvejonų. Sakykime, jeigu patikėsime vaiką žmogui, kuriuo mes pasitikime, bet jis neturi
absoliučiai jokios kvalifikacijos, kaip tai vis dėlto atsilies paties vaiko ugdymui ir ar tai bus nuo-
latinis saugojimas ar tik nenuolatinis.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Be abejo, jeigu mes turime galimybę pasirinkti kvalifikuotą
ikimokyklinio ugdymo paslaugą kaip vaikų darželis, kur yra kvalifikuoti specialistai, tai tuomet
toje vietovėje, kai pakanka vietų, prioritetas yra teikiamas vaikų daželiui. O šiuo metu patikime
auklėms, kurias pasirenkame iš reklamos arba pagal draugių rekomendacijas, ir tai nebūtinai yra
profesionalus pedagogas, tai nebūtinai ugdo vaiką, išmoko anglų kalbos ar panašiai. Nors įvairių
kvalifikacijų auklių pasiūla yra dabar rinkoje ir tai priklauso nuo kainos, ar ta auklė dar atliks na-
mų darbus ir skirs vaikui tik priežiūrą, ar dar mokys papildomai, kaip aš minėjau, kalbos ar mu-
zikos, tada kitokia tos auklės valandinė kaina. Bet aš čia įsivaizduoju, kad tai yra tokia priežiūros
paslauga, kad būtų užtikrinta ir nepalikti vaikai vieni, kaip vakarykštis labai liūdnas atvejis na-
muose, kad būtų užtikrinta jų priežiūra, kai mama arba tėvas, arba abu tėvai dirba.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (TS-LKDF). Ačiū. Aš panašų klausimą norėjau užduoti kaip gerbiamasis A. Gumu-
liauskas. Iš tikrųjų medkirčiams, kurie eina į mišką su licencijomis, turi sudaryti tam tikrus kur-
sus, susijusius su darbo sauga, kadangi darbas... Ar vis dėlto nemanote, kad būtų teisinga sugal-
voti kažkokią sertifikavimo sistemą, nes vis tiek eina dirbti su grupe žmonių, ne su vienu vaiku?
Savo vieną vaiką močiutei gali palikti. Anksčiau buvo iš viso sudėtingi reikalavimai dėl higienos
normų ir panašiai. Aišku, dėkui Dievui, to neliko, bet ar nebus dabar kitas kraštutinis, kai vis
dėlto geriau palikti prie to, kuris kažką išmano? Ačiū.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Be abejo, labai pritariu jums, kad kažkokie kursai ar paren-
gimas turėtų būti. Man atrodo, čia yra vykdomasis lygmuo, tai įmanoma padaryti, todėl aš ir pa-
pildau būtent Švietimo įstatymą, kad ta paslauga neapsiribotų vien globėjiskumu ar priežiūra,
bet kad žmogus atitiktų tokius pagrindinius tėvų reikalavimus, jis būtų patikimas pirmiausia psi-
chologine prasme, kad jis žinotų, turėtų elementarius vaiko priežiūros įgūdžius. Be abejo, toks
dalykas gaunant licenciją arba pažymą verstis ta veikla galėtų būti... Pavyzdžiui, taip yra Lenki-
joje, yra kompetencijų toks vertinimo centras, ten nereikia būti ypatingu pedagogu. Noriu pa-
brėžti, kad tam nėra skirta... Labai džiugu, jeigu pedagogai imsis tos veiklos, nėra būtina turėti
pedagoginį išsilavinimą, bet kad būtų įvertinta, kompetencijų toks centras arba vertinimo testai
galėtų būti.

PIRMININKĖ. Klausia M. Adomėnas.

M. ADOMĖNAS (TS-LKDF). Gerbiamoji kolege, iš tikrųjų ačiū, man atrodo, už labai perspek-
tyvų įstatymo projektą ir pasiūlymą. Man tik neakivaizdu, kodėl yra tiek daug tokių tarsi dirbti-
nių apribojimų į jį sudėta? Pavyzdžiui, kalbama tik apie su verslo liudijimu ir individualia veik-
la dirbančius žmones, o sutartinių santykių tarsi tuo būdu atmetama galimybė. Kalbama tik apie
priežiūrą savo namuose, bet, pavyzdžiui, kad vaiko namuose galėtų prižiūrėti tas dienos auklėto-
jas, irgi tarsi atmetama galimybė. Ar nemanytumėte, kad reikėtų vis dėlto praplėsti galimybių
spektrą ir nesusiaurinti jo dirbtinai (galbūt jūs galvojat apie vieną konkretų gyvenimišką atvejį),
reikėtų šiek tiek pasinaudojant ir kitų kraštų patirtimi, pavyzdžiui, Švedijos, tą galimybių spekt-
rą išplėsti?

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Ačiū už jūsų klausimą. Man atrodo, jis yra labai išplėstas ir labai daug laisvės ribų palikta, dar vertinant departamento išvadą. Jeigu priežiūra vyksta vaiko namuose, tai yra auklė, ateina auklė į jūsų namus ir atlieka vaiko priežiūrą.

Jeigu mes kalbame apie... klausėte, kita dalis buvo apie?.. Apie verslo liudijimą. Sutartinis dalykas, tėvai pasirašys. Valandų kaina yra fiksuota, ir aš galvoju, kad mes taip pat galime arba nustatyti fiksuotą kainą, arba padaryti žirkutes, priklausomai nuo to, kokios bus pareigos to dienos auklėtojo, ar jis gamins pietus, ar mes atnešime, tarkime, savo pietus dėžutėje, nuo to priklausys taip pat. Aš manau, kad aš palikau labai daug laisvės.

Vaikų darželių sutartis – tai yra darbdavys ir darbuotojas, o čia yra pavienis žmogus. Jis sutartį sudarys tik dėl valandų skaičiaus ir konkretaus apmokėjimo, ir dėl sąlygų su tėvais. O kaip užfiksuoti, kad toks dienos auklėtojas yra, tai jam, be abejo, reikėtų verslo liudijimo arba individualios veiklos pažymos. Aš kitokios galimybės nematau, su kuo jis tą sutartį galėtų sudaryti, kas jo darbdaviu galėtų tapti.

PIRMININKĖ. Klausia V. Rinkevičius.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Ačiū, gerbiama kolege. Iš esmės pritardamas jūsų pateiktam projektui noriu pasitikslinti. Jūs rašote, kad savo namuose gali vykdyti šias paslaugas. Namai yra butas, gali būti didelis butas, mažesnis butas ir gyvenamasis namas, ir kokios nors kitos prie gyvenamojo namo taip pat galbūt tam tinkamos patalpos. Gal reikėtų poįstatyminiuose aktuose konkrečiau nurodyti, nes po to iškyla visokių gyvenime situacijų ir ieškome priežasčių? Ir kiek, jūsų nuomone, reiktų papildomai iš valstybės biudžeto lėšų, nes vis tiek tai kainuos valstybei? Ar tai būtų dideli pinigai, ar ne, kaip jums atrodo?

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Iš tiesų yra labai sunku įvertinti, koks poreikis yra, nors dabar reklamoje tas dalykas yra. Tai kainuoja iki 200 eurų, ir siūlo tokias namudinių darželių paslaugas, 180–200 eurų kainuoja. Be abejo, tai yra pigiau negu privatus darželis ir tėvai pasirenka tą paslaugą. Aš įsivaizduoju, kad tėvai, patikėdami savo vaiką, brangiausia, ką jie turi, įvertins, ar tinkamos sąlygos to žmogaus, kuris nori ir gauna pažymėjimą.

Kaip ir minėjo gerbiamas E. Pupinis, galbūt mes įvertinsime, kur jis gali tas paslaugas teikti, ar jis tinka ugdyti ir prižiūrėti vaikus. Tačiau tai neturi būti specialūs reikalavimai, kaip lentynėlė atskira kiaušiniams arba rozečių aukštis, kaip buvo iki šiol nustatomi pertekliniai reikalavimai darželiams ir šeimynoms, pavyzdžiui. Atsimename istorijas, kai buvo reikalaujama sudaryti sąlygas – ne namų sąlygas, o kažkokias išskirtines. Aš galvoju, kad išskirtinių nereikia savo namuose.

Aš norėjau pabrėžti tai, kad būtent ugdytojas, dienos auklėtojas priimti vaikus savo patalpose galėtų būdamas jam patogioje, įprastoje aplinkoje. Nes kai ateini į svetimus namus ir gauni dar vaiką, tai, be abejo, tas adaptacinis laikotarpis užtrunka labai ilgai, ir kyla įtampos tarp namų savininkų ir tavo gebėjimo juose elgtis su vaiku arba nepridaryti, neduok Dieve, kokių nors eibių. Aš manau, ta idėja yra tuo gera, kad mes patikime vaikus ir sudarome sutartį, kaip mes tarpusavyje susitariame, kaip tie vaikai bus tuose namuose.

PIRMININKĖ. M. Navickienė.

M. NAVICKIENĖ (TS-LKDF). Pranešėja, iš tiesų džiaugiuosi, kad tokia iniciatyva atsirado. Visada pasisakau už papildomą lankstumą šeimoms, kurios augina vaikus, ir pasirinkimą. Bet noriu paklausti dėl paties principo. Vis tiek papildomos išlaidos biudžete turės būti numatytos. Ar nebūtų teisingesnis principas galvoti apie kokią nors krepšelį kiekvienam vaikui? Šeima galėtų rinktis paslaugą, kokios nori: ar vienokią auklę, ar kitokią, ar tokį darželį, ar kitokį. Jeigu pinigai keliautų paskui vaiką kokio nors krepšelio forma, tiesiog būtų platesnis pasirinkimas tokio ugdyimo, kokio norėtų šeima.

R. TAMAŠUNIENĖ (LLRA-KŠSF). Daugelis jūsų idėjų taip pat novatoriškos ir labai artimos man. Manau, iš tikrųjų labai geras ir svarstytinas pasiūlymas. Bet šiuo metu tai yra savarankiška savivaldybės funkcija, todėl kiekviena savivaldybė kaip išmano, taip ir daro. Žinoma, pavyzdžiui, miestas po 100 eurų duoda vaikams, kurie eina į privačius darželius. Tai suponavo tai, kad privatus darželiai pakėlė kainas. Išėjo taip, kad tėvai moka tą patį, bet darželiai, be abejo, turi daugiau pajamų. Pavyzdžiui, kitos savivaldybės mažina darželio kainas, taiko lengvatas tėvams su išlygomis arba net ir be jų – teikia paslaugas jauniems tėvams, kad jie liktų konkrečioje savivaldybėje,

gyventų čia, ugdytų savo vaikus, t. y. turi instrumentą, kaip parodyti palankumą jaunoms šeimoms. Krepšelis, be abejo, svarstytinas dalykas, bet esmė yra ta, kad ir tokia paslauga, ir tokia priežiūros forma galėtų būti Lietuvoje. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju pranešėjai. Laikas klausti baigėsi.

Po pateikimo vienas – už, vienas – prieš. Vien tik už. Gal galime bendru sutarimu pritarti? (*Balsai salėje*) Balsuojame?

Balsuojame. Prašom.

Balsavo 87 Seimo nariai: už – 85, prieš nėra, susilaikė 2. Po pateikimo pritarta. Pagrindinis komitetas – Švietimo ir mokslo komitetas, papildomi (dėmesio!) – Biudžeto ir finansų bei Socialinių reikalų ir darbo komitetai. Aš taip pat siūlau prašyti Vyriausybės išvados. Sprendžiant pagal tai, kad kažkas klausė, tai tikrai yra piniginis reikalas. Mes nežinome, kiek reikės pinigų. Ar galime pritarti? Dėkoju.

E. Gentvilas.

E. GENTVILAS (LSF). Gerbiama posėdžio pirmininke, dėl vedimo tvarkos. Pagal darbotvarkę 17 val. 50 min. baigiasi.

PIRMININKĖ. Būčiau pasakiusi.

E. GENTVILAS (LSF). Seimo nariai susiplanuoja savo darbo laiką. Paskui persekioja mus, kodėl nebuvote ten 19 val. 40 min.? Aš juokauju, ironizuoju, bet buvo atvejis, kodėl nėra 18 val. 30 min. Beje, tada irgi buvo numatyta, kad Seimo posėdis baigsis 17 val. 50 min. Reikia apsispręsti ir nepersekioti dėl to Seimo narių.

Dar vienas klausimas. Šiandien pasigedome jūsų kolegos A. Nekrošiaus, kurio darbotvarkėje parašyta, kad jis dalyvaus rytiniame ir vakariniame Seimo posėdžiuose, bet jo nebuvo. Gal žinote? (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Dėl Arvydo tikrai negaliu nieko pasakyti. Dėl jūsų pastabos. Tiesiog neleidote man pabaigti dėl Švietimo įstatymo 2 ir 7 straipsnių. Aš dar net nepasakiau svarstymo datos. Po to būčiau jūsų paklaususi, ką ir padarysiu. Galbūt pabaikime dėl Švietimo įstatymo 2 ir 7 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto. Jau apsisprendėme, kokie pagrindinis ir papildomi komitetai, ir prašome Vyriausybės išvados. Svarstymas numatomas taip pat birželio 21 dieną.

Replika – R. Baškienė.

R. BAŠKIENĖ (LVŽSF). Ne replika, o tiesiog atsakymas ir pasidžiaugimas, kad kolega pastebėjo, jog nėra A. Nekrošiaus. Jam staigiai pakilo temperatūra ir jis apsirgo. Palinkėkime jam greitai pasveikti. Todėl jis, matyt, nespėjo pakeisti savo darbotvarkės. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju, kad patikslinote. (*Balsai salėje*) Gerbiami kolegos, iš tikrųjų mūsų darbotvarkė, kurią patvirtinome ryte, turi baigtis 17 val. 50 min. Mums liko trys klausimai ir dar vienas pareiškimas. Turime apsispręsti, ar tuos tris klausimus ir vieną pareiškimą svarstome, t. y. pratęsiame darbotvarkę, ar baigiame? (*Balsai salėje*) Balsuojame. Kas už tai, kad pratęstume, kol baigsime dar tris klausimus? (*Šurmulys salėje*)

Kas už – pratęsti, kas prieš ar susilaikė – baigti.

Balsavo 79 Seimo nariai: už – 45, prieš – 13, susilaikė 21. Nedidele balsų dauguma pratęsiame.

17.56 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 6 straipsnio 3 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIIIIP-1702 (pateikimas)

Nebesiblaškome. Darbotvarkės 2-9 klausimas – Valstybinio socialinio draudimo įstatymo 6 straipsnio 3 dalies pakeitimo įstatymo projektas. Kviečiu R. Šalaševičiūtę. Pateikimo stadija.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (LSDDF). Gerbiami kolegos, Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo įstatymo 6 straipsnio 3 dalies pakeitimo įstatymo projekto rengimą paskatino siekis suvienodinti socialinio draudimo garantijas iš esmės visiškai analogiškoje padėtyje esantiems asmenims, slaugantiems namuose neįgalų asmenį, nesukakusiems senatvės pensijos amžiaus, – vienam iš neįgalaus asmens tėvų (itėvių) arba globėjų ar rūpintojų, kurių slaugomam neįgaliam asmeniui nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis, ir slaugytojams, kurių namuose slaugomam

slaugytiniui nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis. Iki šiol valstybės lėšomis yra draudžiami tik tie slaugytojai, kurių slaugytiniams nustatytas nuolatinės slaugos poreikis. Aki-vaizdu, kad slaugytojų, kurių slaugytiniams nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, padėtis yra analogiška dėl būtinumo nuolat prižiūrėti slaugytinį. Jie taip pat negali įprastai dirbti, patys įgyti socialinio draudimo stažą ir draudžiamųjų pajamų. Sukakę senatvės pensijos amžių ar įgiję bedarbio statusą, jie gali neturėti teisės net į minimalią socialinio draudimo išmoką. Aš manau, kad visiems aišku, koks tai yra aktualus klausimas, nes tiek vieni, tiek kiti prižiūri sunkiai sergantį asmenį arba visišką negalią turintį vaiką. Todėl dabartinis teisinis reglamentavimas... Beje, paskutinį kartą reglamentuota prieš 17 metų, 2000 m. sausio 1 d. yra išgaliojusi nauja tvarka. Dabar iš tikrųjų daug dėmesio skiriame socialinei politikai, o ypač neįgaliesiems asmenims, todėl prašau pritarti šiam projektui.

PIRMININKĖ. Dėkoju už pateikimą. Klausia R. J. Dagys.

R. J. DAGYS (*TS-LKDF*). Gerbiama pranešėja, aišku, daug visko galime priimti. Priklauso, kiek tam dalykui turime pinigų. Aš manau, kad pasvarstyti tą problemą tikrai galime, bet ar nemanytumėte, kad vis tiek reiktų Vyriausybės išvados, nes ratas prasiplečia?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Aš galiu iš karto jums atsakyti. Aišku, jeigu balsuosite, kad reikia Vyriausybės išvados – tai taip. Bet šitas projektas yra rengtas kartu su Socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir su „Sodra“. Pinigai yra paskaičiuoti. Mes prašome, kad išgaliotų nuo liepos 1 dienos. Per metus reiktų 5 mln. 300 tūkst. Jeigu išgaliojimą numatome nuo liepos 1 dienos, reiktų lygiai per pusę – 2 mln. 650 tūkst. Bent jau „Sodros“ direktorius M. Sinkevičius patikino, kad šioje situacijoje tokius pinigus rasti galimybė tikrai yra.

PIRMININKĖ. Klausia E. Pupinis.

E. PUPINIS (*TS-LKDF*). Ačiū. Gerbiama pranešėja, iš tikrųjų yra labai įvairių kriterijų, pagal kuriuos suteikiama priežiūra namuose: yra ir su fizine negalia, ir su protine negalia. Iki šiol tėvai stengdavo juos kažkiek integruoti, veždavo į tam tikras įstaigas, kur vykdavo tam tikras švietimo procesas, jie buvo vežami ir vis tiek socialiai kažkaip integravosi į visuomenę. Ar nemanote, kad toks įstatymo pakeitimas gali sulaikyti nuo to, ir daugiau tų vaikų paprasčiausiai liks namuose? Ačiū.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Gerbiamasis kolega, jeigu kalbėtume apie priežiūrą, tai nuolatinė priežiūra yra dvejopa, kadangi vieni vaikai ar suaugę, kuriuos prižiūri, neturi 100 % darbingumo, kita grupė, jeigu žiūrėtume pagal išmokas, yra 60–70 %. Bet mes dabar kalbame ne apie pačius neįgaliuosius, nes tą patį neįgalų ne visos savivaldybės, ne visos seniūnijos turi galimybę nuvežti į dienos centrus ir t. t. Ir turbūt mažiau turi, negu turi... Toje situacijoje išeina taip, kad vis tiek veža tas asmuo, tėvas ar motina, kuris prižiūri neįgalų. Dirbti taip pat negali, reikia nuvežti, parsivežti ir tai nesutampa su darbo laiku. Kai „Sodra“ mums padėjo rengti, buvo pažiūrėta, kiek apskritai turi nuolatinę slaugą, kiek nuolatinę priežiūrą, kiek yra mažesnis poreikis, net jeigu valandų skaičiumi, kas, beje, dabar naujame Neįgaliųjų integracijos įstatymo projekte jau bus diferencijuota. Šiandien nėra diferencijuota. Čia yra esmė ta, kad vis dėlto žmogui, kuris negali visu pajėgumu dirbti, būtų skaičiuojamas darbo stažas, pensija, jis būtų draudžiamas socialiniu draudimu.

PIRMININKĖ. Klausia A. Vinkus.

A. VINKUS (*LSDDF*). Gerbiamoji pranešėja, visiškai pritardamas ir sveikindamas su šiomis įstatymo pataisomis, norėčiau du klausimus. Parašyta: projektu nustatomos vienodos socialinio draudimo valstybės lėšomis sąlygos, nuolatinės slaugos poreikis slaugomiems, suprantama, dėl psichinės arba fizinės negalios ir slaugytojams, kurių namuose slaugomiems slaugytiniams nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis. Apygardoje į mane kreipėsi žmonės, absoliučiai neregintys, netekę 100 % regos. Ir jeigu gyvena su šeima, tai dar šeima palaiko, bet jeigu gyvena vienas, jam reikia nuolatinės priežiūros. Ar čia turima omeny, kad į tai bus įtraukti ir absoliučiai neregintys žmonės? Vienas klausimas.

Antras klausimas. Iš tiesų, kaip kolega R. J. Dagys paklausė, 2019 metais reikės 5,3 mln., o nuo 2018 m. liepos 1 d. – 2,65 mln., aš drįstu paklausti. Fondo valdybos paskaičiavimai, jie davė tuos pinigus, kuo pagrįsti, ar čia konsultuotasi su Finansų ministerija ir t. t., nes geriausios idėjos kartais gali sužlugti ir dėl finansų?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Atsakau jums į pirmą klausimą. Kas tai yra nuolatinė slauga? Kai yra prižiūrimas asmuo su fizine ar psichine negalia, kurio visiškai apribotos galimybės orientotis, judėti, dirbti savarankiškai ir tvarkyti asmeninį bei socialinį gyvenimą. Šitie asmenys neliečiami šiuo projektu, kadangi ir dabar, jeigu yra 100 % negalia ir yra slaugomas, tai tam, kas slaugo, į stažą įskaičiuojamas laikas ir jis yra draudžiamas socialiniu draudimu. Tuo tarpu nuolatinė priežiūra yra, kai asmuo dėl didelių funkcinų sutrikimų negali tvarkytis pats, jam reikalinga kito asmens pagalba tvarkant asmeninį ir socialinį gyvenimą. Jeigu yra žmogus vienišas, jis gali turėti pagal įstatymą rūpintoją arba globėją. Būtent tas asmuo, kuris kartu gyventų ir jį prižiūrėtų, galėtų pretenduoti į šio įstatymo taikomas lengvatas.

Dėl pinigų skaičiavimo. Skaičiavimai yra pagrįsti Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos duomenimis apie nuolatinės slaugos ir nuolatinės priežiūros atvejų skaičius ir prielaida, kad slaugytojų, kurių slaugytiniams nustatytas nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis, dalyvavimas darbo rinkoje ir jų gaunamas darbo užmokestis yra analogiški slaugytojų, kurių slaugytiniams nustatytas nuolatinės globos poreikis... Skaičiuota taip, kaip yra skaičiuojama tiems asmenims, kurie nuolat slaugo neįgalų asmenį.

Ir poreikis. Dėl skaičių truputį suklydote, nes 5,3 yra 2019 metams...

PIRMININKĖ. Kolege, trumpinkite, labai ilgai atsakote į klausimą.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). ...2,65 – šiam pusmečiui. Viskas.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (*LSDPF*). Ačiū, pirmininke. Gerbiama kolege komiteto pirmininke, vis dėlto metai turi ne pusę metų, o visus. Jeigu mes pradėsime nuo pusmečio, taip, suma mažesnė. O kalbėdami apie metus vis tiek grįšime prie tos sumos, apie kurią kalbame.

Mano klausimas ne taip suformuluotas. Pirmiausia aš prašysiu vis dėlto Vyriausybės išvados, nes aš irgi kaip „Sodros“ vadovas galiu pasakyti – galime duoti pinigų, bet tai yra valstybės biudžeto lėšos, nes jie draudžiami valstybės lėšomis, ne „Sodros“ lėšomis, nes jūs čia bandote paaiškinti, kad ponas M. Sinkevičius sutiko ir surado pinigų. Tai nėra teisybė. Todėl jūs, kaip pirmininkė, neduokite tokių gražių pažadų, nes mes galime dalinti, žmonės girdi ir klauso, o Vyriausybė po to neras. Kieno sąskaita mes tą darysime?

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Visų pirma ponas M. Sinkevičius ne iš savo kišenės pinigus duoda ir ne savo nuomonę pareiškia. Tai yra apskaičiuota būtent „Sodroje“, kokios yra galimybės ir kokios yra perspektyvos. Aš galiu tik viena pasakyti, pristatydamą šį klausimą iš karto pasakiau: jeigu reikia Vyriausybės išvados, prašom, galite prašyti, aš nematau didelės problemos, jei jūs Vyriausybės išvados pageidausite.

PIRMININKĖ. Klausia J. Varžgalys.

J. VARŽGALYS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Gerbiama kolege Rimante, iš tikrųjų sveikintina jūsų iniciatyva. Šiandien daug kas apeliuoja, iš kur paimsime pinigų. Kas susiduria su šiomis problemomis, nesvarbu, ar jauna žmogų prižiūri, ar pagyvenusį žmogų prižiūri, šeimai tai yra didelė bėda. Kiek mes milijonų (dešimtis ir šimtus milijonų) išleidžiame visokiems pašalpiniam, kurie tiesiog, net bijau tą žodį pasakyti, kai kada veltėdžiauja ir visą laiką būna apdrausti, todėl tai tikrai vertas dėmesio klausimas. Tikrai, Rimante, jums kantrybės ir išspręsti iki galo šitą klausimą.

R. ŠALAŠEVIČIŪTĖ (*LSDDF*). Ačiū.

PIRMININKĖ. Ačiū. Čia kaip ir pasisakymas. Dėkui. Atsakėte į visus klausimus. Dabar po pateikimo vienas – už, vienas – prieš. I. Šimonytė – už.

I. ŠIMONYTĖ (*TS-LKDF*). Ačiū, gerbiama posėdžio pirmininke. Aš daug nekalbėčiau, nes dėl paties projekto čia turbūt didelių diskusijų neturėtų būti, bet vis dėlto labai gaila, kad salėje nėra gerbiamojo kolegos S. Jakeliūno, kuris syki, kai buvo panašus precedentas jau svarstomas, labai ugingai gynė įstatymų... arba priešinosi įstatymų pakeitimams, kurie įsigalioja nuo metų vidurio. Kaip teisingai paminėjo A. Sysas, ne „Sodros“ vadovo prerogatyva yra dalinti „Sodros“ biudžeto pajamų galimą perteklių. Tą turėtų daryti Seimas, galbūt net atitinkamai tikslindamas „Sodros“ biudžetą, kuris buvo patvirtintas.

Pačiai idėjai neprieštaraudama, aš tikrai palaikyčiau, kad turėtume vis dėlto kreiptis į Vyriausybę dėl išvados tiesiog dėl bendros tvarkos, nes įstatymas tikrai susijęs su finansais, su šių metų biudžetu. Kitais atvejais kolegos kitoje salės pusėje tuo klausimu tikrai demonstravo didelį principingumą, tai gal pademonstruokime jį visais atvejais vienodai. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Galime bendru sutarimu po pateikimo pritarti? Pritarta. Pagrindinis komitetas – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, papildomas – Biudžeto ir finansų komitetas. Ir mes prašome Vyriausybės išvados. Numatomas svarstymas gegužės 22 dieną.

18.09 val.

Valstybinio socialinio draudimo įstatymo Nr. I-1336 10 straipsnio 7 dalies pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1630 (pateikimas)

Dar vienas – Socialinio draudimo įstatymo 10 straipsnio 7 dalies pakeitimo įstatymo projektas. Kviečiu G. Skaistę pateikti.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Sveiki. Šiame įstatyme kalbama apie vadinamąsias „Sodros“ įmokų grindis. Jis įsigaliojo nuo šių metų sausio 1 dienos. Įstatymu buvo nustatyta, kad tiems darbuotojams, kurie dirba ne visą darbo dieną ir uždirba mažiau negu minimalų atlyginimą, „Sodros“ įmokos būtų mokamos ne mažiau kaip nuo minimalaus darbo užmokesčio. Šiame įstatyme buvo numatytos ir tam tikros išimties, kurios buvo susijusios su tam tikromis rizikos grupėmis. Tai buvo padaryta išimtis darbuotojams iki 24 metų, taip pat pensinio amžiaus darbuotojams ir tiems, kurie yra drausti kito draudėjo.

Įsigaliojus įstatymui, pamatyti tam tikri netobulumai, dėl besikreipiančių asmenų iš karto buvo matyti, kur iš tikrųjų yra problemų. Kadangi rizikos grupės yra ne tik tai jauni asmenys – iki 24 metų, kurie paprastai sunkiai įsitvirtina darbo rinkoje, bet taip pat ir neįgalūs asmenys, ir asmenys, kurie augina neįgalius vaikus ir negali visą darbo dieną tiesiog eiti į darbą, nes tiesiog jų yra tokios gyvenimo aplinkybės, jau ne kartą kreipėsi žmonės. Štai, pavyzdžiui, mama dirba pusę dienos ir tėtis dirba pusę dienos tam, kad kuris nors galėtų likti namuose ir prižiūrėti savo neįgalų vaiką. Šiuo įstatymu mes iš principo padarėme taip, kad jų apmokestinimas tapo regresinis, t. y. jų darbo kaina tapo didesnė negu kitų darbuotojų. Mano siūlymas būtų į šių išimčių sąrašą taip pat įtraukti neįgalius vaikus auginančius tėvus.

Taip pat iškilo kita problema, kalbant jau ne apie rizikos grupes, bet apie tuos juridinius asmenis, kurie taiko šitą įstatymą. Tai nevyriausybines organizacijos, ne pelno siekiančios organizacijos. Pirminis įstatymo tikslas turbūt buvo sumažinti šešėlį, kad būtų mažiau slepiamas darbo užmokestis ir būtų visiems sudarytos, ko gero, teisingesnės ir vienodesnės sąlygos. Bet išties nevyriausybinių organizacijų sektoriaus finansavimas yra gana nestabilus ir dažnai remiamasi projektiniu finansavimu. Štai, pavyzdžiui, vaikų dienos centrus, kurie tikrai teikia labai svarbias paslaugas, kurių paslaugos yra ypač svarbios regionuose ir rizikos šeimų vaikams, finansavimas dažnai pasiekia apskritai tik tai kovo–balandžio mėnesiais, todėl numatyti finansavimą ir pasiskaičiuoti ne visada yra galimybių. Jie iš karto sako, kad jeigu nebus pritaikyta išimtis ir šiam sektoriui, iš esmės dalis darbuotojų tikrai bus atleista. Tą patį sako ir tokios nevyriausybines organizacijos kaip „Caritas“, kaip „Maisto bankas“, kad iš tikrųjų jiems ši uždėta mokestinė prievolė yra labai svarbi.

Dar kitas klausimas, kuris iškilo pritaikius šias „Sodros“ įmokų grindis, yra daugiabučių namų savininkų bendrijos, taip pat sodų bendrijos, kur pirmininkai atlieka daugiau nominalų vaidmenį, negu turi darbo visai darbo dienai. Pritaikius „Sodros“ įmokų grindis, mokestinė prievolė pasiskirstė visiems namo gyventojams, kai to darbo tiek, kad ten nelabai yra kas veikti. Šis priimtas įstatymas įpareigoja arba tą žmogų atleisti ir samdyti įmonę, arba priimti kokį nors kitą sprendimą, todėl siūlymas įtraukti, kad prievolė nebūtų taikoma ne pelno siekiančioms organizacijoms, iš principo ir apima visus šiuos asmenis, apie kuriuos aš kalbėjau.

PIRMININKĖ. Ačiū už pristatymą. Klausia R. Šarknickas.

R. ŠARKNICKAS (LVŽSF). Dėkoju pirmininkei. Išties jūs palietėte įvairias sritis, tačiau viena iš jų – daugiabučių bendrijos. Norėčiau pasakyti, kad yra bendrijų, kurios ir nesikreipė dėl šitų da-

lykų, nes rado sprendimą – tiesiog perka paslaugas ir jų problema išspręsta. Vis tiek mes visi čia siekiame to socialinio teisingumo, kai UAB'uose buhalteriai uždirba, o kodėl turi būti taikoma kitiems kitaip? Jie rado sprendimą pirkti paslaugas ir išsisprendė. Ką jūs apie tai galvojate?

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Kieno iš esmės problema buvo išspręsta? Šiuo atveju buvo išspręsta turbūt daugiabučio namo gyventojų problema, bet to žmogaus, kuris buvo pirmininkas, problema tiesiog išaugo, nes nuo to laiko, kai buvo pritaikytas įstatymas, per gruodžio ir sausio mėnesius, kai realiai jau buvo aišku, kad bus pritaikytas įstatymas, tada, kai jis buvo pritaikytas, iš tų žmonių, kuriems būtų pritaikytos „Sodros“ įmokų grindys, buvo atleistas kas dešimtas žmogus. Iš 73 tūkst. – 7,7 tūkst. tokių žmonių buvo atleisti ir labiausiai buvo paliestos būtent tos rizikos grupės, apie kurias aš kalbėjau.

PIRMININKĖ. Klausia A. Dumbrava.

A. DUMBRAVA (TTF). Labai ačiū, gerbiamoji posėdžio pirmininke. Gerbiamoji pranešėja, ar nėra čia taip, kaip yra pasakyta patarlėje, norėjome kaip geriau, išėjo kaip visada. Tuo įstatymu, tomis grindimis tikrai yra nepatenkintų žmonių. Mokestinė našta yra nepakeliama. Daug skundų. Dabar, kai mes pradėsime taikyti, aš manau, kad jūsų išimtys nebus paskutinės, dar jų daugiau ateis, tų išimčių, iš įvairių grupių. Ar jums neatrodo, kad būtų apskritai galbūt geriau grįžti prie tvarkos iki 2018 m. sausio 1 d., nes tikrai, na, nebuvo nei tų skundų, nebuvo?.. Lyg ir viskas buvo sutvarkyta, o dabar viskas taip apsivertė, kad mes tikrai, ar ieškosime, ar neiškosime tų išimčių... Ačiū.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Iš principo aš galiu galvoti daug ką, bet turbūt valdančioji dauguma priima tokius valios sprendimus ir daro pagrindinius mokestinius pakeitimus. Aš tik galiu pasakyti, kad iš tų žmonių, kuriems turėtų būti taikomos „Sodros“ įmokos grindys pagal tai, kad jie uždirba mažiau negu minimalus darbo užmokestis, šiandien atmetus visas mokestines išimtis ir taip pat tuos asmenis, kurie dirba dviejose darbovietėse, didesnius mokesčius sumoka vos 29 % tokių žmonių. Matyti, kad pats įstatymas apima ganėtinai mažą dalį tų žmonių, kuriems buvo iš pradžių taikytas.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Pirma noriu reaguoti į kolegą... Aš manau, kad Lietuvoje yra nepakeliamai didelė pensija ir pensijos, o ne mokesčiai. Dabar reaguosiu į tai, ką jūs pasakėte. Jeigu mes kalbame, buvo prieš tai įstatymas, neįgalių vaikų tėveliai, kurie prižiūri, yra drausti, nebent yra globa, tai mes spręsimė. Bet aš norėčiau paklausti visiškai kitu rakursu. Kodėl mes stengiamės tuos žmones, kuriuos, na, išnaudoja iš dalies, palikti skurde ir toliau? Nes jie gauna mažas pajamas, 100 eurų, 50 eurų ar 200 eurų, jie neturi socialinių garantijų ir mes juos pasmerkiame visam gyvenimui būti išmaldos prašytojais.

Aš manau, dėl nevyriausybinių organizacijų, jeigu Vyriausybė perka paslaugą, tai reikia reikalauti, kad Vyriausybė juos ir draustų, ir tada nereikia jokių išlygų. Tai būtų daug geriau, nes tie žmonės bent jau socialinę garantiją turėtų. Mes kažkodėl vėl einame lengviausiu būdu. Paliename tuos bėdžius su jų problemomis.

G. SKAISTĖ (TS-LKDF). Jūsų klausimas susideda iš dviejų aspektų. Vienas... Gal pradėsiu nuo antro. Apie nevyriausybines organizacijas. Tada galbūt reikėtų atidėti įstatymo įsigaliojimą būtent ne pelno siekiančių organizacijų darbuotojams iki kitų metų tam, kad parengus projektus jos gautų finansavimą kitiems metams. Šiais metais tie pinigai nebeįkris ir jų nepadaugės. Realiai tie žmonės šiais metais vis tiek turės būti atleisti bet koku atveju. Jeigu tas įsigaliojimas būtų atidėtas, tada taip, galima būtų prašyti didesnio finansavimo iš valstybės ir tada tie žmonės turėtų didesnes socialines garantijas. Bet šiandien tai reiškia tiesiog jų atleidimą.

Kalbant apie išmaldos prašytojus. Išties, ką aš ir minėjau, kad kai kurie iš tų žmonių tiesiog negali dirbti visą darbo dieną ir, jeigu mes juos atleidžiame, na, atleidžia darbdavys dėl to, kad jam mokestinė našta yra didesnė, nei jis mokėtų už kitas paslaugas kito darbuotojo, tai mes jį automatiškai paverčiame tuo išmaldos prašytoju bet koku atveju. Jis tada negaus nei 150 eurų, jis negaus išvis nė vieno euro. Tiesiog aš manau, kad visą laiką reikia įvertinti realias galimybes. Ne visi žmonės renkasi pusę darbo dienos, todėl kad... jeigu nieko daugiau nepasiūlo. Dalis iš jų tokiu gyvenimo būdą renkasi tiesiog dėl savo gyvenimo aplinkybių ir kitaip pasirinkti negali.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus. Dabar vienas – už, vienas – prieš.

A. Navickas – už.

A. NAVICKAS. Čia kaip tik su kolega R. J. Dagiu prieš tai karštai diskutavome, gerai, kad nesusimušėme. Visgi aš manau, kad ką siūlo G. Skaistė, yra tikrai labai teisinga, bent jau iš tos patirties, kai man teko dirbti ir nevyriausybinėse organizacijose ir kai dabar matau, kas vyksta, pavyzdžiui, priklausomų asmenų reabilitacijos ar kitose panašiose įstaigose, kai kreipiasi sodininkai. Taip, galbūt, sakau, čia galima netgi, kaip ir sako, galvoti, kad tu, sakysim, išimčių gali ir daugėti, bet tikrai suvokime vieną dalyką, kad mes čia kalbame apie tuos žmones, ne apie tuos, kurie yra tenai labai apgaudinėjami, bet apie visus kitus žmones, kurie apskritai tada nieko... mes negausime nei į „Sodrą“ ir bus paprasčiausiai arba vokeliuose apmokami, arba paprasčiausiai iš viso neturės darbo. Mes čia kalbame apie tuos žmones, arba apie mamas, kurios irgi gali dirbti tik tokiomis apimtėmis. Aš suprantu, kad mano piktas kaimynas galvoja kitaip, bet aš labai pritariu G. Skaistei.

PIRMININKĖ. A. Sysas – prieš.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Apskritai aš norėčiau priminti, kiek buvo daug diskusijų šituo klausimu. Tą įstatymą teikiau dar anoje kadencijoje, ir visą laiką buvo gąsdinama, kad įsigaliojus masiškai visus atleis, o Lietuvoje 170 tūkst. tokių, kurie dirba visą darbo dieną ir gauna mažiau kaip minimumą, dažniausiai arti 200 eurų. Ką parodė pirmi du mėnesiai? Parodė, kad 80 tūkst. žmonių gavo padidintą atlyginimą ir gavo socialines garantijas. Taip, 3 tūkst. atleido, bet palyginti 80 tūkst. ir 3 tūkst., tai yra didelis skirtumas.

Todėl aš siūlau neskubėti, palaukti dar šiek tiek. Ministerija, aš girdėjau ministrą, jis pasakė, kad pinigai nevyriausybinių organizacijų finansavimui iš jų resursų bus surasti ir bus padidintas finansavimas. Aš manau, mes turėtume eiti tuo keliu, kad jeigu Vyriausybė perka arba valstybė perka paslaugą iš nevyriausybinių, tai turi skirti bent minimalų atlyginimą arba bent jau minimalų draudimą. Taip mes rodysime rūpinimąsi tais žmonėmis, nepaliksimė jų vienu su savo problemomis, t. y. su mažu atlyginimu ir blogu draudimu.

Manau, jeigu iškyla problemų su tėveliais, kurie augina, tai vėlgi pataisa ir įstatymas, kurį prieš tai mes svarstėme, gali išspręsti tą pačią problemą. Blogiausi dalykai, kai mes įstatymuose darome išlygas ir tada 10 tūkst. įmonių vadovų sugeba gyventi už 25 eurus per mėnesį, vadovauti įmonei, turėti šeimą, būstą ir viską. Čia aiškus būdas sudaryti galimybę visokioms landoms. Neskubėkime, aš siūlau kol kas nepritarti.

PIRMININKĖ. Balsuojame. Kas pritariate, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 73 Seimo nariai: už – 51, prieš – 4, susilaikė 18. Pritarta po pateikimo. Kaip pagrindinis – Socialinių reikalų ir darbo komitetas, kaip papildomas – Biudžeto ir finansų komitetas. Prašome Vyriausybės išvados. Svarstymas numatomas gegužės 22 dieną.

18.23 val.

Viešųjų pirkimų įstatymo Nr. I-1491 55 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas Nr. XIII-1269 (pateikimas)

Gerbiami kolegos, dar 1-12 klausimas iš rytinės darbotvarkės – Viešųjų pirkimų įstatymo 55 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas. Kviečiu J. Varkalį.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju, posėdžio pirmininke. Gerbiami kolegos, Viešųjų pirkimų įstatymo 55 ir 87 straipsnių pakeitimo įstatymo projektas buvo registruotas ir paskelbtas viešai. Manau, kad jo pristatyti gal daug ir nereikėtų, aš tik norėčiau trumpai pasakyti, kas paskatino šį pakeitimą.

Nuo 2017 m. liepos 1 d. įsigaliojo nauja Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų redakcija. Naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatyme nėra pakeitimų, kurių pagrindu vykdant viešuosius pirkimus perkančiosios organizacijos realiai galėtų siekti verslo skaidrinimo ir kitų socialinių tikslų. Konkrečiai naujos redakcijos Viešųjų pirkimų įstatyme perkančiosioms organizacijoms nėra numatyta pareiga reikalauti, o tiekėjams ir jų numatomiems pasitelkti subrangovams pareiga užtikrinti, kad jų darbuotojams būtų mokamas konkurencingas atlyginimas, rinkos sąlygas atitinkantis, darbuotojus motyvuojantis ir socialinę atskirtį mažinantis darbo užmokestis.

Šiuo metu viešųjų pirkimų praktikoje yra pastebima, kad viešuosiuose pirkimuose dalyvaujantys subjektai, siekdami pasiūlyti mažiausią prekių ir paslaugų kainą, tokiu būdu konkuruoti tarpusavyje, yra linkę mažinti savo kaštus, kurių ženkliai dalį dažnu atveju sudaro subjektų samdomų darbuotojų atlyginimai. Dėl to viešųjų pirkimų dalyvių darbuotojams dažnu atveju yra užtikrinamas tik minimalus darbo užmokestis arba kai kuriais atvejais atlyginimas yra mokamas dar prie to ir vokeliuose. Kokia būtų nauda iš tokios įstatymo pataisos?

Pirmiausia tai padidėtų darbo užmokestis, apie kurį mes daug šnekame ir kuris reikalingas ir mažai kvalifikuotiems darbuotojams. Mažėtų socialinė atskirtis ir mažėtų socialiai remtinų asmenų išmokų. Toliau, išnyktų iš dalies vokeliai, atsirastų sąžiningesnis verslas, sąžiningesni viešieji pirkimai ir sumažėtų šešėlis. Taip pat būtų sudarytos sąlygos sąžiningam verslui, sąžiningam dalyvavimui viešuosiuose pirkimuose, taip pat surenkama daugiau mokesčių į valstybės išdą, į „Sodros“ ir fizinių asmenų pajamų biudžetą, kuris pasilieka savivaldybėse.

Toks trumpas būtų pristatymas. Iš tikrųjų kviečiu tokiam dalykiškam ekonomikos klausimus sprendžiančiam ir, svarbiausia, atlyginimus didinančiam įstatymo projektui, pataisai, pritariti. Ačiū.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Klausia V. Vingrienė.

V. VINGRIENĖ (LVŽSF). Dėkoju, gerbiama pirmininke. Gerbiamasis pranešėjau, labai sveikintina iniciatyva, tačiau aš norėčiau paklausti, ar iš tikrųjų nereikėtų kelti kartelės dar aukščiau ir dalyvaujančioms viešuosiuose pirkimuose įmonėms, tiek skaidrinant, tiek skatinant mokėti turbūt vidutinį atlyginimą? Gal tokiu atveju reikėtų ne 0,8, o apskritai 100 %? Be to, gal reikėtų eiti dar toliau ir skandinavų keliu, tarkime, kad įmonės dėl darbuotojų sąlygų gerinimo kartu turėtų ir kolektyvines sutartis?

Ir dar vienas aspektas. Aplinkosauginiu požiūriu turbūt irgi turėtų būti keliama kartelė. Kaip jūs žiūrėtumėte į tai, mes su kolega K. Mažeika esame užregistravę Viešųjų pirkimų įstatymo pataisą reikalaudami, kad Lietuvos didmiesčiai, tai yra Vilnius, Klaipėda, Kaunas, išigytų tik ekologiškas ir mažataršes viešojo transporto priemones. Ypač tai aktualu Vilniui, kurio savivaldybė nuėjo priešingu keliu ir išigijo pačias taršiausias, tai yra dyzelinius autobusus?

J. VARKALYS (LSF). Ačiū už paklausimą, ačiū už klausimą. Taip, manyčiau, kad kol kas reikėtų taikyti bent jau 0,8 vidutinio atlyginimo sektoriaus, kuriame bus dirbama arba varžomasi dėl nugalėtojų, kas laimės konkursą, ir ilgainiui tai turėtų įsibėgėti ir atitinkamai atlyginimai turėtų padidėti. Kadangi regionuose atlyginimai yra dar mažesni, didžiuosiuose miestuose yra didesni, tai manau, kad iš dalies spręstų tą skirtumo problemą.

O dėl ekologinių dalykų, žinoma, visuomet pritariame ir čia klausimų to nėra. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia J. Liesys.

J. LIESYS (LSF). Ačiū posėdžio pirmininkei. Aš noriu paklausti gerbiamąjį ir padėšinti. Vis dėlto čia geras projektas. Matyt, ir verslas galėtų daugiau suklestėti, ir galbūt kartais viešųjų pirkimų darbai tikrai turėtų pabrangti. Aš manau, kad tiek. Prašau pasakyti, ar tai didelis galėtų būti impulsas organizacijoms ir prekybininkams, kurie tikrai gali prekiauti kokybiškais medžiagomis ir atlikti kokybiškus darbus, nes jų atlyginimas irgi ekonomiškai, matyt, bus svarstomas, dėl to. Ačiū už atsakymą.

J. VARKALYS (LSF). Dėkoju už klausimą. Taikant šią įstatymo pataisą paslaugų ir atliekamų darbų kaina neturėtų padidėti, nes šiuo metu sąžiningai dalyvaujančios ir konkuruojančios tarpusavyje organizacijos, įmonės jau dabar moka, pavyzdžiui, statybose yra 810 eurų mėnesinis atlyginimas, o gauti gerą darbuotoją, darbininką ar specialistą, ekskavatorininką ar kitą kokį nors, tinkuotoją, tai be tūkstančio eurų, matyt, to negausi. Faktiškai tai yra mokama ir tik galbūt atsirastų sąžiningesnis verslas, nebebūtų vokelių, gal kažkiek ir pabrangtų, bet tai būtų kompensuojama mokesčių surinkimu. Padidėtų fizinių asmenų, kadangi atlyginimai padidėtų, padidėtų fizinių asmenų pajamų mokesčio surinkimas į biudžetą, padidėtų „Sodros“ surinkimas ir tokiu būdu iš dalies būtų kompensuojami, jeigu ir padidėtų. Ačiū.

PIRMININKĖ. Klausia A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF) Ačiū, pirmininke. Klausimas trumpas. Ar vienas mažam kambarėly išmąstytai, ar šiek tiek derinote ir zondavote Vyriausybės poziciją, ypač dėl finansų, nes būtent ten ir yra dideli stabdžiai?

J. VARKALYS (*LSF*). Ačiū už klausimą. Vienas kambarėly neišmaščiau, bet derinau su asocijuotomis verslo struktūromis – Pramonininkų konfederacija, Verslo darbdavių, Statybininkų asociacija. Su Vyriausybe apie tai kalbėta nebuvo.

PIRMININKĖ. Klausia A. Palionis.

A. PALIONIS (*LSDDF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Iš esmės pranešėjas atsakė į mano klausimą. Aš noriu tik pagirti, kad prisideda ir liberalai prie Vyriausybės kovos su šešėliu, nes šitas projektas tiesiogiai kovos su šešėline rinka ir darbo srityje. Tiek. Ačiū.

J. VARKALYS (*LSF*). Ačiū.

PIRMININKĖ. G. Vaičekauskas.

G. VAIČEKAUSKAS (*LSF*). Ačiū už žodį. Gerbiamas Jonai, sakykite, ar ypač rajonuose nebus pažeistas sąžiningos konkurencijos principas? Ačiū.

J. VARKALYS (*LSF*). Manau, kad tai tikrai pagerins sąžiningos konkurencijos principą, nes jeigu ir mokami minimalūs atlyginimai, ir tam tikra dalis atlyginimų yra primokama vokeliuose, tikrai tai nėra priimtina ir tikrai šešėlis yra pakankamai nemažas. Ar tai būtų rajonas, ar tai būtų didieji miestai, tokių atvejų, matyt, pasitaiko. Iš tikrųjų tik sąžiningumas... Sąžiningam verslui būtų geresnės lygiateisiškos konkurencinės sąlygos.

PIRMININKĖ. A. Anušauskas.

A. ANUŠAUSKAS (*TS-LKDF*). Aš pritariu jūsų siūlymui. Iš tikrųjų žinome pavyzdžių, kai konkuruoja įmonės, kurios moka normalius atlyginimus, ir tos, kurios slepia dalį tų atlyginimų šešėlyje. Bet jūsų prognozė, kiek gali keistis tada viešųjų pirkimų, sakyčiau, vertinė išraiška? Išaugs kainos ar tiesiog liks to paties lygio, tiesiog dalis bus perskirstyta darbuotojų naudai?

J. VARKALYS (*LSF*). Ačiū už klausimą. Kaip aš ir sakiau, didelio padidėjimo neturėtų būti, nes jau dabar sąžiningo verslo mokami atlyginimai yra nuo 800 iki 1 tūkst. Čia tikrai padidėtų atlyginimai tiems, kurie dar moka vokeliuose arba dalyvauja nesąžininguose konkursuose. Iš esmės darbų, paslaugų kaina išaugti neturėtų. Jeigu ji ir didėtų, tai labai mažu procentu, kas būtų kompensuojama mokesčių surinkimu.

PIRMININKĖ. Klausia J. Razma.

J. RAZMA (*TS-LKDF*). Gerbiamas kolega, taip pat pritariamas jūsų siūlymui, aš klausiu, ar nebūtų galima jį šiek tiek dar praplėsti? Jūsų siūlyme kalbame apie ateities išsipareigojimą, ką konkurso dalyvis pažada mokėti darbuotojams. Bet ar negalėtume reikalauti, kad konkurso dalyvis, ateidamas į konkursą, jau parodytų, kad jis moka tokį normalų atlyginimą darbuotojams? Tų, kurie yra pasukčiąvę mokėdami vokeliuose, paprasčiausiai net neįleistume į konkursą.

J. VARKALYS (*LSF*). Ačiū už klausimą. Manau, kad iš tikrųjų taip galėtų būti, tačiau vis tiek kokia nors sąžiningo verslo, sąžiningos konkurencijos pradžia turėtų būti. Gal reikėtų leisti tiesiog pradėti sąžiningai konkuruoti, visiems lygiomis teisėmis tą dalyką daryti ir deklaruoti, kiek išmokės, ir būtinai kontroliuoti, ar iš tikrųjų taip įvyko numatant tą kontrolės mechanizmą.

PIRMININKĖ. Dėkoju. Jūs atsakėte į visus klausimus.

Motyvai dėl viso, vienas – už, vienas – prieš.

J. VARKALYS (*LSF*). Ačiū.

PIRMININKĖ. J. Jarutis – už.

J. JARUTIS (*LVŽSF*). Ačiū, posėdžio pirmininke. Sveikinu kolegą su puikia iniciatyva, drįstu pasakyti, nes daugybę metų, ypač dirbdami savivaldoje, susidurdavome su ta problema, kad pagrindinis kriterijus, lemiantis nugalėjimą, yra maža kaina. Visada būdavo rodomi minimalūs atlyginimai. Galimai spėdavome, kad dalis atlyginimų yra mokama vokeliuose, bet to negalėdavome įrodyti. Tiesiog tikrai šitas sprendimas padidins konkurenciją, sumažins šešėlį. Kviečiu palaikyti šitą sprendimą.

PIRMININKĖ. S. Jovaiša – prieš.

S. JOVAIŠA (*TS-LKDF*). Ačiū. Aš kaip tik galvoju atvirkščiai. Šita kombinacija gali padidinti šešėlį. Pasakysiu pavyzdį. Dabar mažėjant darbų apimtims pagrindinis rangovas gali pasiūlyti subrangovui prisidėti prie jo darbų, bet tam tikrais metodais paimti dalį savo uždarbio ir jam šešėlyje gražinti. Kitaip toks subrangovas nebus pakviestas bendros veiklos. Todėl, aš manau, vienas iš geresnių variantų būtų, jeigu ir tam pačiam subrangovui būtų mokama tiesiogiai, ne per

tarpininką, pagrindinį rangovą, tada matytume skaidresnį lėšų judėjimą ir nebūtų pagundos koki nors silpnesnį subrangovą įkalbėti pasiduoti tokioms kombinacijoms.

PIRMININKĖ. Balsuojame. Kas pritariate pateiktam projektui, balsuojate už, kas turite kitą nuomonę, balsuojate prieš arba susilaikote.

Balsavo 65 Seimo nariai: už – 62, prieš – nėra, susilaikė 3. Po pateikimo pritarta. Kaip pagrindinis – Ekonomikos komitetas, kaip papildomas – Audito komitetas. Numatoma svarstyti gegužės 31 dieną. A. Sysas.

A. SYSAS (LSDPF). Ačiū, pirmininke. Prašau, kad Socialinių reikalų ir darbo komitetas būtų papildomas komitetas, nes čia darbo užmokesčio klausimas. Tai yra komiteto prerogatyva.

PIRMININKĖ. Socialinių reikalų ir darbo komitetas kaip papildomas. Pritariate? (*Balsai salėje*) Dėkoju.

18.37 val.

Seimo narių pareiškimai

Dar vienas pagrindinės darbotvarkės klausimas – Seimo narių pareiškimai. Kviečiu V. Rinkevičių. (*Šurmulytės salėje*)

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Gerbiamieji kolegos, prieš savaitę opozicija siūlė skelbti išankstinius Seimo rinkimus. Tada Valstiečių frakcija nepritarė šiai iniciatyvai ir projektas buvo atmestas. Po balsavimo kolega A. Kubilius išvadino visus Valstiečių frakcijos narius bailiais. Reaguodamas į šį įžeidimą tada paskelbiau, kad sutinku atsisakyti Seimo nario mandato ir kviečiu tai padaryti bent vieną Konservatorių frakcijos narį. Laukiau savaitę, sakiau, kad savaitę galioja pasiūlymas, savaitė praėjo, nė vienas kolega iš Konservatorių frakcijos su manimi nepanoro atsisakyti... (*Balsai salėje*) T. Langaitis jau seniai, prieš mėnesį. (*Balsai salėje*)

PIRMININKĖ. Netrukdykite žmogui kalbėti.

V. RINKEVIČIUS (LVŽSF). Tuo atveju mano pasiūlymas nebegalioja ir labai gailiuosi, gaila, kad nėra kolegos A. Kubiliaus, nedrįstu vadinti visų Konservatorių frakcijos narių bailiais. Tačiau vis dėlto gėda, aš manau, taip elgtis ir tokiais epitetais vadinti savo kolegas tokiu paprasčiausiu atveju. Tai yra grynai politinė diskusija. Aš manau, kad bailių yra tarp jūsų. Tai retorinis klausimas – kas jie? Jūs nuspręskite patys.

Ačiū už dėmesį.

PIRMININKĖ. Gerbiamieji kolegos, daugiau pareiškimų nėra, todėl kviečiu registruotis.

Užsiregistravo 66 Seimo nariai.

2018 m. kovo 27 d. vakarinį plenarinį posėdį baigiame. (*Gongas*) Gero vakaro!

PAVARDŽIŲ RODYKLĖ

- Ačienė Vida 28
Adomėnas Mantas 10, 11, 34, 35, 67, 68, 74, 77, 78, 79
Andrikis Rimas 7, 8, 9, 10, 24
Anušauskas Arvydas 15, 47, 88
Armonaitė Aušrinė 34, 41
- Bakas Vytautas 20, 21, 22, 24, 45, 56
Balsys Linas 9, 10, 55, 56, 57, 72
Bartkus Žydrūnas 20, 21, 50
Bastys Mindaugas 40, 46
Baškienė Rima 7, 33, 46, 50, 81
Baublys Juozas 16
Butkevičius Algirdas 24
- Ciceronas Markas Tulijus 37
- Čaušesku Nikolajė (Ceaușescu Nicolae) 24
Čmilytė-Nielsen Viktorija 34
- Dagys Rimantas Jonas 82, 86
Daniškevičiūtė Reda 32
Dargužaitė Milda 66
Degutienė Irena 50, 72
Dumbrava Algimantas 85
- Gaižauskas Dainius 20, 21, 23
Gelūnas Arūnas 24
Gentvilas Eugenijus 8, 9, 31, 32, 34, 39, 42, 81
Gentvilas Simonas 12, 13, 34, 53, 58, 60, 64, 66
Gražulis Petras 7, 10, 22, 23, 34, 40, 46, 57
Grybauskaitė Dalia 23
Gricius Algirdas 61
Gumuliauskas Arūnas 67, 70, 71, 73, 77, 79
- Jablonskis Jonas 72
Jakeliūnas Stasys 7, 83
Jarutis Jonas 88
Jovaiša Eugenijus 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72
Jovaiša Sergejus 17, 75, 88
Juknevičienė Rasa 46
Juozapaitis Vytautas 41
- Kamblevičius Vytautas 70, 78
Kanapinskas Virginijus 22, 23, 46, 47, 48, 49
Karbauskis Ramūnas 25, 26, 32, 39
Kasčiūnas Laurynas 46, 74
Kaubrė Valdas 55
Kildišienė Greta 25
Krampalcas Žydrūnas 20
- Kreivys Dainius 13, 14, 15, 16, 34, 35, 53
Kubilienė Asta 30, 31
Kubilius Andrius 10, 24, 33, 34, 35, 41, 42, 43, 45, 67, 68, 69, 89
- Landsbergis Gabrielius 32, 34, 35, 37, 38, 39, 40, 71, 72
Langaitis Tadas 89
Laurinavičius Donatas 56
Liesys Jonas 14, 16, 70, 87
- Mackevič Michal 24
Majauskas Mykolas 12, 18, 19, 24, 63, 64, 74
Maldeikienė Aušra 36, 37, 45
Marcinkevičius Žilvinas 23
Martinėlis Raimundas 8, 18, 63, 70, 73
Masiulis Eligijus 34
Masiulis Kęstutis 9, 10, 69, 75
Matjošaitytė Laura 24, 25, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 50
Mažeika Kęstutis 18, 19, 30, 87
Miliūtė Rūta 12, 71
Moljeras (Mollière) 41
Morkūnaitė-Mikulėnienė Radvilė 15, 18, 43, 44, 54, 60, 61, 76
Musolinis Benitas (Mussolini Benito) 24
- Narkevič Jaroslav 9, 13, 14, 73, 74, 75
Navickas Andrius 75, 86
Navickas Kęstutis 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62
Navickienė Monika 13, 19, 28, 29, 35, 36, 80
Nedzinskas Darius 23
Nekrošius Arvydas 81
- Olekas Juozas 24, 25, 33, 42, 52, 57, 58, 72
- Paksas Rolandas 7, 8, 9, 10
Palionis Andrius 88
Pipija Romanas 22
Poderys Virgilijus 31, 32, 53
Popovienė Raminta 24
Pranckietis Viktoras 7, 46, 56
Puidokas Mindaugas 17, 18, 19, 28, 34, 35, 37, 43, 71, 72
Pūkas Kęstutis 40
Pulkauninkas Marius 51
Pupinis Edmundas 16, 17, 54, 68, 78, 79, 80, 82
Puteikis Naglis 21, 22, 23
Putinas Vladimiras (Putin Vladimir) 41

- Razma Jurgis 32, 45, 47, 48, 65, 88
Rinkevičius Viktoras 57, 69, 77, 80, 89
Rozova Irina 13
- Sabatauskas Julius 66
Salamakinas Algimantas 48
Saudargas Paulius 53, 54, 60
Semeška Vilius 35
Sinkevičius Mindaugas 82, 83
Sinkevičius Virginijus 11, 12, 13, 14, 15, 16
Sysas Algirdas 44, 46, 54, 55, 72, 83, 85, 86, 87, 89
Skaistė Gintarė 29, 30, 43, 64, 65, 67, 84, 85, 86
Skardžius Artūras 40
Skvernelis Saulius 15, 32, 37, 38, 53
Starkevičius Kazys 19, 58, 61
Steponavičius Gintaras 24, 34, 69, 74
- Šalaševičiūtė Rimantė 77, 81, 82, 83
Šarknickas Robertas 41, 42, 76, 84
Šimas Audrys 64
- Šimonytė Ingrida 83
- Tamašunienė Rita 33, 40, 71, 78, 79, 80
Tumėnas Stasys 24, 28, 30, 39, 42, 46, 48, 49
- Urbanavičius Saulius 21
Urbonas Darius 62, 64, 65
Urbšys Povilas 20, 23, 35, 39, 42, 44
- Vaičekauskas Gintaras 88
Vaigauskas Zenonas 24, 35, 36, 40
Valiūnas Petras 14
Vareikis Egidijus 7
Varkalys Jonas 86, 87, 88
Varžgalys Juozas 29, 53, 63, 83
Vasiliauskas Gediminas 75, 76, 77, 78
Vingrienė Virginija 8, 55, 87
Vinkus Antanas 61, 82
- Žemaitaitis Remigijus 52

Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija
Gedimino pr. 53, 01109 Vilnius
Tel. (8 5) 239 6060, faks. (8 5) 239 6289, el. p. *priim@lrs.lt*
Interneto puslapis *www.lrs.lt*